

Strategie komunitně vedeného místního rozvoje území MAS Litomyšlsko

2014–2020

verze 2.5

Obsah

1	Úvod s popisem základních informací	5
1.1	Základní informace o MAS	5
1.1.1	Stručný popis území	5
1.1.2	Seskupení obcí v regionu	10
1.1.3	MAS Litomyšlsko o.p.s. a její orgány	11
1.2	Historie, zkušenosti s rozvojem území	17
1.2.1	Historie a zkušenosti komunity před vznikem MAS Litomyšlsko o.p.s.	17
1.2.2	Historie a zkušenosti MAS Litomyšlsko o.p.s.	20
1.3	Definování odpovědností za realizaci	23
1.4	Popis zapojení veřejnosti a členů místního partnerství	24
1.4.1	Expertní část	24
1.4.2	Participativní část	24
1.4.3	Zapojení široké komunity	24
1.5	Přehled členů týmu pro přípravu a zpracování strategie	27
2	Analytická část	28
2.1	Vyhodnocení území	28
2.1.1	Obyvatelstvo	28
2.1.2	Technická infrastruktura	37
2.1.3	Doprava	41
2.1.4	Vybavenost obcí a služby	50
2.1.5	Bydlení	57
2.1.6	Životní prostředí	62
2.1.7	Život v obcích	67
2.1.8	Podnikání, výroba, zaměstnanost	91
2.1.9	Vzdělávání a školství	105
2.1.10	Řízení obcí, informovanost, spolupráce	111
2.1.11	Bezpečnost	116
2.1.12	Zemědělství, potravinářství a lesnictví	118
2.1.13	Turistický ruch	125
2.2	Vyhodnocení rozvojového potenciálu území	129
2.2.1	Územní plánování	129
2.2.2	Rozvojová území	129

2.2.3	Potenciál území – subjekty	129
2.2.4	Potenciál území – oblastí	131
2.2.5	Využití vlastních prostředků	132
2.3	SWOT analýza celková.....	135
2.4	Analýza problémů a potřeb	137
2.4.1	Technická infrastruktura.....	137
2.4.2	Doprava	137
2.4.3	Vybavenost obcí	138
2.4.4	Bydlení.....	139
2.4.5	Životní prostředí.....	139
2.4.6	Život v obcích.....	140
2.4.7	Vzdělávání a školství	144
2.4.8	Řízení obcí, informovanost, spolupráce	145
2.4.9	Bezpečnost.....	145
2.4.10	Zemědělství, potravinářství a lesnictví	146
2.4.11	Turistický ruch.....	147
3	Strategická část.....	148
3.1	Vize	148
3.1.1	Principy realizace strategie	149
3.2	Strategické cíle, specifické cíle a opatření	150
3.2.1	Strategické cíle	150
3.2.2	Specifické cíle.....	152
3.2.3	Opatření.....	156
3.3	Integrace a inovace.....	183
3.3.1	Integrační prvky	183
3.3.2	Inovativní prvky.....	189
3.4	Hierarchie cílů – stanovení priorit.....	192
3.5	Předpokládaný způsob financování projektů.....	194
3.6	Podněty z dobré praxe jiných regionů	197
3.7	Návaznost na jiné strategické dokumenty	198
3.7.1	Soulad s klíčovými strategickými dokumenty	199
3.8	Akční plán.....	201
3.8.1	Programový rámec IROP	201

3.8.2	Programový rámec PRV	207
3.8.3	Programový rámec OP Zaměstnanost	229
3.8.4	Předpokládaný harmonogram proplácení prostředků.....	240
3.8.5	Opatření mimo programové rámce	241
3.9	Vazba na horizontální témata	242
3.9.1	Základní horizontální témata.....	242
3.9.2	Specifická témata (inovace, životní prostředí, klima).....	243
4	Implementační část	244
4.1	Popis řízení včetně řídicí a realizační struktury MAS	244
4.1.1	Organizační struktura.....	244
4.1.2	Podmínky kladené na MAS.....	244
4.1.3	Implementace v podmínkách MAS Litomyšlsko o.p.s.....	248
4.2	Popis administrativních postupů pro vyhlásování výzev MAS, hodnocení a výběr projektů s uvedením plánované personální kapacity.....	255
4.2.1	Postupy vyhlásování výzev MAS, hodnocení a postupy během životního cyklu projektů 255	
4.2.2	Další povinnosti MAS.....	258
4.2.3	Plánované personální kapacity	260
4.3	Popis animačních aktivit.....	261
4.4	Spolupráce MAS na národní a mezinárodní úrovni	263
4.5	Popis zvláštních opatření pro hodnocení	264

1 Úvod s popisem základních informací

1.1 Základní informace o MAS

1.1.1 Stručný popis území

Místní akční skupina Litomyšlsko (dále jen MAS) je místním partnerstvím (organizační složkou bez právní subjektivity) začleněným v rámci právnické osoby MAS Litomyšlsko o.p.s. (dále též společnost).¹

Partnerství je otevřené pro všechny subjekty za splnění nediskriminačních podmínek daných statutem a interními dokumenty, které jsou dostupné na webu www.mas-lit.cz.

Tato strategie je zpracovávána pro území měst a obcí, které vyslovily souhlas se začleněním svého správního území do území, pro které MAS zpracovává tuto strategii komunitně vedeného místního rozvoje. Celkově je tedy tato strategie zpracovávána pro 54 měst a obcí o rozloze 51 786,7 ha² s počtem obyvatel 45 784. Hustota obyvatelstva je tedy relativně nízká. Oproti republikovému průměru přesahujícímu 88,41 obyvatel/km² připadá v regionu MAS Litomyšlsko na jeden km² pouze necelých 88 obyvatel (Tabulka 1).

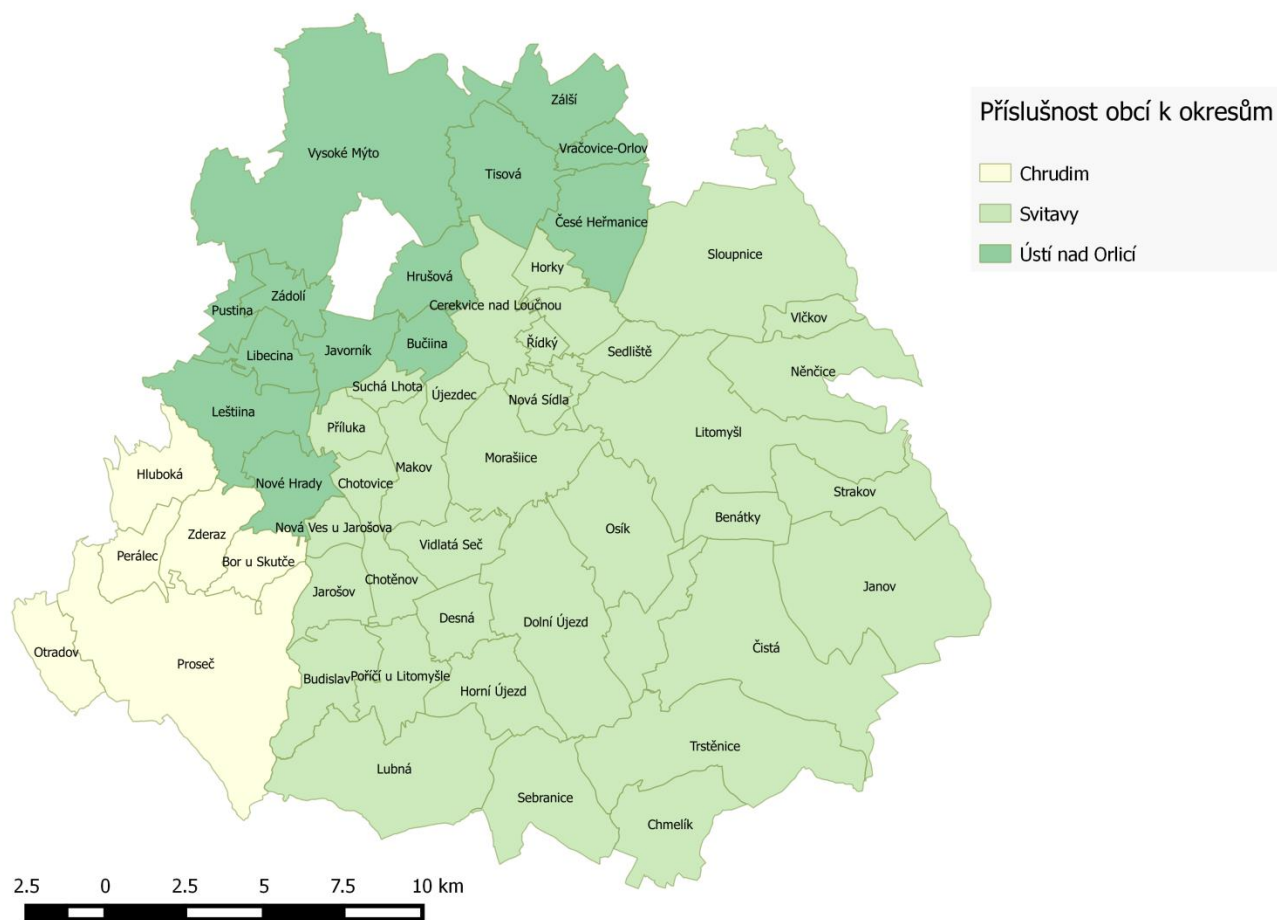
Území působnosti MAS Litomyšlsko je situováno do středu Pardubického kraje. Největší díl území spadá do okresu Svitavy, ale některé části zasahují také do okresů Chrudim a Ústí nad Orlicí (Obrázek 1). Okres Svitavy je Ministerstvem pro místní rozvoj ČR hodnocen jako hospodářsky slabý region³.

¹ V celém textu tohoto dokumentu je nutné rozlišovat MAS Litomyšlsko o.p.s. jako právnickou osobu a MAS Litomyšlsko (MAS), jenž představuje partnerství regionálních subjektů a je organizační složkou právnické osoby MAS Litomyšlsko o.p.s.

² Zdroj ČSÚ, data platná pro 31.1.2013

³ Zdroj: MMR ČR, <http://www.mmr.cz/cs/Ministerstvo/Ministerstvo/Pro-media/Tiskove-zpravy/2009/MMR-ozivuje-podporu-hospodarsky-slabych-regionu>

Obrázek 1: Mapa území působnosti MAS Litomyšlsko

Zdroj: Tvorba MAS

Tabulka 1: Obyvatelstvo (data k 31. 12. 2014)

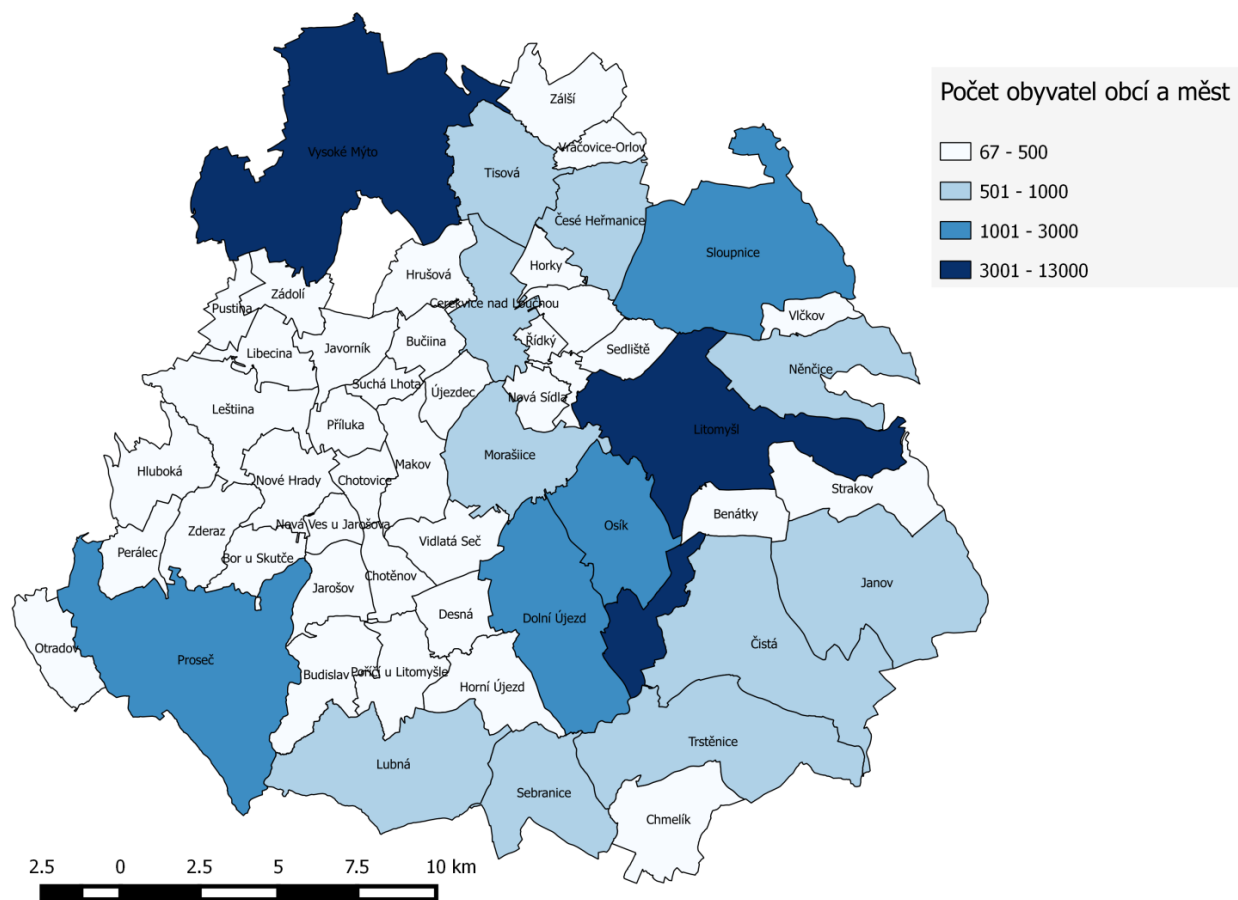
Obec	Okres	ORP	Počet obyvatel	Celková výměra (ha)
Benátky	Svitavy	Litomyšl	369	478,5
Bohuňovice	Svitavy	Litomyšl	112	423,1
Bor u Skutče	Chrudim	Chrudim	146	435,3
Bučina	Ústí nad Orlicí	Vysoké Mýto	228	382,6
Budislav	Svitavy	Litomyšl	432	805,7
Cerekvice nad Loučnou	Svitavy	Litomyšl	841	829,1
České Heřmanice	Ústí nad Orlicí	Vysoké Mýto	550	997,1
Čistá	Svitavy	Litomyšl	967	2520,5
Desná	Svitavy	Litomyšl	333	477,7
Dolní Újezd	Svitavy	Litomyšl	1 983	1970,6
Hluboká	Chrudim	Chrudim	196	733,8
Horky	Svitavy	Litomyšl	120	267,3
Horní Újezd	Svitavy	Litomyšl	424	773,9
Hrušová	Ústí nad Orlicí	Vysoké Mýto	332	608,0
Chmelík	Svitavy	Litomyšl	181	953,9
Chotěnov	Svitavy	Litomyšl	127	399,6
Chotovice	Svitavy	Litomyšl	129	320,2
Janov	Svitavy	Litomyšl	997	2467,7
Jarošov	Svitavy	Litomyšl	180	512,8
Javorník	Ústí nad Orlicí	Vysoké Mýto	261	548,3
Leština	Ústí nad Orlicí	Vysoké Mýto	300	1073,4
Libecina	Ústí nad Orlicí	Vysoké Mýto	174	481,7
Litomyšl	Svitavy	Litomyšl	10 137	3344,9
Lubná	Svitavy	Litomyšl	998	1984,8
Makov	Svitavy	Litomyšl	327	689,8
Morašice	Svitavy	Litomyšl	721	1242,7
Němčice	Svitavy	Litomyšl	961	1316,7
Nová Sídla	Svitavy	Litomyšl	218	294,9
Nová Ves u Jarošova	Svitavy	Litomyšl	67	238,3
Nové Hrady	Ústí nad Orlicí	Vysoké Mýto	313	672,5
Osík	Svitavy	Litomyšl	1 038	1261,7
Otradov	Chrudim	Hlinsko	285	554,2
Perálec	Chrudim	Chrudim	242	456,5
Poříčí u Litomyšle	Svitavy	Litomyšl	450	650,6
Proseč	Chrudim	Chrudim	2 138	3403,1
Příluka	Svitavy	Litomyšl	172	381,4
Pustina	Ústí nad Orlicí	Vysoké Mýto	67	283,4
Řídký	Svitavy	Litomyšl	71	141,4
Sebranice	Svitavy	Litomyšl	984	1168,8
Sedliště	Svitavy	Litomyšl	251	369,3
Sloupnice	Svitavy	Litomyšl	1 697	2791,2
Strakov	Svitavy	Litomyšl	224	852,8
Suchá Lhota	Svitavy	Litomyšl	89	218,6
Tisová	Ústí nad Orlicí	Vysoké Mýto	571	1096,6
Trstěnice	Svitavy	Litomyšl	508	2147,4
Tržek	Svitavy	Litomyšl	155	171,0

Obec	Okres	ORP	Počet obyvatel	Celková výměra (ha)
Újezdec	Svitavy	Litomyšl	90	345,6
Vidlatá Seč	Svitavy	Litomyšl	276	610,3
Vlčkov	Svitavy	Litomyšl	100	283,4
Vračovice-Orlov	Ústí nad Orlicí	Vysoké Mýto	185	291,5
Vysoké Mýto	Ústí nad Orlicí	Vysoké Mýto	12 436	4202,7
Zádolí	Ústí nad Orlicí	Vysoké Mýto	89	426,0
Zálší	Ústí nad Orlicí	Vysoké Mýto	229	772,8
Zderaz	Chrudim	Chrudim	277	661,1
Celkem			45748	51786,7484

Zdroj: Český statistický úřad

Charakter území je typicky venkovský se dvěma úzce provázanými centry (Litomyšl, Vysoké Mýto), která jsou propojena historicky, ekonomicky, logisticky atd. Litomyšl a Vysoké Mýto představují spádová centra pro okolní obce. Přesto, že tato města počtem obyvatel významně převyšují ostatní obce MAS Litomyšlsko (včetně města Proseč), představuje celkový součet počtu jejich obyvatel přibližně počet obyvatel jednoho okresního města České republiky. Graficky znázorňuje počet obyvatel v jednotlivých městech a obcích Obrázek 2.

Obrázek 2: Osídlení obcí

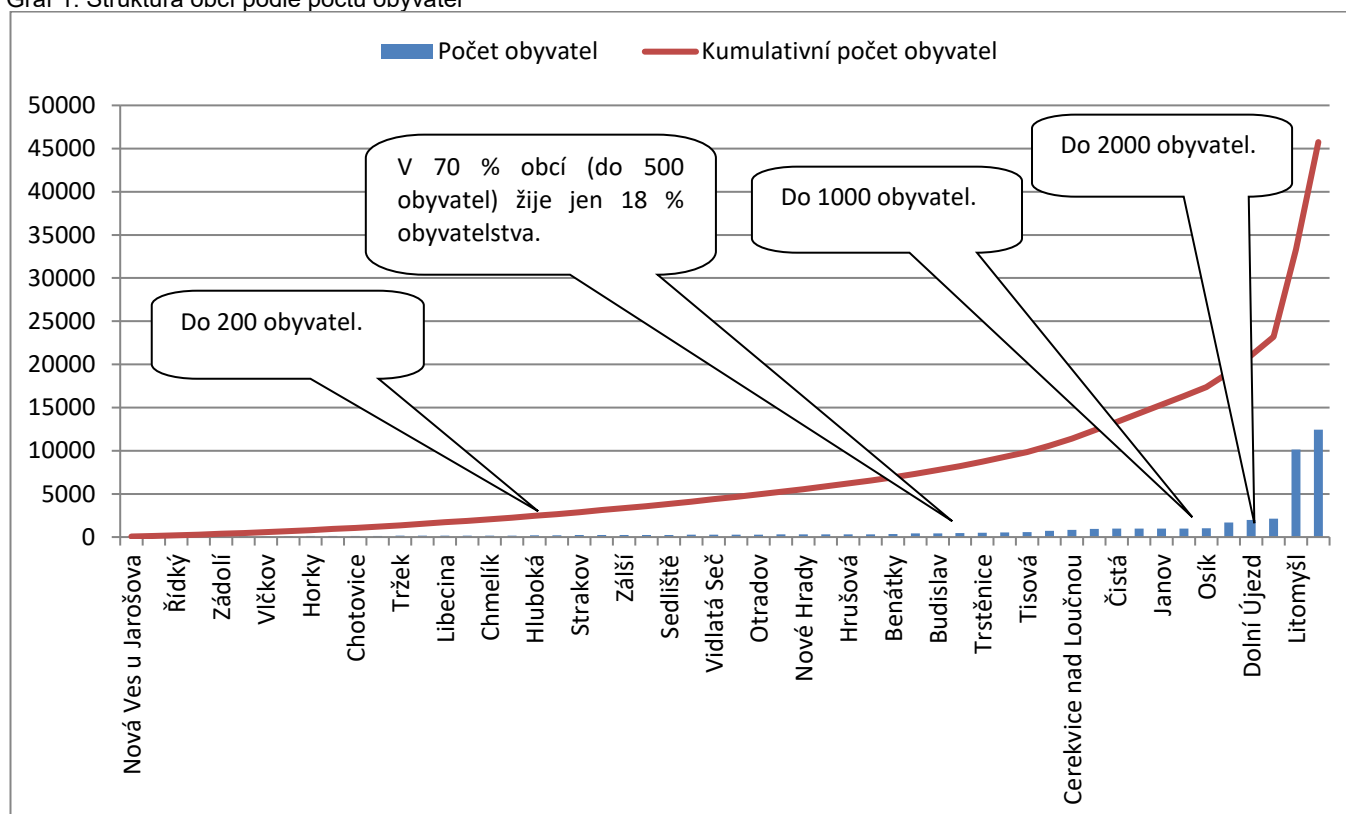

Zdroj: Tvorba MAS (data: Český statistický úřad)

Region je typický velkým počtem malých obcí, které jsou kumulovány především západně od spojnice Vysokého Mýta a Litomyše. Niže zobrazený Graf 1 znázorňuje některé další typické vlastnosti regionu.

- V 19 obcích (35 %) do 200 obyvatel žije pouze 5,4 % obyvatel regionu.
- V 38 obcích (70 %) do 500 obyvatel žije pouze 18 % obyvatelstva regionu.
- Přibližně 50 % obyvatel je koncentrováno do dvou měst.
- Z 54 obcí 48 z nich představuje obce do 1000 obyvatel.
- Pouze 3 města (všechna v regionu) přesahují jednotlivě počtem obyvatel 2000.

Graf 1: Struktura obcí podle počtu obyvatel

Zdroj: Tvorba MAS, údaje o počtu obyvatel: ČSÚ (Český statistický úřad), data k 31. 12. 2013

1.1.2 Seskupení obcí v regionu

Území působnosti MAS Litomyšlsko se kryje s územím níže uvedených svazků obcí a mikroregionů (není uveden úplný výčet obcí, ale pouze relevantní průnik s územím MAS Litomyšlsko k 31. 12. 2015).

- MIKROREGION LITOMYŠLSKO – sdružuje 42 obcí, přičemž všechny obce s výjimkou Květné jsou v území působnosti MAS Litomyšlsko. Mikroregion Litomyšlsko tak představuje zásadní prvek území působnosti MAS Litomyšlsko.
- TOULOVCOVY MAŠTALE – do působnosti MAS Litomyšlsko patří obce Bor u Skutče, Budislav, Hluboká, Jarošov, Leština, Nová Ves u Jarošova, Nové Hrady, Perálec, Poříčí u Litomyše, Proseč, Příluka a Zderaz.

- LITOMYŠLSKO-DESINKA – tvoří jej obce Budislav, Desná, Dolní Újezd, Horní Újezd, Chotěnov, Lubná, Makov, Morašice, Osík, Poříčí u Litomyšle, Sebranice a Vidlatá Seč (území všech těchto obcí je součástí regionu MAS Litomyšlsko).
- REGION ORLICKO-TŘEBOVSKO – z regionu do působnosti MAS Litomyšlsko patří obce Sloupnice a Němčice.
- KRAJ SMETANY A MARTINŮ – z něhož obce Dolní Újezd, Lubná, Sebranice a město Litomyšl jsou rovněž v území působnosti MAS Litomyšlsko.
- MIKROREGION VYSOKOMÝTSKO – obce, které spadají do území MAS, jsou Nové Hrady, Bučina, České Heřmanice, Javorník, Leština, Pustina, Tisová, Vračovice-Orlov, Vysoké Mýto a Zálší.
- ČESKOMORAVSKÉ POMEZÍ, SVAZEK OBCÍ (zaměření na cestovní ruch založený na potenciálu větších měst na hranicích Čech a Moravy) – Litomyšl a Vysoké Mýto spadají do území MAS.
- MIKROREGION HLINECKO – z tohoto mikroregionu spadá do území MAS Litomyšlsko pouze obec Otradov.
- Svazek obcí AZASS (Zájmové sdružení měst a obcí na podporu poličské nemocnice) – součástí MAS jsou Bor u Skutče, Lubná, Perálec, Sebranice, Zderaz.
- Svazek obcí Zelená energie – do území MAS Litomyšlsko patří obec Horní Újezd (svazek už nevyvíjí činnost a bude rozpuštěn).
- České dědictví (správa a propagace památek UNESCO⁴ v ČR) – Litomyšl spadá rovněž do území MAS.

1.1.3 MAS Litomyšlsko o.p.s. a její orgány

1.1.3.1 Identifikace MAS Litomyšlsko o.p.s. jako právnické osoby

Obchodní firma (název):	MAS Litomyšlsko o.p.s.
Právní forma:	Obecně prospěšná společnost
IČ:	27506096
Sídlo:	Borská 125, 539 44 Proseč

Informace dostupné z oficiálních veřejných zdrojů zobrazuje Obrázek 3.

⁴ Organizace v rámci Organizace spojených národů pro výchovu, vědu a kulturu

Obrázek 3: Výpis z registru ekonomických subjektů

Výpis z Registru ekonomických subjektů ČSÚ v ARES

(Datum aktualizace databáze: 2.2.2016)
Tento výpis má pouze informativní charakter, výpis nemusí obsahovat nejaktuálnější údaje a nemá žádnou právní moc.

[Odkazy a jiná zobrazení](#)

Základní údaje

IČ: 27506096
obchodní firma: MAS Litomyšlsko o.p.s.
statistická právní forma: 141 - Obecně prospěšná společnost
datum vzniku: 18.1.2007

sidlo: 53944 Proseč, Borská 125
ZÚJ: 572080 - Proseč
okres: CZ0531 - Chrudim

Klasifikace ekonomických činností - CZ-NACE

9499: Činnosti ostatních organizací sdružujících osoby za účelem prosazování společných zájmů j. n.
7490: Ostatní profesní, vědecké a technické činnosti j. n.
82110: Univerzální administrativní činnosti
855: Ostatní vzdělávání

Statistické údaje

institucionální sektor: podle ESA1995 15000 - Neziskové instituce sloužící domácnostem
institucionální sektor: podle ESA2010 15002 - Neziskové instituce sloužící domácnostem soukromé národní
velikostní kat. dle počtu zam.: 1 - 5 zaměstnanců

Zdroj: http://www.info.mfcr.cz/cgi-bin/ares/darv_res.cgi?ico=27506096&jazyk=cz&xml=1

1.1.3.2 Zakladatelská struktura MAS Litomyšlsko o.p.s.

Původní zakladatelskou strukturu před veškerými změnami znázorňuje Tabulka 2.

Tabulka 2: Zakladatelská struktura

Zakladatelé MAS Litomyšlsko o.p.s. (při založení)		
1	obchodní firma: IČ: sídlo:	Město Proseč 270741 53944 Proseč 18
2	obchodní firma: IČ: sídlo:	Obec Horky 579513 57001 Horky 55
3	obchodní firma: IČ: sídlo:	Obec Bohuňovice 276421 57001 Bohuňovice 13
4	obchodní firma: IČ: sídlo:	Obec Sedliště 277347 57001 Sedliště 46
5	obchodní firma: IČ: sídlo:	Obec Trstěnice 277509 56957 Trstěnice 238
6	obchodní firma: IČ: sídlo:	Obec Cerekvice nad Loučnou 276537 56953 Cerekvice nad Loučnou 132
7	obchodní firma: IČ: sídlo:	Zemědělské družstvo Růžový palouček 129771 56951 Morašice 180
8	obchodní firma: IČ: sídlo:	Zemědělské družstvo chovatelů a pěstitelů 48154814 Zahájská 369, 57001 Litomyšl
9	obchodní firma: IČ: sídlo:	Oblastní charita Nové Hrady u Skutče 60102411 57001 Chotovice 31
10	obchodní firma: IČ: sídlo:	Rudolf Skřivan 18878172 Prokešova 912, 57001 Litomyšl
11	obchodní firma: IČ: sídlo:	Stavební sdružení Boštík s.r.o. 25936484 57001 Poříčí u Litomyšle 117
12	obchodní firma: IČ: sídlo:	Zemědělské družstvo Sloupnice 131024 56553 Sloupnice – Dolní Sloupnice 134
13	obchodní firma: IČ: sídlo:	Zemědělské družstvo Dolní Újezd 129488 56961 Dolní Újezd 471
14	obchodní firma: IČ: sídlo:	Farní charita Litomyšl 47489839 Bělidla 392, 57001 Litomyšl
15	obchodní firma: IČ: sídlo:	Miloš Macek 18880703 57001 Litomyšl – Sedliště 71
16	obchodní firma: IČ: sídlo:	Mikroregion Litomyšlsko, svazek obcí 70906696 Bří Šťastných 1000, 57001 Litomyšl

Zdroj: Tvorba MAS

V roce 2015 MAS Litomyšlsko o.p.s. z důvodů plnění podmínek standardů kladených na místní akční skupiny ČR prošla restrukturalizací. Při této příležitosti vyjádřil jeden ze zakladatelů vůli vystoupit

z uskupení zakladatelů MAS Litomyšsko o.p.s., tato vůle byla akceptována a odrazila se ve změně počtu zakladatelů (Tabulka 3).

Tabulka 3: Zakladatelská struktura

Zakladatelé MAS Litomyšsko o.p.s. (k 31. 12. 2015)		
1	obchodní firma: IČ: sídlo:	Město Proseč 270741 53944 Proseč 18
2	obchodní firma: IČ: sídlo:	Obec Horky 579513 57001 Horky 55
3	obchodní firma: IČ: sídlo:	Obec Bohuňovice 276421 57001 Bohuňovice 13
4	obchodní firma: IČ: sídlo:	Obec Sedliště 277347 57001 Sedliště 46
5	obchodní firma: IČ: sídlo:	Obec Trstěnice 277509 56957 Trstěnice 238
6	obchodní firma: IČ: sídlo:	Obec Cerekvice nad Loučnou 276537 56953 Cerekvice nad Loučnou 132
7	obchodní firma: IČ: sídlo:	Zemědělské družstvo Růžový palouček 129771 56951 Morašice 180
8	obchodní firma: IČ: sídlo:	Zemědělské družstvo chovatelů a pěstitelů 48154814 Zahájská 369, 57001 Litomyšl
9	obchodní firma: IČ: sídlo:	Oblastní charita Nové Hrady u Skutče 60102411 57001 Chotovice 31
10	obchodní firma: IČ: sídlo:	Stavební sdružení Boštík s.r.o. 25936484 57001 Poříčí u Litomyšle 117
11	obchodní firma: IČ: sídlo:	Zemědělské družstvo Sloupnice 131024 56553 Sloupnice – Dolní Sloupnice 134
12	obchodní firma: IČ: sídlo:	Zemědělské družstvo Dolní Újezd 129488 56961 Dolní Újezd 471
13	obchodní firma: IČ: sídlo:	Farní charita Litomyšl 47489839 Bělidla 392, 57001 Litomyšl
14	obchodní firma: IČ: sídlo:	Miloš Macek 18880703 57001 Litomyšl – Sedliště 71
15	obchodní firma: IČ: sídlo:	Mikroregion Litomyšsko, svazek obcí 70906696 Bří Šťastných 1000, 57001 Litomyšl

Zdroj: Tvorba MAS

1.1.3.3 Povinné orgány MAS Litomyšsko o.p.s.

MAS Litomyšsko o.p.s. plní legislativní podmínky kladené na orgány společnosti a jejich kompetence. Kompetence jednotlivých orgánů jsou dále upraveny statutem společnosti, který je k dispozici na internetových stránkách společnosti.

Statutárním orgánem je ředitel obecně prospěšné společnosti. Dále má MAS Litomyšlsko o.p.s. správní radu, kterou tvoří 6 členů, z nichž je volen její předseda. Funkci kontrolní pak plní dozorčí rada, která je tříčlenná.

Konkrétní údaje a obsazení pozic aktuální v době vzniku tohoto strategického dokumentu popisuje kapitola 4.1.3 Implementace v podmínkách MAS Litomyšlsko o.p.s.

1.1.3.4 Místní partnerství

V rámci MAS Litomyšlsko o.p.s. (právnícké osoby) je zakládací smlouvou a statutem definována organizační složka MAS Litomyšlsko, která nemá právní subjektivitu. Jejím úkolem je realizace komunitně vedeného místního rozvoje na území působnosti MAS, a to zejména na základě této strategie komunitně vedeného místního rozvoje.

Místní partnerství reprezentují a vymezené funkce plní zejména:

- Nejvyšší orgán,
- Rozhodovací orgán,
- Kontrolní orgán,
- Výběrový orgán.

Bližší je specifikována v kapitole 4.1 Popis řízení včetně řídicí a realizační struktury MAS, kde jsou uvedeny také informace o konkrétním složení místního partnerství a jeho orgánů.

1.1.3.5 Zájmové skupiny

Během působení MAS Litomyšlsko v regionu a během přípravy této strategie se vyvinulo několik hlavních zájmových skupin zapojených nějakou formou do komunitního rozvoje regionu.

Níže uvedená Tabulka č. 4 znázorňuje zainteresovanost jednotlivých zájmových skupin v oblastech řešených SCLLD (strategie komunitně vedeného místního rozvoje).

Tabulka 4: Zájmové skupiny

	Zájmové skupiny								
	Obyvatelstvo	Samospráva	Kultura a život v obci	Podnikání	Cestovní ruch	Zemědělství a potravinářství	Vzdělávání	Sociální a zdravotnické služby	Sport
Obyvatelstvo	x	x							
Technická infrastruktura	x	x	x	x	x				
Doprava	x	x	x	x	x				
Vybavenost obcí a služby	x	x	x						
Bydlení	x	x	x					x	
Životní prostředí									
Život v obcích	x	x	x						x
Podnikání, výroba, zaměstnanost	x	x		x					
Vzdělávání a školství	x	x					x		
Řízení obcí, informovanost, spolupráce	x	x							
Bezpečnost	x	x	x	x	x	x	x	x	x
Zemědělství, potravinářství a lesnictví	x	x				x			
Turistický ruch	x	x			x				

Zdroj: Tvorba MAS

1.2 Historie, zkušenosti s rozvojem území

1.2.1 Historie a zkušenosti komunity před vznikem MAS Litomyšlsko o.p.s.

Přestože MAS Litomyšlsko o.p.s. oficiálně vznikla v lednu 2007, již dříve zde fungovala a dodnes funguje spolupráce nejen mezi jednotlivými obcemi a svazky obcí, obyvateli, ale i dalšími subjekty z regionu (podnikatelskými, neziskovými organizacemi apod.). Spolupráce mezi těmito subjekty má dlouhodobé přirozené základy stojící mimo jiné na ekonomické, informační i sociální úrovni. Tato spolupráce se s postupem času a s počtem společných aktivit prohlubovala, jednotlivé subjekty poznávaly své možnosti a schopnosti, což vedlo ke zvyšování efektivnosti a vybudování důvěry mezi subjekty. Tento proces kontinuálně pokračuje i nadále a počet participujících subjektů i míra jejich zapojení se zvyšuje.

Na těchto základech stojí současná podoba místního partnerství formalizovaná v rámci MAS Litomyšlsko o.p.s., která byla zapsána do rejstříku obecně prospěšných společností při Krajském soudu v Hradci Králové pobočka Pardubice dne 18.1.2007.

1.2.1.1 Zkušenosti komunitních aktérů před rokem 2007

Přestože byla MAS Litomyšlsko o.p.s. založena až začátkem roku 2007, byly zainteresovanými subjekty v území již dříve realizovány projekty, které spadaly do přípravného období Leader +⁵, dotace z POV₆ (MMR⁷) Leader +. Tyto subjekty pak povětšinou tvořily a tvoří základ aktivní komunity v regionu zastřešené MAS Litomyšlsko o.p.s.

Program obnovy venkova (Ministerstvo pro místní rozvoj ČR):

- 2001
 - Vytvoření značených cyklotras pro horská kola v mikroregionu za finanční pomoci MMR a programu POV. Projekt patřil originalitou značení a provedením k ojedinělým počínům v této oblasti. Bylo vyznačeno několik okruhů v celkové délce kolem 150 km.
 - Projekt propagace, vydání map, cykloprůvodce a dalších propagačních materiálů.
- 2002
 - „Cyklotrasy a doprovodná architektura v mikroregionu Litomyšlsko“ (330 tis. Kč dotace, rozpočet 429 tis. Kč). Součástí projektu bylo 16 velkoplošných informačních tabulí, obsahujících přehlednou mapu širokého okolí regionu, podrobnou mapu obce, text o obci.
 - Ve spolupráci s místními podnikateli byl vytvořen projekt pro malé děti a rodiny pod názvem "Závod lesní krajinou". Již tento první ročník ukázal, že tudy vede cesta, jak nenásilně přiblížit dětem spojení přírody a sportu.

⁵ LEADER – Liaisons entre Actions de Développement de l'Economie Rurale (Propojování aktivit hospodářského rozvoje venkova)

⁶ Program obnovy venkova

⁷ Ministerstvo pro místní rozvoj ČR

- 2003
 - Komunikační propojení obcí mikroregionu Litomyšlsko (dotace 210 tis. Kč, rozpočet 354 tis. Kč). Jednalo se o nákup 12 PC pro obce mikroregionu.
 - informační systém mikroregionu Litomyšlsko (dotace 154 tis. Kč, rozpočet 220 tis. Kč). Předmětem bylo zpracování nového informačního systému – webových stránek mikroregionu (www.litomyslsko.cz)
- 2004
 - Sportoviště na území působnosti MAS Litomyšlsko (dotace 245 tis. Kč, rozpočet 337 531 Kč). Předmětem byly obnovy a úpravy sportovišť v obcích Čistá, Makov, Němčice, Osík, Sebranice, Vidlatá Seč a Vlčkov.
- 2005
 - Centrální veřejná prostranství na území působnosti MAS Litomyšlsko (dotace 245 tis. Kč, rozpočet 359 172 Kč). Šlo o investice do prostranství v obcích Bohuňovice, Desná, Němčice a Poříčí u Litomyšle.
- 2006
 - Sportoviště na území působnosti MAS Litomyšlsko (dotace 300 tis. Kč, rozpočet 439 847 Kč). V rámci projektu byla převážně opravena nebo upravena sportoviště v obcích Perálec, Cerekvice nad Loučnou, Horní Újezd, Řídký, Lubná, Proseč, Němčice, Sedliště, Bohuňovice a Tržek.

LEADER + (Ministerstvo pro místní rozvoj ČR):

- Leader + (2003)
 - Příprava dokumentací projektů mikroregionu Litomyšlsko pro Evropské fondy (projektová dokumentace a studie proveditelnosti pro Centrum sociálních služeb Chotovice).
 - Rozvojové projekty v rámci sdružení obcí Touloucovy Maštale (řešení udržitelnosti estetické a kulturní tváře krajiny, rozšíření prosečského muzea dýmek, nové využití Kulturního domu v Proseči, využití alternativních zdrojů energie).
- Leader + (2004)
 - Příprava pilotních projektů pro Evropské fondy v rámci partnerství mikroregionu Litomyšlsko.
- Leader + (2006)
 - „Pilotní projekty v rámci partnerství v mikroregionu Litomyšlsko, II. etapa“ představuje II. etapu rozšíření Muzea dýmek v Proseči (dotace 840 tis. Kč).
 - Využití programu Leader + v mikroregionu Litomyšlsko (dotace 206 tis. Kč).
 - Příprava území mikroregionu Litomyšlsko na možnost čerpání podpory pro rozvojové projekty z programu Leader. Byla založena MAS Litomyšlsko o.p.s. a zpracována strategie rozvoje území.

Granty Pardubického kraje

- 2003
 - propagační materiál mikroregionu Litomyšlsko (grant 35 tis. Kč, rozpočet 60 tis. Kč) - vydání souhrnného propagačního materiálu mikroregionu Litomyšlsko (náklad 20 000 ks)
 - incomingový projekt mikroregionu Litomyšlsko (grant 45 tis. Kč, rozpočet 75 tis. Kč) - zpracování koncepce incomingu v mikroregionu a návrh jednotlivých incomingových produktů
 - společné komunální služby mikroregionu Litomyšlsko (grant 84 tis. Kč, rozpočet 140 tis. Kč) - zpracování studie proveditelnosti projektu společného nakládání s biologicky rozložitelným odpadem v mikroregionu
- 2004
 - souhrnný propagační materiál mikroregionu Litomyšlsko – Pobyty. Materiál byl vydán v nákladu 3 000 ks v jazykových mutacích angličtina, němčina a obsahuje nabídku ucelených produktů cestovního ruchu se zaměřením na vícedenní pobyty v regionu.
- 2005
 - zpracování žádosti o podporu z Operačního programu Infrastruktura na projekt „Nakládání s biologicky rozložitelným odpadem v mikroregionu Litomyšlsko“ (grant 53 tis. Kč, rozpočet 70 tis. Kč)
 - zpracování projektové dokumentace a žádosti z programu SROP (Společný regionální operační program) na projekt „Centrum sociálních služeb Chotovice“ (grant 135 tis. Kč, rozpočet 181 tis. Kč)

Program SAPARD

- V rámci 1. kola programu SAPARD⁸ (2002) byl podpořen mikroregionální projekt s názvem „Rozvoj podnikání, občanského života a cestovního ruchu v mikroregionu Litomyšlsko“ s konkrétním podprojektem „Rekonstrukce víceúčelového domu čp. 13 v Poříčí u Litomyše“. Investorem byla obec Poříčí, projekt získal podporu z programu SAPARD ve výši 4,5 mil. Kč.
- Za finančního přispění programu SAPARD vznikly v Proseči kancelářské prostory pro činnost Sdružení obcí Toulcovy Maštale, informační centrum, turistická ubytovna, kterou rovněž provozuje samo sdružení, a v přízemí budovy i „podnikatelský inkubátor“ – nebytové prostory k pronájmu sloužící začínajícím podnikatelům za výhodných finančních podmínek.

Program MMR č. 217115 Podpora obnovy venkova (2005)

- Mateřská centra mikroregionu Litomyšlsko (dotace 154 tis. Kč, rozpočet 219 tis. Kč) - zpracování dokumentace SROP.

⁸ Speciální předvstupní program pro zemědělství a rozvoj venkova

- Marketingové služby pro rozvoj cestovního ruchu mikroregionu Litomyšlsko (dotace 100 tis. Kč, rozpočet 143 tis. Kč) - pracování dokumentace SROP.

Program SROP

- „Marketingové služby pro rozvoj cestovního ruchu mikroregionu Litomyšlsko“. V jeho rámci byly vydávány propagační materiály a publikace, byl zkvalitněn informační systém zámku Litomyšl apod. (dotace 1 492,5 tis. Kč, rozpočet 2 158 tis. Kč).
- „Centrum sociálních služeb v Chotovicích“. Rekonstrukce objektu pro vybudování centra služeb, investor Farní charita Nové Hrady (dotace EU 8 448 tis. Kč, Pardubický kraj 400 tis. Kč, vlastní zdroje 773,5 tis. Kč).
- Rekonstrukce Zámeckého pivovaru v Litomyšli (dotace EU 28 213 tis. Kč, kraj 3 762 tis. Kč, město 7 230 tis. Kč). Předmětem projektu byla obnova Zámeckého pivovaru (součástí areálu UNESCO) a jeho využití jako kongresového centra a centra pro kulturní aktivity a setkávání mladých lidí z Evropy. Investor město Litomyšl.
- „Provozní objekt firmy Stavební sdružení Boštík s.r.o.“ (dotace EU 1 209 tis. Kč, kraj 449,1 tis. Kč, celkové náklady 4 189,6 tis. Kč). Rekonstrukce provozních objektů firmy. Investor Stavební sdružení Boštík s.r.o.
- Systém značení k turistickým cílům v mikroregionu Touloucovy Maštale, v jehož rámci byly všechny turistické cíle označeny směrovkami pro lepší orientaci turistů.

Operační program Infrastruktura

- „Nakládání s biologicky rozložitelným komunálním odpadem v mikroregionu Litomyšlsko“ (rozpočet: dotace EU 4 811,8 tis. Kč, SFŽP (Statní fond životního prostředí) 641,6 tis. Kč, Pardubický kraj 500 tis. Kč, celkové náklady 6 415,7 tis. Kč). Předmětem projektu byl nákup 27 kontejnerů pro 18 obcí mikroregionu, nákup svozového vozu a štěpkovače a vybudování zpevněné plochy pro kompostování. Investorem projektu je mikroregion Litomyšlsko.

INTERREG IIIA ČR – Polsko

- V rámci projektu INTERREG IIIA ČR – Polsko Sdružení obcí Touloucovy Maštale uspořádalo v loňském roce společný česko-polský cyklistický závod jako projekt přeshraniční spolupráce na pomezí Čech, Moravy a Kladska. Polská část závodu se uskutečnila 23. 7. v Klodzku za účasti českých cyklistů, v našem regionu proběhl závod s účastí polských závodníků 12. 8.

Operační program Rozvoj lidských zdrojů

V rámci podpory zaměstnanosti byl zrealizován projekt „Vytváření nových pracovních míst v mikroregionu“. Záměrem projektu bylo vytvoření 14 pracovních míst pro osoby dlouhodobě nezaměstnané a osoby dlouhodobou nezaměstnaností ohrožené.

1.2.2 Historie a zkušenosti MAS Litomyšlsko o.p.s.

Tato kapitola popisuje zkušenosti současného partnerství a samotného subjektu MAS Litomyšlsko o.p.s., jejíž vznik přibližně koresponduje také se zahájením programového období 2007–2013. Hlavním cílem byl samozřejmě rozvoj regionu, k čemuž bylo využíváno nejen dotací a grantů, ale také vlastních zdrojů nebo zdrojů regionálních subjektů zainteresovaných do konkrétních projektů.

1.2.2.1 SPL 2007–2013 (PRV osa IV LEADER)⁹

MAS Litomyšlsko o.p.s. v roce 2008 uspěla s žádostí o podporu realizace strategického plánu LEADER (SPL) s názvem „Trvale udržitelný život v regionu v návaznosti na město Litomyšl“ v 8. výzvě k podávání žádostí na Ministerstva zemědělství ČR.

Díky této podpoře bylo v regionu realizováno celkem 59 projektů přispívajících k rozvoji regionu.

MAS Litomyšlsko o.p.s. ve spolupráci s regionální komunitou stanovila 5 oblastí, ve kterých bylo možné projekty podpořit. Následně vypisovala výzvy k příjmu žádostí o podporu a prováděla výběr projektů vlastními, k tomu určenými orgány. Projekty včetně částek v jednotlivých oblastech přibližuje Tabulka 5.

Fiche číslo 1: Diverzifikace činností nezemědělské povahy.

Fiche číslo 2: Občanské vybavení a služby.

Fiche číslo 3: Obnova a rozvoj vesnic.

Fiche číslo 4: Podpora cestovního ruchu.

Fiche číslo 5: Podpora zakládání podniků a jejich rozvoje.

Tabulka 5: Výzvy MAS

Číslo Fiche	Počet výzev	Počet podpořených projektů	Celková výše dotace
1	5	2x	594.000 Kč
2	6	28x	9.241.306 Kč
3	5	20x	7.536.977 Kč
4	5	4x	1.402.407 Kč
5	5	5x	872.935Kč

Zdroj: Tvorba MAS

Zejména v prvních výzvách MAS Litomyšlsko o.p.s. i žadatelé sbírali zkušenosti s Programem rozvoje venkova a se spojenou administrativou, což vedlo také k některým administrativním chybám, v důsledku čehož nebyly některé projekty schváleny nebo u nich byla ukončena administrace (ze strany Státního zemědělského a intervenčního fondu pověřeného administrací programu rozvoje venkova Ministerstvem zemědělství ČR). Počáteční chybovost ale vedla ke zvýšení zkušeností všech stran a postupem času se podařilo razantním způsobem chybovost eliminovat. V poslední třetině období již nebyl neplánovaně ukončen žádný projekt. Vývoj chybovosti v průběhu jednotlivých výzev popisuje Tabulka 6.

⁹ PRV (Program rozvoje venkova)

Tabulka 6: Počet neúspěšných projektů MAS

Výzva	Ukončená administrace	Projekt neschválen
1	4	0
2	1	0
3	5	3
4	0	0
5	0	0
6	3	0
7	0	0

Zdroj: Tvorba MAS

Kromě úspěšné realizace SPL má MAS Litomyšsko o.p.s. za sebou také projekt spolupráce v rámci Programu rozvoje venkova osa IV. Byl společně s dalšími 5 MAS z Pardubického kraje realizován v roce 2015. V jeho rámci byly analyzovány postupy MAS v oblasti monitoringu a evaluace strategií, byly nalezeny příklady dobré praxe a vznikly vzorové postupy pro budoucí práci, které byly formalizovány do podoby vzorové směrnice pro monitoring a evaluaci strategií.

1.2.2.2 Ostatní dotace a granty

Poměrně pravidelně získávala MAS Litomyšsko o.p.s. dotace Pardubického kraje, které sloužily k podpoře činnosti MAS Litomyšsko o.p.s., ale také formou vzdělávacích a poradenských projektů přispěly k získání dalších vědomostí a zkušeností personálu i osob a subjektů v regionu.

OP₁₀ Technická pomoc (Ministerstvo pro místní rozvoj ČR) - Podpora vzniku strategie komunitně vedeného místního rozvoje pro území MAS Litomyšsko o.p.s. Jedná se o dotaci, která financuje velkou část vzniku této SCLLD.

1.2.2.3 Příklady projektů MAS bez dotační a grantové podpory

Skřítek Vítek – Soutěž o nejlepší venkovskou školku regionu, která proběhla v roce 2012 a kromě finančního podpoření umístěných školek přispěla také k propagaci MAS a aktivizaci subjektů v regionu.

Finanční gramotnost – „Platím, platíš, platíme, co z toho nám zůstane?“ Řada seminářů pro ZŠ, zástupce místní správy, samosprávy a veřejnosti, která proběhla v roce 2013 a měla za cíl prevenci negativních jevů vyplývajících z neznalosti ve finanční oblasti obyvatel.

Chceme čistý les – V rámci projektu byly ve vytipovaných lokalitách potýkajících se s ukládáním odpadků volně do přírody umístěny informační tabule odkazující na nejbližší sběrná místa odpadů (doplněné o kresby dětí ze ZŠ), což efektivně (nenásilným způsobem) zamezilo dalšímu znečišťování těchto lokalit.

Naučné stezky regionu – MAS Litomyšsko tímto projektem zajistila souhrnnou propagaci naučných stezek v regionu, aby tak přispěla jejich využití. V rámci projektu byly ve všech obcích regionu umístěny informační tabule a distribuovány informační letáky o naučných stezkách regionu. MAS Litomyšsko vyjednala financování projektu z darů regionálních subjektů.

¹⁰ Operační program

1.3 Definování odpovědností za realizaci

Odpovědnost za realizaci SCLLD MAS Litomyšlsko pro roky 2014-2020 nese partnerství začleněné v rámci MAS Litomyšlsko o.p.s. jako organizační složka bez právní subjektivity.

Konkrétní kompetence a odpovídající odpovědnost orgánů MAS a členů orgánů MAS jsou definovány v kapitole 1.1.3.4 Místní partnerství. Podrobně jsou pak specifikovány zakládací smlouvou a statutem MAS Litomyšlsko o.p.s. Podrobné procesní kompetence pak popisuje kapitola 4. Implementační část.

1.4 Popis zapojení veřejnosti a členů místního partnerství

V konkrétním případě tvorby SCLLD MAS Litomyšlsko o.p.s. je v některých případech obtížné oddělit expertní a participativní část týmu, například protože někteří zástupci participujících složek disponují vysokou úrovní schopností a zkušeností uplatnitelných při tvorbě strategických dokumentů. Naopak někteří členové interních orgánů, které je možno označit za expertní, zastupují rovněž zájmy participujících subjektů.

Základní rozdělení obou složek týmu popisují následující podkapitoly.

1.4.1 Expertní část

Expertní část týmu pro SCLLD byla tvořena:

- interními zaměstnanci MAS Litomyšlsko o.p.s.,
- externí odborníky společnosti Metod Konzult IPM, s.r.o.

1.4.2 Participativní část

Participativní složky „týmu“ podílejícího se na vzniku SCLLD je možné rozdělit do dvou částí:

- Stabilní
- Operativní

Stabilní část tvořila (ve fázi před restrukturalizací MAS) Pracovní skupina „SCLLD“ (dříve Pracovní skupina „ISRÚ“), která byla tvořena celkem 12 stabilními členy, mezi kterými byli zástupci jak veřejného, tak soukromého sektoru. Jedná se osoby: Alena Bartošová (NNO¹¹), Pavel Boštík (podnikání), Daniel Kučera (památky), Zdeněk Mach (obyvatelstvo), Markéta Tauerová (vzdělávání), Pavel Pešata (NNO), Lucie Oherová (cestovní ruch), Radek Boštík (obce), František Bartoš (mikroregiony), Jan Macháček (města), Jiří Storoženko (NNO).

Operativně byli zapojeni také všichni zástupci obcí začleněných ve správním území MAS Litomyšlsko, zástupci podnikatelské sféry, zemědělských podnikatelů i neziskových organizací. Jednalo se zejména o veřejná jednání, sběry projektových záměrů apod.

1.4.3 Zapojení široké komunity

Tento dokument nevychází pouze z myšlenek zástupců jednotlivých zájmových skupin komunity, ale především z podnětů a vstupů přímo od obyvatel a subjektů v regionu.

Zde jsou uvedeny základní informace. Obsáhlejší informace včetně doložení těchto aktivit obsahují internetové stránky MAS Litomyšlsko o.p.s. nebo přílohy tohoto dokumentu.

Celkově bylo vyzváno k participaci na SCLLD a pravidelně oslovováno:

- 54 měst a obcí,
- cca 200 podnikatelských a zemědělských subjektů,

¹¹ Nestátní nezisková/é organizace

- cca 40 nestátních neziskových organizací,
- široká veřejnost.

Kontaktovány s výzvou k zapojení do komunitního plánování tak byly osloveny všechny subjekty, na které měla MAS Litomyšlsko o.p.s. k dispozici kontakt nebo jej bylo možné běžnými prostředky najít. Dále byly pozvánky na komunitní plánovací schůzky distribuovány do všech měst a obcí regionu a vyvěšovány na veřejné vývěsní tabule.

Pracovní verze strategického dokumentu rovněž byla opakovaně veřejně projednávána a připomínkována, a to různými formami zveřejnění (internet, fyzické schůzky apod.).

1.4.3.1 Zapojení obcí

Protože z minulého dotačního období již byly vytvořeny poměrně úzké vazby mezi MAS Litomyšlsko o.p.s. a zástupci jednotlivých měst a obcí, nebylo získávání podnětů od obcí obtížné.

- MAS Litomyšlsko o.p.s. disponovala již před zahájením prací na strategickém dokumentu množstvím podnětů, námětů, připomínek a plánovaných projektů, a to z dosavadní praxe (výzev, dotazů na podpořitelnost projektu ...), spolupráce a komunikace se zástupci obcí.
- Před zahájením prací na samotném dokumentu SCLLD bylo provedeno dotazníkové šetření mezi zástupci obcí, které bylo následně aktualizováno a doplňováno, aby samotný dokument odrážel reálné potřeby regionu (již v roce 2014).
- K informování zástupců obcí a projednávání záměrů bylo využíváno také neformálních schůzek realizovaných u příležitosti některých jednání valné hromady Mikroregionu Litomyšlsko, kde se pravidelně schází většina starostů z regionu.
- Dále bylo využíváno osobních individuálních schůzek a dotazů, emailové komunikace i telefonických forem dotazování a konzultací.
- Potřeby jednotlivých obcí byly rovněž zohledněny zpracováním výsledků lokálních obecních strategických dokumentů, které odrážejí primární potřeby obyvatel obcí.

1.4.3.2 Zapojení podnikatelských a zemědělských subjektů

Podobně jako v případě obcí i zde bylo pro přípravu strategického dokumentu využito námětů plynoucích z dosavadní praxe a komunikace ze zemědělských družstev, firmami a podnikateli. Dále byly podniknuty další kroky.

- Bylo realizováno dotazníkové šetření, kde byly zemědělské a podnikatelské subjekty osloveny formou tištěného dotazníku distribuovaného spolu se zpravodajem MAS Litomyšlsko o.p.s. a pomocí emailové výzvy (již v roce 2014).
- V květnu 2014 byly také realizovány schůzky s tématem SCLLD z pohledu zemědělských i dalších podnikatelů a jejich potřeb a záměrů, které se v SCLLD odrážejí. Bylo pozváno cca 200 subjektů přímo (emailem) a velké množství také prostřednictvím starostů měst a obcí nebo informacemi na vývěsních tabulích.
- MAS Litomyšlsko rovněž spolupracuje s Asociací soukromých zemědělců regionu Svitavy a Ústí nad Orlicí, odkud také pramení řada vstupů pro SCLLD.
- Zemědělská družstva a další subjekty byly oslovovány emailovou formou s konkrétními dotazy.

1.4.3.3 Zapojení neziskových organizací

Také v případě nestátních neziskových organizací měla MAS Litomyšlsko o.p.s. již informační základ pro SCLLD vytvořený vlivem praxe (předchozích výzev, neuspokojených nebo poptávaných projektů), spolupráce a komunikace.

- Rovněž neziskové organizace byly vyzvány k participaci na SCLLD formou dotazníkového šetření, které bylo postupně aktualizováno a doplňováno.
- V květnu 2014 také proběhla setkání s neziskovými organizacemi na téma SCLLD (pozdáno cca 40 subjektů přímo emailem a velké množství také prostřednictvím starostů měst a obcí nebo informacemi na vývěsních tabulích).

1.4.3.4 Zapojení obyvatel

MAS Litomyšlsko o.p.s. realizovala v přípravném období před zahájením samotných prací na dokumentu dotazníkové šetření, do kterého se snažila zapojit co nejvíce respondentů. K tomuto využila již vytvořeného povědomí a také vytvořených informačních a distribučních kanálů.

Dotazníky byly občanům distribuovány prostřednictvím jednotlivých obecních úřadů spolu se zpravodajem MAS Litomyšlsko o.p.s., který již v minulosti byl takto distribuován a získal si své čtenáře. Dále byli obyvatelé vyzýváni k vyplnění dotazníků umístěných na internetových stránkách MAS a také na profilu na Facebooku.

1.5 Přehled členů týmu pro přípravu a zpracování strategie

Na tvorbě strategie se podílela řada osob, a to z řad zaměstnanců, externích dodavatelů i dobrovolníků. Složení realizačního týmu je pak patrné z Tabulky 7.

Tabulka 7: Realizační tým SCLLD

Jméno	Subjekt	Role a kompetence
Ing. Petr Vomáčka	MAS Litomyšlsko o.p.s.	Koordinátor týmu (koordinace týmu, metodické vedení, tvorba SCLLD)
Bc. Anna Pavlišová	MAS Litomyšlsko o.p.s.	Tvorba dokumentu
Pavel Eliáš	MAS Litomyšlsko o.p.s.	Komunitní projednávání a připomínkování
Jana Dočkalová	MAS Litomyšlsko o.p.s.	Administrativní a terénní spolupráce, sběr a tvorba podkladů.
Ivona Cacková	MAS Litomyšlsko o.p.s.	Administrativní a terénní spolupráce, sběr a tvorba podkladů.
Lenka Vomáčková	MAS Litomyšlsko o.p.s.	Grafika (letáky, plakáty, pozvánky, grafické prvky v SCLLD)
Bc. Veronika Eliášová	MAS Litomyšlsko o.p.s.	Tvorba SCLLD
Ing. Luděk Beneš	Metod Konzult IPM, s.r.o.	Metodická podpora týmu
Lenka Vacková	MAS Litomyšlsko o.p.s.	Komunitní projednávání a připomínkování

Zdroj: Tvorba MAS

2 Analytická část

2.1 Vyhodnocení území

2.1.1 Obyvatelstvo

Evropská populace v posledních letech prodělává výrazné změny ve struktuře, což se týká i ČR. Ani region MAS v tomto směru není výjimkou, byť v malém měřítku (viz Tabulka 8).

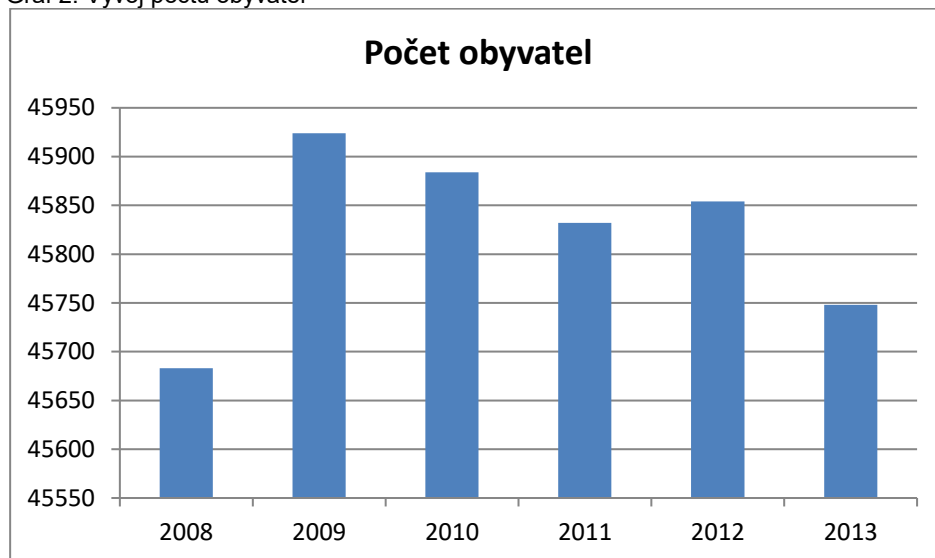
Tabulka 8: Vývoj počtu obyvatel

Počet obyvatel v MAS Litomyšlsko							
	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014
Počet obyvatel k 31.12. - celkem	45683	45924	45884	45832	45854	45748	45660
Počet obyvatel k 31.12. - ženy	23210	23292	23257	23246	23223	23164	23100
Počet obyvatel k 31.12. - muži	22473	22632	22627	22586	22631	22584	22560
Pohyb obyvatel v MAS Litomyšlsko							
	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014
Živě narození celkem	534	503	492	471	497	480	474
Zemřelí celkem	417	419	471	460	422	454	453
Přistěhovalí celkem	1180	1092	875	981	904	938	932
Vystěhovalí celkem	964	935	936	963	957	1070	1039

Zdroj: Tvorba MAS na základě dat ČSÚ

V současné době žije v oblasti působení organizace MAS Litomyšlsko přes 45 tis. obyvatel. Vývoj od roku 2008 ukazuje střídání růstu i poklesu počtu obyvatel v jednotlivých letech, přičemž celkově má křivka od roku 2009 klesající tendenci (viz Graf 2). Nicméně úbytek obyvatel není extrémně výrazný a pohybuje se do sta obyvatel za rok. Nárůst počtu obyvatel se objevuje především u obcí s 500–1000 obyvateli. Mezi obce s nejvyšším nárůstem obyvatel patří obec Janov, kde od roku 2008 přibýlo celkem 73 obyvatel. Naopak pokles obyvatel se nejčastěji objevuje u obcí do 200 obyvatel a také u obcí s 200–500 obyvateli. Neustále klesající počet obyvatel má i město Vysoké Mýto.

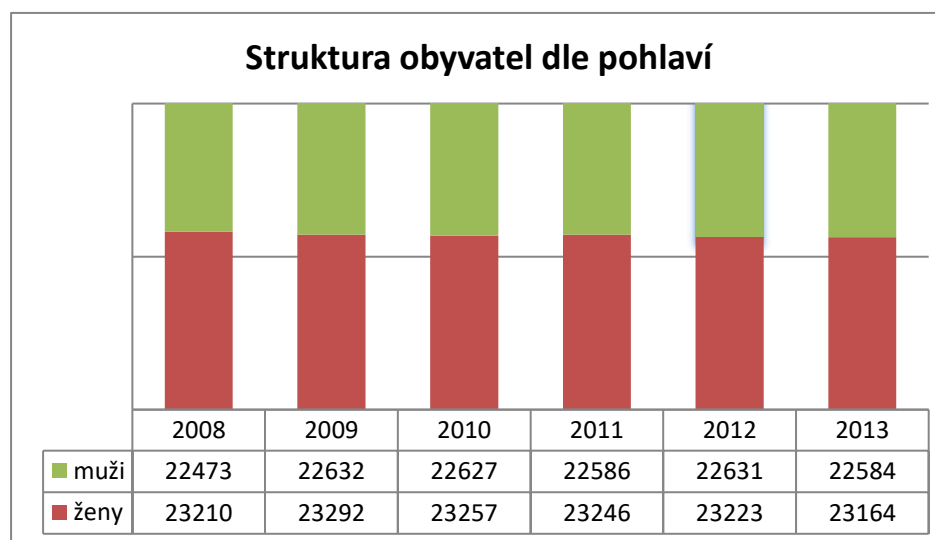
Graf 2: Vývoj počtu obyvatel

Zdroj: vlastní zpracování na základě dat ČSÚ

Příznivě se jeví struktura obyvatel při rozdělení podle pohlaví. Zastoupení mužů a žen je téměř vyrovnané, přestože větší podíl připadá na ženy. Toto rozdělení zůstává v posledních 5 letech neměnné (viz Graf 3).

Graf 3: Struktura obyvatel dle pohlaví

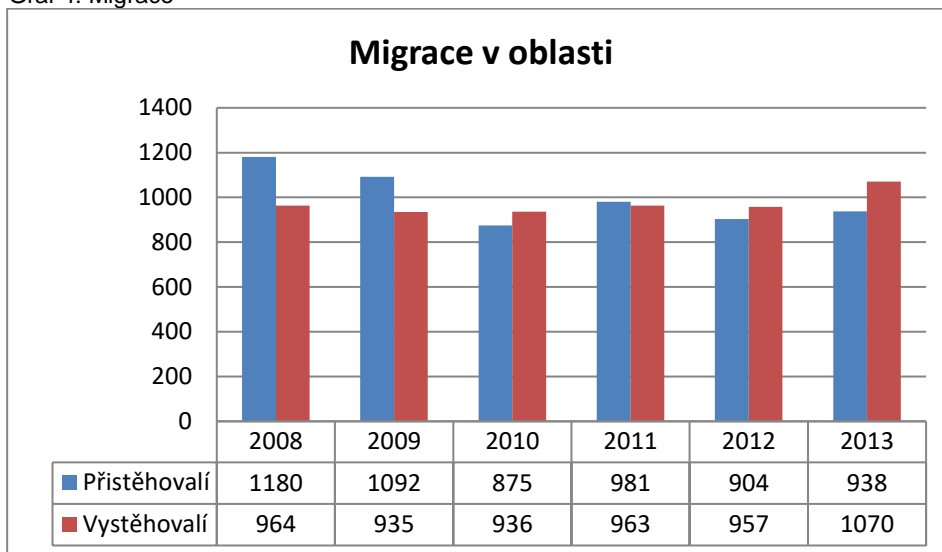

Zdroj: vlastní zpracování na základě dat ČSÚ

2.1.1.1 Vývoj osídlení

Vývoj osídlení v oblasti (viz Graf 4) závisí především na ekonomickém rozvoji regionu, ze kterého plynou pracovní příležitosti a ekonomická úroveň obyvatelstva. Právě pracovní příležitosti spolu s možností dostupného bydlení a dobrou dopravní obslužností patří k hlavním důvodům vnitrostátní migrace. Vzhledem k relativní neatraktivnosti tohoto území související s výše uvedenými body, oblast zaznamenává negativní migrační vliv. Na základě dat z minulých období a z demografického vývoje můžeme předpokládat neustálé zrychlování tohoto trendu. Této situaci je třeba věnovat patřičnou pozornost a snažit se jí zabránit, aby nedocházelo k odchodu mladé kvalifikované populace a zániku tradičního způsobu života v obcích i obcí samotných.

Graf 4: Migrace

Zdroj: vlastní zpracování na základě dat ČSÚ

2.1.1.2 Věková struktura

Současným demografickým trendem je populační stárnutí. To se projevuje i v regionu MAS. Z ekonomického a sociálního hlediska jde o změnu, která má dopad na ekonomickou zátěž obyvatelstva v produktivním věku. Změny věkové struktury za posledních 20 let jsou více než markantní. Počet obyvatel v postproduktivním věku stoupá a získává v celé populaci stále větší podíl.

Detailní přehled současného stavu struktury dle jednotlivých obcí podává Tabulka 9.

Tabulka 9: Věková struktura obyvatelstva MAS k 31. 12. 2013

Obec	Celkem	Muži	Ženy	0–14 let	15–64 let	65+
Benátky	369	165	204	64	259	46
Bohuňovice	112	56	56	9	80	23
Bor u Skutče	146	71	75	20	96	30
Bučina	228	112	116	43	137	48
Budislav	432	225	207	63	299	70
Cerekvice nad Loučnou	841	407	434	124	596	121
České Heřmanice	550	270	280	82	383	85
Čistá	967	479	488	191	642	134
Desná	333	174	159	54	218	61
Dolní Újezd	1 983	979	1 004	299	1 350	334
Hluboká	196	98	98	28	133	35
Horky	120	58	62	26	74	20
Horní Újezd	424	216	208	72	277	75
Hrušová	332	170	162	40	242	50
Chmelík	181	92	89	20	134	27
Chotěnov	127	63	64	16	86	25
Chotovice	129	64	65	18	91	20
Janov	997	474	523	184	678	135
Jarošov	180	94	86	32	121	27
Javorník	261	135	126	42	171	48
Leština	300	154	146	53	192	55
Libecina	174	90	84	28	115	31
Litomyšl	10 137	4 871	5 266	1 471	6 804	1 862
Lubná	998	507	491	147	669	182
Makov	327	163	164	46	222	59
Morašice	721	368	353	110	503	108
Němčice	961	501	460	180	651	130
Nová Sídla	218	100	118	31	139	48
Nová Ves u Jarošova	67	35	32	11	39	17
Nové Hradky	313	165	148	44	215	54
Osík	1 038	527	511	170	717	151
Otradov	285	150	135	43	193	49
Perálec	242	124	118	28	167	47
Poříčí u Litomyšle	450	245	205	77	313	60
Proseč	2 138	1 074	1 064	311	1 420	407
Příluka	172	81	91	28	123	21
Pustina	67	34	33	6	38	23
Řídký	71	37	34	6	53	12
Sebranice	984	505	479	187	657	140
Sedliště	251	126	125	44	176	31
Sloupnice	1 697	825	872	245	1 117	335
Strakov	224	103	121	30	163	31
Suchá Lhota	89	46	43	16	61	12
Tisová	571	276	295	88	379	104
Trstěnice	508	262	246	84	341	83
Tržek	155	80	75	11	105	39
Újezdec	90	45	45	21	56	13
Vidlatá Seč	276	142	134	33	204	39
Vlčkov	100	55	45	14	70	16
Vračovice-Orlov	185	100	85	29	129	27
Vysoké Mýto	12 436	6 080	6 356	1 997	8 372	2 067
Zádolí	89	50	39	12	58	19
Zálší	229	121	108	32	168	29
Zderaz	277	140	137	43	188	46
Celkem	45 748	22 584	23 164	7 103	30 884	7 761

Zdroj: vlastní zpracování na základě dat ČSÚ

Jedním ze základních ukazatelů populačního stárnutí je index stáří. Index stáří definuje poměr počtu obyvatel ve věku 60 a více let k počtu obyvatel ve věku 0–14 let. Hodnota ukazatele se v poslední době značně zvyšuje a predikce dalšího vývoje ukazují na neustálé navyšování této hodnoty. Nejproblematictější situace je evidentní v malých obcích, kde zůstává velký počet seniorů, zatímco mladí lidé se stěhují za prací a vyžitím do větších měst. Průměrně nejlepší hodnoty indexu stáří vykazují obce střední velikosti s 500–1000 obyvateli. Nejhorší situace je pak v obcích Hluboká, Pustina, Řídký a Tržek, kde je index nejvyšší a je vysoko nad průměrem oblasti. Nejnižší index stáří mají obce Suchá Lhota, Benátky, Sebranice, Sedliště a Janov (viz Tabulka 10).

Tabulka 10: Index stáří v regionu

Obce podle počtu obyvatel	1991	2001	2011
1–200	123	85	169
201–500	97	60	144
501–1000	78	54	118
1001–2000	84	60	147
2001–13000	77	64	151
Celkový index	84	62	145

Zdroj: vlastní zpracování na základě dat ČSÚ

2.1.1.3 Vzdělanostní struktura

Na území působnosti MAS Litomyšlsko je možné získat základní až vysokoškolské vzdělání. V Litomyšli se nachází jediná vysokoškolská instituce, a to Fakulta restaurování Univerzity Pardubice, jiná vysokoškolská instituce v regionu nesídlí.

Podrobnou strukturu vzdělanosti podle jednotlivých obcí popisuje Tabulka 11 níže. Data o úrovni nejvyššího ukončeného vzdělání se týkají obyvatel starších 15 let.

Tabulka 11: Vzdelanostní struktura podle jednotlivých obcí (data z roku. 2011)

Obyvatelstvo MAS Litomyšlsko – struktura vzdělanosti												
	Celkem	Muži	Ženy	Bez vzdělání	Základní vzdělání: vč. neukončeného	Střední vzdělání vč. vyučení (bez maturity)	Úplné střední (s maturitou)	Nástavbové studium	Vyšší odborné vzdělání	Vysokoškolské vzdělání	Bakalářské vzdělání	Magisterské vzdělání
Benátky	350	158	192	1	56	100	84	11	8	20	4	16
Bohuňovice	113	53	60	1	17	40	21	4	0	12	3	7
Bor u Skutče	148	73	75	0	36	57	25	2	1	7	1	6
Bučina	208	102	106	0	28	80	34	3	2	13	1	12
Budislav	449	233	216	1	94	146	83	4	8	38	4	34
Cerekvice nad Loučnou	819	408	411	2	113	285	190	17	11	47	8	38
České Heřmanice	533	259	274	0	61	192	122	13	9	30	6	24
Čistá	912	454	458	0	176	314	169	15	8	30	9	21
Desná	320	165	155	1	59	107	74	9	4	15	4	9
Dolní Újezd	1952	967	985	2	331	612	456	47	30	143	34	109
Hluboká	194	98	96	1	56	92	21	0	1	3	1	1
Horky	108	51	57	0	25	26	29	1	3	3	1	2
Horní Újezd	431	222	209	2	97	133	75	9	9	20	6	14
Hrušová	322	164	158	2	32	123	82	5	6	20	5	14
Chmelík	173	89	84	0	35	70	34	3	3	6	0	6
Chotěnov	132	65	67	0	31	43	25	1	1	10	3	5
Chotovice	133	63	70	0	27	49	15	4	0	3	0	3
Janov	957	455	502	1	188	308	174	23	17	38	8	30
Jarošov	196	101	95	0	32	63	43	6	2	13	6	7
Javorník	247	128	119	0	33	83	59	7	3	16	3	13
Leština	267	132	135	2	60	100	42	3	3	12	5	7
Libecina	171	89	82	0	31	74	26	3	0	4	1	3
Litomyšl	10154	4861	5293	15	1460	2583	2538	330	176	1231	186	1025
Lubná	1007	513	494	1	201	343	191	21	7	55	10	43
Makov	321	155	166	0	51	96	85	5	8	24	8	16
Morašice	663	336	327	2	98	240	156	13	7	46	10	36
Němčice	935	487	448	5	124	340	185	27	9	44	7	34
Nová Sídla	230	108	122	0	53	81	40	3	2	8	3	5
Nová Ves u Jarošova	61	33	28	0	15	17	14	0	2	0	0	0
Nové Hrady	284	152	132	0	58	112	52	7	0	14	2	12
Osík	1011	518	493	0	171	321	237	23	12	70	12	58
Otradov	282	149	133	1	42	126	48	1	2	12	3	9
Perálec	234	125	109	1	46	106	28	6	0	15	4	11
Poříčí u Litomyšle	456	251	205	0	78	160	93	8	6	20	7	13
Proseč	2083	1037	1046	11	416	743	379	31	25	96	13	81
Příluka	179	86	93	1	24	52	53	2	1	11	2	9
Pustina	72	37	35	0	11	23	19	1	1	3	0	3

	Celkem	Muži	Ženy	Bez vzdělání	Základní vzdělání: vč. neukončeného	Střední vzdělání vč. vyučení (bez maturity)	Úplné střední (s maturitou)	Nástavbové studium	Vyšší odborné vzdělání	Vysokoškolské vzdělání	Bakalářské vzdělání	Magisterské vzdělání
Řídký	75	39	36	0	15	24	13	5	1	7	0	7
Sebranice	950	480	470	3	166	268	208	19	18	63	10	52
Sedliště	234	120	114	0	40	81	45	5	1	9	1	8
Sloupnice	1707	814	893	4	265	572	337	33	19	84	13	69
Strakov	207	102	105	1	38	81	33	3	2	14	2	12
Suchá Lhota	84	40	44	0	8	29	14	6	2	8	1	7
Tisová	554	269	285	0	76	200	118	13	13	41	9	32
Trstěnice	509	260	249	0	90	179	93	6	8	43	7	35
Tržek	164	83	81	0	28	65	33	5	3	7	2	4
Újezdec	91	48	43	0	13	34	15	3	1	5	0	5
Vidlatá Seč	273	141	132	1	42	100	64	3	3	19	5	14
Vlčkov	98	51	47	1	19	31	25	3	0	3	1	2
Vračovice-Orlov	182	100	82	0	28	64	46	1	1	9	4	5
Vysoké Mýto	12428	6047	6381	46	1657	3564	3063	369	179	1093	167	906
Zádolí	91	51	40	0	14	43	14	0	1	1	1	0
Zálší	235	120	115	3	33	87	53	4	3	12	3	9
Zderaz	276	137	139	2	50	111	44	4	5	9	2	7
Celkem	45265	22279	22986	114	7048	13973	10219	1150	647	3579	608	2910

Zdroj: vlastní zpracování na základě dat ČSÚ

V porovnání s celostátním průměrem z roku 2011 je oblast Litomyšlska v úrovni nejvyššího dosaženého vzdělání podprůměrná. Procentuálně vychází vyšší úroveň vzdělanosti u obcí s nejvyšším počtem obyvatel. Úplné porovnání různých velikostí obcí a úrovně vzdělanosti poskytuje Tabulka 12.

Tabulka 12: Procentuální vzdělanost v obcích (data z roku 2011)

Obyvatelstvo MAS Litomyšlsko – vzdělanost vyjádřená v %, dělení podle počtu obyvatel									
Obce podle počtu obyvatel	Bez vzdělání	Základní vč. neukončeného	Střední vč. vyučení (bez maturity)	Úplné střední (s maturitou)	Nástavbové studium	Vyšší odborné vzdělání	Vysokoškolské vzdělání	Bakalářské vzdělání	Magisterské vzdělání
1–200	0,19	21,65	41,71	22,58	2,33	1,12	5,35	1,26	3,82
201–500	0,37	20,08	40,82	22,67	2,03	1,52	6,29	1,46	4,77
501–1000	0,22	18,67	39,76	24,19	2,50	1,71	6,53	1,26	5,16
1001–2000	0,14	19,61	37,44	24,74	2,51	1,38	7,13	1,40	5,65
2001–13000	0,30	15,14	29,86	27,21	3,40	1,72	11,29	1,71	9,38
Průměr celkem	0,24	19,03	37,92	24,28	2,55	1,49	7,32	1,42	5,76

Zdroj: vlastní zpracování na základě dat ČSÚ

2.1.1.4 Shrnutí informací o obyvatelstvu

Z analýzy území působnosti MAS vyplynul obdobný demografický vývoj jako u zbytku území ČR. Demografické stárnutí a úbytek narozených dětí jsou největšími činiteli ve změně struktury obyvatelstva. Tento jev je v současnosti nevyhnutelným, nicméně je nutné na změnu struktury obyvatelstva reagovat a plánovat s ohledem na budoucí i současné potřeby obyvatel.

Oblast se také potýká s problémem migrace a zvýšeného počtu odstěhovaných obyvatel. Odchod obyvatel z regionu se týká především mladé schopné generace a je zapotřebí se snažit tomuto problému zamezit. Zkvalitnění občanské vybavenosti obcí a zvýšení možnosti pracovního uplatnění může naopak do regionu obyvatele přilákat.

V regionu jsou výrazné rozdíly mezi jednotlivými obcemi, celkově pak strádají obce s menším počtem obyvatel, naproti tomu obce střední velikosti s 500-1000 obyvateli prosperují. To vyžaduje podporu malých obcí směřující ke zlepšení současného stavu a udržení současného vývoje u ostatních obcí.

S „Silné stránky“	W „Slabé stránky“
<ul style="list-style-type: none"> • Zvýšení počtu obyvatel ve středně velkých obcích • Nízký populační úbytek 	<ul style="list-style-type: none"> • Stárnutí populace • Migrace (odliv) • Úbytek narozených
O „Příležitosti“	T „Hrozby“
<ul style="list-style-type: none"> • Podpora vzdělanosti • Zlepšení občanské vybavenosti • Nové pracovní příležitosti 	<ul style="list-style-type: none"> • Odliv kvalifikované mladé pracovní síly • Nedostatečné kapacity sociálních služeb pro seniory • Zvyšování ekonomické zátěže obyvatel a finanční náročnost sociálních služeb

Protože život v regionu je vlastně smyslem celé této strategie, jsou jednotlivé cesty k jeho udržení nebo zkvalitnění rozebírány v dalších kapitolách analytické části tohoto dokumentu.

2.1.2 Technická infrastruktura

Dostupnost různých typů technické infrastruktury v obcích ukazuje tabulka 13.

Tabulka 13: Technická infrastruktura (data z roku 2011)

Obce podle velikosti	Obydlené domy	Technické vybavení		
		Kanalizace	Vodovod	Plyn
67–200	764	1,31 %	92,02 %	25,00 %
201–500	1669	16,96 %	92,57 %	35,95 %
501–1000	2126	30,71 %	95,01 %	44,78 %
1001–2000	1299	6,08 %	95,92 %	53,27 %
2001–12436	4504	74,62 %	94,69 %	72,76 %

Pozn.: modrá barva naznačuje dostatečnou saturaci, červená naopak nedostatečnou
Zdroj: Tvorba MAS, data ČSÚ

Elektrifikace

Elektrifikace domácností v regionu je dostatečná, a to včetně kapacit přenosové soustavy. Řeší se pouze odlehle lokality sloužící především rekreačním účelům a elektrifikace nové výstavby.

Vodovody

Připojení domácností na centrální zdroj vody je dostatečné. V některých případech se může řešit individuální připojování na veřejný vodovod. Objekty nepřipojené na vodovod slouží buď rekreačním účelům, nebo využívají individuální zdroje vody, kde jsou kontroly kvality vody řešeny rovněž individuálně.

V některých obcích se již objevuje potřeba oprav a rekonstrukcí dříve budovaných vodovodních řadů.

Kanalizace a čističky odpadních vod

Úroveň připojení kanalizací v regionu je relativně nízká. Vyšší saturaci mají pouze města Litomyšl a Vysoké Mýto (téměř 80 %) a obec Bučina, která je odkanalizována z 92 %. Pokud je v obci vybudována kanalizace, jsou odpadní vody zpracovávány v čističkách odpadních vod. V roce 2015 byla kanalizace vybudována v obci Benátky, Osík a některé další obce otázku odkanalizování intenzivně řeší.

V regionu stále zůstává nadpoloviční většina obcí bez kanalizace a bez čističky odpadních vod.

Také ve městech a obcích s kanalizací zůstává řada domácností nepřipojených. Děje se tak vlivem nepřiměřeně vysokých nákladů na přípojku (např. vzhledem k vzdálenosti, nepříznivým geologickým a terénním podmínkám).

Některé neodkanalizované domácnosti využívají individuálních čističek odpadních vod, ale drtivá většina takových domácností řeší problém pomocí jímek a individuálního odvozu odpadních vod k ekologické likvidaci. Ne vždy je ale postupováno v souladu s předpisy, což představuje zátěž pro životní prostředí.

Obce bez kanalizace zpravidla nedisponují dostatečnými finančními prostředky k jejímu vybudování nebo spolufinancování v případě využití dotační podpory. Často jsou také řešeny spory s občany, kteří se obávají zadlužení obce, vysokých provozních nákladů systému a s tím souvisejících cen stočného.

Plynovody

Jak je patrné z tabulky (viz Tabulka 13), úroveň plynofikace je přímo úměrná velikosti obce/města. Většina obcí je plynofikována, ale ne všechny domácnosti jsou k plynu připojeny. Domácnosti bez plynové přípojky jsou vytápěny většinou individuálním tepelným zdrojem na tuhá paliva, což nepříznivě ovlivňuje životní prostředí. Navíc řada individuálních zdrojů tepla je zastaralá a představuje tak zvýšenou ekologickou zátěž ve srovnání se současnými technologiemi.

Veřejné osvětlení

V regionu se stále vyskytují obce, kde není vybudované veřejné osvětlení nebo není dobudované do všech částí obcí. V řadě obcí osvětlení již zastarává a je nutná jeho obnova.

Obecní rozhlas

Obecní rozhlas má k dispozici většina obcí, přičemž jeho stáří je různé. Většina obcí disponuje obecním rozhlasem různého stáří a stavu. Leckde je proto třeba jeho rekonstrukce či úplná obnova. Některé obce (cca 1/3) v nedávné době k vybudování nových obecních rozhlasů (mnohdy bezdrátových a s domovními přijímači) využily dotačních titulů. Dotazníkové šetření ukázalo, že cca ¼ obcí nemá k dispozici obecní rozhlas vůbec.

2.1.2.1 Komunikace

Tato část strategického dokumentu se věnuje komunikacím v rámci obcí. Komunikace meziobecní popisuje podrobně kapitola 2.1.3.2 Dopravní infrastruktura.

2.1.2.1.1 Parkování

Vzhledem k povaze regionu (nízké hustotě zalidnění) obecně platí, že potíže s parkováním mimo Litomyšl a Vysoké Mýto nejsou a míst pro parkování je vzhledem k počtu obyvatel dostatek. Vysoké Mýto a Litomyšl se s problémem parkování potýkají, a to zejména v klasických dopravních špičkách.

2.1.2.1.2 Stezky a vyhrazené pruhy

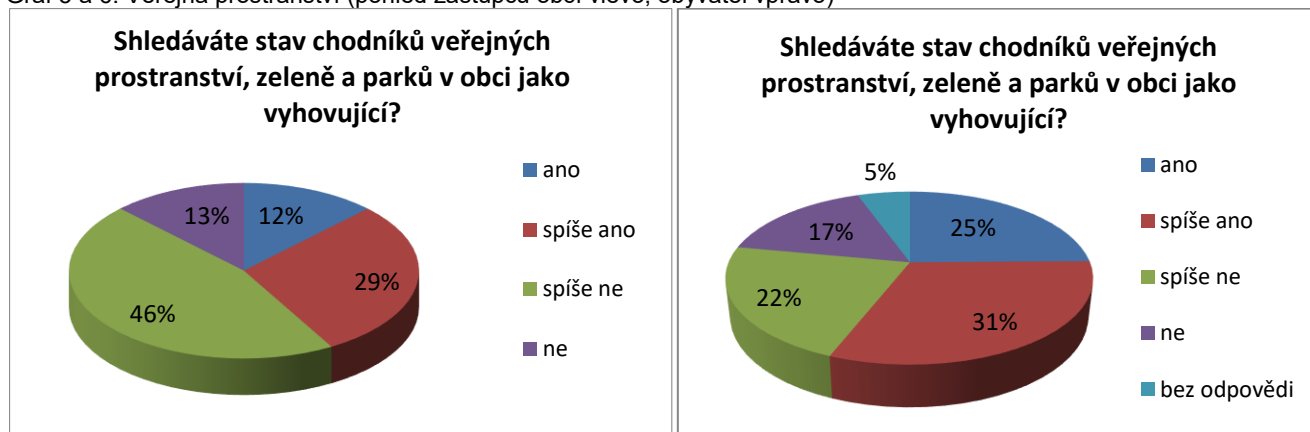
Vyhrazené pruhy pro pěší nebo cyklisty v regionu nejsou, a to ani ve větších městech. Existuje řada cyklostezek, které ale neslouží k dopravě uvnitř měst a obcí (bude se jim tedy věnovat další text tohoto strategického dokumentu – kapitoly 2.1.3.2 Dopravní infrastruktura a 2.1.13 Turistický ruch).

2.1.2.1.3 Veřejná prostranství a komunikace v obcích

Veřejná prostranství, komunikace a chodníky, které jsou jejich součástí, jsou nejen prostředkem dopravy, ale také společenským a estetickým prvkem, který rozhoduje o bez/bariérovosti prostor v obcích.

Budování komunikací a chodníků v obcích jsou jak podle názorů zástupců obcí, tak podle názorů občanů hlavními prioritami. Rovněž veřejná prostranství byla jak zástupci obcí, tak i občany hodnocena jako oblast, kterou by bylo třeba zlepšit (viz 2.1.4.3 Shrnutí informací o občanské vybavenosti a službách). Velký prostor ke zlepšení zmíněných oblastí znázorňují také níže zobrazené Grafy 5 a 6 prezentující názory aktérů zjištěné dotazníkovým šetřením.

Graf 5 a 6: Veřejná prostranství (pohled zástupců obcí vlevo, obyvatel vpravo)

Zdroj: Tvorba MAS

2.1.2.2 Shrnutí informací o technické infrastruktuře

S „Silné stránky“	W „Slabé stránky“
<ul style="list-style-type: none"> • Vysoký podíl připojených na vodovod • Uspokojivá úroveň a stav elektrifikace • Plynofikovány téměř všechny obce 	<ul style="list-style-type: none"> • Nízká úroveň odkanalizování • Nízký podíl domácností připojených k plynu • Neexistence nebo špatný stav chodníků a komunikací v obcích • Bariéry pohybu postižených osob v obcích
O „Příležitosti“	T „Hrozby“
<ul style="list-style-type: none"> • Případné dotační prostředky na eliminaci slabých stránek a hrozeb • Využití OZE k energetickým účelům • Podpora inovací a alternativ pro individuální i skupinové potřeby • Zlepšení prostranství a cest vede k lepší komunikaci a pospolitosti obyvatel 	<ul style="list-style-type: none"> • Potencionální potíže plynoucí z nízké úrovně plynofikace a odkanalizování obcí • Zhoršení kvality infrastruktury v období budování kanalizace či plynových přípojek • Horší se pocit bezpečnosti obyvatel a návštěvníků v obcích s horšími komunikacemi a prostranstvími

2.1.3 Doprava

2.1.3.1 Dopravní obslužnost

Města jako Vysoké Mýto, Litomyšl nebo Proseč nemají potíže s dopravní obslužností a vzhledem k jejich relativně velkému významu v regionu se potíže ani neočekávají. Proto je zde primárně řešena dopravní obslužnost menších obcí.

Region je závislý na silniční dopravě, protože na železniční síť je napojena jen malá skupinka obcí (viz níže).

V Pardubickém a Královéhradeckém kraji funguje integrovaný regionální dopravní systém.

Vysokou závislost občanů na dopravní obsluze demonstruje níže zobrazená Tabulka 14, která znázorňuje, kolik procent osob (ze všech obyvatel obcí) denně dojíždí za zaměstnáním nebo vzděláním. Nutno podotknout, že uvedené poměry vycházejí z celkového počtu obyvatel (včetně malých dětí, pečujících maminek, důchodců), tedy poměr vztažený k produktivnímu a studijnímu věku by byl podstatně vyšší.

Pokud základnu obyvatel pro výpočet očistíme o děti do 5 let a o osoby nad 60 let, dosahuje poměr dojíždějících osob cca 41 %, a to stále v základně zůstávají započítány 6leté děti, pečující maminky a další skupiny osob (zdravotně postižení), pro které je dojíždění nerelevantní.

Tabulka 14: Poměr dojíždějících osob

Obec	Poměr dojíždějících osob	Obec	Poměr dojíždějících osob
Benátky	38,9 %	Nová Sídla	32,6 %
Bohuňovice	34,5 %	Nová Ves u Jarošova	36,1 %
Bor u Skutče	26,4 %	Nové Hradky	25,7 %
Bučina	28,8 %	Osík	28,0 %
Budislav	27,4 %	Otradov	24,1 %
Cerekvice nad Loučnou	26,6 %	Perálec	26,5 %
České Heřmanice	26,1 %	Poříčí u Litomyšle	33,3 %
Čistá	27,5 %	Proseč	15,3 %
Desná	30,3 %	Příluka	26,8 %
Dolní Újezd	28,1 %	Pustina	13,9 %
Hluboká	14,4 %	Řídký	30,7 %
Horky	38,9 %	Sebranice	32,2 %
Horní Újezd	29,2 %	Sedliště	37,2 %
Hrušová	25,5 %	Sloupnice	20,9 %
Chmelík	47,4 %	Strakov	28,5 %
Chotěnov	31,1 %	Suchá Lhota	59,5 %
Chotovice	24,1 %	Tisová	23,8 %
Janov	38,1 %	Trstěnice	30,5 %
Jarošov	32,7 %	Tržek	38,4 %
Javorník	28,3 %	Újezdec	30,8 %
Leština	21,7 %	Vidlatá Seč	35,5 %
Libecina	14,0 %	Vlčkov	38,8 %
Litomyšl	13,2 %	Vračovice-Orlov	27,5 %
Lubná	37,4 %	Vysoké Mýto	9,9 %
Makov	40,8 %	Zádolí	23,1 %
Morašice	31,8 %	Zálší	25,5 %
Němčice	27,1 %	Zderaz	26,1 %

Zdroj: vlastní zpracování na základě dat ČSÚ, SLDB (sčítání lidu, domů a bytů) 2011

2.1.3.1.1 Autobusová doprava

Region MAS je silně závislý na autobusové dopravě provozované soukromými společnostmi, protože železnice do regionu zasahuje jen okrajově. Přitom cestování za prací, vzděláním, zbožím, službami apod. je vzhledem k jejich absenci v malých obcích (kterých je v regionu většina) nezbytné.

Samotná úroveň obslužnosti obcí autobusy se v regionu velmi liší. Níže zobrazená Tabulka 15 ukazuje počty autobusových spojů, které průměrně projedou obcemi v pracovní den (v obou směrech). Města Vysoké Mýto, Litomyšl a Proseč zde řešena nejsou, protože jejich dopravní obslužnost je dostatečná. Podobně jsou na tom také některé větší obce a obce, které jsou na hlavních trasách autobusových linek (byť jsou některé velmi malé).

Tabulka 15: Počet autobusových spojů za den (data z roku 2014)

Název obce	Počet autobusových spojů za den	Název obce	Počet autobusových spojů za den
Benátky	25	Nová Sídla	16
Bohuňovice	24	Nová Ves u Jarošova	16
Bor u Skutče	15	Nové Hrady	52
Bučina	16	Osík	24
Budislav	40	Otradov	26
Cerekvice nad Loučnou	52	Perálec	32
České Heřmanice	42	Poříčí u Litomyšle	23
Čistá	31	Proseč	N/A
Desná	29	Příluka	27
Dolní Újezd	101	Pustina	9
Hluboká	9	Řídký	22
Horky	3	Sebranice	26
Horní Újezd	16	Sedliště	23
Hrušová	42	Sloupnice	50
Chmelík	26	Strakov	27
Chotěnov	16	Suchá Lhota	17
Chotovice	23	Tisová	20
Janov	34	Trstěnice	27
Javorník	32	Tržek	18
Jarošov	16	Újezdec	2
Leština	23	Vidlatá Seč	16
Libecina	20	Vlčkov	7
Litomyšl	N/A	Vračovice-Orlov	30
Lubná	44	Zádolí-Stříhanov	14
Makov	19	Zálší	30
Morašice	25	Zderaz	28
Němčice	51	Vysoké Mýto	N/A

Zdroj: vlastní zpracování na základě dat Integrovaného dopravního systému, [www. Idos.cz](http://www.Idos.cz)
 Pozn.: počty spojů jsou průměrné ve všední den, v různých dnech se počet spojů liší

Nutno podotknout, že autobusová doprava je silně dotována obcemi, ale i za této situace jsou některé spoje na hranici návratnosti a jsou tak v ohrožení.

2.1.3.1.2 Vlaková doprava

Většina regionu je bez vlakového spojení. Do regionu zasahuje pouze železnice od Chocně přes Vysoké Mýto do Litomyšle (terminální stanice). Tato trať může obsloužit Vysoké Mýto, Džbánov (není součástí území MAS), Hrušová, Cerekvice nad Loučnou, Řídký, Tržek a Litomyšl včetně některých místních částí.

2.1.3.1.3 Bezmotorová doprava

Region je protkán sítí 24 cyklostezek, které v součtu měří několik set kilometrů. Problémem může být, že většina jejich délky vede po silnicích sdílených s dalšími formami dopravy. Naštěstí jde o silnice

nižších tříd s relativně nízkým provozem. Přesto je v regionu poptávka po budování cyklostezek, které by umožnily rozšíření cestovního ruchu z jeho hlavních center do širokého regionu.

Dále byla zaznamenána velká poptávka po cyklostezkách užitkových. Ty by měly spojovat zejména obce, mezi kterými pravidelně cestují například děti do škol nebo zaměstnanci za prací. Vybudování takových tras by přispělo ke zvýšení pružnosti dopravy, bezpečnosti osob a snížila by se závislost na veřejné dopravě.

2.1.3.1.4 Jiné formy dopravy

Ve městech Vysoké Mýto a Litomyšl funguje městská hromadná doprava, která zajišťuje část obslužnosti také pro okolní obce.

Město Vysoké Mýto dlouhodobě provozuje na svém území specifický druh přepravy určený pro seniory a osoby se sníženou mobilitou (tzv. „senior doprava“). Provoz je zajišťován neziskovou organizací s podporou města. Tato forma dopravy je velmi oblíbená a bude podporováno její rozšíření na další území regionu.

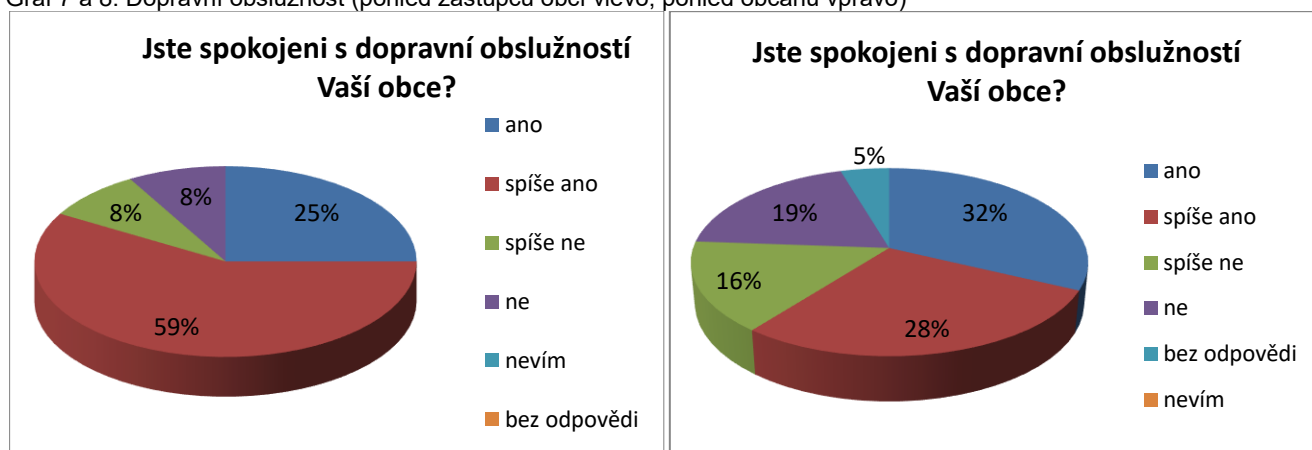
Dále jsou k dispozici pro individuální přepravu služby soukromých taxislužeb.

2.1.3.1.5 Dopravní obslužnost obecně

Dopravní obslužnost je v regionu klíčovým faktorem, protože vzhledem k velikosti většiny obcí jsou obyvatelé nuceni cestovat za zbožím, službami, zdravotnictvím, úřady apod. do měst. Řada obyvatel by bez dostatečné dopravní obslužnosti nebyla schopná cestovat ani za zaměstnáním nebo do škol.

Z níže zobrazených grafů je patrný jistý prostor ke zlepšení, a to zejména z pohledu respondentů z řad občanů, kteří hodnotí dopravní obslužnost negativně nebo spíše negativně (v 35 % případů, zatímco stejný názor sdílí jen 16 % zástupců obcí).

Graf 7 a 8: Dopravní obslužnost (pohled zástupců obcí vlevo, pohled občanů vpravo)

Zdroj: Tvorba MAS

Z regionální poptávky vyplývá rovněž potřeba dobudování, dovybavení nebo rekonstrukcí autobusových zastávek, které že ve všech případech nejsou zastřešené, ale relativně často potřebují rekonstrukci a revitalizaci (mimo jiné z důvodu opotřebení, zastarání nebo vandalizmu).

2.1.3.2 Dopravní infrastruktura

Tato část se věnuje nezbytnému předpokladu pro jakoukoli formu dopravy, kterým je dopravní infrastruktura.

Pátevní komunikací protínající region, a která má zásadní význam také pro celorepublikovou i mezinárodní dopravu je silnice I/35. Ta protíná celý region MAS, a to od nejsevernějšího města (Vysoké Mýto) až po obec Janov, kde pokračuje dále.

Nejen pro region, ale také pro celou ČR je klíčové především dostavění chybějícího úseku rychlostní silnice R35 mezi Mohelnicí a Hradcem Králové, která představuje v současných plánech české dálniční sítě tzv. severní páteřní trasu spojující Čechy a Moravu. Dojde tak k napojení regionu na další klíčové komunikace včetně mezinárodní sítě silnic.

Dalšími významnými komunikacemi jsou silnice č. 358 vedoucí z České Třebové přes Litomyšl do Skutče a silnice č. 360 z Ústí nad Orlicí do Poličky. Alternativní trasou propojující Litomyšl a Proseč (dále až Skuteč) je komunikace č. 359, která dopravně obsluhuje jižnější obce.

Všechny zmíněné komunikace procházejí dopravním uzlem, kterým je město Litomyšl, kde je díky tomuto vlivu často velmi hustá doprava.

V severní části regionu je klíčovým uzlem město Vysoké Mýto, kde se kříží silnice I/35 a komunikace č. 357 vedoucí z Chocně.

2.1.3.2.1 Plánované projekty dopravní infrastruktury

Nejvýznamnějším počinem v této oblasti je plánované dobudování rychlostní silnice R35 včetně vybudování obchvatů měst Vysoké Mýto a Litomyšl.

Projekt by měl být realizován během let 2017 až 2021.¹²

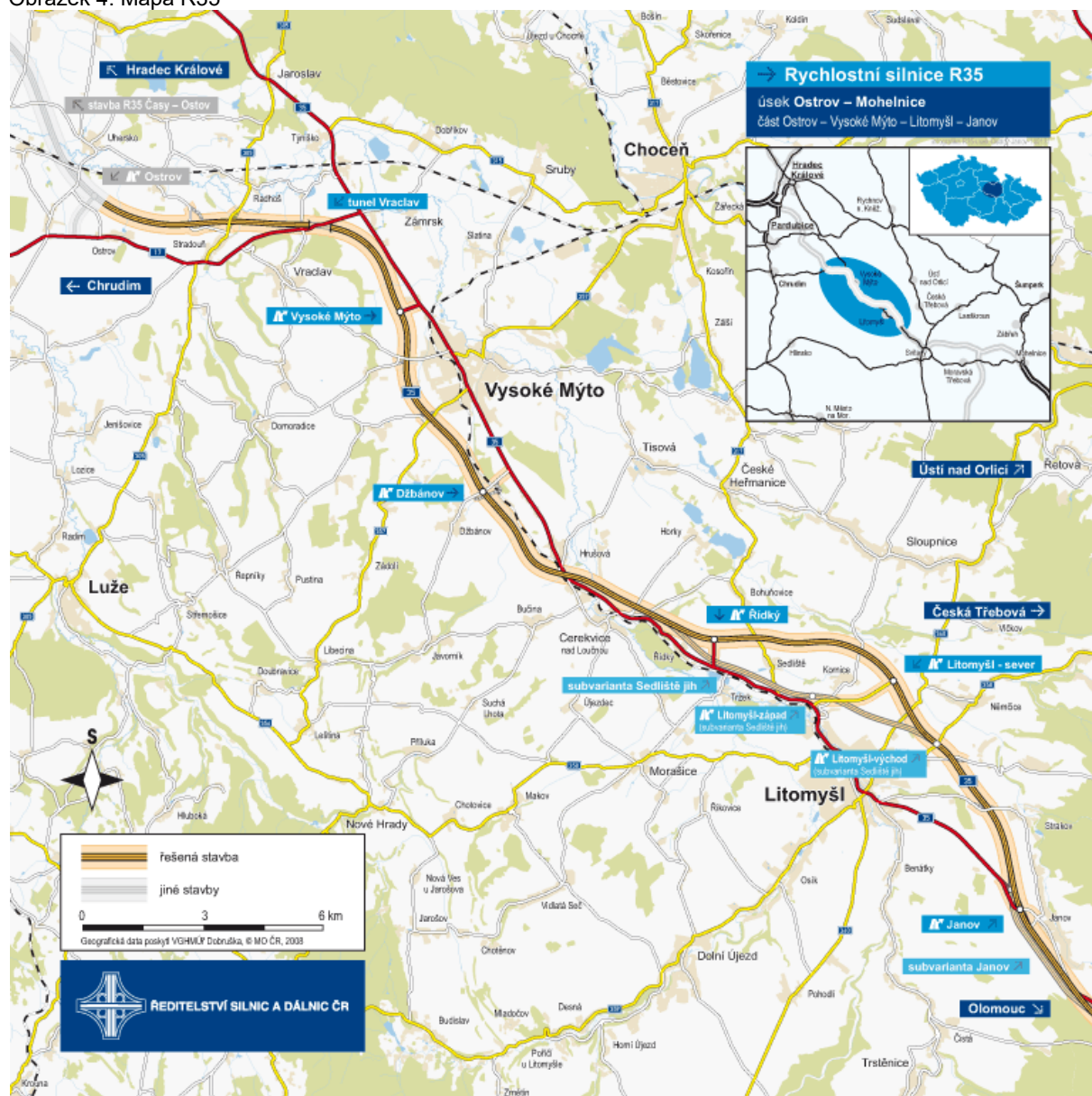
Po dobu rekonstrukce dojde k přetnutí některých tras křížících I/35, čímž dojde ke komplikacím dopravě, prodloužení dojezdových vzdáleností a časů i k omezení dopravní obslužnosti. Po dobu rekonstrukce dojde také k dočasnému zatížení okolí stavby, a to zejména hlukem, prašností apod.

V této souvislosti dojde také ke změnám v navazující silniční síti. Realizace projektu bude mít vliv také na další život v dotčených obcích, a to zejména v oblasti dopravní obslužnosti. Dojde také ke změnám poptávky po zboží a službách plynoucí ze změn toků dopravy, a tedy i kupní síly. Nejvíce tuto skutečnost pocítí subjekty na dopravu přímo navázané (motoresty, čerpací stanice). Na druhou stranu dojde k přesunu poptávky spojené s dopravou do nových míst.

V době vzniku této strategie je projekt stále ještě ve fázi příprav. Popis projektu znázorňuje Obrázek 4 a související komentář.

¹² Zdroj: Příloha I – Tabulka č. 27: Seznam velkých projektů OPD (http://www.opd.cz/cz/OP_doprava_2014-2020 nebo přesněji www.opd.cz/Wings/userfiles/OPD2014-2020_P%C5%99%C3%ADlohy.zip)

Obrázek 4: Mapa R35

Zdroj: <http://www.r35.eu/mapy/07-R35-usek-Ostrov-Janov-100131>

„...Mezi Vysokým Mýtem a Litomyšlí sleduje navržená trasa hlavní komunikační osy v území – stávající silnici I/35 a železniční trať. Mezi Hrušovou a Cerekvicemi trasa R35 tyto linie přechází a dále vede v území severně od nich. U obce Řídký je navržena MÚK¹³, za níž se trasa rychlostní komunikace R35 odklání od koridoru silnice I/35 a míří východním směrem severně od obcí Sedliště a Kornice. U obce Kornice je navržena další MÚK. Za touto křižovatkou trasa směřuje opět jihovýchodním směrem a vede západně od Strakova a východně od Janova, kde využívá stávající těleso silnice I/35 jako levou polovinu čtyř pruhové komunikace ...“¹⁴

13 Mimoúrovňová křižovatka

14 Zdroj: <http://www.mmr.cz/getmedia/2919d2f5-4788-4448-82e8-317ac678a849/STRATEGIE-fin2.pdf?ext=.pdf>

Umístění rychlostní silnice do řešeného území přirozeně zásadně ovlivní celý systém dopravních komunikací v této oblasti. V návaznosti na výstavbu tohoto úseku R35 mají být vybudovány přivaděče k Ústí nad Orlicí a České Třebové, jejichž výstavba byla jednou z podmínek, které umožnily stabilizaci vedení R35 v tzv. jižní variantě. Předpokládá se výstavba několika přeložek komunikací nižší třídy, jejich počet však není velký, neboť ve většině mimoúrovňových křižovatek bude rychlostní silnice R35 napojena na stávající silniční síť pouze krátkou spojkou k souběžné silnici I/35. Trasy těchto přeložek ještě nejsou definitivně dopracovány, jedná se převážně o silnice II. třídy. Dále bude nutné vybudovat celou řadu přeložek stávajících komunikací a inženýrských sítí, přes které rychlostní silnice R35 přechází.

Po vybudování tohoto úseku rychlostní silnice R35 bude dokončena alternativní čtyřproudá komunikace mezi Čechami a Moravou, což by mělo vést k částečnému odlehčení dnes přetížené dálnice D1 mezi Prahou a Brnem. Spojení Prahy se střední a severní Moravou je při použití rychlostní silnice o přibližně 30 km kratší než po dálnici D1.

V rámci celé trasy jsou posuzovány ještě dvě subvarianty, a to v prostoru severně od Litomyšle (Sedliště) a u obce Janov.

Subvarianta Sedliště – jih

Subvarianta se odpojuje ze základní trasy přibližně v km 50,1 a opět se napojuje v km 58,65. Tento úsek představuje km 13,0 až km 21,0 dle staničení používaném v Oznámení záměru.

Subvarianta Janov

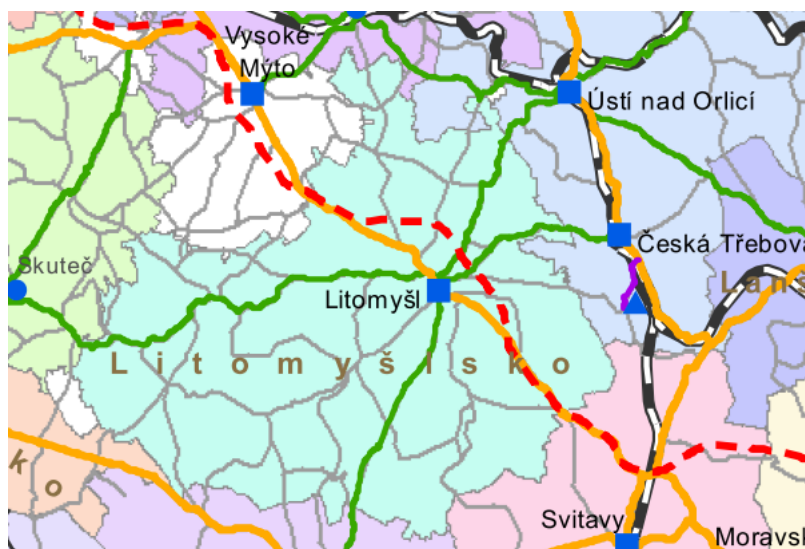
Jedná se o variantní řešení obchvatu Janova v km 62,0 až 66,0. Subvarianta oproti základní variantě nevyužívá stávající I/35 jako polovinu profilu vozovky, zachovává tak vybudovaný obchvat Janova. Subvarianta je od základní varianty vzdálena asi 85 metrů, v blízkosti MÚK Janov se vzdálenost zvyšuje na maximálně 200 metrů.¹⁵

Rekonstrukce rychlostní silnice R35 je jedním z projektů potencionálně financovatelných z dotačních prostředků Integrovaného regionálního operačního programu (IROP). Dále je předpoklad možného financování projektů na trasách silnic č. 358 a 360 (Obrázek 5).

Všechny zmíněné projekty dopravní infrastruktury během realizace budou představovat komplikace v oblasti dopravy (dojezdové vzdálenosti a časy) a životního prostředí.

¹⁵ Zdroj: <http://www.r35.eu/stavebni-useky/hradec-kralove%E2%80%93mohelnice/ostrov-mohelnice/description>

Obrázek 5: Komunikace vzhledem k území

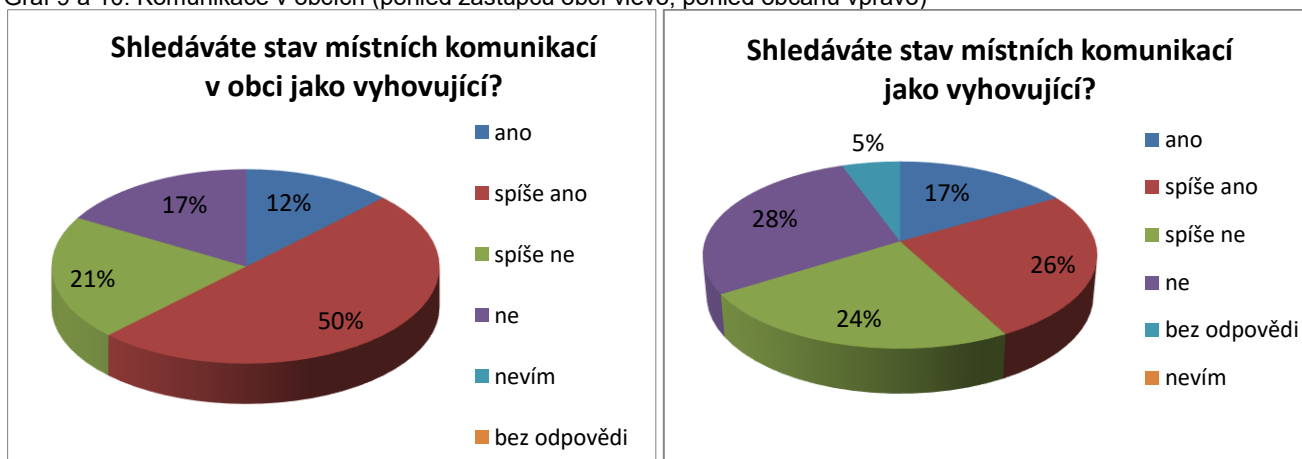
Zdroj: IROP 2014–2020 - příloha č. 4, (pozn.: Území MAS Litomyšlsko v podobě z roku 2013)

2.1.3.2.2 Místní komunikace

Kromě již zmíněných klíčových komunikací s nadregionálním významem je území působnosti MAS protkáno hustou sítí komunikací nižších tříd, které mají ale často potíže se stavem nebo zimní údržbou.

Dle šetření mezi regionálními činiteli je zřejmé, že 38 % zástupců obcí hodnotí stav místních komunikací negativně. Stejnou problematiku pak obyvatelé regionu vidí ještě vážněji, tzn., negativně hodnotí stav komunikací 52 % obyvatel.

Graf 9 a 10: Komunikace v obcích (pohled zástupců obcí vlevo, pohled občanů vpravo)

Zdroj: Tvorba MAS

2.1.3.3 Shrnutí informací z oblasti dopravy

S „Silné stránky“	W „Slabé stránky“
<ul style="list-style-type: none"> • Dostatečně hustá silniční síť • Nízká úroveň zatížení komunikací • Dobrá propojenost systému integrované dopravy 	<ul style="list-style-type: none"> • Špatný stav místních komunikací • Potíže s udržením dopravní obslužnosti • Nedostatečný počet spojů z obcí mimo hlavní tepny • Problémy s financováním komunikací • Zátěž na obecní rozpočty na udržení dopravní obslužnosti • Chybějící úseky cyklostezek spojující obce
O „Příležitosti“	T „Hrozby“
<ul style="list-style-type: none"> • Zlepšení stavu komunikací s plánovanou rekonstrukcí komunikací vyšších tříd • Dobudování R 35 • Doprava organizovaná regionálními aktéry • Alternativní formy místní dopravy (cyklodoprava) – odlehčení motorové obslužnosti • Zlepšení stavu 	<ul style="list-style-type: none"> • Rostoucí závislost na dopravní obslužnosti • Dopady na regionální dopravu v důsledku rekonstrukcí klíčových komunikací

2.1.4 Vybavenost obcí a služby

2.1.4.1 Vzdělávání a volný čas

Infrastruktura pro vzdělávání a volnočasové aktivity je jedním z prvků občanské vybavenosti. Sama o sobě však k nabídce těchto služeb nestačí. Infrastruktura musí být využívána regionálními aktéry a komunitou.

Oblast vzdělávání a volného času je zde spojena z důvodu úzké provázanosti a velkého překryvu (zejména u aktivit mimo povinnou školní docházku, a to jak u dětí, tak u dospělých). Dohromady také usnadňují občanům sladění rodinného a pracovního života.

Podrobně jsou tyto oblasti rozpracovány v kapitolách 2.1.9 Vzdělávání a školství a 2.1.7.1 Volnočasové aktivity.

2.1.4.1.1 Veřejné knihovny

Důležitou oblastí z pohledu vzdělávání, volnočasových aktivit a komunitního života jsou veřejné knihovny, které kromě základních knihovnických služeb pořádají často také výstavy, přednášky, semináře, kulturní akce apod. V současné době působí veřejné knihovny v 52 městech a obcích z celkových 54.

2.1.4.2 Dostupnost zboží a služeb

2.1.4.2.1 Obchody a restaurace

Dostupnost zboží v malých obcích, jejichž velkým množstvím je území MAS Litomyšsko charakteristické, se omezuje na prodejny potravin a nejméně frekventovanějšího smíšeného zboží. Ve více než v polovině obcí je k dispozici minimálně takováto prodejna. V řadě dalších obcí pak nabídku tohoto sortimentu zajišťuje mobilní prodej. Celkově tak je touto základní nabídkou zajištěno cca 80 % obcí. V obcích, kde takový sortiment dostupný není, je příčinou malá lokální poptávka, která nepostačuje k udržení existence obchodu, nebo dobrá dostupnost větších měst (Vysoké Mýto a Litomyšl), kde jsou kromě potravin a základního smíšeného zboží nesrovnatelně širší možnosti včetně řady supermarketů.

Právě trend výjezdů obyvatel obcí za nákupy do supermarketů ve městech ohrožuje i existenci malých a mobilních prodejen v obcích, které tak nestačí svými tržbami často pokrýt ani provozní náklady a jsou často podporovány za strany obcí, aby tak byla zachována alespoň základní nabídka v omezených hodinách pro osoby neschopné dopravy za nákupy do měst.

Mezistupně mezi těmito dvěma druhy sídel jsou z pohledu dostupnosti zboží a služeb obce nad 1000 obyvatel a město Proseč, kde je nabídka zboží i služeb udržitelná, i když znatelně užší než v případě větších měst.

Z pohledu komunitního života, ale také z pohledu infrastruktury pro cestovní ruch je důležitá vybavenost obcí restauračními zařízeními. Představují možnost pro setkávání obyvatel a pořádání kulturních akcí a z pohledu cestovního ruchu pak nabízí stravovací a někdy také ubytovací služby.

Úroveň i forma restauračních zařízení v regionu se značně liší. Jsou podniky, které disponují kvalitním zázemím, nabízejí teplou kuchyni a případně také ubytovací služby, ale ty najdeme převážně ve městech a obcích nad 1500 obyvatel. Výskyt zařízení podobné úrovně v menších obcích je vázán na turistický ruch, který kompenzuje nedostatek místní poptávky.

Další zařízení tohoto typu v regionu lze rozdělit do dalších dvou skupin. Dá se říci, že v obcích nad 400 obyvatel jsou zařízení relativně stabilizovaná a svou komunitní a kulturní funkci plní i přes omezenou nabídku dalších služeb, jako je teplá kuchyně. V menších obcích pak restaurace často mění provozovatele nebo nejsou provozovány dočasně nebo dlouhodobě vůbec. Také úroveň prostor těchto zařízení je v malých obcích různá (od kvalitního zázemí po vyhrazené prostory ve veřejných budovách).

Zejména v menších obcích je zásadním faktorem iniciativní přístup provozovatele.

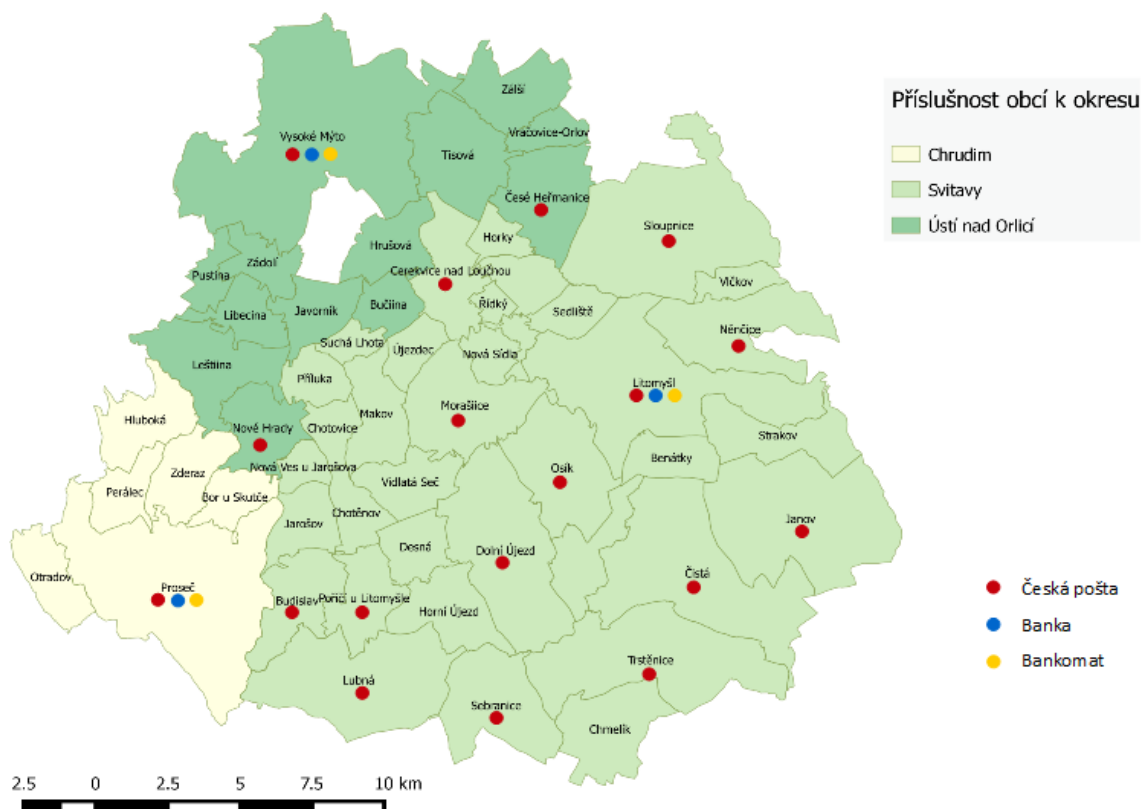
2.1.4.2.2 Doručovatelské a bankovní služby

Základní vybaveností v doručovatelských službách je stále ještě dostupnost služeb České Pošty, s. p., a to zejména z pohledu odesílatelů. Její pobočky se nachází v 18 obcích a městech z celkových 54 (tj. 31 %). Jsou to Budislav, Cerekvice nad Loučnou, Čistá, České Heřmanice, Dolní Újezd, Janov, Litomyšl, Lubná, Morašice, Němčice, Nové Hrady, Osík, Poříčí u Litomyšle, Proseč, Sebranice, Sloupnice, Trstěnice, Vysoké Mýto.

Z pohledu příjemců je celá oblast kromě České pošty, s. p. obsluhována také řadou soukromých doručovatelských společností.

Bankovní služby a bankomaty jsou kromě poboček České Pošty k dispozici pouze ve městech Vysoké Mýto, Litomyšl a Proseč (viz Obrázek 6).

Obrázek 6: Finanční služby na území

Zdroj: vlastní zpracování na základě dat RIS, www.risy.cz

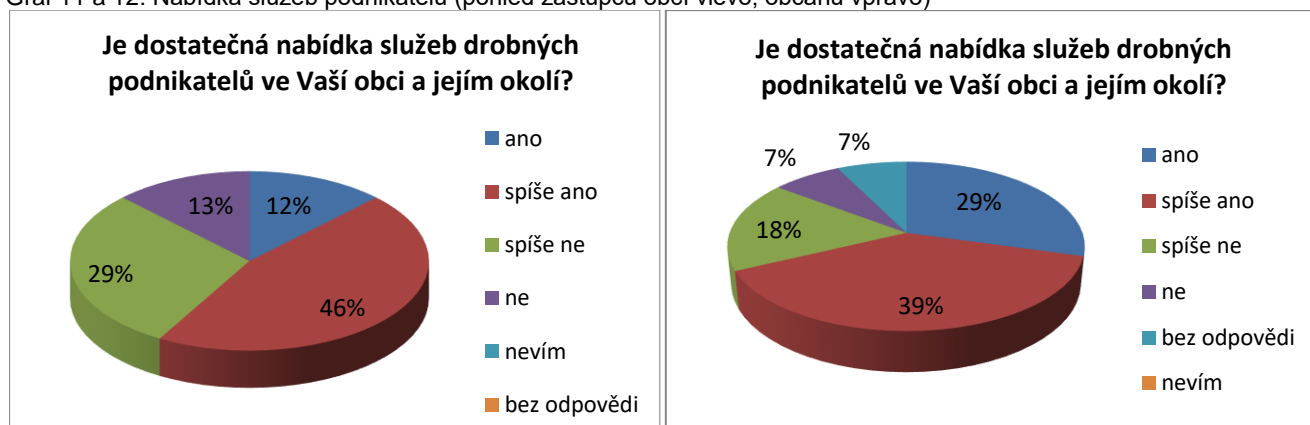
2.1.4.2.3 Řemeslnické služby

Na zjištění dostupnosti běžně využívaných služeb drobných podnikatelů se zaměřil realizovaný průzkum v regionu. Předmětem byly nejběžnější služby jako kadeřnictví, truhlářské, zednické a instalatérské práce.

Z pohledu zástupců obcí je nabídka zmíněných služeb relativně malá. Celých 13 % z nich hodnotí nabídku jako nedostatečnou a 29 % jako spíše nedostatečnou (celkem 42 % negativních odpovědí).

Občané jsou v tomto směru o něco skromnější a nabídku jako nedostatečnou hodnotí 7 % dotázaných a jako spíše nedostatečnou 18 % dotázaných (viz Grafy 11 a 12).

Graf 11 a 12: Nabídka služeb podnikatelů (pohled zástupců obcí vlevo, občanů vpravo)

Zdroj: Tvorba MAS

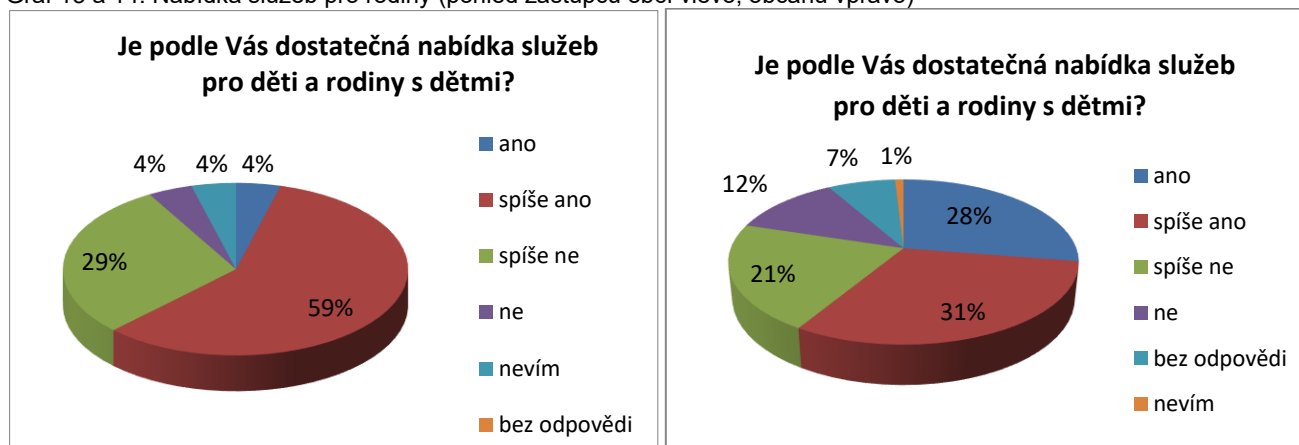
Podstatným atributem většiny z těchto služeb je to, že jsou často mobilní a mohou obsluhovat obyvatele více obcí tak, že přijedou za nimi bez fyzické provozovny v obci.

Rozdíly ve vnímání mohou být způsobeny přetrvávající manuální zručností obyvatel (částečně také technickým vybavením) a s řadou činností si tak dokážou poradit bez služeb odborníka. Nevnímají tedy tolik jejich reálnou absenci, která je pro zástupce obcí evidentnější, protože mají přehled o podnikatelích v obci i okolí (z pohledu vedení obce i z pohledu obce jako konzumenta těchto služeb).

2.1.4.2.4 Služby pro rodiny s dětmi

Služby pro rodiny nebo občany s dětmi jsou na vysoké úrovni zejména ve městech Vysoké Mýto a Litomyšl, kde je kromě veřejných institucí k dispozici také celá řada soukromých aktivit mateřských center, center volného času apod. Ve městě Proseč také funguje rodinné centrum, ale v podstatně menší míře. Aktivity soukromých subjektů a spolků závisejí na poptávce v daných městech nebo obcích. V tomto směru jsou menší obce poměrně málo zajištěné, což vyplývá i z výsledků dotazníkového šetření zobrazených v Grafech 13 a 14.

Graf 13 a 14: Nabídka služeb pro rodiny (pohled zástupců obcí vlevo, občanů vpravo)

Zdroj: Tvorba MAS

Do oblasti služeb pro osoby s dětmi je možné zahrnout také aktivity školských zařízení a družin, které jsou podrobně popsány v kapitole 2.1.9 Vzdělávání a školství.

Problém těchto služeb je, že nejsou mobilní a jsou závislé na vybudovaných prostorách a infrastruktuře. Není tak možné, aby poskytovatel sídlící v jednom městě takto obsloužil i řadu dalších okolních obcí, jak je to možné u řemeslných služeb. Poskytovatelé jsou tedy závislí jen na malé lokální poptávce, která není schopna naplnit případnou nabídku, zatímco řemeslnické služby stahují poptávku z širšího okolí.

Řada obcí se snaží absenci služeb suplovat budováním veřejné infrastruktury (zejména společenských prostor a dětských hřišť), kde se ve velké míře úspěšně podařilo aplikovat metodu LEADER. Obce a iniciativy v obcích se také snaží pořádat akce pro děti a mládež.

2.1.4.2.5 Služby pro seniory a jinak znevýhodněné obyvatele

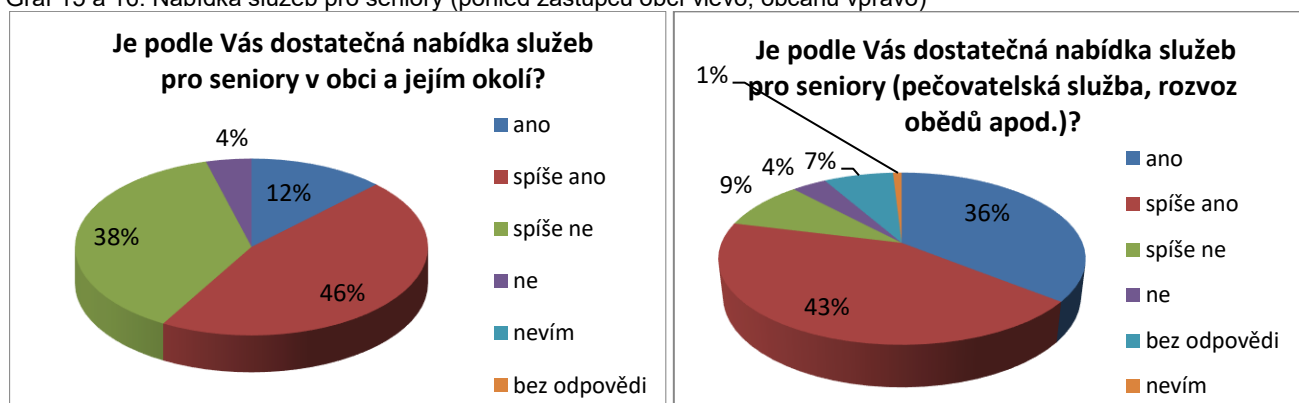
V této části strategického dokumentu se omezíme na pohled místních aktérů a obyvatel regionu. Podrobné informace o sociálních a zdravotnických službách v regionu jsou k dispozici v kapitole 2.1.7 Život v obcích.

Průzkum se zaměřil na služby pro seniory, kterých v regionu stále vlivem stárnutí populace přibývá, ale reálně jsou tyto služby dostupné i jinak znevýhodněným občanům (z důvodu tělesného nebo mentálního postižení).

Přes zobrazení výsledků šetření v grafech vedle sebe nelze vzhledem ke znění položených otázek (Grafy 15 a 16) výsledky jednoznačně srovnávat.

Názory zástupců obcí (42 % negativních odpovědí) jsou vztahovány k území obce a jejímu okolí a reflektují také absence zařízení a služeb přímo v obcích a jejich okolí. Z tohoto pohledu jsou výsledky reálné, protože ve většině obcí zařízení tohoto typu opravdu nejsou. Nicméně obyvatelé nejsou odkázáni zcela na sebe, jelikož v regionu působí malé množství subjektů, které poskytují terénní sociální služby širokému okolí bez fyzické přítomnosti sídla nebo jiné infrastruktury přímo v obcích. To už reflektují i obyvatelé regionu, kteří dostupnost uvedených služeb hodnotí jako nedostatečnou nebo spíše nedostatečnou pouze ve 13 % případů.

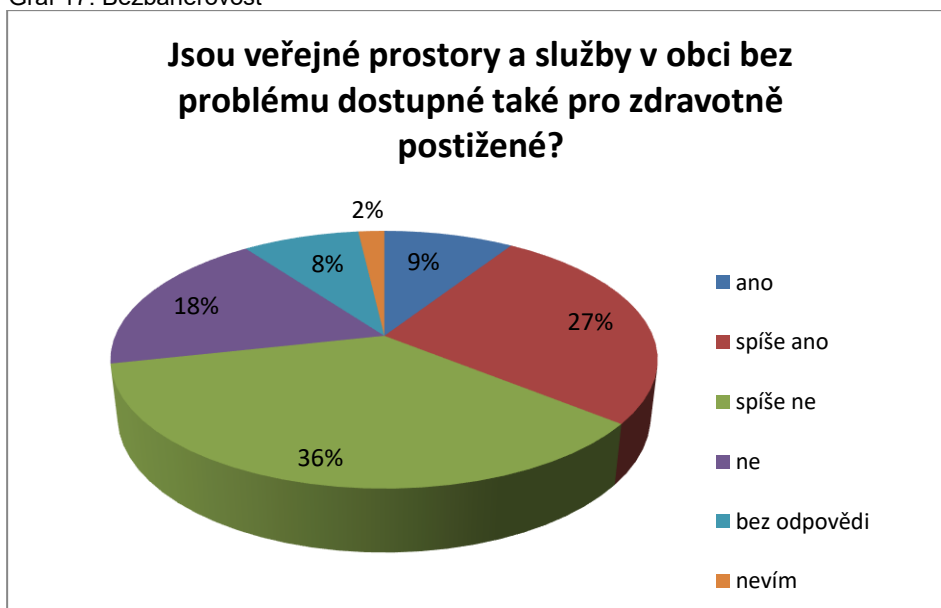
Graf 15 a 16: Nabídka služeb pro seniory (pohled zástupců obcí vlevo, občanů vpravo)

Zdroj: Tvorba MAS

Výše uvedený komentář částečně potvrzují výsledky odpovědí občanů na další otázku, která se týkala dostupnosti služeb a prostor v obci pro zdravotně postižené (viz Graf 17). Celých 18 % respondentů vnímá dostupnost jako nedostatečnou a 36 % jako spíše nedostatečnou (celkem tedy 54 % negativních odpovědí). V otázce však mohla být respondenty vnímána jak nedostupnost (neexistence v obci), tak i bezbariérovost (nedostupnost i přesto, že existují).

Graf 17: Bezbariérovost

Zdroj: Tvorba MAS

2.1.4.2.6 Veřejné služby

Veřejnými službami jsou pro potřeby této části myšleny zejména činnosti zajišťované městy a obcemi přímo nebo prostřednictvím zřizovaných organizací (technické služby).

Předmětem těchto služeb je převážně údržba a správa veřejných prostranství a majetku, komunikací, budov a dalších pozemků. Tyto služby zajišťují samotnou možnost využívání existující infrastruktury, která by bez správy a údržby nebyla k dispozici cílovým skupinám. Každá infrastruktura tak generuje také potřebu správy a údržby, což představuje poptávku po pracovní síle a podporu zaměstnanosti. Služby mohou být realizovány také místními podnikateli, což má rovněž pozitivní vliv.

Tyto služby jsou v regionu poskytovány nebo zajišťovány všemi městy a obcemi. Míra těchto služeb odpovídá potřebám obce a jejím finančním možnostem. Někdy bývají tyto služby nahrazeny komunitní činností.

2.1.4.3 Shrnutí informací o občanské vybavenosti a službách

Základním faktorem ve venkovském regionu s velkým množstvím malých obcí je mobilita zboží a služeb (doprava k zákazníkovi) nebo velmi dobrá dopravní obslužnost. Staticky poskytované lokální služby odkázané na poptávku jedné obce nemají bez další podpory často naději na delší existenci. Tabulka 16 demonstruje poptávku regionu včetně priorit dle četnosti daných odpovědí.

Tabulka 16: Priority v území

Obec			Občan		
1	Místní komunikace	58%	1	Místní komunikace	45%
2	Chodníky	58%	2	Chodníky	32%
3	Kanalizace	54%	3	Dopravní obslužnost	28%
4	Veřejné prostranství	54%	4	Bezpečnost v obci	28%
5	Veřejné osvětlení	50%	5	Nabídka kulturních aktivit	25%
6	Zeleň	42%	6	Nabídka volnočasových a zájmových aktivit	25%
7	Veřejný rozhlas	38%	7	Kanalizace	20%
8	Nabídka kulturních aktivit	38%	8	Veřejné osvětlení	19%
9	Podpora aktiv dětí a mládeže	38%	9	Městský mobiliář	19%
10	Městský mobiliář	33%	10	Nabídka sportovních aktivit	18%
11	Vodní plochy	29%	11	Veřejné prostranství	15%
12	Bezpečnost v obci	29%	12	Vodní plochy	15%
13	Péče o krajinu	25%	13	Zeleň	13%
14	Podpora podnikání	25%	14	Zdravotnictví	13%
15	Infrastruktura pro cestovní ruch	21%	15	Obchodní infrastruktura	11%
16	Nabídka sportovních aktivit	21%	16	Sociální oblast	11%
17	Plynofikace	17%	17	Životnost prostředí	10%
18	Zdravotnictví	17%	18	Další služby	10%
19	Sociální oblast	17%	19	Plynofikace	8%
20	Obchodní infrastruktura	17%	20	Infrastruktura pro cestovní ruch	5%
21	Nabídka volnočasových aktivit	17%	21	Školství	2%
22	Životní prostředí	13%			
23	Dopravní obslužnost	8%			
24	Obnova lesů	8%			
25	Zemědělství	4%			
26	Komunální odpad	4%			
27	Školství	0%			
28	Další služby	0%			
29	Vzdělávání občanů	0%			

Zdroj: vlastní dotazníkové šetření realizované v letech 2013-2014

Pozn.: nutno zohlednit skutečnost, že zástupci obcí mohli v dotazníku zvolit až 10 oblastí, zatímco občané pouze 5. Měli také méně možností na výběr, protože se předpokládalo, že některé oblasti budou hodnotitelné pouze z pohledu zástupců obcí.

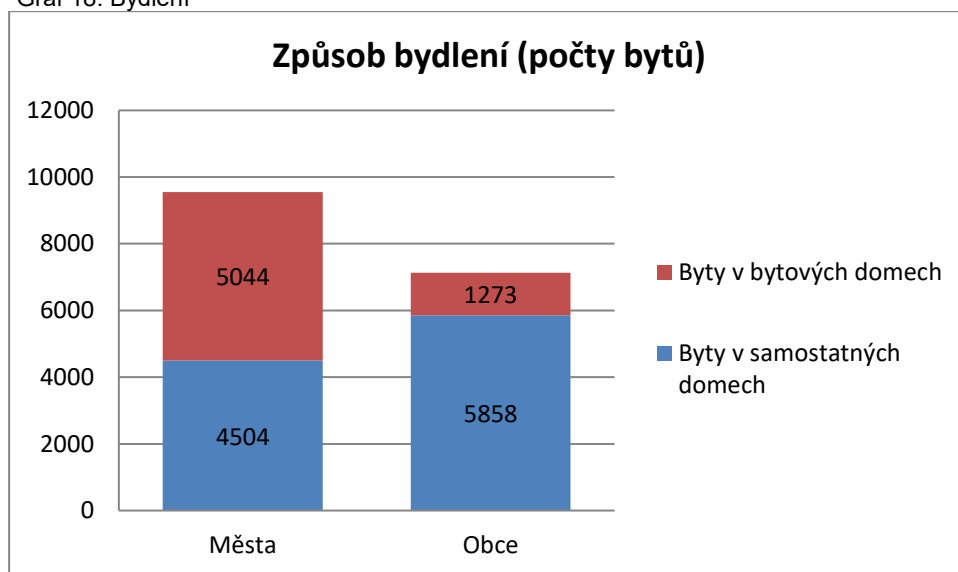
S „Silné stránky“	W „Slabé stránky“
<ul style="list-style-type: none"> • Komunitní přístup a podpora ze strany obcí • Množství fungujících knihoven • Dostatečná nabídka služeb pro rodiny s dětmi v regionu • Možnost nákupu základního zboží v téměř všech obcích regionu 	<ul style="list-style-type: none"> • Nutnost dojíždění za službami do větších obcí • Zánik obchodů a jejich ekonomická neudržitelnost v malých obcích • Nedostatečný veřejný mobiliář • Ve většině obcí do 1000 obyvatel chybí chodníky u místních komunikací • Malé množství bezbariérových přístupů • Nízká lokální poptávka • Nedostatečné množství a špatný stav veřejného osvětlení • Málo soukromých aktivit v malých obcích
O „Příležitosti“	T „Hrozby“
<ul style="list-style-type: none"> • Turistický ruch • Mobilní služby • Rozvoj regionální produkce • Zavedení regionálních potravin 	<ul style="list-style-type: none"> • Konkurence malých obchodů ve větších městech • Rostoucí tlak na podporu z obecních zdrojů • Nezájem ze strany soukromých zemědělců o produkci regionálních potravin

2.1.5 Bydlení

2.1.5.1 Způsoby bydlení

V regionu MAS Litomyšlsko, který je tvořen dvěma většími městy jako centry a řadou malých obcí v okolí, se bydlení obyvatel opět liší podle těchto dvou typů sídel. Ve větších městech je relativně časté bydlení v bytech dříve budovaných v rámci panelových domů nebo v bytech vystavěných zejména v rámci developerské aktivity v bytových domech. Naproti tomu bydlení ve venkovských sídlech se omezuje téměř výlučně na rodinné domy. Výjimečně se ve větších obcích uplatní bydlení v bytovém domě. Častější už je bydlení ve vícegeneračních rodinných domech (tyto však jsou stále častěji obývány pouze jednou rodinou, přičemž ostatní si hledají vlastní bydlení). Poměry jsou dobře patrné z Grafu 18.

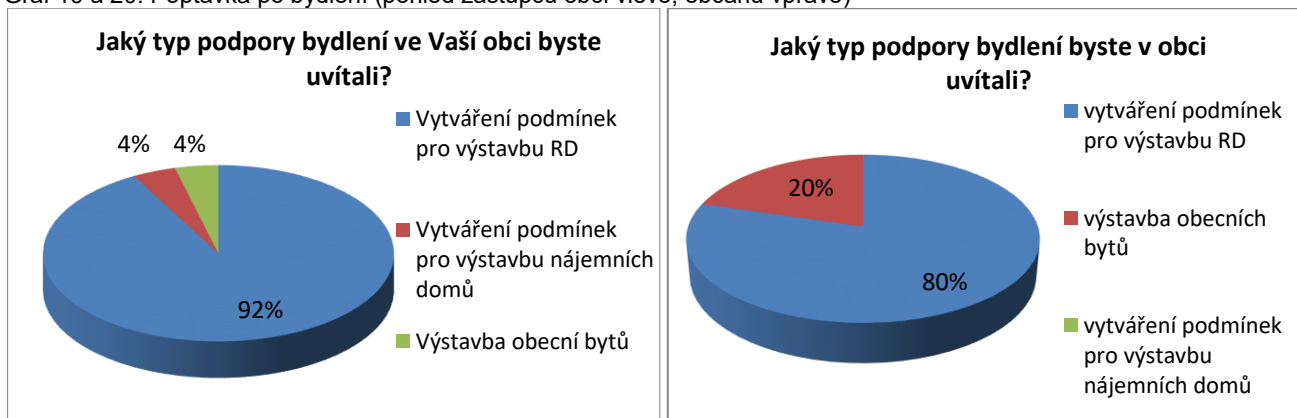
Graf 18: Bydlení

Zdroj: Dotazníkové šetření

Poptávka po podpoře bydlení, kterou demonstrují níže zobrazené Grafy 19 a 20, je nejvýraznější v oblasti výstavby rodinných domů a obecních bytů (ty jsou většinou útočištěm pro sociálně slabší nebo vyloučené rodiny nebo jedince).

Graf 19 a 20: Poptávka po bydlení (pohled zástupců obcí vlevo, občanů vpravo)

Zdroj: Vlastní dotazníkové šetření

Rovněž v rámci nové výstavby během let 2001 až 2013 bylo z celkového počtu 1 460 vybudovaných bytů 912 bytů právě v rodinných domech.¹⁶
Častý je také výskyt domácností s nízkým počtem obyvatel. Často se bohužel jedná o domácnosti seniorů nebo jinak sociálně vyloučených osob.

Podíly různě obsazených domácností demonstruje Tabulka 17.

¹⁶ Zdroj: ČSÚ

Tabulka 17: Počet osob žijících v domácnosti (data z roku 2011)

Obec	Počet osob žijících v domácnosti				
	1	2	3	4	5 a více
Benátky	17,7 %	22,1 %	17,7 %	26,5 %	15,9 %
Bohuňovice	23,8 %	35,7 %	11,9 %	19,0 %	9,5 %
Bor u Skutče	31,5 %	27,8 %	1,9 %	22,2 %	16,7 %
Bučina	21,8 %	34,6 %	12,8 %	21,8 %	9,0 %
Budislav	22,8 %	26,6 %	15,2 %	24,1 %	11,4 %
Cerekvice nad Loučnou	20,6 %	22,7 %	23,5 %	24,9 %	8,3 %
České Heřmanice	17,5 %	29,5 %	16,4 %	23,5 %	13,1 %
Čistá	15,3 %	31,2 %	17,5 %	23,7 %	12,3 %
Desná	13,9 %	34,3 %	18,5 %	16,7 %	16,7 %
Dolní Újezd	23,4 %	24,7 %	16,5 %	19,9 %	15,6 %
Hluboká	28,0 %	34,7 %	12,0 %	12,0 %	13,3 %
Horky	26,3 %	26,3 %	10,5 %	15,8 %	21,1 %
Horní Újezd	16,8 %	28,5 %	16,8 %	16,8 %	21,2 %
Hrušová	18,6 %	32,2 %	18,6 %	23,7 %	6,8 %
Chmelík	27,9 %	29,4 %	17,6 %	14,7 %	10,3 %
Chotěnov	25,0 %	29,2 %	14,6 %	20,8 %	10,4 %
Chotovice	18,6 %	27,9 %	14,0 %	23,3 %	16,3 %
Janov	21,2 %	26,0 %	17,9 %	21,5 %	13,5 %
Jarošov	29,2 %	23,6 %	13,9 %	22,2 %	11,1 %
Javorník	25,8 %	29,0 %	16,1 %	17,2 %	11,8 %
Leština	30,3 %	34,9 %	10,1 %	17,4 %	7,3 %
Libecina	30,4 %	29,0 %	18,8 %	8,7 %	13,0 %
Litomyšl	26,6 %	30,2 %	18,4 %	16,4 %	8,5 %
Lubná	24,0 %	22,3 %	15,6 %	23,7 %	14,5 %
Makov	21,6 %	24,3 %	18,0 %	19,8 %	16,2 %
Morašice	19,9 %	26,3 %	23,7 %	21,2 %	8,9 %
Němčice	19,7 %	25,8 %	16,6 %	22,9 %	15,0 %
Nová Sídla	23,1 %	28,2 %	15,4 %	15,4 %	17,9 %
Nová Ves u Jarošova	42,9 %	14,3 %	4,8 %	14,3 %	23,8 %
Nové Hradky	30,0 %	22,0 %	12,0 %	18,0 %	18,0 %
Osík	19,9 %	28,1 %	16,2 %	23,6 %	12,2 %
Otradov	24,2 %	20,9 %	20,9 %	13,2 %	20,9 %
Perálec	26,4 %	24,1 %	16,1 %	25,3 %	8,0 %
Poříčí u Litomyšle	20,9 %	19,0 %	19,0 %	28,1 %	13,1 %
Proseč	25,0 %	27,6 %	17,2 %	15,4 %	14,8 %
Příluka	20,0 %	18,2 %	18,2 %	20,0 %	23,6 %
Pustina	32,4 %	41,2 %	14,7 %	8,8 %	2,9 %
Řídký	19,2 %	19,2 %	34,6 %	15,4 %	11,5 %
Sebranice	16,9 %	25,2 %	20,2 %	16,9 %	20,9 %
Sedliště	19,7 %	25,0 %	9,2 %	23,7 %	22,4 %
Sloupnice	24,0 %	28,4 %	15,3 %	22,3 %	10,0 %
Strakov	15,5 %	33,8 %	18,3 %	19,7 %	12,7 %
Suchá Lhota	20,7 %	24,1 %	20,7 %	27,6 %	6,9 %

Obec	Počet osob žijících v domácnosti				
	1	2	3	4	5 a více
Tisová	20,9 %	27,4 %	20,9 %	20,9 %	10,0 %
Trstěnice	25,7 %	28,9 %	15,0 %	20,9 %	9,6 %
Tržek	30,6 %	21,0 %	19,4 %	17,7 %	11,3 %
Újezdec	22,6 %	22,6 %	12,9 %	29,0 %	12,9 %
Vidlatá Seč	18,7 %	22,0 %	17,6 %	27,5 %	14,3 %
Vlčkov	19,4 %	36,1 %	16,7 %	16,7 %	11,1 %
Vračovice-Orlov	17,5 %	28,1 %	14,0 %	17,5 %	22,8 %
Vysoké Mýto	29,7 %	28,7 %	17,6 %	17,5 %	6,5 %
Zádolí	31,4 %	20,0 %	14,3 %	25,7 %	8,6 %
Zálší	17,7 %	24,1 %	21,5 %	21,5 %	15,2 %
Zderaz	20,2 %	29,3 %	17,2 %	23,2 %	10,1 %
Průměr	23,2 %	27,0 %	16,4 %	20,1 %	13,3 %

Zdroj: ČSÚ

Problémem může být také stáří obydlených domů, které se pohybuje v rozpětí 38,2–69,8 let a dosahuje průměrné úrovně 49,2 roku. Lze říci, že s problémem absence nové výstavby a udržení mladých lidí, se potýkají zejména menší obce.

2.1.5.1.1 Shrnutí informací o způsobech bydlení

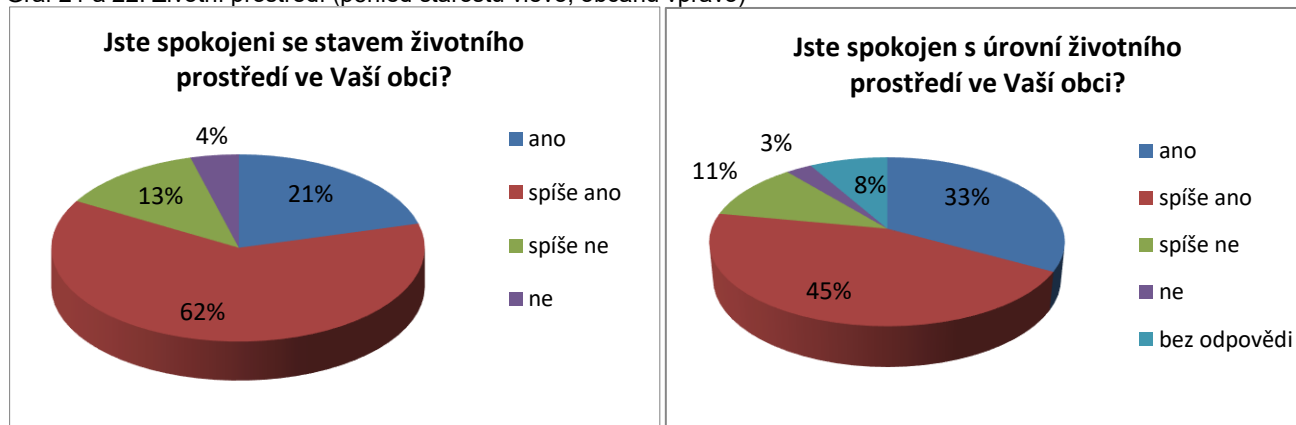
S „Silné stránky“	W „Slabé stránky“
<ul style="list-style-type: none"> • Zainteresanost obcí • Množství stavebních parcel, či pozemků vhodných ke stavbě rodinných domů 	<ul style="list-style-type: none"> • Odliv mladých lidí z některých obcí • Nepřipravenost stavebních parcel • Chátrající budovy • Malý počet sociálních a startovacích bytů
O „Příležitosti“	T „Hrozby“
<ul style="list-style-type: none"> • Sociální bydlení • Soukromé developerské projekty 	<ul style="list-style-type: none"> • Stáří některých domů. • Klesající soběstačnost jedno až dvoučlenné domácnosti seniorů • Stěhování mladých z regionu • Neřešení sociálního bydlení může vést ke zvýšení počtu bezdomovců

2.1.6 Životní prostředí

Obecně lze říci, že díky venkovskému charakteru většiny území, a tím i absenci výrazně znečišťujících aktérů, je životní prostředí v regionu v dobrém stavu.

Pohled regionálních aktérů na stav životní prostředí je převážně pozitivní. Ovšem i zde existují nemalé prostory ke zlepšení.

Graf 21 a 22: Životní prostředí (pohled starostů vlevo, občanů vpravo)

Zdroj: Tvorba MAS

2.1.6.1 Ovzduší

V regionu nejsou zpravidla větší potíže s čistotou ovzduší, a to zejména díky absenci velkých průmyslových znečišťovatelů.

Největšími původci znečištění ovzduší tak jsou lokální zdroje tepla v rodinných domech spalující pevná paliva a automobilová doprava (zejména frekventovaná R35, přidružené významnější komunikace a dopravní uzly – zejména Litomyšl).

Přestože v tomto ohledu nejsou v regionu významnější problémy, zmíníme aktivity společnosti SAINT-GOBAIN ADFORS CZ s.r.o., která vlivem své produkce vypouští do ovzduší zejména oxidy dusíku a síry, a živočišnou výrobu zemědělských subjektů produkující organické plyny (zejména metan a čpavek). Tito producenti dosud řešili tuto otázku individuálními měřeními a projekty.

2.1.6.2 Vody

Čistota pitné vody

Zdroje pitné vody v regionu jsou vyhovující. Co se týče distribuční infrastruktury, ta je blíže popsána v kapitole 2.1.2 Technická infrastruktura.

Čistota a čištění povrchových vod

Čistota povrchových vod není negativně ovlivňována průmyslovými znečišťovateli. Rovněž činnost zemědělských subjektů se během dvou desítek let radikálně změnila (radikální snížení chemického hnojení a přechod k biologicky odbouratelným ošetřujícím přípravkům pro rostlinnou výrobu). Zbývá tak vyřešit znečištění ze strany domovních odpadů, kde ve většině případů chybí napojení na kanalizaci a čističky odpadních vod a vlastníci jsou tak sami povinni zajistit ekologickou likvidaci (více v kapitole 2.1.2 Technická infrastruktura).

V některých obcích se vyskytují malé vodní toky nebo rybníky zatížené větším množstvím biologického materiálu (zejména rostlinné zbytky).

2.1.6.3 Půda

V regionu je riziko eroze některých druhů půdy. Tato problematika je však záležitostí majitelů pozemků a subjektů, které na nich hospodaří. Jde zejména o pěstování vhodných plodin a péči o vhodné biologické prvky v krajině (viz 2.1.12 Zemědělství, potravinářství a lesnictví).

V regionu se rovněž zřídka vyskytuje problém s uloženým odpadem (viz 2.1.6.7 Odpadové hospodářství).

2.1.6.4 Zadržování vody v krajině a protipovodňová opatření

Se zadržováním vody v krajině nejsou zpravidla na většině území regionu větší potíže. Jisté riziko povodní představuje řeka Loučná, která ojediněle vystoupá na druhý povodňový stupeň. V rámci mikroregionu Vysokomýtsko tak dotčené obce plánují protipovodňová opatření.

Tento problém je však nutné řešit i nad rámec mikroregionu Vysokomýtsko také s dalšími dotčenými obcemi, aby byla postihnuta celková koncepce opatření. V opačném případě by účinné kroky mohly mít za následek mnohem vyšší škody v obcích bez opatření, kde by se projevil kumulované důsledky případné povodně i za obce, které opatření učinily.

Stálá protipovodňová opatření jsou ale komplikována složitými vlastnickými poměry vzhledem k dotčeným pozemkům.

2.1.6.5 Zeleň v krajině a sídlech

Zeleň v krajině je tvořena lesy a krajinnými prvky mimo lesy (viz 2.1.12 Zemědělství, potravinářství a lesnictví). Situace v intravilánech obcí je popsána v kapitole 2.1.2.1.3 Veřejná prostranství a komunikace v obcích.

Obecně platí, že množství i úroveň zeleně se snaží jak vlastníci pozemků, tak obce intenzivně zvyšovat.

2.1.6.6 Ostatní

Níže uvedená Tabulka 18 upozorňuje na některá rizika týkající se území působnosti MAS, které je tvořeno převážně správními obvody ORP Litomyšl a Vysoké Mýto.

Tabulka 18: Klimatické vlivy (údaje z roku 2014)

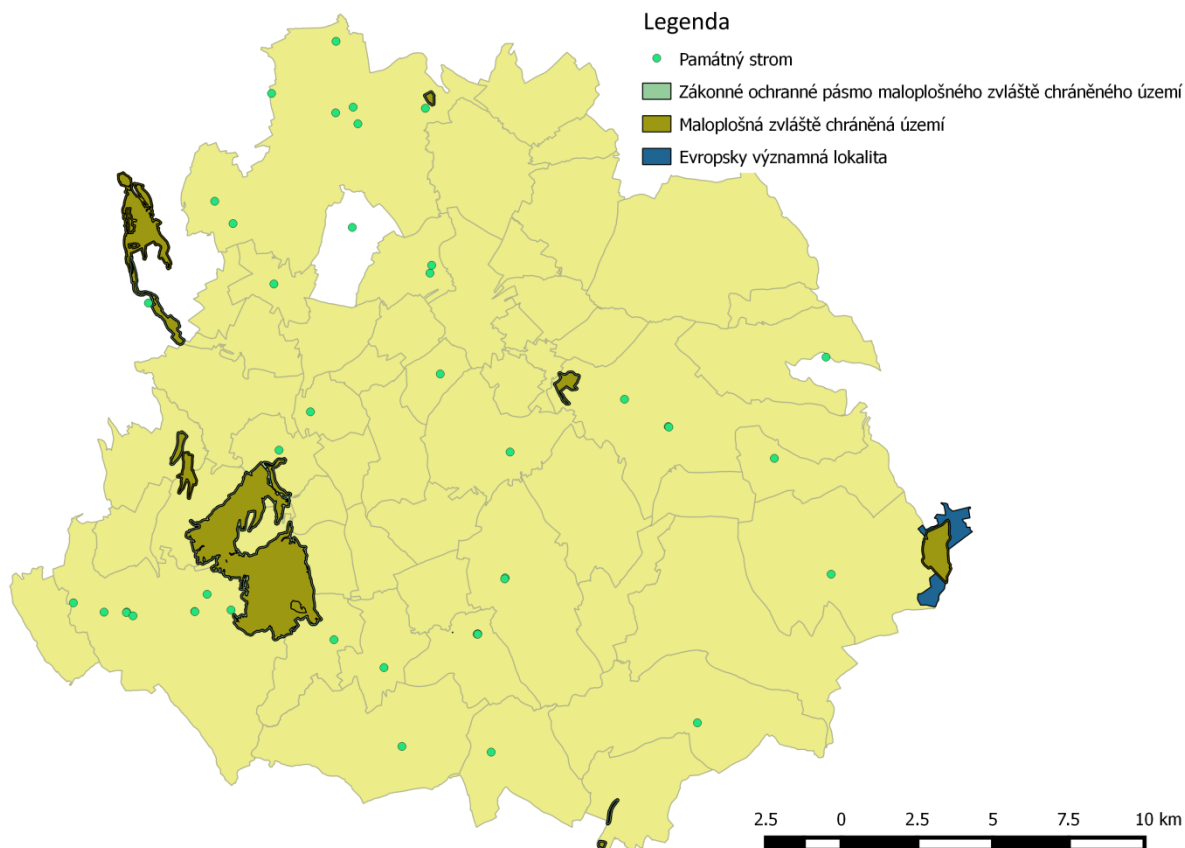
Seznam obcí s rozšířenou působností (ORP), jejichž správní území je dotčené zvýšenými riziky z mimořádných událostí, způsobených změnou klimatu a haváriemi nebezpečných látek				
Název ORP	Sucho	Orkány a větrné smrště	Sněhové srážky, masivní námrazy	Havárie nebezpečných látek
Hlinsko	X	X	X	
Chrudim	X	X	X	
Litomyšl	X	X	X	
Vysoké Mýto	X			
Celkem	89	36	59	47

Zdroj: Příloha č. 5 IROP ÚZEMÍ VYMEZENÉ PRO SPECIFICKÝ CÍL 1.3
(http://www.strukturalni-fondy.cz/cs/Microsites/IROP/Dokumenty/prilohy-PD_15-7-2014.zip)

2.1.6.6.1 Chráněné přírodní prvky

Na území regionu se nachází několik významných přírodních lokalit (viz Obrázek 7). V regionu se dále vyskytuje několik desítek památných stromů.

Obrázek 7: Chráněné lokality

Zdroj: Vlastní tvorba, zdroj dat: Agentura pro ochranu přírody a krajiny ČR

Maloplošná zvláště chráněná území

- Toulouvcovy maštale (přírodní památka) - oblast pískovcových skal a borových lesů. Celková plocha chráněného území je 226,6 ha. Maštale leží v okolí obcí Nové Hrady, Budislav, Jarošov, Bor u Skutče a Proseč.
- Nedošínský háj (přírodní památka) se rozkládá mezi obcemi Tržek a Nedošín. Je tvořený přirozeným porostem dubo-habrového lužního lesa o rozloze 30,7 ha.
- V bukách a Sněženky – lokality o celkové rozloze 2,2 ha nacházející se na katastrálním území obce Chmelík.
- Střítežská rokle (přírodní památka) je cenný geologický a geomorfologický útvar a také významné výskytíště silně ohroženého živočišného druhu mloka skvrnitého. Výměra rokle nacházející se mezi obcemi Hluboká a Zderaz je 16,4 ha.
- U Vinic (přírodní památka) - nachází se poblíž Vysokého Mýta.

- Pivnice – přírodní památka nacházející se severně od obce Zderaz. Rozloha kaňonu je 34 ha. Jedná se o zalesněný pískovcový kaňon s rozličnými tvary vlivem zvětrávání a s výskytem vzácných druhů rostlin a živočichů.
- Psí kuchyně (přírodní rezervace) – lokalita o rozloze 35,6 ha ležící v katastrálním území obce Janov.

Evropský významná lokalita

- Psí kuchyně ležící na katastrálním území Janov o rozloze 116,5 ha. Je ukázkou přirozeného vývoje převážně bukového pralesa, kde zaujmou možná více buky padlé (a proces jejich rozpadu), než stromy živé. Tato evropsky významná lokalita se částečně překrývá s maloplošným zvláště chráněným územím uvedeným výše.

2.1.6.7 Odpadové hospodářství

Pro účely tohoto strategického dokumentu budou odpady produkované v regionu členěny níže uvedeným způsobem.

Podle typu odpadu:

- směsný odpad;
- tříděný odpad;
 - papír,
 - plast,
 - sklo,
 - elektroodpad,
- biologický odpad;
- nebezpečný odpad;
- kovy.

Dle producenta:

- domácnosti, činnost obce a drobní podnikatelé;
- průmyslový odpad.

Tato část se dále bude věnovat pouze odpadům produkovaným obyvateli, drobnými podnikateli, městy a obcemi. Odpady produkované většími firmami jsou řešeny individuálně na základě smluv mezi producenty odpadů a subjekty, které nakládání s odpady řeší.

2.1.6.7.1 Nakládání se směsným odpadem

Nakládání se směsným komunálním odpadem je zajišťováno městy a obcemi, a to formou smluv se soukromými společnostmi, které samotný odvoz odpadu řeší. Odvoz je ve všech městech a obcích realizován formou odvozu přímo od domů, a to minimálně 1x za 2 týdny.

Obce a města vybírají od obyvatel poplatky za odvoz komunálního odpadu, které se řídí vyhláškami měst a obcí.

2.1.6.7.2 Nakládání s tříděným odpadem

Ve všech obcích je zajištěn sběr a odvoz tříděného odpadu (papír, plast, sklo), a to buď umístěním sběrných nádob na tříděný odpad (obsluha nádob je v režii soukromých společností), nebo formou odvozu těchto odpadů přímo od domů (zajišťují obce, realizují soukromé společnosti).

Nádoby pro sběr elektroodpadu jsou umístěny pouze ve větších obcích a městech. U elektroodpadu je ale organizován zpětný odběr a následná ekologická likvidace příslušnými firmami. Tuto službu zajišťují dle platné legislativy obce (realizují určené firmy), avšak ne všechny obce disponují pro tyto služby vhodnými podmínkami (sběrné dvory, vhodné nádoby).

Pro elektroodpad stejně jako pro tříděný odpad, kovy a nebezpečné odpady jsou k dispozici sběrné dvory, které jsou ale zřízené pouze v některých obcích a jejich dostupnost obyvatelům jiných obcí je tedy nevyhovující. Sběrné dvory jsou dostupné ve Vysokém Mýtě, Litomyšli, Proseči, Dolním Újezdě, Osíku, Morašicích, Strakově, Lubné a Sloupnici.

2.1.6.7.3 Nakládání s biologickým odpadem

Ve městech Vysoké Mýto a Litomyšl jsou k dispozici kompostárny, které využívají i některé okolní obce (svoz kontejnerů na bioodpad cca z jedné třetiny obcí). Většina obyvatel malých obcí je ale nucena likvidovat tento odpad na vlastních pozemcích individuálním kompostováním. Pro obyvatele, kteří tuto možnost nemají, jsou vhodné možnosti likvidace biologického odpadu omezené.

Biologický odpad nevhodný ke kompostování je při absenci možnosti vhodného uložení obyvateli často uložen ke směsnému komunálnímu odpadu nebo individuálně spalován.

2.1.6.7.4 Nakládání s nebezpečným odpadem

Obyvatelé mají možnost využít některého ze sběrných dvorů nebo jeho odvozu od místa bydliště, který zajišťují obce. Kontinuální možnost uložení nebezpečných odpadů ale ve většině případů chybí. V důsledku toho obyvatelé někdy volí jeho uložení mezi směsný komunální odpad.

2.1.6.7.5 Nakládání s kovy

Obyvatelé mají možnost využít některý z výše uvedených sběrných dvorů nebo kovový odpad prodat v několika výkupnách, které se ale nacházejí pouze ve Vysokém Mýtě a v Litomyšli.

2.1.6.7.6 Ekologické zátěže a černé skládky

Na území MAS není problém s černými skládkami s výjimkou občasného individuálního volného uložení odpadu jednotlivými občany volně do krajiny.

V katastrálním území města Litomyšl se nachází uzavřená skládka, která představuje ekologickou zátěž z minulých let. Skládka by měla být zlikvidována, což ale neumožňují finanční možnosti. Za současných podmínek se doporučuje monitoring stavu skládky.

Na území obce Bor u Skutče se nachází bývalé požářiště vyhořelé skládky pneumatik. Obec se aktivně snaží získat dotační prostředky na likvidaci.

2.1.6.7.7 Shrnutí informací o životním prostředí

S „Silné stránky“	W „Slabé stránky“
<ul style="list-style-type: none"> • Celkově dobrý stav životního prostředí (vody, ovzduší, půdy, hluk, prach) • Vysoká míra třídění odpadů (papír, sklo, plasty) • Fungující systém svozu odpadů, který je možné rozvíjet • Množství zvláště chráněných území a památných stromů • Nízký počet velkých zdrojů znečištění • Kvalitní půdní fond 	<ul style="list-style-type: none"> • Zhoršená kvalita ovzduší v zimních měsících z důvodu používání individuálních zdrojů tepla na tuhá paliva • V některých obcích nevyřešen problém nakládání s odpadní vodou • Stárnoucí vodohospodářská infrastruktura • Riziko vzniku povodní především na řece Loučné • Silná doprava v některých lokalitách • Malé množství sběrných dvorů pro ukládání běžně netříděných odpadů • Lokální ekologické zátěže
O „Příležitosti“	T „Hrozby“
<ul style="list-style-type: none"> • Turistický potenciál chráněných prvků • Možnost finančního efektu z využití tříděných odpadů obcemi • Nárůst třídění odpadů a prostor k jeho dalšímu zvyšování 	<ul style="list-style-type: none"> • Riziko eroze půd • Riziko povodní v některých obcích • Meteorologická rizika spojená se stále častějšími výkyvy počasí (sucho, povodně) • Hrozba zvyšování poplatků za svoz komunálního odpadu • Následky nevhodného nakládání odpady na životním prostředí

2.1.7 Život v obcích

Jedním ze zásadních faktorů pro udržení zejména mladších skupin obyvatelstva ve vesnickém regionu je vedle dostatečné a kvalitní nabídky pracovních příležitostí také možnost volnočasových aktivit a různých druhů vyžití.

2.1.7.1 Volnočasové aktivity

2.1.7.1.1 Spolky

V regionu působí více druhů spolků nabízejících odlišné možnosti.

Pro rodiny s dětmi jsou zásadní například rodinná centra, která v regionu fungují a mají také vliv na skloubení pracovního a rodinného života. Taková centra jsou v regionu dostupná ve Vysokém Mýtě, v Litomyšli a v Proseči. Další možnosti skloubení práce a rodiny jsou popsány v kapitole 2.1.9 Vzdělávání a školství.

V regionu venkovského charakteru, jakým je právě území MAS Litomyšlsko, se větší míře uplatňují spíše spolky jiného typu.

- SDH¹⁷ – funguje v různé míře ve většině obcí v regionu.
- Chovatelské a pěstitelské spolky.
- Spolky s kulturním zaměřením.
- Sportovní spolky – viz níže.

Pohled občanů znázorněný níže zobrazeným Grafem 23 však naznačuje vyšší poptávku po spolkových a sportovních činnostech, než je současná nabídka. Celých 32 % respondentů hodnotí tuto nabídku jako nedostatečnou nebo spíše nedostatečnou. Proto bude podpora spolků a komunitního života jednou z priorit pro další období.

Graf 23: Nabídka zájmových aktivit

Zdroj: Tvorba MAS

2.1.7.1.2 Kultura a kulturní vybavenost

Obce v regionu včetně jejich obyvatel a místních aktérů se velmi intenzivně snaží o komunitní a kulturní život. Nabídka některých typů kulturního vyžití je tak dostatečná, u jiných typů z různých důvodů nedosahuje poptávky.

¹⁷ S dobrovolných hasičů

Jako ve všech částech strategického dokumentu i zde jsou „opomíjena“ města Vysoké Mýto a Litomyšl, která jsou od zbytku regionu dost odlišná a také dostupnost veškerých služeb a vyžití je zde dostatečná.

Pro potřeby této části jsou kulturní akce v regionu rozděleny podle typu a cílových skupin do několika oblastí.

- Plesy.

Specifické sezónní akce pořádané převážně spolky působícími v obci. Pravidelně jsou pořádány přibližně ve třetině regionu a mnohdy vícekrát za sezónu.

- Akce s tanečním vyžitím.

Cílovou skupinou oproti plesům jsou mladší lidé. Rovněž se zde neprojevuje sezónnost. Tyto akce jsou pořádány přibližně ve stejných obcích jako plesy, ale často s vyšší četností během roku.

- Společenské akce ostatní.

Zahrnují aktivity komunitního charakteru pro různé skupiny obyvatel. Zde jsou zahrnuty akce typu setkávání seniorů, soutěže mimo sportovní akce, tematická setkávání, společná „pálení čarodějnic“. Podobné akce se konají minimálně jednou do roka téměř ve všech obcích.

- Akce pro děti a mládež.

Tímto způsobem se spolky i samotné obce snaží věnovat nejmladším generacím a suplovat tak nízkou úroveň služeb pro rodiny s dětmi. S výjimkou obcí, kde je minimum malých dětí, pořádají dětské dny a podobné akce téměř všechny obce.

- Sportovní akce.

Sportovní akce se konají v obcích s aktivními sportovně založenými spolky. Jedná se zejména o sbory dobrovolných hasičů pořádající soutěže v požárním sportu, fotbalové oddíly větších měst a obcí, akce tělovýchovných jednot Sokol a Orel, cyklistické závody, jednorázové sportovní akce pořádané spolky obcemi, nebo jen aktivními obyvateli (méně populární sporty a specifické soutěže – nohejbal, badminton, kombinace sportovních disciplín).

Alespoň jedna sportovní akce se koná minimálně jednou ročně ve většině obcí.

- Výstavy.

Výstavy jsou relativně často pořádány soukromými subjekty ve větších městech. V obcích přibližně od 500 obyvatel bývají pořádány například vánoční výstavy. V opravdu malých obcích tyto aktivity prakticky nejsou.

- Vzdělávací akce.

Vzdělávacími akcemi jsou myšleny zejména jednorázové semináře nebo seriály seminářů, přednášky apod. Tyto aktivity se omezují pouze na několik největších obcí v regionu.

- Hudební akce.

Jde o kulturní akce jednorázové i tradiční hudební festivaly. Vedle specifického a obecně známého festivalu Smetanova Litomyšl je v regionu pořádáno ještě několik akcí (v řádu jednotek), které jsou však zaměřeny převážně na regionální návštěvníky a nabízejí poněkud populárnější repertoár.

- Kino.

Kino nebo letní kino funguje pravidelně jen ve městech a v obci Sebranice. Pravidelné filmové projekce v menších obcích brání nízká poptávka, která následuje po prvotní vlně zájmu obyvatel (podle zkušeností regionálních aktérů).

- Divadlo.

Divadelní činnost se v regionu omezuje na několik ochotnických souborů, které zpravidla nacvičí představení k významné události v obci a je v případě úspěchu opakováno nebo odehráno v okolních obcích. Obecně je ale v tomto směru aktivita v regionu nízká. Vyšší aktivitu i mimo region vyvíjejí spolky ve městech Vysoké Mýto a Litomyšl.

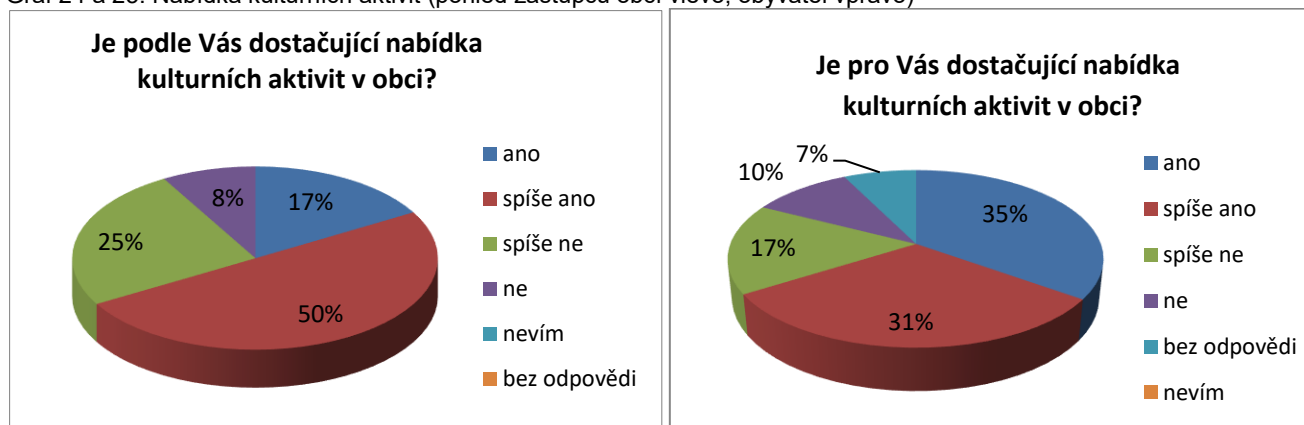
Infrastruktura vhodná pro pořádání kulturních akcí, je v obcích co do četnosti k dispozici v dostatečné míře. Komunitní život obcí se také přizpůsobil místním podmínkám, které není možné jednoduše měnit (např. postavit nový kulturní dům).

V řadě obcí ale vzniká potřeba rekonstrukcí kulturních zařízení a společenských prostor nebo adaptace existujících prostor ke společenskému využití. Stávající objekty jsou převážně staršího data výstavby a často se blíží hranici využitelnosti ke společenským akcím. Je to patrné zejména z hlediska tepelně izolačních vlastností, ze stavu sociálních zařízení a některých dalších prvků, které jsou jakýmsi barometrem stavu zařízení.

Infrastruktura je ale jen nutným předpokladem pro kulturní život. Nezbytnou součástí je správa a provozování daných zařízení a komunitní život, bez kterého by zůstala nákladná infrastruktura nevyužita. V regionu naštěstí funguje komunitní sounáležitost na dobré úrovni a aktivita občanů nabízí dobré předpoklady pro bohatý kulturní život.

Z hlediska regionálních aktérů zjištěného dotazníkovým šetřením vyplývá potřeba vyššího kulturního využití (výsledky šetření znázorňují Grafy 24 a 25). Je ale třeba kulturní aktivity pojmout selektivně, protože jejich nabídka je v závislosti na typu velmi odlišná (viz výše).

Graf 24 a 25: Nabídka kulturních aktivit (pohled zástupců obcí vlevo, obyvatel vpravo)

Zdroj: Tvorba MAS

Obecně lze říci, že četnost kulturních aktivit v obcích je přímo úměrná jejich velikosti.

2.1.7.1.3 Sport a sportovní vybavenost

Infrastruktura pro sport

- Fotbalová hřiště – dostupnost ve městech a několika větších obcích (v řádu jednotek).
- Hasičská hřiště – ve všech obcích aktivně provozujících požární sport.
- Zimní stadion – Litomyšl.
- Plavecké bazény – zastřešené v Litomyšli a Vysokém Mýtě, otevřené rovněž. Koupaliště různé úrovně v několika obcích v řádu jednotek.
- Multifunkční sportovní haly – Vysoké Mýto, Litomyšl, Dolní Újezd, Sloupnice, Lubná. V některých obcích lze omezeně využít společenské prostory.
- Multifunkční sportovní hřiště a areály – Ve městech a některých obcích. V obcích však je úroveň sportovišť rozdílná (od nových areálů s umělými povrchy po zastaralá hřiště téměř nevyhovující danému účelu).
- V obci Osík funguje badmintonová hala a golfové hřiště.
- Atletika – V Litomyšli a Vysokém Mýtě jsou atletické stadiony, ve větších obcích jsou tyto možnosti také, avšak zpravidla při školách nebo v horších podmínkách.
- Pro zimní sporty jsou provozovány běžecké tratě. Sjezdové tratě v regionu nejsou.

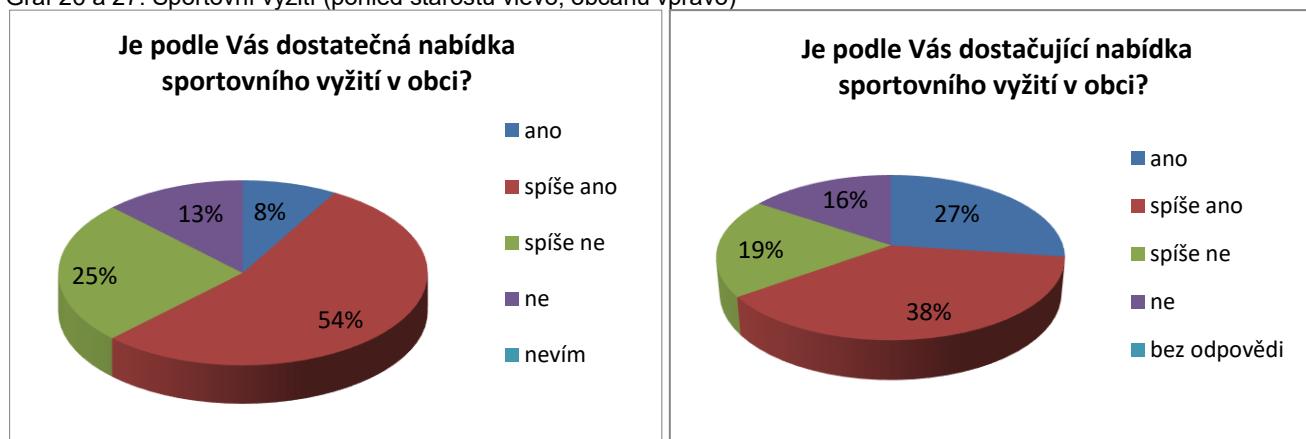
Sportovní aktivity

Individuálně organizovaným sportovním aktivitám jsou otevřena obcemi provozovaná hřiště a sportovní haly, které jsou buď zpoplatněny, nebo pro občany zdarma.

Dále je v regionu dostupná řada spolkově organizovaných aktivit, kdy spolky většinou daná jednoúčelová sportoviště provozují. Využití takových sportovišť je podmíněné členstvím ve spolku nebo dohodou se spolkem. Jde zejména o sporty jako fotbal, lední hokej, badminton, golf.

Podle aktérů z území jsou poměrně značné rezervy v úrovni sportovního vyžití (viz Grafy 26 a 27). Limity existují zejména v úrovni infrastruktury.

Graf 26 a 27: Sportovní vyžití (pohled starostů vlevo, občanů vpravo)

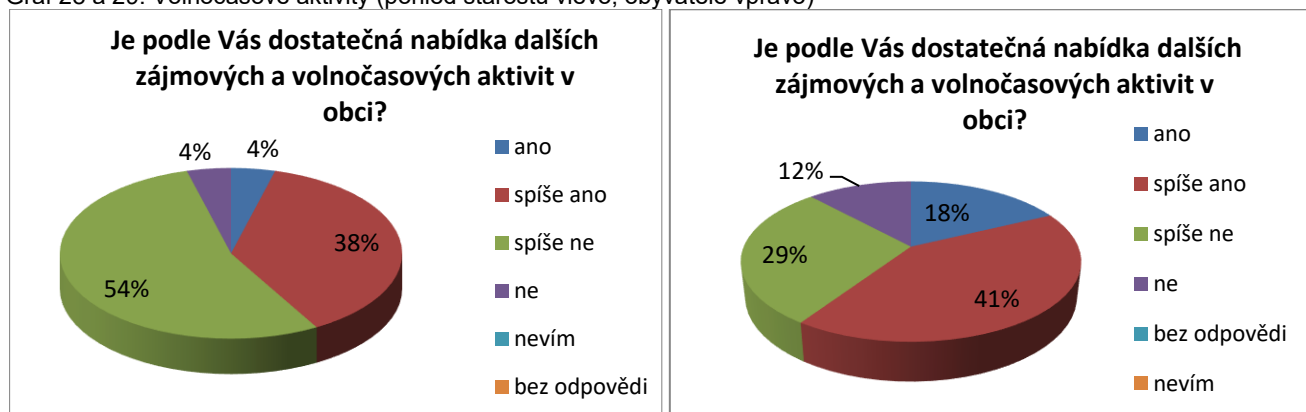

Zdroj: Tvorba MAS

2.1.7.1.4 Další volnočasové aktivity

Nabídka dalších výše nepopsaných zájmových a volnočasových aktivit je monitorována opět z hlediska obcí, které mají nesrovnatelně jiné možnosti oproti větším městům.

Graf 28 a 29: Volnočasové aktivity (pohled starostů vlevo, obyvatel vpravo)

Zdroj: Tvorba MAS

Z výsledků dotazníkových šetření vyplývá velice vysoká nespokojenost ze strany zástupců obcí. O něco méně pesimisticky se na tuto problematiku dívají občané. Diferenciace mezi názory může být způsobena informační převahou zástupců obcí, kteří si uvědomují potřebu investic do infrastruktury pro volný čas a podporu aktérů, kteří volnočasové aktivity zajišťují (výsledky zobrazují Grafy 28 a 29).

2.1.7.1.5 Shrnutí informací o volnočasových aktivitách

Zajištění jisté úrovně nabídky volnočasových, kulturních, spolkových a sportovních aktivit je nezbytným prvkem v udržení nebo zvýšení atraktivity venkovských oblastí pro dlouhodobý život obyvatel.

Tyto faktory rovněž působí jako podpora zdravého životního stylu, prevence civilizačních onemocnění a kriminality.

S „Silné stránky“	W „Slabé stránky“
<ul style="list-style-type: none"> • Komunitní život v každé obci • Podpora spolků obcemi • Aktivita sportovních i jiných spolků 	<ul style="list-style-type: none"> • Nedostatek nebo špatný stav společenských prostor • Nedostatek finančních prostředků pro spolky • Stav sportovní infrastruktury
O „Příležitosti“	T „Hrozby“
<ul style="list-style-type: none"> • Teoretická možnost získání dotačních prostředků • Výdělečné aktivity spolků a komunity • Víceúčelové využívání prostor • Zapojení mládeže do spolkové činnosti 	<ul style="list-style-type: none"> • Rostoucí náklady na údržbu stárnoucích společenských a sportovních budov a zařízení • Konec podpory spolků a jejich zázemí

2.1.7.2 Zdravotnická péče

Centrum oblasti v poskytování zdravotnické péče je nemocnice v Litomyšli. Nemocnice po rozsáhlé rekonstrukci v letech 2002–2004 disponuje odpovídajícím zázemím a vybavením vhodné k péči o pacienty. V nemocnici se nachází 15 oddělení s celkovou kapacitou 247 lůžek, z toho 207 určených pro akutní péči a 40 lůžek pro následnou péči pacientů. V roce 2013 nemocnice zaměstnávala přibližně 402 osob (z toho 94 lékařů). Během roku 2013 však prošla nemocnice významnou restrukturalizací z důvodu personální krize na dětském, gynekologickém a novorozeneckém oddělení, která vedla až k zastavení jejich činnosti. Ostatní oddělení jsou plně v provozu a zdravotní péče je poskytována kvalifikovaným personálem.¹⁸

Další zdravotnické služby v oblasti dále poskytuje vysokomýtská nemocnice, kde se od roku 2004, po zrušení akutní péče, pacientům poskytuje následná a doprovodná zdravotnická péče. Ostatní zdravotnická zařízení v oblasti fungují prostřednictvím ordinací praktických i specializovaných lékařů, které se nachází ve městech i menších obcích. Dále jsou v obcích zřízeny lékárny či výdejny léků.

Rozsah a rozmístění zdravotnických služeb můžeme pozorovat v Tabulce 19. V přehledu jsou uvedeny pouze obce, které disponují alespoň jednou zdravotní službou či zařízením. Ostatní obce oblasti nejsou vybaveny zdravotnickými zařízeními či stálou zdravotnickou péčí.

¹⁸ Zdroj: Výroční zpráva 2013 Litomyšlské nemocnice, dostupné na: <http://www.litnem.cz/vyrocnizpravy/>

Tabulka 19: Rozsah a rozmístění zdravotnických služeb (údaje z roku 2013)

Zařízení/Obec	Nemocnice	Samostatná ordinace praktického lékaře pro dospělé vč. detaš. prac.	Samostatná ordinace praktického lékaře pro děti a dorost vč. detaš. prac.	Samostatná ordinace praktického lékaře stomatologa vč. detaš. prac.	Samostatná ordinace praktického lékaře gynekologa vč. detaš. prac.	Samostatná ordinace praktického lékaře specialisty vč. detaš. prac.	Ostatní samostatná zařízení vč. detaš. pracovišť	Zařízení lékárenské péče vč. detaš. pracovišť	Středisko rychlé záchr. služby a rychlé zdravotn. pomoci vč. detaš. pracovišť
Budislav	0	1	0	0	0	0	0	0	0
Cerekvice n. Loučnou	0	1	0	0	0	0	0	0	0
Čistá	0	1	0	0	0	0	0	0	0
Dolní Újezd	0	1	1	1	1	0	1	1	0
Litomyšl	1	7	5	9	2	20	9	7	1
Lubná	0	1	1	1	0	0	0	1	0
Morašice	0	0	1	1	0	0	0	0	0
Nové Hrady	0	1	1	1	0	0	0	0	0
Proseč	0	1	1	1	1	0	0	1	0
Sebranice	0	1	1	0	0	0	0	0	0
Sloupnice	0	1	1	2	0	0	0	1	0
Trstěnice	0	1	1	1	0	0	0	0	0
Vysoké Mýto	1	10	4	7	2	16	7	8	1
Celkem jednotek	2	27	17	24	6	36	17	19	2

Zdroj: ČSÚ

Celkový rozsah i rozmístění poskytované zdravotní péče na území působnosti MAS Litomyšlsko je na dostatečné úrovni a nevyžaduje významnější zásahy do současného stavu. Nezbytné je ale udržení stávajícího stavu.

2.1.7.2.1 Pohled aktérů z regionu

Vyjádření starostů obcí

Starostové obcí jsou převážně spokojeni s dostupností a kvalitou zdravotní péče v jejich obci. 88 % z nich hodnotilo současný stav kladným vyjádřením. Pouze 4 % z nich označilo současný stav zdravotnické péče jako nevyhovující. Další 8 % považuje služby za spíše nevyhovující (viz Graf 30).

Graf 30: Dostupnost a kvalita zdravotní péče z pohledu starostů

Zdroj: Tvorba MAS

Vyjádření občanů

Z pohledu občanů je dostupnost a kvalita zdravotní péče ze 71 % vyhovující nebo spíše vyhovující. 11 % občanů řadí zdravotní péči na úroveň spíše nevyhovující a 12 % obyvatel hodnotí dostupnost a kvalitu zdravotnické péče zcela záporně, jako nevyhovující. 6 % obyvatel se k této situaci nevyjádřilo (viz Graf 31).

Graf 31: Dostupnost a kvalita zdravotní péče z pohledu občanů

Zdroj: Tvorba MAS

2.1.7.2.2 Shrnutí oblasti zdravotní péče

S „Silné stránky“	W „Slabé stránky“
<ul style="list-style-type: none">• Dostatečné zajištění zdravotních služeb v regionu	<ul style="list-style-type: none">• Závislost na dopravní obslužnosti při cestách za zdravotnictvím• Zánik některých oddělení litomyšlské nemocnice
O „Příležitosti“	T „Hrozby“
<ul style="list-style-type: none">• Posílení služeb terénní péče• Zajištění individuální dopravy osob za zdravotnictvím apod., s čímž jsou dobré zkušenosti z území Vysokého Mýta	<ul style="list-style-type: none">• Stárnutí populace a s tím spojené vyšší nároky (a náklady) na zdravotnickou i sociální péči• Zastarávání zdravotnických zařízení a vybavení

2.1.7.3 Sociální péče

Sociální služby jsou chápány jako široký okruh činností, které se zaměřují na pomoc sociálně znevýhodněným členům společnosti. Jejich cílem je zachování co nejvyšší kvality a důstojnosti života lidí. Mezi nejpočetnější skupiny příjemců sociálních služeb patří zejména senioři, lidé se zdravotním postižením, menšinové skupiny obyvatel, sociálně vyloučené osoby a rodiny s dětmi.

Prostřednictvím sociálních služeb je zajišťována pomoc při péči o vlastní osobu, zajištění stravování, ubytování, pomoc při zajištění chodu domácnosti, ošetřování, pomoc s výchovou, poskytnutí informací, zprostředkování kontaktu se společenským prostředím, psychoterapie a socioterapie, pomoc při prosazování práv a zájmů.

Poskytování sociální péče je v současnosti nezbytným prvkem pro udržení stabilního vývoje regionu. Služby sociální péče jsou finančně nákladné a vzhledem k nynějšímu demografickému trendu stárnutí populace (viz 2.1.1.2 Věková struktura) bude uživatelů těchto služeb přibývat. Je proto nezbytné udržet a rozvíjet stávající síť sociálních služeb v regionu odpovídající skutečným potřebám a podporovat stávající poskytovatele této péče.

2.1.7.3.1 Sociální začleňování/vyloučení

Strukturální příčiny

V regionu působnosti MAS Litomyšlsko dochází k vyloučení některých osob z důvodů plynoucích z charakteru regionu a z demografického vývoje.

Region je tvořen především velkým množstvím malých vesnic s malým počtem obyvatel a relativně vysokým věkovým průměrem. Často také dochází k odlivu mladších obyvatel do větších měst. Z těchto důvodů často dochází k situaci, kdy někteří obyvatelé ve vysokém věku zůstávají ve svých obcích bez příbuzných a jsou odkázáni na služby terénních sociálních pracovníků nebo služby domovů pro seniory a domy s pečovatelskou službou.

Více o populačním vývoji je uvedeno v kapitole 2.1.1.2 Věková struktura.

Ekonomické příčiny

V regionu rovněž dochází k podobným negativním ekonomickým jevům, kterým je vystavena celá Česká republika. Na lokální úrovni se projevuje vyloučení některých občanů ze spotřeby některých typů komerčně poskytovaných služeb a zboží, možností i sociálních a komunitních aktivit vlivem finančních problémů. Podobně jako v celé České republice se lidé dostávají do finančních obtíží vlivem ztráty zaměstnání nebo schopnosti pracovat, vlivem nízké finanční gramotnosti i vlivem podvodných nebo klamavých aktivit dalších subjektů.

Rasové příčiny¹⁹

Z rasového hlediska dochází v regionu k jisté separaci pouze ve větších městech. Z tohoto pohledu jsou jako vyloučené hodnoceny pouze některé lokality ve Vysokém Mýtě:

- Lokalita A

Jedná se o 58 bytů (ve dvou objektech) obývaných z 98 % Romy (konkrétní počet se pohybuje mezi 251 a 300 osobami). Většina obyvatel je zcela závislá na sociálních dávkách. Nezaměstnanost romských obyvatel lokality činí podle odhadů 93 %. Zásadními problémy lokality jsou gamblerství, lichvářství a vysoké zadlužování obyvatel, jevy související s prodejem a užíváním alkoholu a drog.

Péči této lokalitě věnuje nestátní nezisková organizace Naděje.

- Lokalita B

Jde o dům o čtyřech holobytech, který je obývaný 1–25 Romy. V lokalitě nejsou zaznamenávány neobvyklé sociální problémy nebo kriminalita. Přesto jsou obyvatelé kvůli odhadované 100 % nezaměstnanosti závislí na sociálních dávkách.

Lokalitě se věnuje sociální pracovník.

- Lokalita C

Lokalita je obývána cca 5–75 romskými obyvateli, jejichž podíl na obyvatelstvu lokality činí 75 %. Všichni obývají 9 bytů v jedné budově. Oficiální odhad nezaměstnanosti romských obyvatel je 100 %, a je tak vysoká závislost na sociálních dávkách.

V lokalitě působí asistentka pedagoga a jsou organizovány volnočasové a motivační aktivity.

¹⁹ Vše zdroj http://www.esfcr.cz/mapa/int_pa9_6.html

Ve Vysokém Mýtě rovněž od roku 2013 fungují terénní služby, které se věnují komunitám vyloučeným z rasových důvodů (více viz níže).

K eliminaci výše zmíněných problémů jsou v regionu poskytovány zejména níže popsané sociální služby.

2.1.7.3.2 Sociální služby v regionu

Na území působnosti MAS Litomyšlsko se nachází několik zařízení a center specializujících se na různé oblasti sociální péče.

Přehled sociálních služeb a jejich typů podává Tabulka 20.

Tabulka 20: Sociální péče (údaje z roku 2013)

	Sociální poradenství	1
	Služby sociální péče	19
Služby sociální péče	Osobní asistence	2
	Pečovatelská služba	5
	Tísňová péče	0
	Průvodcovské a předčitatelské služby	0
	Podpora samostatného bydlení	0
	Odlehčovací služby	2
	Centra denních služeb	0
	Denní stacionáře	3
	Týdenní stacionáře	0
	Domovy pro osoby se zdravotním postižením	1
	Domovy pro seniory	4
	Domovy se zvláštním režimem	1
	Chráněné bydlení	1
	Sociální služby poskytované ve zdravotnických zařízeních ústavní péče	0
	Raná péče	0
	Služby sociální prevence	Telefonická krizová pomoc ²⁰
Tlumočnické služby		0
Azylové domy ²¹		0
Domy na půl cesty		0
Kontaktní centra		0
Krizová pomoc		0
Intervenční centra		0
Nízkoprahová denní centra		0
Nízkoprahová zařízení pro děti a mládež		2
Noclehárny ²²		0
Služby následné péče		0
Sociálně aktivizační služby pro rodiny s dětmi		2
Sociálně aktivizační služby pro seniory a osoby se zdravotním postižením		1
Sociálně terapeutické dílny		1
Terapeutické komunity		0
Terénní programy		1
Sociální rehabilitace		0

Zdroj: Online registr poskytovatelů sociálních služeb,
dostupné na: http://registr.mpsv.cz/socreg/hledani_sluzby.do?SUBSESSION_ID=1409316467331_1

²⁰ Telefonická krizová pomoc je na území poskytována ze zázemí v Ústí nad Orlicí, tedy mimo území působnosti MAS Litomyšlsko.

²¹ Ve Vysokém Mýtě SKP-CENTRUM, o.p.s. provozuje azylový dům. V tabulce není uveden pouze z důvodu kategorizace služeb u zdrojových dat.

²² Městská policie provozuje ubytovnu pro občany, kteří se ocitli v tísní, ale kapacita je omezená a jako klasická noclehárna pro příchozí toto zařízení neslouží.

Pečovatelská služba

Další sociální pomocí řadící se do terénních služeb jsou pečovatelské služby. Tato služba je zaměřena na klienty s omezenými možnostmi a schopnostmi (od dětí po seniory) a nabízí jim pomoc při zvládnutí běžných úkonů jako je péče o vlastní osobu, pomoc při osobní hygieně nebo poskytnutí podmínek pro osobní hygienu, poskytnutí stravy nebo pomoc při zajištění stravy, pomoc při zajištění chodu domácnosti, zprostředkování kontaktu se společenským prostředím nebo nadstandardní služby. V rámci území působnosti MAS zabezpečuje pečovatelskou službu celkem pět subjektů (Farní charita Dolní Újezd, Farní charita Litomyšl, Oblastní charita Nové Hradky, Pečovatelská služba Proseč u Skutče a Pečovatelská služba Vysoké Mýto).²³

V oblasti je celkem značný počet poskytovatelů této služby. Soudobý vývoj ukazuje vzrůst počtu uživatelů této služby. Výjimku tvoří mírné snížení v roce 2013, které je ale oproti nastavenému trendu zanedbatelné.

Tento typ služeb se vyznačuje vysokou pružností. Například oproti poskytování pobytových služeb, kde jsou při navyšování kapacity nezbytné stavební úpravy nebo výstavba nových objektů, terénní pečovatelská služba umožňuje reakce na poptávku pouze rozšířením personálních kapacit případně vybavení (při respektování finančních limitů).

Tabulka 21: Pečovatelská služba a vývoj počtu uživatelů

	Počet uživatelů/rok				
	2009	2010	2011	2012	2013
Proseč	0	0	60	63	56
Dolní Újezd	62	59	64	67	64
Litomyšl	74	76	79	86	89
Nové Hradky	N/A	40	45	300	303
Vysoké Mýto	210	210	210	107	96
Celkem	346	385	458	623	608

Zdroj: Krajský úřad Pardubického kraje, Vytváření místního partnerství – benchmarking sociálních služeb Pardubického kraje, verze 6.0

Mimo jiné se také se stárnutím populace zhoršuje i schopnost adaptace na nové prostředí, proto je podpora právě této terénní sociální služby velice důležitá. Uživatelé zůstávají ve svém přirozeném prostředí a jsou nuceni k co nejvyšší míře soběstačnosti, což kladně působí na oddálení regresních procesů spojenými se stářím. Většina seniorů silně preferuje pobyt ve vlastním domě, ke kterému je často pojí silné pouto (převážně v malých obcích).

Zvýšení podpory a propagace zájmu o pečovatelské služby by se mělo pozitivně projevit také na současné problematice s nedostatkem volných míst v domovech pro seniory, kde poptávka výrazně převyšuje kapacitu těchto zařízení.

Pečovatelská služba rovněž umožňuje klientům zůstat v domácím prostředí v kontaktu s dalšími členy rodiny, přičemž pečovatelská služba ulehčuje ostatním členům rodiny péči o ně. To je významné zejména pro příslušníky tzv. „sandwichové generace“ – jedinci ve středním věku, kteří se kromě

²³ Zdroj: Online registr poskytovatelů sociálních služeb, dostupné na: http://iregistr.mpsv.cz/socreg/hledani_sluzby.do?SUBSESSION_ID=1409316467331_1

zaměstnání starají jak o vlastní děti, a tak o vlastní rodiče a jsou tak enormně zatěžováni, což může ohrozit také jejich zaměstnání jako zdroj příjmů.

Domovy pro seniory

V oblasti působnosti MAS Litomyšlsko jsou k dispozici čtyři takto klasifikovaná pobytová zařízení pro seniory. Domovy pro seniory poskytují sociální péči lidem, kteří se v důsledku svého věku a ze zdravotních nebo sociálních důvodů ocitli v nepříznivé sociální situaci, kterou nejsou schopni zvládat ve vlastním prostředí ani s pomocí jiných druhů sociálních služeb nebo rodiny a potřebují pravidelnou pomoc při zvládnutí základních životních potřeb. Zařízení nabízí domácí péči v náhradním prostředí s člověkem nablízku, kdy je o klienta pečováno po 24 hodin denně. Domovy se snaží co nejvíce zachovat možnou samostatnost, nezávislost a zvyklosti dřívějšího života.

První se nachází v Litomyšli a je provozováno Centrem sociální pomoci města Litomyšl (příspěvková organizace města). Má k dispozici 76 lůžek, přičemž je rozdělena mezi domov pro seniory (51 lůžek) a pro osoby se zvláštním režimem (Alzheimerova choroba). Druhé pobytové zařízení se nachází v obci Sloupnice a má kapacitu 107 lůžek. Další dva domovy se nachází ve Vysokém Mýtě s celkovou kapacitou 95 a 125 lůžek.

Tématem je také kapacita v domovech pro seniory. V roce 2010 byl téměř dvojnásobný převis zájmu o tyto služby nad kapacitou zařízení. V období mezi roky 2011–2012 se situace mírně zlepšila, díky otevření nového zařízení ve Vysokém Mýtě. V roce 2013 se znovu zaznamenal růst zájmu o zmíněnou službu a zhoršení situace s nedostatkem lůžkových kapacit těchto služeb. Vývoj faktorů můžeme sledovat v Tabulce 22 a následujícím Grafu 32.²⁴

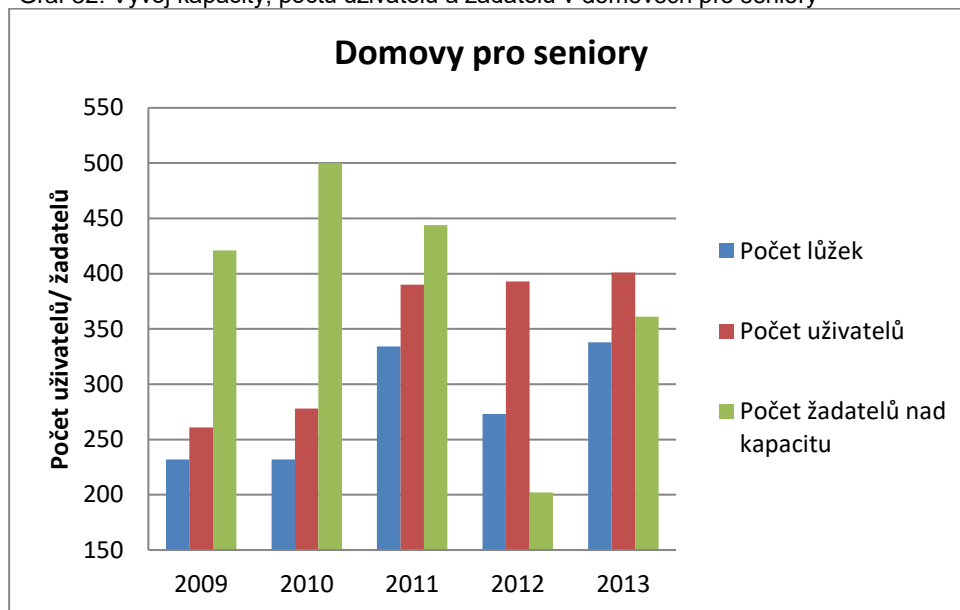
²⁴ Zdroj: Online registr poskytovatelů sociálních služeb, dostupné na: http://iregistr.mpsv.cz/socreg/hledani_sluzby.do?SUBSESSION_ID=1409316467331_1

Tabulka 22: Domovy pro seniory v letech 2009–2013

Subjekt	Počet lůžek	Počet uživatelů	Počet žadatelů o službu, se kterými nebyla uzavřena smlouva z kapacitních důvodů
2009			
Litomyšl	51	62	109
Sloupnice	107	125	19
Vysoké Mýto	74	74	293
Vysoké Mýto	N/A	N/A	N/A
Celkem	232	261	421
2010			
Litomyšl	51	63	133
Sloupnice	107	130	40
Vysoké Mýto	74	85	327
Vysoké Mýto	N/A	N/A	N/A
Celkem	232	278	500
2011			
Litomyšl	51	63	111
Sloupnice	107	123	26
Vysoké Mýto	76	76	307
Vysoké Mýto	100	128	0
Celkem	334	390	444
2012			
Litomyšl	51	56	102
Sloupnice	42	126	35
Vysoké Mýto	80	74	26
Vysoké Mýto	100	137	39
Celkem	273	393	202
2013			
Litomyšl	51	63	111
Sloupnice	107	123	29
Vysoké Mýto	80	95	37
Vysoké Mýto	100	120	184
Celkem	338	401	361

Zdroj: Krajský úřad Pardubického kraje, Vytváření místního partnerství – benchmarking sociálních služeb Pardubického kraje, verze 6.0

Graf 32: Vývoj kapacity, počtu uživatelů a žadatelů v domovech pro seniory

Zdroj: Krajský úřad Pardubického kraje, Vytváření místního partnerství – benchmarking sociálních služeb Pardubického kraje, verze 6.0

V budoucím vývoji můžeme předpokládat stále rostoucí zájem o zařazení seniorů do domovů. To je zapříčiněno především demografickým vývojem a soudobým životním stylem. Demografický vývoj je v poslední době charakterizován neustálým stárnutím populace a predikce na další vývoj nezaznamenávají výraznější změny (viz 2.1.1.2 Věková struktura). Současným trendem je i umísťování seniorů do domovů a není již zcela běžné, tak jako tomu bývalo dříve, že se o starší generaci starali potomci. Důvodem je také zvyšující se průměrný věk obyvatelstva. Ve chvílích, kdy seniorům již nestačí terénní pečovatelská služby (případně v kombinaci s péčí rodiny), přichází na řadu právě tento typ sociálních služeb.

Město Litomyšl si je této situace vědomo a má zájem ji zlepšit vybudováním nového ubytovacího zařízení pro seniory. Výstavba nového domova pro seniory se zatím nachází v návrhové a projektové části. Vhodnou alternativou do doby, než se zvýší současná kapacita diskutovaným vybudováním nového ubytovacího zařízení, by mohla být podpora terénních sociálních služeb, především tedy pečovatelské služby.

Převis poptávky se již tak silně nedotýká oblasti okolo Vysokého Mýta, kde jsou tyto kapacity dostatečné.

V současné době domovy pro seniory řeší vysokou poptávku tak, že si i přes dlouhý pořadník zájemců drží vždy několik málo volných míst pro případ náhlé potřeby ubytování osob s akutní potřebou. U řady zájemců není ubytování v těchto zařízeních tolik akutní. Tyto osoby často žádají o tento typ ubytování často s předstihem, aby v případě nutnosti již byly tzv. v pořadí. V takovém případě by situaci řešilo nové zařízení s nižší úrovní péče, a tedy s nižšími provozními náklady. Často je motivem také vyloučení osob žijících osamocně v domácnosti, což by také mohlo být řešeno větším zapojením seniorů do komunity (setkání, kluby seniorů, různé aktivity, vzdělávání nebo projekty založené na komunikaci a věnování se seniorům).

V regionu jsou k dispozici ještě další zařízení umožňující pobytové služby seniorům, ale již nejsou klasifikovány jako domovy pro seniory nebo nejsou určeny veřejnosti (v obcích Dolní Újezd, Janov – zařízení vyhrazené pro seniory z řad kněží a řádových sester, Lubná, Pohodlí – městská část Litomyšle, Proseč).

Osobní asistence

Jednou z nejvýznamnějších terénních sociálních služeb je právě osobní asistence. Tato služba je poskytována osobám se sníženou soběstačností z důvodu věku, chronického onemocnění nebo zdravotního postižení, jejichž situace vyžaduje pomoc jiné fyzické osoby. Služba se poskytuje bez časového omezení, v přirozeném sociálním prostředí osob a činnostech, které osoba potřebuje. V oblasti je osobní asistentství provozováno neziskovou organizací Středisko sociálních služeb Salvia ve Svitavách, která zaměstnává osobní asistenty působící v regionu, Základní a praktickou školou Svitání, o.p.s. s pobočkou ve Vysokém Mýtě a Oblastní charitou Nové Hrady u Skutče.²⁵

Sociální poradenství

Tato sociální služba je na území působnosti MAS Litomyšlsko provozována v rámci spolupráce Asociace občanských poraden a Farní charity Polička ve městě Litomyšl. Občanská poradna pomáhá jednotlivcům řešit situace, které vnímají jako obtížné a neřešitelné. Dále je učí samostatnosti, odpovědnosti a orientaci v krizových situacích.²⁶

Odlehčovací služby

Ke krátkodobým pobytovým zařízením patří respitní – úlevová péče provozována Farní charitou Litomyšl. Tato služba umožňuje podporu lidem, kteří v rodinném prostředí pečují o své blízké, kteří jsou z důvodu vysokého věku, chronického onemocnění či zdravotního postižení závislí na jejich pomoci. Zařízení je určeno pro cílovou skupinu seniorů a osoby se zdravotním postižením starší 50 let. V současné době je možnost umístění pro devět klientů. Se stejným cílem poskytuje tyto služby i zařízení Berenika – Vysoké Mýto, o.p.s., kde jsou poskytovány služby ambulantní a pobytové péče. Zařízení je určené pro cílovou skupinu ve věku 16–50 let. Kapacita ambulantní péče dosahuje počtu šesti klientů a kapacita pro pobytové služby umožňuje poskytnutí péče pouze dvěma uživatelům.²⁷

Denní stacionáře

Denní stacionáře provozují v regionu celkem tři subjekty. V Litomyšli Ruka pro život o.p.s., ve Vysokém Mýtě Berenika – Vysoké Mýto o.p.s. a Oblastní charita Nové Hrady. Denní centra nabízejí pomoc osobám s mentálním, zdravotním i kombinovaným postižením a dále pak osobám s chronickým a duševním onemocněním. Pomoc je poskytována klientům různého věku. Cílem těchto zařízení je zkvalitnění života osob patřících do těchto znevýhodněných skupin a poskytnutí jisté úlevy rodinným příslušníkům, kteří o ně pečují. V denním stacionáři je uživateli zajištěna pomoc při zvládnutí běžných úkonů, pomoc při osobní hygieně nebo poskytnutí podmínek pro osobní hygienu, každodenní poskytnutí stravy, výchovné, vzdělávací a aktivizační činnosti, zprostředkování kontaktu se společenským okolím, sociálně terapeutické činnosti a pomoc při uplatňování práv, oprávněných zájmů a obstarávání osobních záležitostí. Cílem poskytované služby je individualizovaná podpora v životě všech uživatelů, tedy podpora uživatele v udržování přirozené vztahové sítě (žít běžným, kvalitním způsobem života, využívat nabídku veřejných služeb v okolí stacionáře - obchody, pošta

²⁵ Zdroj: Online registr poskytovatelů sociálních služeb, dostupné na: http://iregistr.mpsv.cz/socreg/hledani_sluzby.do?SUBSESSION_ID=1409316467331_1

²⁶ Zdroj: Online registr poskytovatelů sociálních služeb, dostupné na: http://iregistr.mpsv.cz/socreg/hledani_sluzby.do?SUBSESSION_ID=1409316467331_1

²⁷ Zdroj: Online registr poskytovatelů sociálních služeb, dostupné na: http://iregistr.mpsv.cz/socreg/hledani_sluzby.do?SUBSESSION_ID=1409316467331_1

atd.), podpora vztahů s rodinou a blízkými přáteli, organizace společných akcí, podpora zdravotního stavu činnostmi pro udržení a zlepšení jejich pohybových schopností a dovedností prostřednictvím ergoterapie s individuálním přístupem, udržení dobrého psychického stavu sociálně terapeutickými činnostmi (jak dle jejich výběru, i např. prvky dramaterapie, muzikoterapie), navázání na výsledky výchovně vzdělávacího procesu ve škole, upevnění a rozvoj dovedností a vědomostí pomocí výchovně vzdělávacích činností (trivium), umožnění seberealizace uživatelů při ručních pracích a při výrobě výrobků dárkového charakteru, podpora zájmů uživatelů pomocí individuální a skupinové zájmové činnosti v oblasti sportovní a kulturní a umožnění prezentace dovedností a schopností uživatelů na veřejnosti.²⁸

V rámci denního stacionáře v Litomyšli fungují i sociálně aktivizační služby pro seniory.

Od roku 2009 až do současnosti se kapacita těchto zařízení různě měnila, avšak v žádném roce se neobjevil žadatel o službu, se kterým by nebyla uzavřena smlouva z kapacitních důvodů. Za rok 2013 tuto službu využívalo celkem 61 občanů.

Tabulka 23: Denní stacionáře a počty uživatelů v roce 2013

Subjekt	Počet uživatelů služby celkem
Nové Hrady	19
Litomyšl	23
Vysoké Mýto (osoby se zdravotním postižením)	19
Celkem	61

Zdroj: Krajský úřad Pardubického kraje, Vytváření místního partnerství – benchmarking sociálních služeb Pardubického kraje, verze 6.0

Domovy se zvláštním režimem

Centrum sociální pomoci města Litomyšle provozuje domov se zvláštním režimem. Zde je poskytována sociální péče lidem trpícím demencí. Snahou je co nejdéle udržet či zlepšit kvalitu jejich života v době, kdy snížená soběstačnost z důvodu nemoci vyžaduje pravidelnou pomoc druhých osob, a tuto pomoc ve vlastním domácím prostředí již nelze zajistit. Centrum nabízí a poskytuje péči, dohled, aktivizaci a pravidelný režim přizpůsobený specifickým potřebám nemocných s možností svobodného pohybu v chráněném prostoru a s respektováním individuality a důstojnosti každého člověka. Toto zařízení má k dispozici 25 lůžek.²⁹

Chráněné bydlení

Sociální službu Chráněné bydlení poskytuje Berenika – Vysoké Mýto o.p.s. Cílem této pomoci je poskytnout dospělým lidem s mentálním a tělesným postižením individuální podporu k dosažení samostatnosti a nezávislosti v oblasti bydlení, a to formou nácviku v podmínkách chráněného bydlení.

²⁸ Zdroj: Oficiální stránky BERENIKA Vysoké Mýto o.p.s, dostupné na: <http://www.berenika-vm.cz/>

Zdroj: Oficiální stránky Ruka pro život o.p.s., dostupné na: <http://www.rukaprozivot.cz/Litomysl/>

Zdroj: Oficiální stránky Oblastní charity Nové hrady u Skutče, dostupné na: <http://novehrady.charita.cz/sluzby-ktere-poskytujeme/denni-stacionar/>

²⁹ Zdroj: Oficiální stránky města Litomyšl, dostupné na: http://www.litomysl.cz/?id_str=1311054605142

Služba chráněného bydlení je určena pro osoby s mentálním i tělesným postižením starší 18 let. Kapacita této služby je max. 12 osob z toho max. 4 osoby s invalidním vozíkem.³⁰

Nízkoprahová zařízení pro děti a mládež

Nízkoprahová zařízení pro děti a mládež jsou provozována v Litomyšli a ve Vysokém Mýtě. Zde je poskytována ambulantní péče pro děti a mládež ve věku od 6 do 26 let, které jsou ohrožené společensky nežádoucími jevy.

Sociálně aktivizační služby pro rodiny s dětmi

Sociálně aktivizační služby pro rodiny s dětmi jsou poskytovány Farní charitou Litomyšl – služba sanace rodiny a Oblastní Charitou Nové Hrady. Cílovou skupinou této služby jsou rodiny s dětmi, u kterých existují rizika ohrožení vývoje dětí v důsledku nepříznivé životní situace rodiny, kterou nejsou rodiče sami bez pomoci schopni zvládnout. Farní charita Litomyšl provozuje služby terénní nebo ambulantní formou. Oblastní charita Nové Hrady poskytuje pomoc formou osobních návštěv sociální pracovníce nebo pracovníce v sociálních službách v přirozeném sociálním prostředí uživatele. V Litomyšli funguje program Rodinného centra, kde je součástí služby miniškola, která zde nahrazuje zařízení jeslí, jež v oblasti jinak zcela chybí.

Sociálně aktivizační služby pro seniory a osoby s postižením

Sociálně aktivizační služby pro seniory a osoby s postižením jsou zajišťovány formou ambulantní péče Ruka pro život o.p.s. v Litomyšli pro osoby starší 55 let.

Sociálně terapeutické dílny

Služby sociálně terapeutické dílny jsou poskytovány Oblastní charitou Nové Hrady u Skutče a jsou určeny osobám od 16 do 64 let s kombinovaným, mentálním a tělesným postižením, osobám s chronickým duševním onemocněním a sníženou soběstačností. Uživatelům je poskytnuta pomoc při osobní hygieně nebo umožnění podmínek pro osobní hygienu, poskytnutí stravy nebo pomoc při zajištění stravy, nácvik dovedností pro zvládnání péče o vlastní osobu, soběstačnosti a dalších činností vedoucích k sociálnímu začlenění, podpora vytváření a zdokonalování základních pracovních návyků a dovedností, volnočasové aktivity. Součástí zařízení je výtvarná, keramická, šicí dílna a cvičný obchod.³¹

Terénní programy

Město Vysoké Mýto zajišťuje sociální službu terénních programů, která je zaměřena na osoby žijící v sociálně vyloučených komunitách romského původu. Tato služba funguje teprve od počátku roku 2013 a jejím cílem je podpora a pomoc romským obyvatelům především v oblastech ubytování, financí, zaměstnanosti, jednání s úřady, vzděláním a výchovou dětí a řešení obtížných situací.³²

³⁰ Zdroj: Oficiální stránky BERENIKA Vysoké Mýto o.p.s, dostupné na: <http://www.berenika-vm.cz/>

³¹ Zdroj: Oficiální stránky Oblastní charity Nové hrady u Skutče, dostupné na: <http://novehrady.charita.cz/vyhledavani-v-adresari/?s=socialne-terapeuticke-dilny#directory-detail>

³² Zdroj: Oficiální stránky města Vysoké Mýto, dostupné na <http://urad.vysoke-myto.cz/terenni-programy>

Sociální podnikání

V regionu působí několik podniků zaměřených na zaměstnávání osob znevýhodněných na trhu práce.

Ve městě Litomyšl je zřízen sociální podnik typu zdravé jídelny tzv. Rettigovka, založená obecně prospěšnou společností Komuniké, kde jsou zaměstnávány převážně osoby se zdravotním a mentálním postižením či mládež ohrožená sociálně-patologickými jevy. Ve Vysokém Mýtě na podobném principu působí chráněná dílna Coffee Club Berenika – tak trochu jiný Svět. V Proseči již dlouhodobě působí družstvo invalidů Ergotep, které je rovněž významným lokálním zaměstnavatelem. Předmětem jeho činnosti je zejména zajišťování služeb pro internetové obchody a bankovní sektor.³³ V regionu působí i další sociální podniky, a to například Dipro Proseč, DVOT Otradov a také sociální podnik Perchar s.r.o., dceřiná společnost Oblastní charity Nové Hrady u Skutče.

Přetrvávajícím problémem na trhu práce je dlouhodobě vysoká nezaměstnanost osob se ztíženou pozicí na trhu práce (zdravotně postižení, osoby s nízkou úrovní vzdělání, osoby nad 50 let, matky s malými dětmi, osoby pečující o hendikepované členy domácnosti apod.). Ačkoliv na území působí výše zmíněné podniky, ani zdaleka nepokrývají poptávku po pracovních místech pro takto znevýhodněné obyvatele.

Ostatní sociální služby

V regionu působí ještě řada dalších poskytovatelů sociálních a poradenských služeb, a to jak z neziskového, tak z podnikatelského sektoru. Tyto služby však jsou vzhledem k výše uvedeným méně významné.

Rovněž zde nejsou rozpracovávány orgány a organizační složky subjektů státní správy a samosprávy, které se řídí zejména aktuální legislativou a jejich činnost není předmětem komunitního plánování.

2.1.7.3.3 Pohled regionálních aktérů

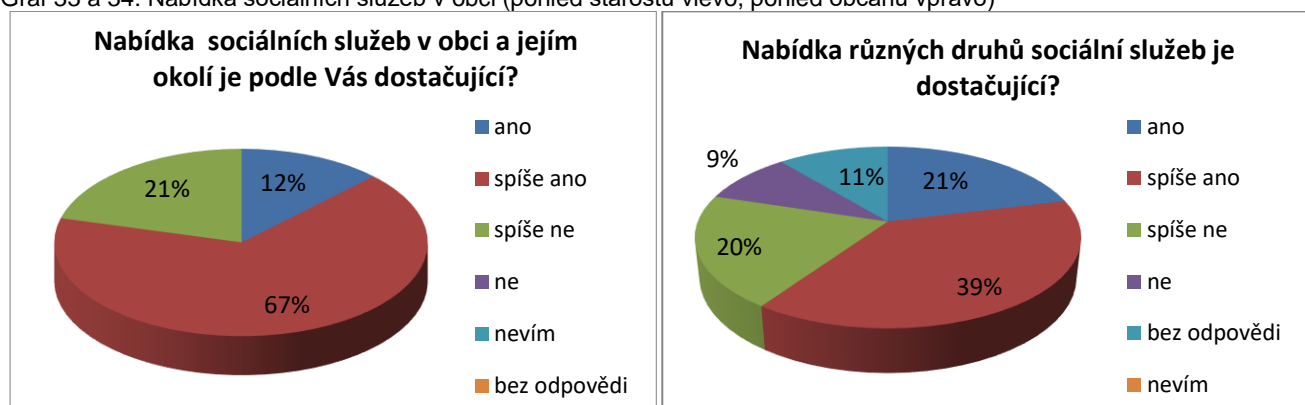
Více než polovina starostů obcí považuje nabídku sociálních služeb jako spíše dostačující. 12 % starostů uvedlo, že nabídka sociálních služeb je zcela dostačující. 21 % označuje nabídku sociálních služeb jako spíše nevyhovující. Žádný z dotázaných nevedl, že je v obci zcela nedostačující nabídka sociálních služeb.

Obyvatelé jsou z 21 % s nabídkou sociálních služeb zcela spokojeni. V 39 % uvádějí, že nabídka sociálních služeb je spíše dostačující. 29 % hodnotí nabídku sociálních služeb záporně a z toho 9 % jako zcela nevyhovující. 11 % obyvatel svůj názor nevedlo (viz Grafy 33 a 34).

Větší kritičnost občanů může vycházet z rozdílné informovanosti občanů a zástupců obcí. Někteří zástupci obcí komunikují s poskytovateli sociálních služeb a finančně je podporují, zatímco tato spolupráce se občanů dotkne případně pouze jako konzumentů služeb (pokud se o nich dozvědí).

³³ Zdroj: Oficiální stránky BERENIKA Vysoké Mýto o.p.s, dostupné na: <http://www.berenika-vm.cz/>

Graf 33 a 34: Nabídka sociálních služeb v obci (pohled starostů vlevo, pohled občanů vpravo)

Zdroj: Tvorba MAS

Celkově z průzkumu vyplývá převažující spokojenost obyvatel i starostů obcí se současným stavem sociálních služeb v oblasti. V názorech převládá většina spokojených obyvatel se službami sociálními a zdravotními.

2.1.7.3.4 Shrnutí informací o sociální péči

Největší množství poskytovaných sociálních a zdravotních služeb se koncentruje do obcí Litomyšl a Vysoké Mýto. V oblasti se však nachází i poměrně velké množství poskytovatelů zdravotních a sociálních služeb v menších obcích, území je tak dostatečně pokryto poskytovateli těchto služeb. Obyvatelům jsou nabízeny jak pobytové, tak terénní a ambulantní služby.

S „Silné stránky“	W „Slabé stránky“
<ul style="list-style-type: none"> • V současnosti dobrá úroveň a pokrytí území sociálními službami • Vzájemná spolupráce poskytovatelů sociálních služeb mezi sebou i s obcemi • Vysoce kvalitní a kvalifikovaný personál poskytovatelů sociálních služeb • Praxe zavedených sociálních podniků 	<ul style="list-style-type: none"> • Problémy s financováním sociálních služeb • Závislost na dopravní obslužnosti při využívání stacionárních sociálních služeb • Nedostatečná kapacita v domovech pro seniory a dlouhá čekací lhůta (zejména na Litomyšlsku) • Nedostatek pracovních míst pro znevýhodněné osoby na trhu práce
O „Příležitosti“	T „Hrozby“
<ul style="list-style-type: none"> • Využití potenciálu terénních služeb • Projekty založené na spolupráci poskytovatelů sociálních služeb • Místní aktivity (v oblasti kultury, spolkové činnosti, sociální sféře, např. setkání seniorů) • Možná výstavba domova pro seniory v Litomyšli • Zajištění vyšší informovanosti o sociálních službách v regionu. • Využití zdrojů z EU pro dobudování chybějících a nových zařízení 	<ul style="list-style-type: none"> • Stárnutí populace a s tím spojené vyšší nároky (a náklady) na zdravotnickou i sociální péči • Závislost sociálních služeb na dotacích • Rostoucí počet obyvatel sociálně vyloučených z ekonomických důvodů • Změna legislativy • Změna podmínek standardů pro provoz sociálních zařízení

2.1.7.4 Kulturní památky

Pro potřeby tohoto dokumentu jsou kulturními památkami objekty vytvořené člověkem, které mají historickou, architektonickou nebo jinou obecně uznávanou hodnotu (buď lokálního významu).

Dominantou mezi kulturními památkami regionu je zámek Litomyšl, který je zařazen na seznamu UNESCO. Kromě zámku je turisticky atraktivní také jeho nejbližší okolí zahrnující nejen sakrální stavby, klášterní zahrady, ale také náměstí.

Kromě Litomyšle je kulturně a historicky významný také rokokový zámek Nové Hrady, který je důležitý zejména svou jedinečnou architekturou. Zámek je obklopený celou řadou souvisejících objektů rovněž historického významu.

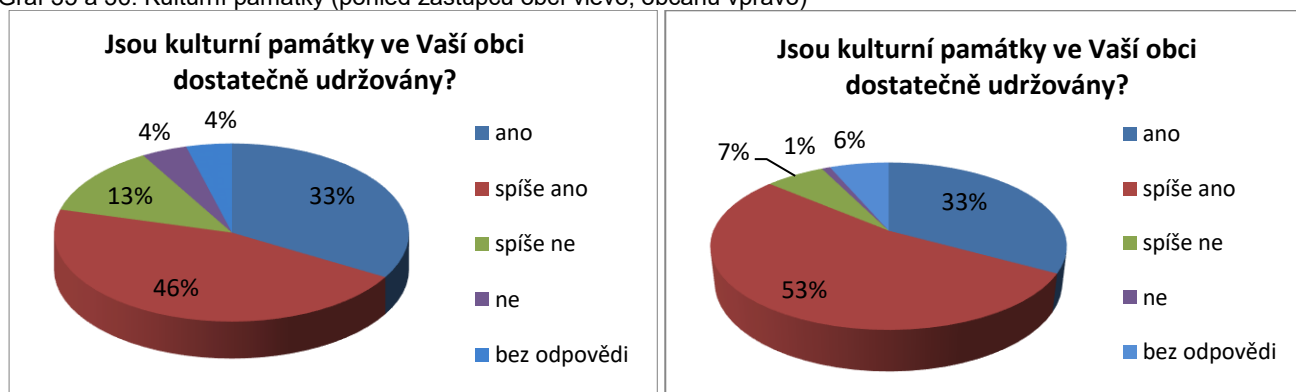
Mnoha kulturními památkami se může pochlubit také Vysoké Mýto. K nevýznamnějším objektům ve městě určitě patří monumentální městské opevnění, morový sloup na náměstí a celá řada architektonických skvostů v podobě měšťanských domů.

Protože cílem tohoto dokumentu není kompletní zmapování kulturních památek v regionu, omezují se zmínky na ty nejznámější a turisticky nejvyhledávanější. Jejich potenciálu pak lze využít k přilákání pozornosti také k dalším kulturním památkám v okolních obcích, které často svou hodnotou převyšují popularitu z pohledu cestovního ruchu. Tato část tedy upozorňuje spíše na význam některých památek, čímž však nesnižuje význam a potenciál těch ostatních.

V malých obcích jde zejména o sakrální stavby a objekty, pomníky, hřbitovy, historicky významná místa a objekty lidové architektury. Mezi nejvýznamnější objekty patří například venkovský dům z 16. století, který stojí v Čisté u Litomyšle (č. p. 171), venkovský dům ve Vračovicích (č. p. 2), nebo venkovské stavení na návsi v Cerekvici nad Loučnou. Kompletní seznam nemovitých kulturních památek vedených v Ústředním seznamu kulturních památek ČR naleznete v přílohách.

Z pohledu aktérů v regionu je o památky relativně dobře postaráno. Občané hodnotí udržovanost památek jako nevyhovující v 8 % případů. Zástupci obcí jsou v tomto poněkud kritičtější a negativně nebo spíše negativně hodnotí udržovanost památek v 17 % odpovědí (Graf 36).

Graf 35 a 36: Kulturní památky (pohled zástupců obcí vlevo, občanů vpravo)

Zdroj: závěry dotazníkového šetření

Zástupci obcí také téměř v 58 % případů uvedli investice do kulturních památek jako klíčové pro cestovní ruch (viz Graf 35). Výše v této oblasti řadili už jen budování cyklostezek, které je prostředkem rozšíření turistického ruchu z jeho center (Litomyšl, Vysoké Mýto, Nové Hrady) také do širšího okolí, a to zejména právě ke kulturním památkám a zajímavým přírodním prvkům.

Péče o památky se ve značné míře odvíjí od rozpočtu obcí. Zejména malé obce do 200 obyvatel, kterých je v regionu velké množství, mají problémy s financováním oprav i se spolufinancováním v případě možnosti čerpání dotační podpory.

2.1.7.4.1 Shrnutí informací o kulturních památkách

S „Silné stránky“	W „Slabé stránky“
<ul style="list-style-type: none"> • Množství památek s vysokou hodnotou. • Často komunitní péče o památky (spolupráce obce, obyvatel i subjektů v obci) 	<ul style="list-style-type: none"> • Vysoké náklady na udržování památek • Mimo Litomyšl nedostatečná nebo nevhodná propagace, pro turisty obtížná lokalizace a obtížné rozpoznání významu (pro laiky).
O „Příležitosti“	T „Hrozby“
<ul style="list-style-type: none"> • Propagace památek a budování cyklostezek a naučných stezek • Využití přínosů z cestovního ruchu i pro jiné subjekty (v přiměřené míře) 	<ul style="list-style-type: none"> • Obtížné financování a spolufinancování oprav zejména v malých obcích

2.1.8 Podnikání, výroba, zaměstnanost

Ekonomické aktivity na území MAS se liší především v závislosti na velikosti města/obce a také na existenci historicky důležitých ekonomických subjektů. Obecně lze říci, že zaměstnanost regionu je závislá především na průmyslu a zemědělství, přičemž tyto obory se vzájemně doplňují. V oblastech se silným průmyslem lpí menší váha na zemědělství a naopak.

Charakter ekonomických aktivit v obcích mimo tři města regionu je silně zemědělský, což poukazuje na skutečnost, že zemědělské společnosti a soukromí zemědělci jsou v těchto obcích hlavními zaměstnavateli. Průměrně v regionu pracuje v zemědělství a přidružených oborech 13,3 % zaměstnaných osob, přičemž v některých obcích přesahuje závislost na těchto oborech 30 %. V 18 obcích z 54 přesahuje poměr zaměstnaných v těchto oborech 15 %.

Naopak průmysl a některé typy obchodu a služeb mají svá centra právě ve městech regionu. Průmyslové podniky zaměstnávají více než 30 % obyvatel regionu. Centra průmyslu jsou ve Vysokém Mýtě (převážně automobilový průmysl), Litomyšli (skelné textilie pro stavebnictví, zemědělská technika) a Proseč (dřevovýroba, obuvnický průmysl). Tato centra představují centra zaměstnanosti pro okolní obce a zejména automobilová výroba ve Vysokém Mýtě pak generuje další síť subdodavatelských firem v okolí. V regionu se nacházejí obce, jejichž zaměstnanecká závislost na průmyslu se blíží 50 %. Stále přibližně platí, že v oblastech s vysokým podílem zaměstnaných v průmyslu je zpravidla nižší podíl zaměstnaných v zemědělských oborech.

Dalšími důležitými zdroji zaměstnanosti je oblast stavebnictví (8,9 % zaměstnaných) a obchod a údržba motorových vozidel (8,7 % zaměstnaných).³⁴ Více je patrné z Tabulky 24.

Tabulka 24: Podíl na zaměstnanosti

Obor	Podíl zaměstnaných (%)
Průmysl	30,1
Zemědělství, lesnictví, rybářství	13,3
Nezjištěno	9,6
Stavebnictví	8,9
Velkoobchod a maloobchod, opravy a údržba motorových vozidel	8,7
Vzdělávání	5,3
Zdravotní a sociální péče	5,2
Činnosti v oblasti nemovitostí, profesní, věd. a tech. činnosti a administr. a podpůrné činnosti	4,9
Doprava a skladování	4,5
Veřejná správa a obrana, povinné sociální zabezpečení	3,1
Ubytování, stravování a pohostinství	2,0
Peněžnictví a pojišťovnictví	1,4
Informační a komunikační činnosti	1,1

Zdroj: ČSÚ, SLDB 2011

2.1.8.1 Hlavní zaměstnavatelé regionu

- Okres Svitavy
 - SAINT-GOBAIN ADFORS CZ s.r.o. (výroba skleněných vláken pro průmysl)
 - Litomyšlská nemocnice, a.s.
 - Zemědělské družstvo Dolní Újezd (rostlinná a živočišná výroba)
 - MACH DRŮBEŽ a.s. (chov drůbeže)
- Okres Chrudim
 - Dipro, výrobní družstvo invalidů (dřevovýroba, kartonážní výroba)
 - Ergotep, družstvo invalidů (nájezdové plošiny do automobilů, zvedáky, pomůcky)
- Okres Ústí nad Orlicí
 - Iveco Czech Republic, a.s. (výroba autobusů)
 - Autoneum CZ s.r.o. (výroba izolace do osobních a nákladních aut)
 - Zemědělsko obchodní družstvo Zálší

2.1.8.2 Podmínky pro podnikání

Podmínky pro podnikání v regionu byly z důvodu reálného vnímání zjišťovány dotazníkovým šetřením.

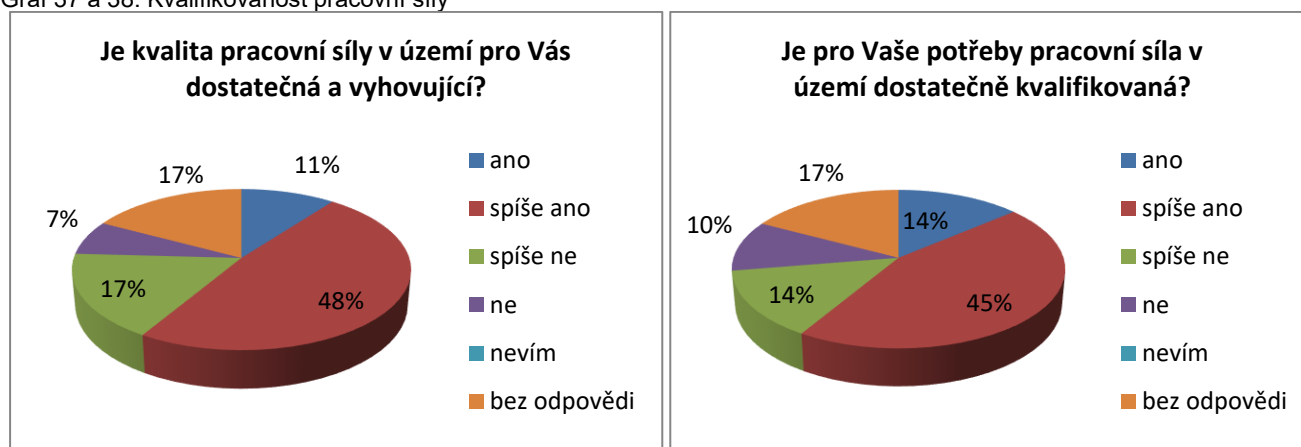
³⁴ Zdroj statistických údajů v kapitole: ČSÚ, SLDB 2011

2.1.8.2.1 Pracovní síla

Mimo jiných faktorů je pro rozvoj podnikání základním předpokladem dostupnost a vlastnosti pracovní síly. Tyto informace byly zjišťovány od zaměstnavatelů souhrnně, a tedy včetně neziskových organizací, sociálních podniků apod. (tedy subjektů zaměstnávajících další osoby).

Dle dotazníkového šetření hodnotí většina zaměstnavatelů kvalitu pracovní síly jako vyhovující nebo spíše vyhovující (viz Graf 37). 24 % zaměstnavatelů ale hodnotí tuto oblast negativně. Kvalitou pracovní síly je zde myšlena široká škála vlastností potencionálně zaměstnatelných osob, která zahrnuje kromě kvalifikace a zkušeností také charakterové vlastnosti, flexibilitu apod. Co se týče samotné kvalifikace pracovní síly (viz Graf 38), jsou názory podnikatelů velmi podobné.

Graf 37 a 38: Kvalifikovanost pracovní síly

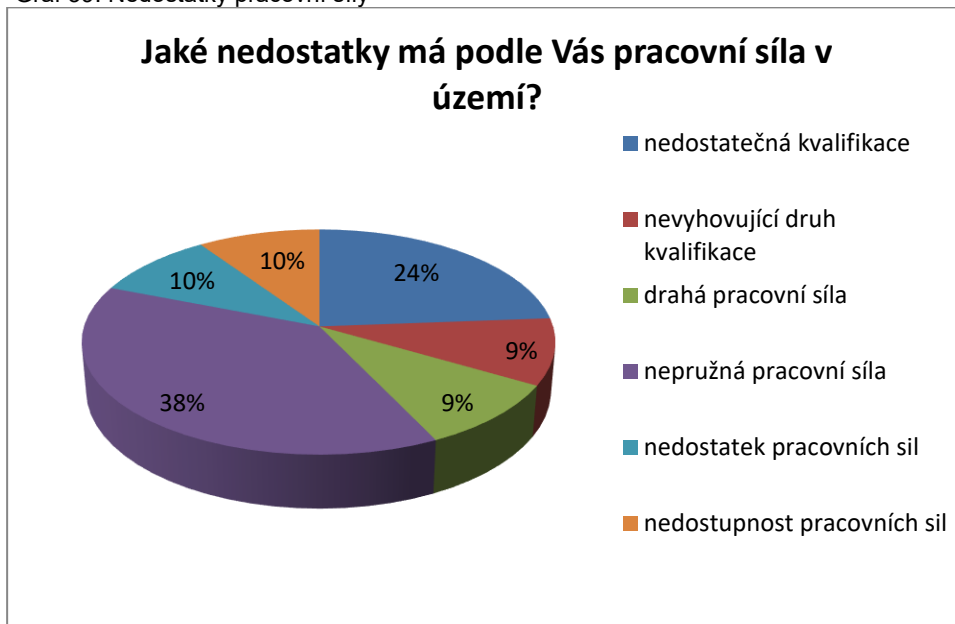

Zdroj: Tvorba MAS

Z výsledků dotazníkového šetření vyplývá, že samotná kvalifikace není pro zaměstnavatele nejdůležitější vlastností osoby ucházející se o zaměstnání. Celých 38 % zaměstnavatelů přikládá větší váhu pružnosti pracovní síly (viz Graf 39).

Z komunikace se zaměstnavateli rovněž vyplynula velká důležitost osobnostních vlastností uchazečů. Jde zejména o samotný přístup k práci, snahu, iniciativu atd. Z tohoto pohledu je situace v regionu a pravděpodobně i v celé ČR stále horší.

Graf 39: Nedostatky pracovní síly

Zdroj: Tvorba MAS

Obecně lze říci, že pracovní síla v regionu není limitujícím faktorem rozvoje podnikání nebo činnosti jiných zaměstnavatelů. Z pohledu zaměstnanosti je problémem výskyt nezanedbatelné skupiny obyvatel, která je obtížně zaměstnatelná. Tvoří ji převážně dlouhodobě nezaměstnaní a příslušníci některé z dalších znevýhodněných skupin obyvatel na trhu práce (mladí lidé bez pracovních zkušeností, osoby nad 50 let, zdravotně nebo mentálně postižené osoby).

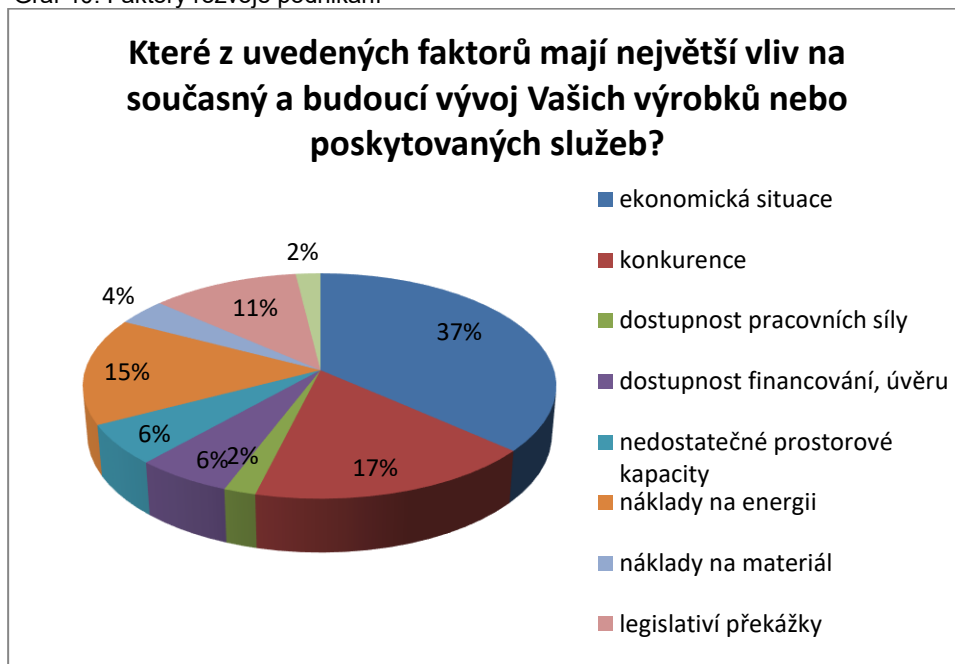
2.1.8.2.2 Další vlivy na podnikání

Důležitost faktorů na další vývoj si stanovily samy subjekty v regionu odpověďmi v dotazníkovém šetření (výsledky viz Graf 40).

V odpovědích byl jako nejčtenější faktor zmiňován aktuální ekonomický vývoj, který má vliv na poptávku po zboží a službách, což je v podstatě zdroj financí subjektů.

Z dalších důležitých faktorů má zásadní vliv konkurence (17 %), ceny energií jako vstupu pro výroby a služby (15 %), legislativní podmínky (11 %). Další zejména provozní faktory jsou již zastoupeny v menší míře, z čehož vyplývá, že s těmi, které jsou běžné při podnikání, jsou subjekty srovnány dobře.

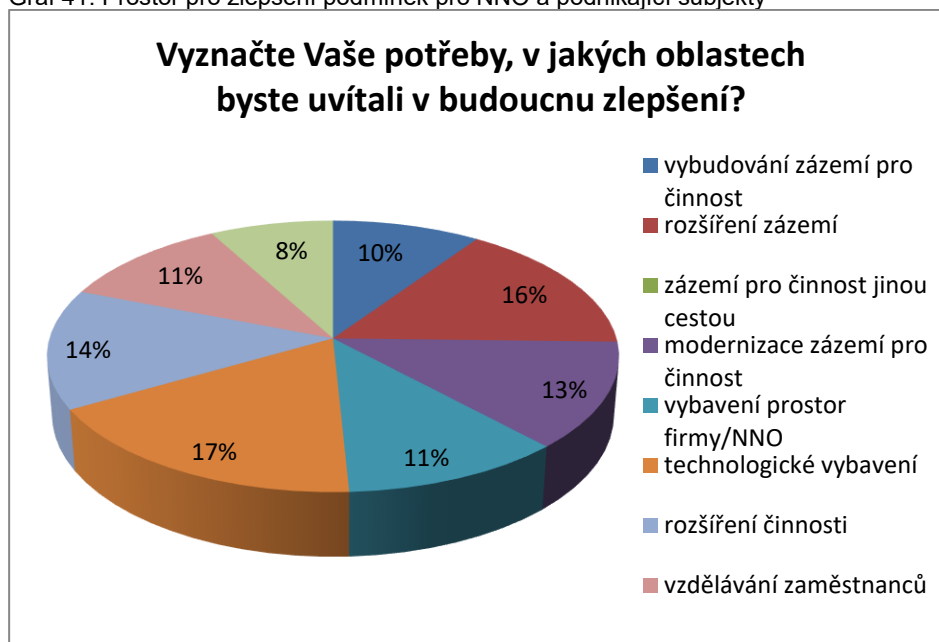
Graf 40: Faktory rozvoje podnikání

Zdroj: Tvorba MAS

Co se týče budoucího vývoje podniků a neziskových organizací v regionu, nelze jednoznačně určit hlavní směr rozvoje (viz Graf 41). Pouze lze obecně shrnout, že potřeby subjektů se koncentrují na výrobní faktory, jako jsou prostory a technologie.

Graf 41: Prostor pro zlepšení podmínek pro NNO a podnikající subjekty

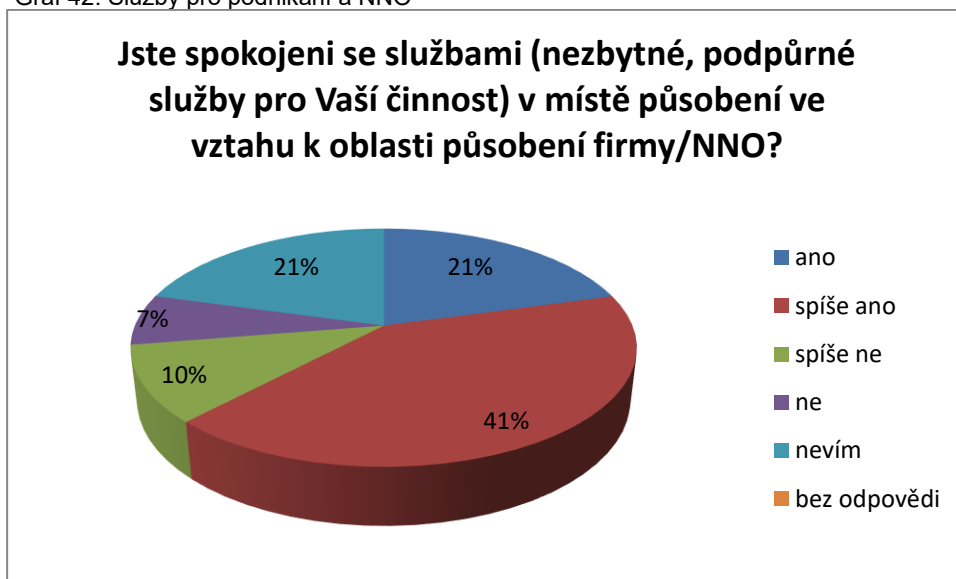
Zdroj: Tvorba MAS

Drtivá většina subjektů se při výrobě nebo poskytování služeb neobejde bez dodavatelů a subdodavatelů, kteří tak představují jeden ze zásadních zdrojů a předpokladů podnikání.

Výsledky dotazníkového šetření ukazují většinovou spokojenost s touto oblastí, což poukazuje na dobrou úroveň spolupráce subjektů v regionu (viz Graf 42). Ovšem i zde existuje prostor

pro zlepšení, protože 17 % dotázaných se vyjádřilo k této otázce negativně. Faktory pro zlepšení lze nalézat v podmínkách pro toto podpůrné podnikání (poptávky v dané oblasti, podmínky v obci, nadřazení podmínky – legislativa, zdroje financování apod.).

Graf 42: Služby pro podnikání a NNO

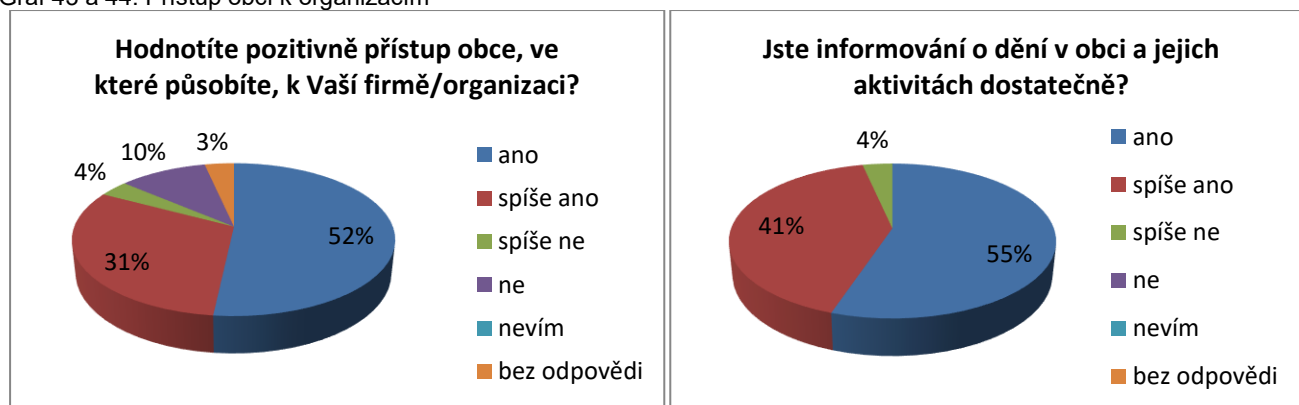
Zdroj: Tvorba MAS

Z názorů regionálních aktérů vyplývá, že hlavními faktory, které negativně ovlivňují jejich činnost, jsou ekonomická situace, konkurence, byrokracie a nedostatek investic v regionu.

2.1.8.2.3 Spolupráce s obcemi

Region MAS může být spokojený s dobrou úrovní komunitní spolupráce různých obcí, subjektů a obyvatel (viz Grafy 43 a 44). Ani v oblasti podnikání a činnosti neziskových organizací tomu není jinak. Celých 83 % dotázaných hodnotí přístup obcí k jejich činnosti pozitivně nebo spíše pozitivně. Co se týče informovanosti ze strany obcí, pozitivní hodnocení ze strany podnikatelů a neziskových organizací skrývalo celkem 96 % odpovědí.

Graf 43 a 44: Přístup obcí k organizacím

Zdroj: Tvorba MAS

Následující Graf 45 pak ukazuje oblasti, které jsou důležité pro další zlepšování spolupráce a aktivit subjektů. I zde je evidentní, že oblast nelze jednoznačně identifikovat, ale že dobrá spolupráce subjektů je multifaktorová oblast. Zajímavá je však četnost (27 % odpovědí) zmínění propagace jako oblasti podpory činnosti podniků a neziskových organizací.

Graf 45: Podpora ze strany obcí

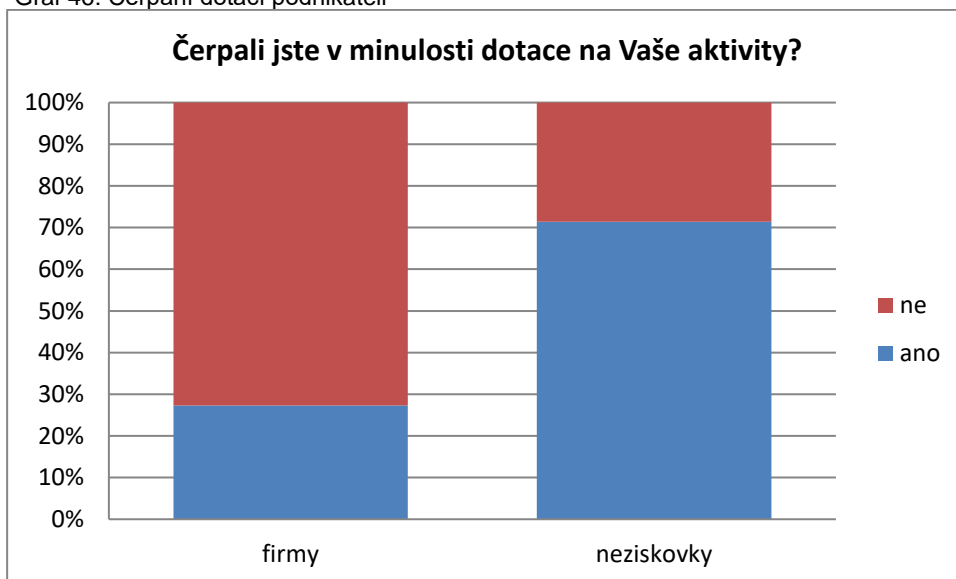
Zdroj: Tvorba MAS

2.1.8.2.4 Zkušenosti podniků a neziskových organizací s dotacemi EU

V regionu se za posledních několik let podařilo rozšířit povědomí o MAS a jejich činnostech. Mimo jiné díky tomu mohly některé subjekty získat zkušenosti v oblasti dotací. Objemově však mnohem více dotací v regionu bylo čerpáno mimo MAS.

Z níže zobrazeného Grafu 46 je evidentní, že zkušenosti neziskových organizací jsou daleko větší. Neziskové organizace se na tento zdroj příjmů musejí často spoléhat, zatímco podnikatelské subjekty mohou dotace podpořit, ale hlavní zdroj je pro ně v jejich činnosti.

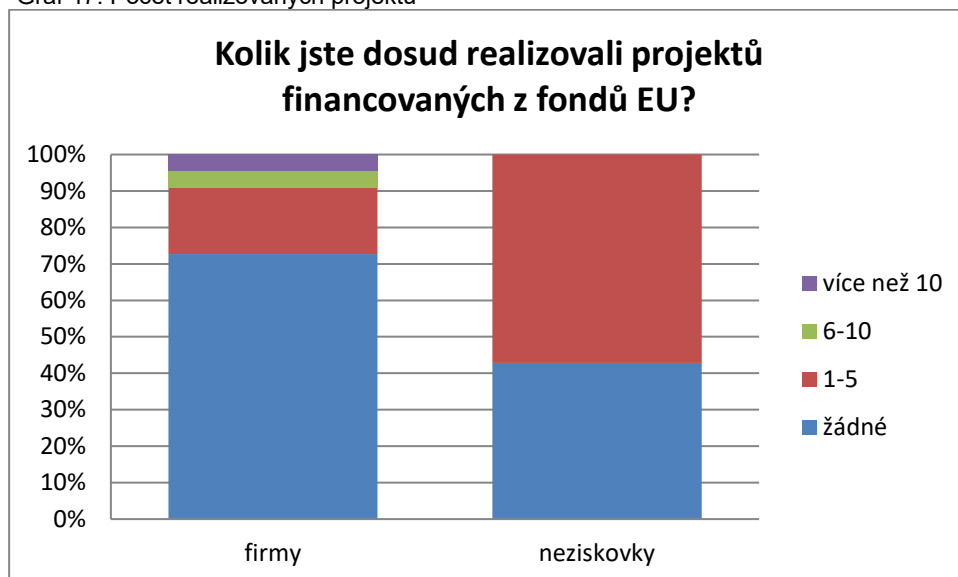
Graf 46: Čerpání dotací podnikateli

Zdroj: Tvorba MAS

Co se týče počtu realizovaných projektů, opět disponují daleko většími zkušenostmi nestátní neziskové organizace.

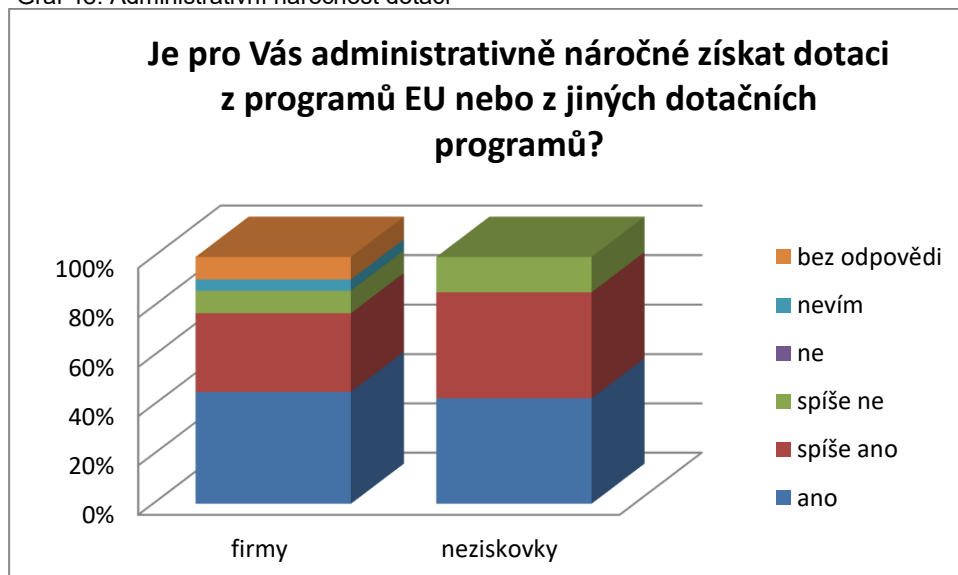
Graf 47: Počet realizovaných projektů

Zdroj: Tvorba MAS

Určitá administrativní náročnost je nezbytnou součástí všech grantů a dotací. V tomto se názory obou skupin přibližně shodují. Pouze u podnikatelských subjektů je patrné, že jsou i subjekty, které nemají vůbec žádnou zkušenost, a tudíž nejsou administrativní náročnost schopny vyjádřit (viz Graf 48).

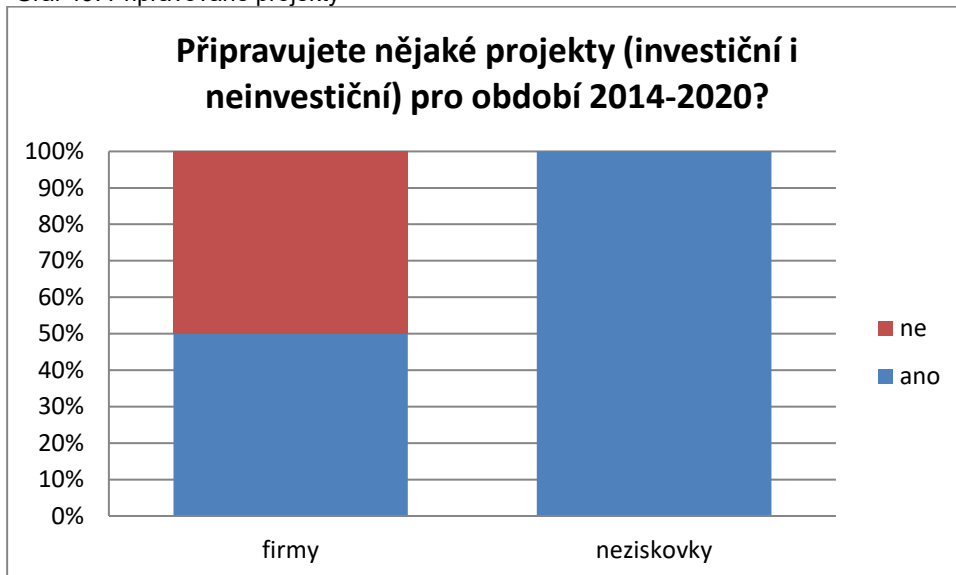
Graf 48: Administrativní náročnost dotací

Zdroj: Tvorba MAS

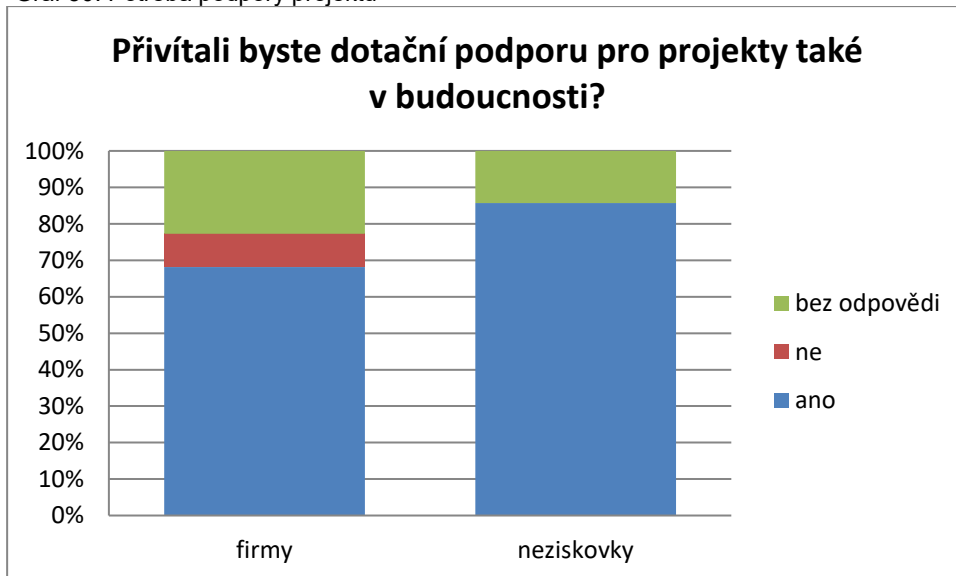
Z obou níže uvedených grafů (Grafy 49 a 50) vyplývá, že většina činitelů je aktivní a projekty připravuje a plánuje. Kromě malé skupiny podnikatelských subjektů, která se spoléhá na vlastní zdroje nebo projekty neplánuje, je rovněž evidentní zájem o dotační podporu.

Graf 49: Připravované projekty

Zdroj: Tvorba MAS

Graf 50: Potřeba podpory projektů

Zdroj: Tvorba MAS

Z názorů obou skupin vyplývá, že základním typem plánovaných projektů jsou stavební úpravy provozoven nebo prostory činnosti neziskových organizací.

2.1.8.2.5 Shrnutí informací o podnikání a výrobě

S „Silné stránky“	W „Slabé stránky“
<ul style="list-style-type: none"> • Existence velkých zavedených zaměstnavatelů • Nízká průměrná mzda v regionu, možnost nalákání investorů 	<ul style="list-style-type: none"> • Nízká poptávka ze strany regionálních subjektů (nízká kupní síla v regionu) • Nabídka pracovní síly nekoresponduje s poptávkou • Malá nabídka pracovních míst pro osoby znevýhodněné na trhu práce • Nutnost za prací dojíždět do měst
O „Příležitosti“	T „Hrozby“
<ul style="list-style-type: none"> • Propagace z pohledu regionální produkce • Poptávka generovaná cestovním ruchem • Průmyslové zóny v regionu • Drobné služby podle měnících se potřeb obyvatel • Spolupráce mezi firmami a školami ve vazbě na zaměstnanost absolventů 	<ul style="list-style-type: none"> • Odchody mladé a kvalifikované pracovní síly z regionu • Zhoršující se morální a charakterové vlastnosti některých skupin uchazečů o zaměstnání • Zvyšující se podíl nezaměstnaných absolventů

2.1.8.3 Zaměstnanost

Z pohledu průměrné zaměstnanosti se region působnosti MAS Litomyšlsko řadí mezi regiony s nadprůměrnou zaměstnaností. Průměrná nezaměstnanost regionu činí 5,33 %, při republikovém průměru 8,2 %.

Klíčovou roli v tomto hrají velcí průmysloví zaměstnavatelé ve větších městech a zemědělské subjekty ve venkovských oblastech regionu.

V regionu se ale nezaměstnanost v jednotlivých obcích velmi liší a ve 3 obcích přesahuje 10 %.

Co se struktury nezaměstnanosti týká, 29 % nezaměstnaných spadá do skupiny 50 a více let, téměř 14 % náleží do skupiny osob se zdravotním postižením (OZP) a necelých 7 % nezaměstnaných jsou uchazeči z řad absolventů bez praxe. Téměř 21 % uchazečů patří do skupiny dlouhodobě nezaměstnaných, kteří jsou v evidenci úřadů práce déle než 24 měsíců. Pro srovnání v celé ČR tvoří podíl různých složek nezaměstnanosti necelých 28 % osoby ve věku 50+, více než 10 % osoby OZP, absolventi více než 4 % a necelých 23 % nezaměstnaných tvoří dlouhodobě nezaměstnaní.

S výjimkou dlouhodobě nezaměstnaných tak zaujímají znevýhodněné skupiny obyvatel na celkové nezaměstnanosti podstatně vyšší podíl, než je republikovým průměrem.³⁵ Tento problém by mohl být řešen rozšířením nabídky sociálního podnikání, které sice má v regionu tradici, ale ani zdaleka nepokrývá poptávku po pracovních místech. Více v části o sociálním podnikání v kapitole 2.1.7.3 Sociální péče.

Relativně pozitivní údaje z oblasti zaměstnanosti jsou vykoupeny nízkou úrovní mezd v kraji. Například v 1. čtvrtletí 2015 činila průměrná měsíční hrubá mzda v Pardubickém kraji 22 277 Kč, přičemž nižší průměrná mzda byla jen ve třech dalších krajích (Olomoucký, Zlínský a Karlovarský). Republikový průměr přitom činí 25 306 Kč.³⁶

³⁵ Zdroj statistických údajů: ČSÚ.; platnost: 31. 12. 2013

³⁶ Zdroj: ČSÚ; Počet zaměstnanců a průměrné hrubé měsíční mzdy podle CZ-NUTS; <https://www.czso.cz/csu/xs/zamestnanost-a-mzdy-v-pardubickem-kraji-v-1-ctvrtletí-2015>

Tabulka 25: Porovnání profesí uchazečů a volných míst k 31. 3. 2014 v Pardubickém kraji

CZ-ISCO	Název profese	Uchazeči	Volná místa	Uchazeči/volná místa
<i>Řazeno dle počtu uchazečů připadajících na 1 volné místo (převís nabídky nad poptávkou)</i>				
Třída CZ – ISCO 1–8				
832	Řidiči motocyklů a automobilů (kromě nákladních)	567	2	284
514	Kadeřníci, kosmetici a pracovníci v příbuzných oborech	277	3	92
441	Ostatní úředníci	90	0	*90
216	Architekti, specialisté v oblasti územního plánování, návrháři	83	0	*83
731	Pracovníci v oblasti uměleckých a tradičních řemesel	78	1	78
411	Všeobecní administrativní pracovníci	1689	23	73
233	Učitelé na středních školách, konzervatořích	68	1	68
621	Kvalifikovaní pracovníci v lesnictví a příbuzných oblastech	56	0	*56
264	Spisovatelé, novináři a jazykovědci	54	0	*54
265	Výkonní umělci a příbuzní specialisté	51	1	51
213	Specialisté v biologických a příbuzných oborech	49	1	49
531	Pracovníci péče o děti, asistenti pedagogů	45	0	*45
732	Pracovníci polygrafie	41	1	41
711	Řemeslníci, kvalifikovaní pracovníci hlavní stavební výroby	2050	52	39
611	Zahradníci a pěstitelé	190	5	38
516	Ostatní pracovníci v oblasti osobních služeb	37	1	37
522	Provozovatelé maloobchodních prodejen, prodavači	1908	52	37
713	Malíři a pracovníci, pracovníci povrchového čištění budov	209	6	35
712	Řemeslníci a kvalifikovaní pracovníci při dokončování staveb	503	15	34
252	Specialisté v oblasti databází a počítačových sítí	31	1	31
511	Obslužní pracovníci, průvodčí v osobní dopravě	30	1	30
532	Pracovníci osobní péče ve zdravotní a sociální oblasti	290	10	29
515	Provozní pracovníci	87	3	29
Třída CZ – ISCO 9				
9 . . .	Pomocní a nekvalifikovaní pracovníci celkem	7 109	298	24
Z toho:				
961	Pracovníci s odpady	204	1	204
933	Pomocní pracovníci v dopravě a skladování	337	4	84
932	Pomocní pracovníci ve výrobě	1 663	44	38
911	Uklízeči a pomocníci v domácnostech, kancelářích, hotelích	810	35	23
962	Ostatní pomocní pracovníci	205	9	23
<i>Řazeno dle počtu volných míst připadajících na 1 uchazeče (převís poptávky nad nabídkou)</i>				
112	Nejvyšší představitelé společností a institucí	0	8	*8
221	Lékaři (kromě zubních lékařů)	2	16	8
242	Specialisté v oblasti strategie a personálního řízení	5	17	3
243	Specialisté v oblasti prodeje, marketingu, styku s veřejností	38	114	3
241	Specialisté v oblasti financí	51	72	1
742	Mechanici a opraváři elektronických přístrojů	15	21	1

Zdroj: Situace na trhu práce v prvním čtvrtletí roku 2014, Úřad práce v Pardubickém kraji

Výše uvedená Tabulka 25 zobrazuje celkovou situaci nezaměstnanosti v Pardubickém kraji podle oborů uchazečů a volných pracovních míst.

Tabulka 26 pak zobrazuje situaci v jednotlivých obcích regionu MAS Litomyšlsko.

Tabulka 26: Úroveň nezaměstnanosti v obcích

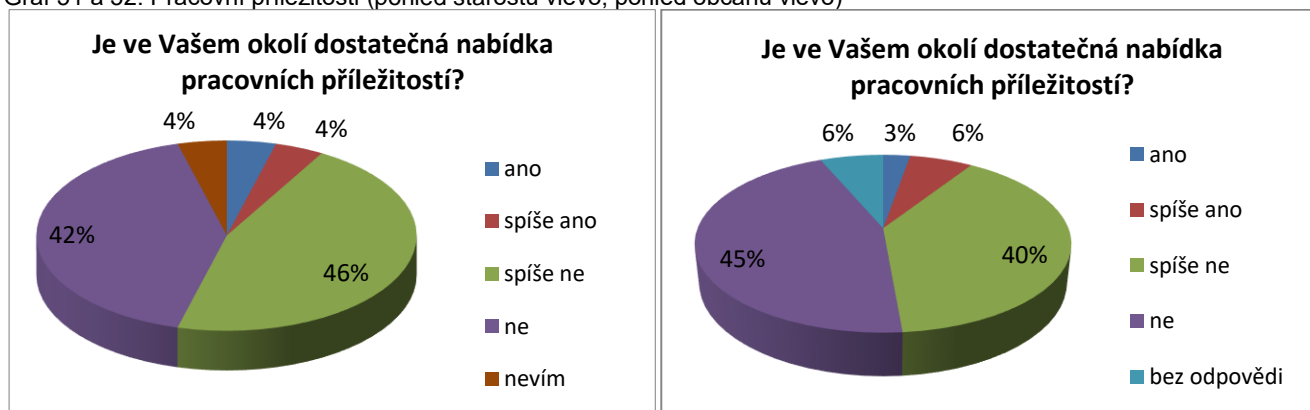
Obec	Počet obyvatel (15–64 let)			Uchazeči o zaměstnání			Podíl nezaměstnaných obyvatel			Volná místa
	Celkem	Ženy	Muži	Celkem	Ženy	Muži	Celkem	Ženy	Muži	
Benátky	264	134	130	10	5	5	3,79 %	3,73 %	3,85 %	0
Bohuňovice	79	35	44	3	1	2	3,80 %	2,86 %	4,55 %	0
Bor u Skutče	97	49	48	5	3	2	5,15 %	6,12 %	4,17 %	0
Bučina	140	68	72	2	2	0	1,43 %	2,94 %	0,00 %	0
Budislav	301	144	157	18	9	9	5,98 %	6,25 %	5,73 %	0
Cerekvice n. L.	594	295	299	30	13	17	5,05 %	4,41 %	5,69 %	4
České Heřmanice	381	189	192	20	9	11	5,25 %	4,76 %	5,73 %	0
Čistá	642	321	321	65	34	31	10,12 %	10,59 %	9,66 %	8
Desná	216	104	112	6	3	3	2,78 %	2,88 %	2,68 %	0
Dolní Újezd	1333	650	683	65	27	38	4,88 %	4,15 %	5,56 %	0
Hluboká	139	57	82	2	1	1	1,44 %	1,75 %	1,22 %	0
Horky	77	38	39	4	1	3	5,19 %	2,63 %	7,69 %	0
Horní Újezd	265	123	142	11	3	4	4,15 %	2,44 %	2,82 %	2
Hrušová	250	122	128	12	5	7	4,80 %	4,10 %	5,47 %	1
Chmelík	134	63	71	7	4	3	5,22 %	6,35 %	4,23 %	0
Chotěnov	85	41	44	2	2	0	2,35 %	4,88 %	0,00 %	1
Chotovice	89	42	47	6	4	2	6,74 %	9,52 %	4,26 %	0
Janov	667	329	338	34	19	15	5,10 %	5,78 %	4,44 %	3
Jarošov	125	61	64	2	0	2	1,60 %	0,00 %	3,13 %	0
Javorník	261	124	137	16	6	10	6,13 %	4,84 %	7,30 %	1
Leština	185	88	97	10	7	3	5,41 %	7,95 %	3,09 %	1
Libecina	110	54	56	8	5	3	7,27 %	9,26 %	5,36 %	0
Litomyšl	6686	3406	3280	403	196	207	6,03 %	5,75 %	6,31 %	133
Lubná	671	318	353	27	10	17	4,02 %	3,14 %	4,82 %	1
Makov	226	106	120	15	9	6	6,64 %	8,49 %	5,00 %	3
Morašice	487	232	255	33	20	13	6,78 %	8,62 %	5,10 %	0
Němčice	644	307	337	36	23	13	5,59 %	7,49 %	3,86 %	0
Nová Sídla	140	75	65	2	1	1	1,43 %	1,33 %	1,54 %	0
Nová Ves u Jarošova	52	19	23	6	4	2	11,54 %	21,05 %	8,70 %	0
Nové Hrady	203	87	116	10	5	5	4,93 %	5,75 %	4,31 %	4
Osík	702	334	368	44	23	21	6,27 %	6,89 %	5,71 %	0
Otradov	191	89	102	19	6	13	9,95 %	6,74 %	12,75 %	3
Perálec	166	76	90	9	2	7	5,42 %	2,63 %	7,78 %	0
Poříčí u Litomyšle	312	141	171	19	11	8	6,09 %	7,80 %	4,68 %	1
Proseč	1411	675	736	77	21	56	5,46 %	3,11 %	7,61 %	4
Příluka	119	60	59	1	1	0	0,84 %	1,67 %	0,00 %	0
Pustina	38	15	23	2	1	1	5,26 %	6,67 %	4,35 %	0
Řídký	51	26	25	5	2	3	9,80 %	7,69 %	12,00 %	0
Sebranice	651	315	336	22	10	12	3,38 %	3,17 %	3,57 %	5
Sedliště	168	87	81	12	5	7	7,14 %	5,75 %	8,64 %	0
Sloupnice	1108	533	575	59	29	30	5,32 %	5,44 %	5,22 %	6
Strakov	166	82	84	10	6	4	6,02 %	7,32 %	4,76 %	0
Suchá Lhota	63	27	36	2	1	1	3,17 %	3,70 %	2,78 %	0
Tisová	379	186	193	15	10	5	3,96 %	5,38 %	2,59 %	2
Trstěnice	336	162	174	19	12	7	5,65 %	7,41 %	4,02 %	2
Tržek	110	49	61	6	3	3	5,45 %	6,12 %	4,92 %	2
Újezdec	58	26	32	6	3	3	10,34 %	11,54 %	9,38 %	0
Vidlatá Seč	205	93	112	13	9	4	6,34 %	9,68 %	3,57 %	3

Obec	Počet obyvatel (15–64 let)			Uchazeči o zaměstnání			Podíl nezaměstnaných obyvatel			Volná místa
	Celkem	Ženy	Muži	Celkem	Celkem	Ženy	Muži	Celkem	Celkem	
Vlčkov	70	30	40	5	2	3	7,14 %	6,67 %	7,50 %	0
Vračovice-Orlov	126	52	74	3	2	1	2,38 %	3,85 %	1,35 %	1
Vysoké Mýto	8303	4126	4177	408	207	201	4,91 %	5,02 %	4,81 %	182
Zádolín	59	28	31	4	3	1	6,78 %	10,71 %	3,23 %	0
Zálší	155	77	89	7	7	0	4,52 %	9,09 %	0,00 %	0
Zderaz	189	88	101	11	3	8	5,82 %	3,41 %	7,92 %	0
Celkem	30679	15058	15622	1648	810	834				373

Zdroj: vlastní zpracování na základě dat Regionálního informačního systému, dostupné z www.risy.cz, data platná k 31. 12. 2014

Z názorů zástupců obcí a obyvatel regionu jednoznačně vyplývá značná nespokojenost s nabídkou pracovních příležitostí (znázorněno Grafy 51 a 52). Z kapitoly 2.1.8.2.1 Pracovní síla ale zároveň vyplývá, že dostupnost pracovní síly sice není brzdou rozvoje podniků, ale její kvalita a kvalifikace není ideální. Nabízí se možnosti sladění nabídky s poptávkou, a to zejména vzděláváním a rekvalifikacemi.

Graf 51 a 52: Pracovní příležitosti (pohled starostů vlevo, pohled občanů vlevo)

Zdroj: Tvorba MAS

Celkově lze problémy zaměstnanosti hodnotit jako méně ožehavé (vzhledem k některým regionům ČR). Nicméně prostory ke zlepšení se nabízejí v oblasti rekvalifikací, podpoře zaměstnávání znevýhodněných osob na trhu práce a v sociálním podnikání.

2.1.8.3.1 Shrnutí informací zaměstnanosti

S „Silné stránky“	W „Slabé stránky“
<ul style="list-style-type: none"> • Existence velkých zavedených zaměstnavatelů • Relativně nízká nezaměstnanost 	<ul style="list-style-type: none"> • Nízká poptávka ze strany regionálních subjektů a její vliv na zaměstnanost • Nabídka pracovní síly nekoresponduje s poptávkou • Vysoké zastoupení znevýhodněných uchazečů na trhu práce
O „Příležitosti“	T „Hrozby“
<ul style="list-style-type: none"> • Propagace z pohledu regionální produkce • Poptávka generovaná cestovním ruchem • Průmyslové zóny v regionu • Nízká průměrná mzda 	<ul style="list-style-type: none"> • Odchody mladé a kvalifikované pracovní síly z regionu • Zhoršující se morální a charakterové vlastnosti některých skupin uchazečů o zaměstnání

2.1.9 Vzdělávání a školství

2.1.9.1 Školství v regionu

V oblasti vzdělávání a školství se rovněž silně projevuje povaha regionu (větší množství menších obcí + dvě větší centra – města). V malých obcích jsou vzdělávací zařízení k dispozici v malé míře a často sdílené více obcemi. Objevují se tedy také problémy s dopravou. Ve větších městech je vzdělávání zajištěno na solidní úrovni, avšak tato zařízení často musí kompenzovat nedostupnost zařízení právě v malých obcích.

Tabulka 27: Školská zařízení v regionu (data k 31. 12. 2013)

Obec	Počet tříd				Počet škol			
	MŠ	ZŠ (1.–5. třída)	ZŠ (6.–9. třída)	ZŠ (1.–9. třída)	SŠ gymnázia	SŠ – obory středních odborných a praktických škol	SŠ – obory středních odborných učilišť a odb. učilišť	Základní umělecké školy
Benátky	1	0	0	0	0	0	0	0
Budislav	1	2	0	0	0	0	0	0
Cerekvice nad Loučnou	2	0	0	9	0	0	0	0
České Heřmanice	1	1	0	0	0	0	0	0
Čistá	2	3	0	0	0	0	0	0
Desná	2	0	0	0	0	0	0	0
Dolní Újezd	2	0	0	14	0	0	0	2
Horní Újezd	1	0	0	0	0	0	0	0
Janov	2	2	0	0	0	0	0	0
Jarošov	1	0	0	0	0	0	0	0
Litomyšl	14	0	0	55	1	3	1	2
Lubná	2	0	3	0	0	0	0	0
Makov	1	1	0	0	0	0	0	0
Morašice	1	0	0	7	0	0	0	0
Němčice	2	3	0	0	0	0	0	0
Nové Hradky	1	2	0	0	0	0	0	0
Osík	2	3	0	0	0	0	0	0
Perálec	1	2	0	0	0	0	0	0
Poříčí u Litomyšle	0	0	0	0	0	0	0	0
Proseč	4	0	0	10	0	0	0	0
Příluka	1	0	0	0	0	0	0	0
Sebranice	2	0	0	6	0	0	0	0
Sedliště	1	0	0	0	0	0	0	0
Sloupnice	2	0	0	9	0	0	0	0
Tisová	1	1	0	0	0	0	0	0
Trstěnice	1	0	0	7	0	0	0	0
Vidlatá Seč	0	2	0	0	0	0	0	0
Vysoké Mýto	19	5	0	58	1	3	2	1
Zálší	1	3	0	0	0	0	0	0
Ostatných 25 obcí	0	0	0	0	0	0	0	0
Celkem	71	30	3	175	2	6	3	5

Zdroj: data ČSÚ

Základní údaje:

- mateřské školy jsou dostupné ve 27 z 54 měst a obcí (50 %);
- základní školy (1.–9. ročník) jsou k dispozici v 9 z 54 měst a obcí (17 %);
- základní školy (1.–5. ročník) jsou k dispozici v 13 z 54 měst a obcí (24 %);
- základní školy (6.–9. ročník) je k dispozici v 1 z 54 měst a obcí (2 %);
- gymnázia jsou k dispozici pouze ve 2 městech z 54 měst a obcí (4 %);
- střední školy – obory středních odborných a praktických škol jsou k dispozici pouze ve 2 městech z 54 měst a obcí (4 %);
- učiliště jsou k dispozici pouze ve 2 městech z 54 měst a obcí (4 %);
- základní umělecké školy jsou k dispozici ve 3 z 54 měst a obcí (6 %);
- speciální třídy jsou k dispozici pouze ve 2 městech z 54 měst a obcí (4 %).

Z výše uvedených údajů a tabulky je patrné, že obce se snaží zajistit zařízení zejména pro menší děti, zatímco vybavenost obcí zařízeními pro větší děti je přímo úměrná počtu obyvatel. Střední školství je pak k dispozici pouze ve Vysokém Mýtě a v Litomyšli.

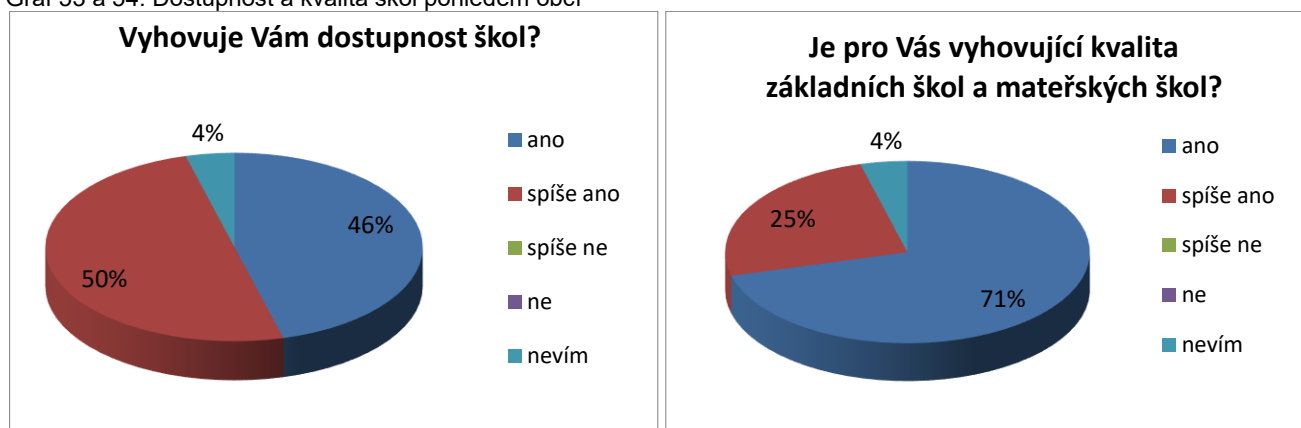
V oblasti základního školství v regionu fungují již dlouhodobě příklady dobré meziobecní spolupráce. Například sousední obce Sebranice a Lubná společně zajišťují kompletní ročníky základní školy, přičemž obec Sebranice provozuje první stupeň a obec Lubná zajišťuje jako jediná v regionu pouze druhý stupeň ZŠ. Každý ze stupňů je určen pro děti z obou obcí. Kromě dobré dostupnosti pro obyvatele při zachování přijatelných provozních výdajů obcí přináší spolupráce také vyšší odolnost vůči populačním vlnám. Základní podmínkou dobrého fungování je ale dobré dopravní spojení obou obcí. Příklady podobné spolupráce lze nalézt v mnoha dalších obcích, kde ale zpravidla dochází ke společnému financování jedné školy, která je určena pro děti z více obcí. Nezbytným předpokladem zde je ale možnost dopravy do školských zařízení z participujících obcí.

Poměrně běžné je sloučení MŠ a ZŠ (případně MŠ + první stupeň ZŠ), což přináší úsporu provozních a personálních nákladů a dětem přináší jistou stabilitu.

Dostupnost vzdělávacích zařízení v regionu se v průběhu času nemění. Obcím se daří zařízení různými cestami udržet. Problémem ale zůstává financování rekonstrukcí, oprav a vybavení škol včetně pomůcek, což představuje pro rozpočty malých obcí velkou zátěž. Počet a dostupnost školských zařízení jsou tedy regionálními aktéry hodnoceny lépe než jejich kvalita, která je tvořena rovněž jejich stavem, vybavením, pomůckami atd. Z hodnocení dostupnosti škol pohledem zástupců obcí vyplývá, že v tomto ohledu panuje u všech rozhodnutých respondentů spokojenost (Graf 53). Podobně je tomu také při hodnocení kvality školských zařízení (Graf 54). V tomto směru však bude pravděpodobně objektivnější pohled uživatelů, tedy obyvatel obcí (viz Grafy 55 a 56).³⁷

³⁷ Negativními odpověďmi by totiž zástupci obcí negativně hodnotili také svou práci, čemuž se snaží pochopitelně vyhnout.

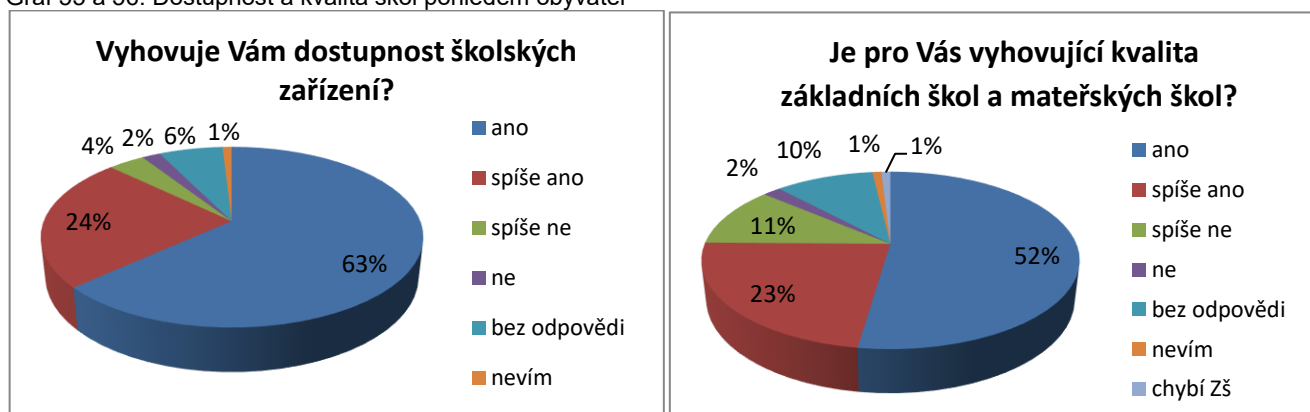
Graf 53 a 54: Dostupnost a kvalita škol pohledem obcí

Zdroj: Tvorba MAS

Mezi obyvateli již byly aspekty regionálního školství hodnoceny poněkud přísněji a negativněji. Přesto zůstává dostupnost škol hodnocena negativně pouze u 6 % dotázaných a pozitivně 87 % dotázaných. Při hodnocení kvality školských zařízení již pozitivně odpovědělo jen 75 % dotázaných a negativně 13 % dotázaných.

Graf 55 a 56: Dostupnost a kvalita škol pohledem obyvatel

Zdroj: Tvorba MAS

Celkově z faktů a regionálního šetření vyplývá, že přes nízkou penetraci školskými zařízeními je jejich dostupnost hodnocena jako dobrá, zatímco jejich kvalita je hodnocena o něco hůře.

2.1.9.1.1 Začleňování znevýhodněných osob

Školy disponující speciálními třídami a školními psychology jsou v regionu pouze ve městech Litomyšl a Vysoké Mýto.

Přibližně polovina škol v regionu pak zaměstnává asistenty pedagoga, kteří usnadňují výuku konkrétním žákům se specifickými vzdělávacími potřebami nebo zdravotním znevýhodněním.

Všechny školy pak mají svého výchovného poradce.

2.1.9.1.2 Financování školských zařízení

Školská zařízení v regionu jsou zpravidla financována ze tří základních zdrojů:

- Prostředky od Ministerstva školství mládeže a tělovýchovy ČR, které pokrývají zejména mzdové výdaje škol.
- Prostředky z rozpočtu zřizovatele plynoucí především na investice do školních budov, pomůcek a vybavení tříd.
- Prostředky ze strukturálních fondů EU, které jsou využívány na:
 - větší investice (např. stavební úpravy budov, zateplení atd.);
 - menší projekty na vzdělávání nebo specifickou a individuální výuku;
 - profesní růst a zvyšování kvalifikace pedagogů.

Ve všech oblastech jsou školská zařízení závislá na externích zdrojích financování a při výpadku jakéhokoli z nich by školy čelily existenčním potížím (při výpadku prostředků na mzdové náklady by došlo k rychlému zániku, při výpadku investičních prostředků by došlo k zániku v dlouhodobějším horizontu). Rovněž stoupá náročnost na rozpočty zřizovatelů (zejména tedy obcí), pro které vzhledem k relativní „malosti“ projektu (u malých obcí) není běžně možné využít dotací ze strukturálních fondů EU, a přitom představují často nereálnou zátěž pro rozpočet zařízení i zřizovatele. Jde o projekty v řádech statisíců až max. jednotek milionů, kde by CLLD (komunitně vedený místní rozvoj) měla jistě své uplatnění.

2.1.9.2 Mimoškolní aktivity

Střediska volného času fungují pouze v Litomyšli a ve Vysokém Mýtě. V případě zařazení ZUŠ do této kategorie, je možné započítat také obec Dolní Újezd. Dále mají základní umělecké školy několik poboček ve větších obcích, kde provozují některé ze svých vybraných aktivit (dle realizovaného průzkumu je ZUŠ nebo její vybrané aktivity k dispozici v 9 % obcí).

Školní družiny nebo jiné formy mimoškolní péče o děti fungují při každé základní škole v regionu. To znamená, že školní družiny nebo podobná zařízení umožňující sloučit rodinný a pracovní život fungují ve 23 městech a obcích (tj. 42 %).

Každá mateřská i základní škola má rovněž zajištěné stravování žáků, a to buď vlastními silami, nebo prostřednictvím externích subjektů

Nabídka mimoškolních aktivit je hodnocena jako dostatečná, nicméně je třeba udržet případně mírně zvýšit kvalitu (zejména vybavení).

2.1.9.3 Vzdělávání dospělých a seniorů

Vzdělávání dospělých v běžných oborech zajišťují soukromé subjekty v Litomyšli a Vysokém Mýtě. Tyto subjekty využívají ke svému financování často prostředků ze strukturálních fondů EU.

Dále v obci České Heřmanice zahájila činnost Komunitní škola České Heřmanice, kde je ale vzdělávání financováno především z prostředků vzdělávaných osob.

Dále v regionu působí zejména neziskové subjekty, obce, obecní knihovny atd., které pořádají převážně ojedinělé a úzce zaměřené přednášky, kurzy a besedy.

2.1.9.4 SWOT a opatření

S „Silné stránky“	W „Slabé stránky“
<ul style="list-style-type: none"> • Dostatečné množství školských zařízení • Nabídka volnočasových aktivit pro děti • Dostupnost zařízení a vysoká podpora zřizovatelů i obyvatel • Začleňování znevýhodněných osob do školství alespoň ve větších školách 	<ul style="list-style-type: none"> • Závislost zařízení na rozpočtech obcí • Závislost dostupnosti školských zařízení na dopravě • Nutnost rekonstrukcí školských zařízení • Negativní sociální jevy (morálka, šikana, agresivita, malý zájem rodičů o děti a jejich vzdělávání)
O „Příležitosti“	T „Hrozby“
<ul style="list-style-type: none"> • Spolupráce mezi zřizovateli (obcemi) • Zvyšování statutu pedagogických pracovníků • Zapojení školních psychologů • Nové zajímavé technologie zapojované do výuky • Vznik nových typů škol s alternativními přístupy k výuce • Doplnování výuky navazujícími výchovnými a zájmovými programy v obcích 	<ul style="list-style-type: none"> • Populační vlny ohrožující zejména malé školy • Případné omezení dopravy soukromými dopravci by znamenalo snížení dostupnosti školských zařízení • Stárnoucí budovy a vybavení vesnických škol a související nároky na obecní rozpočty • Nenaplněná kapacita dětí ve třídách • Zavírání venkovských malotřídních škol • Odliv mladých a nedostatečná prorodinná politika státu • Nedůvěra rodičů v malotřídní školy a umístění dětí z vesnic do městských škol

2.1.10 Řízení obcí, informovanost, spolupráce

2.1.10.1 Řízení obcí

Region je charakteristický velkým počtem malých obcí, které obvykle hospodaří s ročním rozpočtem ve výši stovek tisíc až jednotek milionů Kč, což často nedovoluje zaměstnání starosty na plný pracovní úvazek. Tato skutečnost má bezpochyby vliv na objem času, který mohou (zejména neuvolnění) starostové řízení obcí věnovat, ale také na kvalitu řízení obce.

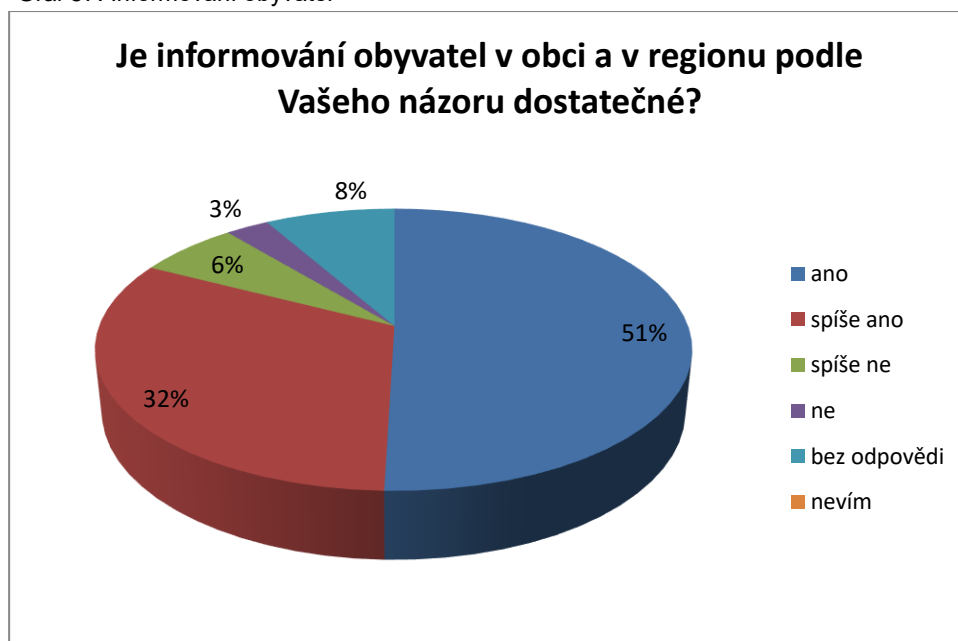
Z celkového počtu 54 je v regionu pro funkci starosty na plný pracovní úvazek uvolněno pouze 21 starostů. Zbýlých 33 starostů (61 %) vykonává tuto funkci ve svém volném čase mimo své hlavní zaměstnání.

2.1.10.2 Informovanost v obcích

Informovaností v obcích je myšlena informovanost interní (tzn. tok informací mezi obcí, obyvatelstvem a subjekty v obci).

Z odpovědí občanů vyplývá, že pouze 9 % obyvatel hodnotí informovanost ze strany obce jako nedostatečnou nebo spíše nedostatečnou (více viz Graf 57).

Graf 57: Informování obyvatel

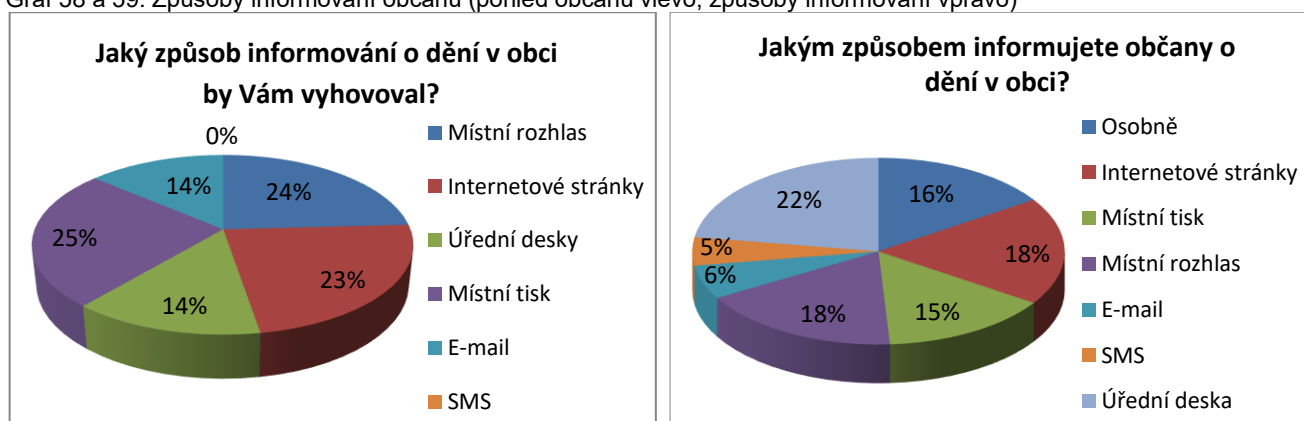

Zdroj: Tvorba MAS

Ze srovnání názorů občanů na způsob informování obyvatel (viz Graf 58) a reálných způsobů komunikace obce s občany (viz Graf 59) je evidentní jistý nesoulad. Občané preferují aktivní cesty informovanosti (místní tisk, rozhlas) nebo web, zatímco aktivní získávání informací, kdy by iniciativně sledovali úřední desky apod., odsouvají do pozadí.

Naproti tomu zveřejňování informací na úředních deskách je nejčastější formou informování obyvatelstva (často jim ale tuto povinnost ukládají legislativní nařízení). Využívání webu a obecního rozhlasu je také poměrně časté a v tomto právě nastává soulad mezi obcemi a obyvateli. Tyto formy komunikace by bylo vhodné posílit, stejně jako využívání místního tisku.

Graf 58 a 59: Způsoby informování občanů (pohled občanů vlevo, způsoby informování vpravo)

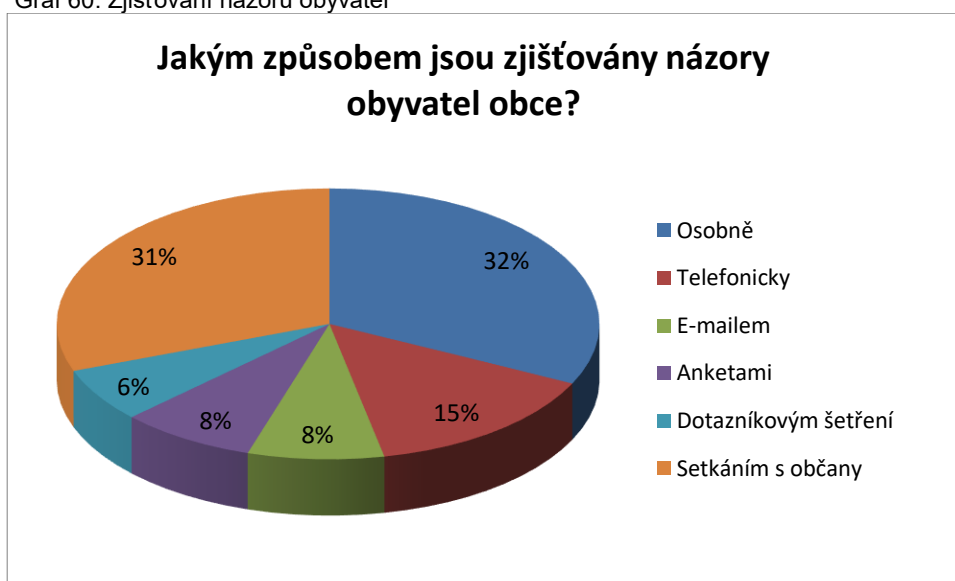

Zdroj: Tvorba MAS

Místní tisk je dle zjišťování vydáván s měsíční periodicitou ve 26 % obcí, zatímco 2x ročně vydává místní tisk 58 % obcí. Minimálně 21 obcí nevydává tisk ani 2x ročně.

Zásadním faktorem správného řízení obcí je také komunikace směrem od obyvatel k vedení obcí. V této oblasti funguje komunitní pojetí, tzn. osobní komunikace a setkávání s občany jsou zásadním komunikačním kanálem směrem k vedení obcí (více viz Graf 60).

Graf 60: Zjišťování názorů obyvatel

Zdroj: Tvorba MAS

2.1.10.3 Informovanost obcí

Informovaností obcí je pro potřeby této části myšlena informovanost zástupců obcí, a to zejména v oblasti řízení obce, administrativních záležitostí a možnostech financování aktivit obce.

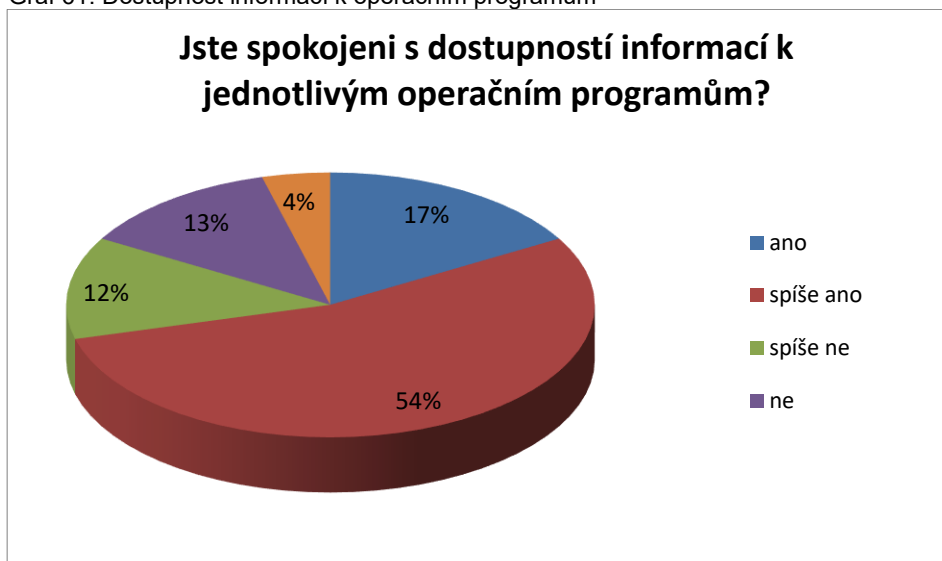
Z osobních jednání se starosty vyplývá, že administrativní zátěž kladená na starosty je poměrně vysoká a zabírá značnou část času věnovaného řízení obce. Zejména neuvolnění starostové vykonávají určité administrativní úkony (především ty s delší periodicitou) po relativně dlouhou dobu.

Příčinou je nutnost vyhledávání informací o samotném administrativním postupu a související legislativě. Aby zástupce obce mohl úkon správně provést, musí se nejdříve se všemi jeho aspekty seznámit. To je problém zejména v obcích s neuvolněným starostou a bez dalšího personálního zajištění.

Získávání informací obcemi o zdrojích financování se omezuje na dostupné granty (veřejné i soukromé), protože informace o vlastních zdrojích mají zástupci obcí dobré.

Z dotazníkového šetření v této oblasti vyplývá, že 25 % zástupců obcí považuje dostupnost informací o operačních programech, výzvách apod. za nedostatečnou (viz graf níže).

Graf 61: Dostupnost informací k operačním programům

Zdroj: Tvorba MAS

Z šetření rovněž vyplývá, že nejčastějším zdrojem informací o dotacích je internet (viz pořadí níže).

1. Internet (48 % odpovědí).
2. Email (24 % odpovědí).
3. MAS (16 % odpovědí).
4. Poradenské firmy (16 % odpovědí).
5. Krajský úřad (8 % odpovědí).
6. Školení a semináře (8 % odpovědí).
7. Informace od svazků obcí (4 % odpovědí).

Pozn.: Uvedené procentuální zastoupení odpovědí nelze vztahovat k 100 %, protože některé odpovědi obsahovaly více zdrojů informací a procentuální vyjádření uvádí výskyt určité odpovědi.

Uvedené odpovědi poukazují na to, že kromě individuálních zdrojů informací funguje podstatnou měrou také spolupráce mezi obcemi, s MAS a s dalšími subjekty.

2.1.10.4 Projekty spolupráce

2.1.10.4.1 Spolupráce s dalšími MAS

MAS Litomyšlsko intenzivně spolupracuje i s dalšími místními akčními skupinami, a to především na projektech zaměřených na předávání zkušeností a poznatků. Právě tyto projekty jsou pro fungování MAS velmi důležité, protože prohlubují vztahy mezi regiony a předáváním know-how lze předejít různým chybným rozhodnutím. Příkladem dobré praxe může být projekt z roku 2015 nazvaný „Společné využití praxe v oblasti evaluace strategií, jehož výstupem je komplexně zpracovaná metodika možných postupů při evaluaci a monitoringu strategií komunitně vedeného místního rozvoje.

2.1.10.4.2 Spolupráce se vzdělávacími institucemi

MAS Litomyšlsko se snaží intenzivně spolupracovat se vzdělávacími institucemi v regionu. Z projektů, které byly ve spolupráci výše zmíněných institucí realizovány, lze zmínit například projekt *Finanční gramotnost pro školy a veřejnost*, soutěž *Nejlepší venkovská školka* a ekovýchovní projekt *Chceme čistý les*. Kromě těchto hmatatelných projektů je však MAS Litomyšlsko především poradenskou institucí, která místním školám předává důležité informace a pomáhá při výběrových řízeních.

2.1.10.5 Shrnutí řízení a informovanosti

S „Silné stránky“	W „Slabé stránky“
<ul style="list-style-type: none">• Komunitní pojetí řízení obcí a spolupráce• Dobrá spolupráce mezi obcemi• Dobrá informovanost občanů (noviny, rozhlas, web)• V Litomyšli existence kabelové televize	<ul style="list-style-type: none">• Administrativní náročnost vedení obcí• Administrativní náročnost spojená s dotacemi
O „Příležitosti“	T „Hrozby“
<ul style="list-style-type: none">• Meziobecní spolupráce v oblasti řízení a informovanosti	<ul style="list-style-type: none">• Klesající poměr času věnovaný řízení obce ve vztahu k administrativě

2.1.11 Bezpečnost

Zajišťování veřejného pořádku a ochrany majetku provádí v rámci výkonu své služby v regionu Policie ČR konkrétně služebny v Litomyšli a ve Vysokém Mýtě. Dále jsou ve třech městech regionu zřízeny útvary městské policie, které dohlíží na pořádek ve větších sídlech.

Bezpečnost v oblasti ochrany obyvatel provádí také jednotky dobrovolných hasičů, působících v jednotlivých obcích, dále hasičský záchranný sbor a další složky integrovaného záchranného systému Pardubického kraje. Výjezdová místa jsou v Litomyšli a ve Vysokém Mýtě s časovou dostupností max. 20 minut.

2.1.11.1 Kriminalita

V regionu MAS nejsou dlouhodobě významnější problémy se zajištěním bezpečnosti z pohledu kriminality. Pardubický kraj, kam celý region MAS spadá, patří z tohoto pohledu mezi nejbezpečnější v republice, a to jak podle počtu spáchaných činů, tak i v poměru počtu spáchaných činů na počet obyvatel (v obou ukazatelích figuruje jako 3. nejbezpečnější). V Pardubickém kraji se v roce 2013 odehrálo 9 092 činů řešených Policií ČR (při republikovém průměru 23 240 činu na kraj), což znamená 0,018 činu na obyvatele (při republikovém průměru 0,028 činu na obyvatele).³⁸

Obce a města v tomto směru působí preventivně, a to provozováním veřejného osvětlení (ve většině obcí) a provozováním kamerových systémů, které pokrývají vybraná místa. Jsou provozovány v širším měřítku především ve městech. V obcích pak slouží především k ochraně majetku soukromých subjektů, které je zároveň provozují.

Na veřejných místech jsou rovněž vylepovány informace a kontakty na prvky integrovaného záchranného systému včetně Policie ČR.

Vysoké Mýto, Litomyšl a Proseč provozují rovněž městskou policii s působností i mimo tato města na základě meziobecní spolupráce.

2.1.11.2 Dopravní bezpečnost

V oblasti dopravní nehodovosti se Pardubický kraj řadí mezi republikově nadprůměrně bezpečné. S 3 622 nehodami za rok 2013 figuruje jako 5. nejbezpečnější ze všech krajů v České republice. Celorepublikový průměr přitom představuje 6 028 dopravních nehod na kraj.

Při srovnání počtu dopravních nehod připadajících na jednoho obyvatele se už Pardubický kraj s počtem 0,0070 nehod na obyvatele pohybuje přibližně na republikovém průměru (0,0075 nehod na obyvatele).³⁹

2.1.11.3 Přírodní vlivy

Přírodní vlivy jsou v posledních letech stále výraznějším faktorem bezpečnosti a zároveň hrozeb.

³⁸ Vyplyvá to z dat Policie ČR (<http://www.policie.cz/clanek/policie-cr-web-informacni-servis-statistiky-statisticke-prehledy.aspx> a ČSÚ http://vdb.czso.cz/vdbvo/tabparam.jsp?voa=tabulka&cislotab=DEM0030PU_KR&vo=tabulka&kapitola_id=19).

³⁹ Zdrojem těchto informací jsou rovněž statistik Policie ČR a ČSÚ (<http://www.policie.cz/clanek/policie-cr-web-informacni-servis-statistiky-statisticke-prehledy.aspx>, http://vdb.czso.cz/vdbvo/tabparam.jsp?voa=tabulka&cislotab=DEM0030PU_KR&vo=tabulka&kapitola_id=19)

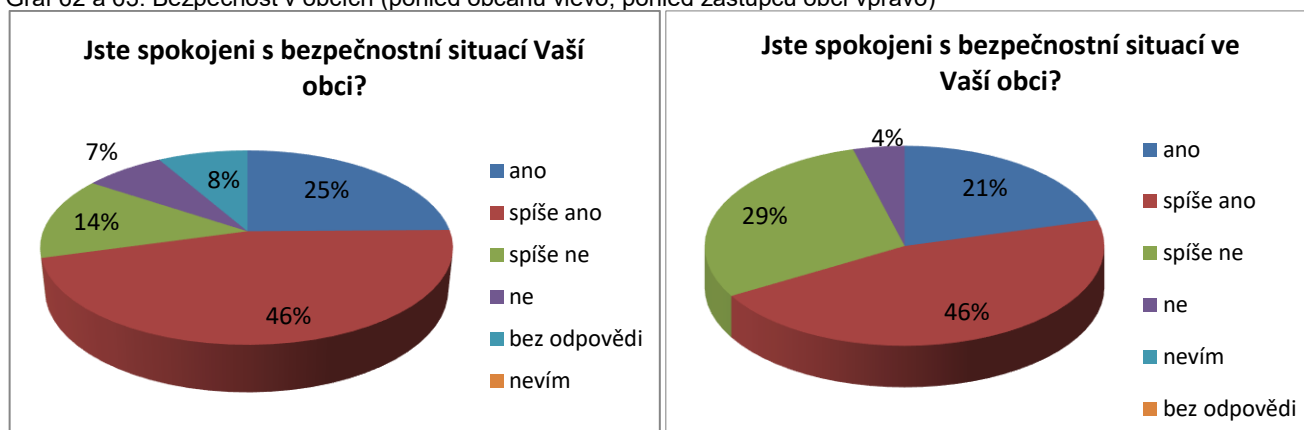
Dle přílohy č. 5 IROPu: Území vymezené pro specifický cíl 1.3 je území působnosti MAS Litomyšlsko ohroženo některými přírodními vlivy, a to ve zvýšeném riziku.

Seznam obcí s rozšířenou působností (ORP), jejichž správní území je dotčené zvýšenými riziky z mimořádných událostí, způsobených změnou klimatu a haváriemi nebezpečných látek je uveden v Tabulce 18. Z ní vyplývá ohrožení regionu zejména orkány a větrnými smrštěmi, sněhovými srážkami a masivními námrazami a suchem.

Přírodním vlivům v území pomáhají čelit zejména hasičské sbory, které by za tímto účelem měly disponovat odpovídajícím zázemím, technikou a výcvikem.

2.1.11.4 Celkový pohled na bezpečnost v regionu

Graf 62 a 63: Bezpečnost v obcích (pohled občanů vlevo, pohled zástupců obcí vpravo)

Zdroj: Tvorba MAS

Z výsledků dotazníkových šetření prezentovaných Grafy 62 a 63 vyplývá, že většina obyvatel i zástupců obcí hodnotí bezpečnostní situaci v regionu pozitivně. Přesto je u obou skupin respondentů evidentní také vnímání jistého prostoru pro zlepšení.

Z uskutečněných setkání a z analýzy strategických dokumentů v regionu vyplývá, že prostor pro zlepšení je především v oblasti bezpečné dopravní infrastruktury a souvisejících technických prvků.

S „Silné stránky“	W „Slabé stránky“
<ul style="list-style-type: none"> • Nízká kriminalita • Podpora obyvatel v bezpečnostních projektech 	<ul style="list-style-type: none"> • Průměrná dopravní bezpečnost • Chybějící prostředky na nákladnou bezpečnou dopravní infrastrukturu
O „Příležitosti“	T „Hrozby“
<ul style="list-style-type: none"> • Dostupnost bezpečnostních technických prvků • Možnost čerpání prostředků ze SF EU na bezpečnou dopravní infrastrukturu 	<ul style="list-style-type: none"> • Rostoucí hustota dopravy • Zhoršující se chování některých účastníků provozu

2.1.12 Zemědělství, potravinářství a lesnictví

2.1.12.1 Zemědělství

Region působnosti MAS Litomyšlsko je silně zemědělským regionem. Celkově s plochou zemědělské půdy zabírající 73,6 % území tak tímto poměrem přesahuje jak průměr Pardubického kraje (60,0 % zemědělské půdy), tak i průměr České republiky, který činí 53,5 % území. Rovněž samotná orná půda zaujímá 58,9 % území MAS, což přesahuje jak průměr republikový, tak všechny krajské průměry.⁴⁰

⁴⁰ Zdroj, ČSÚ

Tabulka 28: Charakter půdy na území MAS (údaje k 31. 12. 2013)

Obec	Celková výměra (ha)	Podíl obce na území MAS					Zemědělská půda celkem
			Orná půda	Zahrady	Ovocné sady	Trvalé travní porosty	
Benátky	478,5	0,9 %	76,7 %	3,1 %	0,2 %	7,8 %	87,7 %
Bohuňovice	423,1	0,8 %	73,7 %	3,1 %	0,3 %	10,1 %	87,3 %
Bor u Skutče	435,3	0,8 %	31,2 %	2,6 %	0,4 %	9,9 %	44,1 %
Bučina	382,6	0,7 %	75,6 %	3,7 %	0,1 %	4,8 %	84,2 %
Budislav	805,7	1,5 %	23,0 %	3,7 %	0,0 %	19,4 %	46,2 %
Cerekvice nad Loučnou	829,1	1,6 %	66,2 %	2,6 %	0,4 %	17,2 %	86,4 %
České Heřmanice	997,1	1,9 %	71,7 %	2,9 %	0,1 %	6,6 %	81,3 %
Čistá	2520,5	4,8 %	50,8 %	1,8 %	0,9 %	9,6 %	63,1 %
Desná	477,7	0,9 %	80,4 %	3,6 %	0,0 %	2,9 %	86,8 %
Dolní Újezd	1970,6	3,8 %	75,1 %	3,4 %	0,9 %	5,6 %	85,0 %
Hluboká	733,8	1,4 %	40,0 %	2,1 %	0,9 %	8,5 %	51,5 %
Horky	267,3	0,5 %	65,2 %	3,1 %	0,0 %	11,6 %	79,9 %
Horní Újezd	773,9	1,5 %	74,9 %	3,2 %	0,0 %	7,3 %	85,5 %
Hrušová	608,0	1,2 %	69,7 %	2,0 %	0,0 %	14,1 %	85,7 %
Chmelík	953,9	1,8 %	53,6 %	1,2 %	0,0 %	8,1 %	62,9 %
Chotěnov	399,6	0,8 %	70,2 %	2,1 %	0,0 %	12,9 %	85,2 %
Chotovice	320,2	0,6 %	73,2 %	1,8 %	0,0 %	13,4 %	88,4 %
Janov	2467,7	4,7 %	41,4 %	1,8 %	0,0 %	6,1 %	49,3 %
Jarošov	512,8	1,0 %	46,7 %	3,2 %	0,0 %	11,6 %	61,5 %
Javorník	548,3	1,1 %	71,3 %	4,4 %	0,0 %	5,4 %	81,1 %
Leština	1073,4	2,1 %	56,9 %	2,4 %	0,6 %	16,5 %	76,4 %
Libecina	481,7	0,9 %	63,2 %	3,1 %	0,0 %	10,6 %	76,9 %
Litomyšl	3344,9	6,4 %	53,1 %	6,1 %	1,1 %	11,7 %	72,1 %
Lubná	1984,8	3,8 %	36,6 %	1,9 %	0,1 %	5,6 %	44,2 %
Makov	689,8	1,3 %	74,9 %	2,3 %	0,0 %	4,8 %	82,0 %
Morašice	1242,7	2,4 %	75,3 %	2,2 %	1,1 %	7,3 %	85,8 %
Němčice	1316,7	2,5 %	49,9 %	3,8 %	0,5 %	11,6 %	65,7 %
Nová Sídla	294,9	0,6 %	58,6 %	3,9 %	0,7 %	18,6 %	81,9 %
Nová Ves u Jarošova	238,3	0,5 %	57,8 %	2,7 %	0,0 %	22,7 %	83,1 %
Nové Hrady	672,5	1,3 %	47,4 %	2,2 %	0,5 %	15,6 %	65,8 %
Osík	1261,7	2,4 %	74,8 %	3,9 %	3,4 %	6,0 %	88,0 %

Obec	Celková výměra (ha)	Podíl obce na území MAS					Zemědělská půda celkem
			Orná půda	Zahrady	Ovocné sady	Trvalé travní porosty	
Ostrov	417,8	0,8 %	81,2 %	1,3 %	0,4 %	5,9 %	88,7 %
Otradov	554,2	1,1 %	49,8 %	2,1 %	0,0 %	22,5 %	74,4 %
Perálec	456,5	0,9 %	51,6 %	2,2 %	0,4 %	29,1 %	83,3 %
Poříčí u Litomyšle	650,6	1,2 %	51,7 %	3,8 %	0,1 %	19,3 %	75,0 %
Proseč	3403,1	6,5 %	24,3 %	2,0 %	0,2 %	23,7 %	50,2 %
Příluka	381,4	0,7 %	78,9 %	2,7 %	0,0 %	9,4 %	90,9 %
Pustina	283,4	0,5 %	81,5 %	2,2 %	0,1 %	2,0 %	85,9 %
Řídký	141,4	0,3 %	46,7 %	1,6 %	0,4 %	31,9 %	80,6 %
Sebranice	1168,8	2,2 %	69,5 %	3,0 %	0,0 %	6,7 %	79,3 %
Sedliště	369,3	0,7 %	77,0 %	1,9 %	0,2 %	7,9 %	86,9 %
Sloupnice	2791,2	5,3 %	52,6 %	3,3 %	0,0 %	9,4 %	65,3 %
Strakov	852,8	1,6 %	26,4 %	1,4 %	0,2 %	8,2 %	36,3 %
Suchá Lhota	218,6	0,4 %	68,3 %	2,7 %	0,0 %	9,9 %	80,8 %
Tisová	1096,6	2,1 %	64,7 %	3,6 %	0,2 %	13,7 %	82,2 %
Trstěnice	2147,4	4,1 %	43,5 %	1,8 %	0,3 %	5,8 %	51,4 %
Tržek	171,0	0,3 %	38,6 %	3,9 %	0,4 %	36,4 %	79,4 %
Újezdec	345,6	0,7 %	87,7 %	1,6 %	0,0 %	1,6 %	90,9 %
Vidlatá Seč	610,3	1,2 %	76,3 %	2,3 %	0,0 %	3,4 %	82,1 %
Vlčkov	283,4	0,5 %	36,5 %	2,4 %	0,0 %	20,0 %	58,9 %
Vračovice-Orlov	291,5	0,6 %	65,0 %	4,7 %	0,0 %	9,4 %	79,1 %
Vysoké Mýto	4202,7	8,1 %	55,0 %	3,4 %	0,1 %	13,7 %	72,3 %
Zádolí	426,0	0,8 %	51,3 %	1,3 %	0,0 %	5,8 %	58,4 %
Zálší	772,8	1,5 %	50,1 %	2,0 %	0,0 %	16,0 %	68,1 %
Zderaz	661,1	1,3 %	34,0 %	1,9 %	0,2 %	8,0 %	44,1 %
Celkem			Průměrně				
	52204,5	100,0 %	58,9 %	2,7 %	0,3 %	11,7 %	73,6 %

Zdroj: ČSÚ

S vysokým podílem zemědělské půdy v území je spojena nutnost budování a obnovy zemědělské infrastruktury, ale také výstavba souvisejících objektů a technického vybavení.

V regionu působí několik zemědělských družstev nebo společností a řada drobných soukromých zemědělců. Převážně se ale věnují zemědělské prvovýrobě a následnou výrobu konečných produktů včetně přidané hodnoty plynoucí z lidské práce provádějí převážně subjekty z jiných regionů (viz níže).

Činnost zemědělských družstev a společností se soustřeďuje na produkci a prodej obilovin, řepky, kukuřice, brambor, porážkových druhů zvířat a produkci mléka (v menší míře ovoce a zeleniny). Část zemědělské produkce je určena pro navazující živočišnou výrobu. Prodej konečných produktů spotřebitelům se omezuje zejména na prodej mléka, ovoce a zeleniny. Zpracování a prodej masných výrobků velkými podniky je ojedinělé.

Menší zemědělské subjekty a podnikatelé se ve větší míře pokoušejí o přímý prodej koncovým spotřebitelům. Zejména jde o prodej mléka, masa, brambor, ovoce a zeleniny. Z komunikace

se zemědělskými podnikateli vyplývá velký zájem o podporu zpracování prvovýrobních produktů do podoby konečných produktů včetně následné distribuce, prodeje a propagace (viz níže).

Záměry soukromých zemědělských podnikatelů (důležitost udána pořadím):

1. Podpora uskladnění a vybavení skladu vlastní produkce.
2. Podpora zpracování a prodeje vlastní produkce.
3. Podpora zřizování krajinných prvků (stromy, rybníčky ...).
4. Zpevněné plochy (manipulační, cesty).
5. Podpora hospodaření v lesích.

Ve významné míře se projevuje zájem o diverzifikaci činnosti malých soukromých zemědělců i do jiných oborů, což by pomohlo kompenzovat zemědělská rizika a také vyrovnat nárazovost zemědělských činností (např. rozdíly typu žně x zimní období). Diverzifikace probíhá například směrem ke stavební výrobě nebo agroturistice, která může těžit z turistické atraktivity regionu. Agroturistika také nabízí možnost prodeje zpracované zemědělské produkce spotřebitelům, a to zejména v souvisejících stravovacích zařízeních.

2.1.12.2 Potravinářství

Problematika potravinářství je zpracovávána v rámci zemědělské problematiky, protože v mnoha oborech se zemědělskou produkcí kryje (ovoce, zelenina ...) a v ostatních na zemědělskou produkci přímo navazuje.

Jen málo velkých subjektů v regionu svou produkci přímo zpracovává. Jde zejména o zpracování masné produkce a výrobu a prodej uzenin (početně v jednotkách subjektů).

Větší zpracovatelé zemědělských produktů v regionu rovněž působí minimálně. Omezují se na produkci mouky, pečiva, zelených produktů.

Na zemědělskou produkci v regionu navazují další zpracovatelské subjekty, které ale zdaleka nedosahují kapacity zpracování zemědělské produkce regionu a většina produktů zemědělské prvovýroby je zpracovávána mimo region.

V regionu je dále rozšířeno zpracování zemědělských produktů malými podnikateli s odpovídající kapacitou. V jednotkách podnikatelů v regionu tak působí zejména řezníci a uzenáři, pekaři a cukráři. Okrajově lze do této oblasti zařadit i pěstitelské pálenice, které kromě alkoholických nápojů produkují například také nealkoholické ovocné nápoje.

Oblast zemědělství je tak závislá na prodeji prvovýrobních produktů a obyvatelé regionu jsou závislí na produkci potravin mimo region.

2.1.12.3 Lesnictví

V rámci části strategie věnované zemědělství je rozebrána také problematika lesnictví, protože zájmová skupina zemědělských subjektů v regionu se rovněž věnuje hospodaření ve vlastních lesích. Kromě nich jsou z pohledu počtu významnými vlastníky lesních pozemků fyzické osoby nepodnikající v zemědělství, hospodařící na malých plochách lesů. Bohužel takto obhospodařované lesy nejsou často v dobrém stavu.

Významným argumentem pro sloučení obou problematik je nezbytné dosažení souladu zemědělských a lesnických prvků v krajině, jejich prolínání, harmonie a prostupování lesních prvků do zemědělské půdy a naopak.

Podíl lesů na celé rozloze území MAS činí 18,9 % rozlohy. Republikový průměr přitom dosahuje 33,8 % lesů (více viz Tabulka 29). Všechny krajské podíly lesů na daných územích jsou podstatně vyšší. Může za to především výše zmíněný podíl zemědělsky obdělávané půdy.

Tabulka 29: Lesní, vodní, zastavěné a ostatní plochy (údaje k 31. 12. 2013)

Obec	Celková výměra (ha)	Podíl na území MAS					Nezemědělská půda celkem
			Lesní pozemky	Vodní plochy	Zastavěné plochy a nádvoří	Ostatní plochy	
Benátky	478,5	0,9 %	2,8 %	0,7 %	1,2 %	7,6 %	12,3 %
Bohuňovice	423,1	0,8 %	6,0 %	0,3 %	1,2 %	5,2 %	12,7 %
Bor u Skutče	435,3	0,8 %	50,6 %	0,3 %	0,8 %	4,1 %	55,9 %
Bučina	382,6	0,7 %	8,4 %	0,3 %	1,9 %	5,3 %	15,8 %
Budislav	805,7	1,5 %	43,1 %	1,5 %	1,1 %	8,1 %	53,8 %
Cerekvice nad Loučnou	829,1	1,6 %	1,5 %	1,4 %	1,9 %	8,8 %	13,6 %
České Heřmanice	997,1	1,9 %	6,2 %	7,3 %	1,4 %	3,8 %	18,7 %
Čistá	2520,5	4,8 %	30,0 %	0,4 %	0,8 %	5,7 %	36,9 %
Desná	477,7	0,9 %	5,8 %	0,2 %	1,2 %	5,9 %	13,2 %
Dolní Újezd	1970,6	3,8 %	7,3 %	0,2 %	1,3 %	6,2 %	15,0 %
Hluboká	733,8	1,4 %	42,9 %	0,3 %	0,8 %	4,6 %	48,5 %
Horky	267,3	0,5 %	11,5 %	1,6 %	1,4 %	5,6 %	20,1 %
Horní Újezd	773,9	1,5 %	6,8 %	0,4 %	0,9 %	6,4 %	14,5 %
Hrušová	608,0	1,2 %	4,1 %	1,9 %	1,6 %	6,7 %	14,3 %
Chmelík	953,9	1,8 %	31,8 %	0,1 %	0,6 %	4,6 %	37,1 %
Chotěnov	399,6	0,8 %	9,2 %	0,2 %	0,9 %	4,5 %	14,8 %
Chotovice	320,2	0,6 %	5,4 %	0,1 %	0,9 %	5,2 %	11,6 %
Janov	2467,7	4,7 %	45,7 %	0,3 %	0,7 %	4,1 %	50,7 %
Jarošov	512,8	1,0 %	32,1 %	0,2 %	0,9 %	5,4 %	38,5 %
Javorník	548,3	1,1 %	13,4 %	0,0 %	1,3 %	4,2 %	18,9 %
Leština	1073,4	2,1 %	17,1 %	0,4 %	1,0 %	5,0 %	23,6 %
Libecina	481,7	0,9 %	17,1 %	0,0 %	1,1 %	4,8 %	23,1 %
Litomyšl	3344,9	6,4 %	11,8 %	1,7 %	3,3 %	11,2 %	27,9 %
Lubná	1984,8	3,8 %	50,8 %	0,2 %	0,8 %	4,0 %	55,8 %
Makov	689,8	1,3 %	12,3 %	0,0 %	1,1 %	4,5 %	18,0 %
Morašice	1242,7	2,4 %	7,7 %	0,6 %	1,2 %	4,8 %	14,2 %
Němčice	1316,7	2,5 %	28,5 %	0,2 %	1,1 %	4,5 %	34,3 %
Nová Sídla	294,9	0,6 %	9,3 %	0,5 %	1,9 %	6,3 %	18,1 %
Nová Ves u Jarošova	238,3	0,5 %	9,1 %	0,2 %	0,9 %	6,6 %	16,9 %
Nové Hradý	672,5	1,3 %	25,3 %	1,0 %	1,2 %	6,7 %	34,2 %
Osík	1261,7	2,4 %	3,3 %	0,7 %	1,6 %	6,6 %	12,0 %
Ostrov	417,8	0,8 %	2,8 %	0,7 %	1,4 %	6,4 %	11,3 %
Otradov	554,2	1,1 %	15,7 %	1,0 %	1,0 %	8,0 %	25,6 %
Perálec	456,5	0,9 %	9,3 %	1,1 %	1,0 %	5,4 %	16,7 %
Poříčí u Litomyšle	650,6	1,2 %	18,0 %	0,4 %	1,1 %	5,5 %	25,0 %

Obec	Celková výměra (ha)	Podíl na území MAS					Nezemědělská půda celkem
			Lesní pozemky	Vodní plochy	Zastavěné plochy a nádvoří	Ostatní plochy	
Proseč	3403,1	6,5 %	43,1 %	0,6 %	1,0 %	5,1 %	49,8 %
Příluka	381,4	0,7 %	2,6 %	0,1 %	1,1 %	5,2 %	9,1 %
Pustina	283,4	0,5 %	9,2 %	N/A	1,2 %	3,7 %	14,1 %
Řídký	141,4	0,3 %	8,8 %	0,0 %	1,2 %	9,4 %	19,4 %
Sebranice	1168,8	2,2 %	10,9 %	0,2 %	1,5 %	8,1 %	20,7 %
Sedliště	369,3	0,7 %	4,8 %	0,7 %	1,2 %	6,4 %	13,1 %
Sloupnice	2791,2	5,3 %	28,9 %	0,2 %	1,1 %	4,4 %	34,7 %
Strakov	852,8	1,6 %	59,8 %	0,5 %	0,6 %	2,9 %	63,7 %
Suchá Lhota	218,6	0,4 %	13,8 %	0,0 %	1,0 %	4,4 %	19,2 %
Tisová	1096,6	2,1 %	7,3 %	5,8 %	1,1 %	3,6 %	17,8 %
Trstěnice	2147,4	4,1 %	43,8 %	0,2 %	0,6 %	4,0 %	48,6 %
Tržek	171,0	0,3 %	N/A	8,8 %	1,5 %	10,3 %	20,6 %
Újezdec	345,6	0,7 %	3,8 %	0,2 %	1,5 %	3,6 %	9,1 %
Vidlatá Seč	610,3	1,2 %	11,6 %	0,0 %	1,2 %	5,2 %	17,9 %
Vlčkov	283,4	0,5 %	36,8 %	0,0 %	1,0 %	3,2 %	41,1 %
Vračovice-Orlov	291,5	0,6 %	13,1 %	2,1 %	1,2 %	4,5 %	20,9 %
Vysoké Mýto	4202,7	8,1 %	13,6 %	0,9 %	3,5 %	9,7 %	27,7 %
Zádolí	426,0	0,8 %	38,3 %	0,0 %	0,8 %	2,5 %	41,6 %
Zálší	772,8	1,5 %	17,4 %	9,5 %	1,0 %	4,0 %	31,9 %
Zderaz	661,1	1,3 %	48,1 %	0,5 %	1,0 %	6,3 %	55,9 %
Celkem			Průměrně				
	52204,5	100,0 %	18,9 %	1,1 %	1,2 %	5,6 %	26,4 %

Zdroj: ČSÚ

Ačkoliv v porovnání s republikovým průměrem nedosahuje region MAS vysokého podílu lesních pozemků, některé obce ale množstvím lesních pozemků republikový průměr přesahují, či se starají o poměrně velká lesní hospodářství, a to především obce Proseč, Janov, Lubná a Čistá. S tím je samozřejmě spojena potřeba a povinnost spravovat lesnickou infrastrukturu, která není v současné době ideální a bude nutná její obnova.

Lesnické aktivity představují převážně údržbu a kultivaci lesních porostů, která spočívá v udržování, obnově a výsadbě lesních kultur. Nezbytnou součástí je také řešení problematiky kalamitních stavů způsobených povětrnostními nebo biologickými vlivy.

Soukromí vlastníci hospodařící na malých plochách lesů využívají většinou jen základní techniku, která jim postačuje k likvidaci odumřelých, poškozených nebo napadaných stromů a opětovnému osázení. Nutno podotknout, že morálka malých vlastníků lesů v udržování a obnově lesních porostů není v regionu nejlepší a stav lesů tak není vždy dobrý (rovněž je obtížná kontrola).

Zemědělství podnikatelé, kteří hospodaří na podstatně větších plochách, mají většinou podstatně lepší přístup. Jejich problémem ale je potřeba nákladnější techniky ve srovnání s malými vlastníky, protože údržba velkých ploch lesů by byla se základní technikou časově i fyzicky velice náročná až nereálná.

Lesy nejsou však využívány pouze k produkčním funkcím, ale také jako velmi oblíbené místo k rekreaci. Lesy regionu jsou protkány množstvím cyklostezek a turistických cest. I z toho důvodu je nutné věnovat větší péči lesní infrastruktuře, a to nejen co do kvality, ale také do kvantity.

2.1.12.4 Shrnutí informací o zemědělství, potravinářství a lesnictví

S „Silné stránky“	W „Slabé stránky“
<ul style="list-style-type: none"> • Kvalitní pracovní síla ve vedení i produkci • Spolupráce zemědělských podniků a obcí • Veliké množství zemědělské půdy • Kvalitní půdní substrát 	<ul style="list-style-type: none"> • Zaměření na prvovýrobu s nízkou přidanou hodnotou • Nízká úroveň (kvantitativně) živočišné výroby • Velké množství drobných vlastníků lesních pozemků • Nízká vybavenost lesnickou technikou • Minimální vybavenost provozů zemědělských podnikatelů pro potravinářskou výrobu
O „Příležitosti“	T „Hrozby“
<ul style="list-style-type: none"> • Diverzifikace činností zemědělců do jiných oborů • Turistická atraktivita regionu • Popularita a propagace kvalitních regionálních produktů v rámci ČR i EU • Využití zemědělské produkce mimo potravinářství • Potenciál plynoucí ze spolupráce subjektů (zejména) 	<ul style="list-style-type: none"> • Vliv klimatických změn a povětrnostních extrémů • Riziko eroze půd v regionu

2.1.13 Turistický ruch

Region se zavedl jako destinace velmi různorodých návštěvnických účelů, které dnes můžeme považovat za tradiční a stabilní. Různost se pochopitelně odráží v odlišných skupinách, a především odlišných výdajových prioritách, hodnotových postojích a dalších charakteristikách. Z těchto důvodů není praktické uvažovat o jednotné destinační strategii. Dílčí území musí hledět na potřeby svých návštěvníků. Jediné, co nyní do roku 2020 může strategicky fungovat vcelku, jsou určité podpůrné a doplňkové produkty a komunikace, které by se prosadily do portfolia jejich zážitkových hodnot.

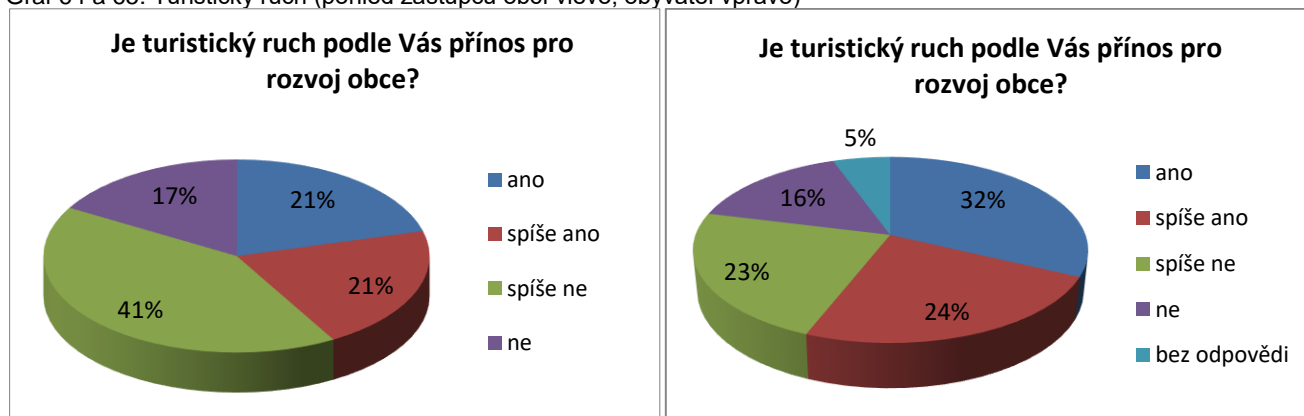
Za hlavní cíl si turisté vybírají Litomyšl. Děje se tak bez nebo s minimálním vnímáním okolí města, resp. regionu. Litomyšl patří k nejnavštěvovanějším místům v České republice a v přepočtu na počet obyvatel je v desítku nejatraktivnějších měst. Návštěvnické skupiny zahrnují všechny socioekonomické kategorie a bez nadsázky téměř každý občan republiky město v životě navštíví.

Skupinové výpravy jako školní výlety spojují Litomyšl s cíli mimo region. Rodiny s dětmi nebo návštěvníci kulturní sezóny jsou zase soustředěni na město a je obtížné oslovovat je další odlišnou tematikou v regionu.

Druhé z center, Vysoké Mýto, není a stěží kdy bude turisticky zvláště atraktivní jako zmiňovaná Litomyšl, a to i přes množství kulturních a architektonických památek. Návštěvy jsou zde spíše krátkodobé (zastávkou, průjezdem nebo několik málo dní). Omezenou skupinu tvoří lidé okolo zdejšího autodromu a jeho programů. Většina ostatního území je venkovská vrchovina. Na ní se usadili chalupáři, cykloturisté, pěší turisté, houbaři a podobně. V tomto prostoru nacházejí spoustu přírodních neformálních hodnot, aniž by museli využít placené služby nebo infrastrukturu. Tento typ návštěvníků je úsporný v místních útratách včetně ubytování a nezbytných výdajů. Atmosféru potvrzuje také zřizování cyklostezek, rychlých občerstvení, takže se pobyt racionalizuje a neozvláštňuje. Vysokému Mýtu a jeho okolí obecně by prospěla významnější propagační kampaň.

Z dotazníkového šetření v regionu je evidentní, že jsou v regionu místa (obce) a subjekty, které nejsou turistickým ruchem blízkých center dotčeny a nemají tudíž měřitelný přínos (viz Graf 64 a 65).

Graf 64 a 65: Turistický ruch (pohled zástupců obcí vlevo, obyvatel vpravo)

Zdroj: Tvorba MAS

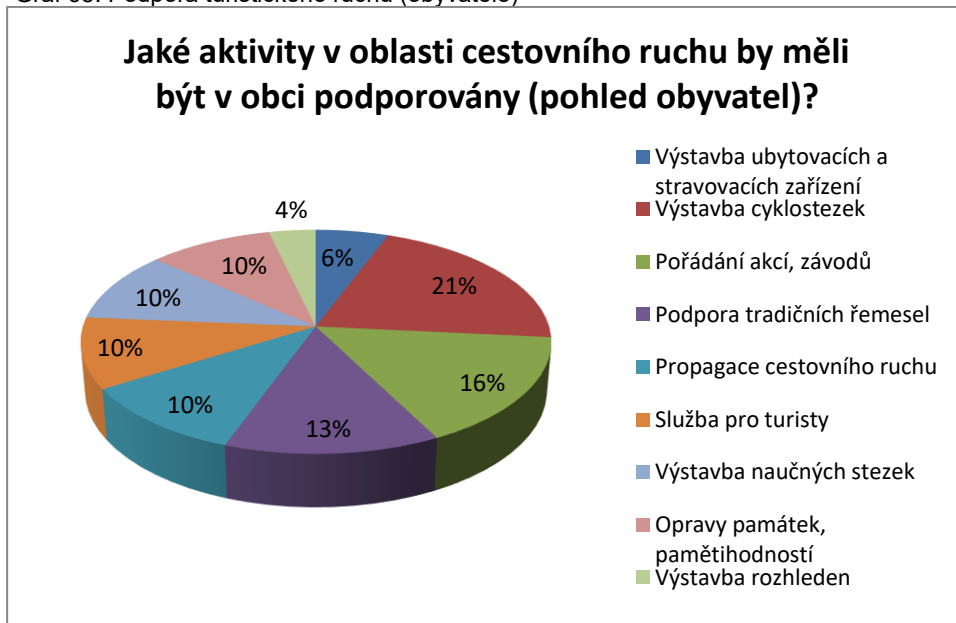
Vztah mezi počtem (člověkodny) návštěvníků a regionem (územím, prostředím) můžeme chápat jako vyvážený. Není tedy podstatné cílit na zvyšování návštěvnosti. Prospěch regionu a místních obyvatel napříště může ležet spíše na proměnách chování návštěvníků. Prostor se nabízí v oblasti vyšších útrat za místní produkci, v šetrnosti ke krajině a přírodním hodnotám, ve sdílení služeb s místními tak, aby tyto služby a podniky byly lépe udržitelné a prosperující. Kromě Litomyšle samotné regionu chybí nápaditější a obsáhlejší způsoby informování a motivování návštěvníků zavítat do míst mimo město, které stojí za návštěvu. V tomto ohledu zůstává turistická informovanost zaměřena na zavedené cíle. Jen zřídka se snaží přiblížit další možné zajímavosti a pěkná místa. Ani obce dosud nepřijaly tezi, že mohou ukazovat více a nepracují na údržbě a zviditelnění drobných památek nebo krajinných scenérií. Z odpovědí, které MAS získala z dotazníků, jsou přitom patrné ambice i ve skromných venkovských sídlech ukázat a poskytnout návštěvníkům více než dosud (viz Grafy 67 a 68).

Graf 67: Podpora turistického ruchu (obce)

Zdroj: Tvorba MAS

Graf 68: Podpora turistického ruchu (obyvatelé)

Zdroj: Tvorba MAS

V regionu je evidentní snaha a potenciál vytěžit z jeho návštěvnosti více. Nejde tak ani o počet návštěvníků, protože ten není vzhledem k typologii zařízení a segmentaci územní statistiky ani přibližně doložitelný. Potenciál přínosů je možné rozvinout i na stávající návštěvnost:

- propagací a důkladnějším popularizačním popisem míst a obcí;
- podrobnější a přesnější navigací;
- vyšší úrovní základních služeb namísto pouhých občerstvení a výčepů;

- zařazením místní produkce do oblasti trendů zdravé výživy, péče o kondici, návratu k přírodním zdrojům, objevování lokální historie a příběhů.

Opatření, která mohou takovému rozvoji prospět, lze zahrnout do strategických oblastí agroturistiky, informačních systémů a regenerace krajinných prvků.

2.1.13.1 Shrnutí informací o turistickém ruchu

S „Silné stránky“	W „Slabé stránky“
<ul style="list-style-type: none"> • Atraktivnost města Litomyšl • Množství zajímavých památek, míst a akcí v regionu 	<ul style="list-style-type: none"> • Slabá propagace a informovanost týkající se cílů mimo Litomyšl • Turistická infrastruktura a služby mimo centra
O „Příležitosti“	T „Hrozby“
<ul style="list-style-type: none"> • Možnost agregace místní a turistické poptávky, a tím rozvoj služeb • Potenciál regionálních produktů a služeb (farmářské produkty, agroturistika) 	<ul style="list-style-type: none"> • Ekonomická situace v ČR i ve světě

2.2 Vyhodnocení rozvojového potenciálu území

Region Litomyšlsko je obecně vzato region venkovský. Dvě největší města nemají velikost okresních měst, ačkoliv v porovnání s ostatními sídly regionu jsou výrazně dominantní a spádová. Z těchto hledisek nemůžeme potenciál regionu poměřovat s většími centry a region ani nemá dlouhodobé ambice k radikální změně typu velké produkční investice nebo zóny. Zpětný pohled nás přesvědčuje, že dosavadní dynamika a poklid v území je vyváženým způsobem rozvoje a zdrojem vyšší míry spokojenosti, jak dokládá provedené šetření.

2.2.1 Územní plánování

Územně plánovací dokumentace obcí se i díky podpoře z IOP (Integrovaný operační program) vesměs aktualizovala a splňuje požadavky novelizované legislativy. V regionu působí nejsilněji nadřazená ÚPD (územně plánovací dokumentace) okolo trasy plánované rychlostní komunikace R35. Týká se obou městských celků, protože zde vzniknou kompletní obchvaty, které samozřejmě změní poměry v užívání širšího území. Vedle nových rozvojových zón dojde určitě k útlumu či stagnaci v některých městských čtvrtích, podobně se poměry mohou otočit v obcích, které nová trasa mine namísto současného průjezdu. Problémem, který dosud není dořešen, je existence tzv. severní a jižní varianty obchvatu Litomyšle. Už z názvu je jasné, jak rozdílný dopad na město mezi nimi bude. V jižní části regionu je stav ÚPD stabilní, je zde osídlení s nízkou hustotou, ale bez velkých ochranných nebo infrastrukturních záměrů.

2.2.2 Rozvojová území

Plochy pro rozvoj má v zásadě každá obec regionu. V jižní části území však tyto účely dokáže ve velké míře saturovat existující zástavba a plochy, protože je tu stále dost nevyužívaných majetků. Výraznější nová zástavba hospodářského účelu a zábor ploch se v jižní části regionu nepředpokládá. Pro velké provozy zde není dost pracovních sil a dopravní kapacity infrastruktury nebo vodohospodářské zázemí. V těchto menších obcích je ale dostatek zón k obytné výstavbě. Problémem je infrastrukturní příprava. Občanská vybavenost může být řešena ve stávajících nevyužitých kapacitách rekonstrukcemi a z části terénní službou.

V severní části území, kde dominují Vysoké Mýto a Litomyšl, je a bude trvalým impulsem tranzitní rychlostní doprava mezi Hradcem Králové a Olomoucí, resp. Brnem. Rychlostní komunikace sem bude po roce 2020 schopná přivést nové pracovní síly, ale stejný efekt platí opačně, protože např. Pardubice se časově velmi přiblíží. Novou konkurencí se může stát křižovatka mezi Jevíčkem a Moravskou Třebovou (Olomouc vs. Brno), kde je dosud velký útlum. Strategie tedy bude považovat rozvoj do roku 2020 za neutrální s tím, že se změny mezi hospodářským využíváním území vzájemně kompenzují.

Obecně lze za rozvojová území považovat zejména katastry malých obcí s nízkou hustotou zalidnění. Značná koncentrace obcí tohoto typu se nachází na území ohraničeném na jižním okraji městem Proseč, obcemi Lubná a Sebranice a na severu pak městem Vysoké Mýto. Některé další se pak nacházejí severozápadně od Litomyšle (více viz 1.1.1 Stručný popis území). Některé obce mají opravdu velký prostor k rozvoji.

Další typy území jako rekreační nebo památkové zóny jsou naprosto přirozenou součástí regionu i života v něm a nepůsobí žádná omezení.

2.2.3 Potenciál území – subjekty

Region má štěstí, že dlouhodobá tradice průmyslových a zemědělských podniků tvořících nosnou kostru hospodářství, a tím i územních vztahů, pokračuje v založených intencích. Provozy tradičních

značek Karosa, Vertex i pod novou subjektivitou udávají profil pracovní síly, charakter investic vlastních i kooperujících partnerů a také stanoví kapacitní limity v městské zástavbě. Současná úroveň jejich investic a produkce už nebude zřejmě narůstat nad záměry promítnuté do ÚPD. Proto i pro další průmyslové subjekty existuje ve městech dostatek místa „na zelené louce“ i v nevyužívaných areálech.

Ve venkovské části regionu je potenciál stanoven lesním a zemědělským hospodářstvím a vlastnictvím. V současné evropské prvovýrobě i zpracování není představitelné, že by zde mohla vznikat větší investice nároující nové plochy a měnící vztahy v území.

Pro všechny subjekty v regionu bude do roku 2020 zřejmě nejvlivnějším územním investorem ŘSD⁴¹ a jeho nakládání při stabilizaci území k výstavbě rychlostní komunikace R35. Tyto operace totiž mají pro ostatní podniky i města fakticky dlouhodobou setrvačnost.

V regionu je potenciál spíše k většímu množství menších rozvojových prvků než k velké investici:

- Velký potenciál k rozvoji mají bezesporu neziskové organizace a další subjekty poskytující sociální služby.
- Dále je evidentní snaha spolků a dalších subjektů o nabídku možností pro sladění pracovního a rodinného života (spolky, mateřská a volnočasová centra, školní družiny ...).
- Rozvoj mobilních služeb.
- Rozvoj sdílených služeb pro obce a další subjekty v regionu.
- Rozvoj alternativních školských zařízení.
- Rozšíření produkce a nabídky služeb zemědělských subjektů.
- Rozšíření výroby stávajících zavedených podnikatelů.
- Rozvoj služeb v souvislosti se snahou o rozšíření turistického ruchu.
- Atd.

Co se týče pracovních sil, pro uvedené případy rozvoje je jich dostatek a jsou dostatečně kvalifikované. Problém s nedostatkem pracovní síly (např. v jednom oboru) v důsledku příchodu významného investora se nepředpokládá. I průmyslové zóny ve městech mají poněkud menší ambice.

Níže uvedená Tabulka 30 znázorňuje dostupnost pracovní síly v Pardubickém kraji, jehož je celé území MAS součástí, a lze tak údaje analogicky přibližně převést do parametrů území. Vzdělanost obyvatelstva je také popsána v kapitole 2.1.1 Obyvatelstvo.

⁴¹ Ředitelství silnic a dálnic

Tabulka 30: Počty uchazečů o zaměstnání

CZ-ISCO	Název profese	Počet uchazečů
711	Řemeslníci, kvalifikovaní pracovníci hlavní stavební výroby	2 050
522	Provozovatelé maloobchodních prodejen, prodavači	1 908
411	Všeobecní administrativní pracovníci	1 689
821	Montážní dělníci výrobků a zařízení	641
512	Kuchaři (kromě šéfkuchařů), pomocní kuchaři	630
541	Pracovníci v oblasti ochrany a ostrahy	622
722	Kováři, nástrojaři a příbuzní pracovníci	574
832	Řidiči motocyklů a automobilů (kromě nákladních)	567
513	Číšníci, servírky a barmani	548
833	Řidiči nákladních automobilů, autobusů a tramvají	517
712	Řemeslníci a kvalifikovaní pracovníci při dokončování staveb	503
834	Obsluha pojezdových zařízení	431
311	Technici ve fyzikálních a průmyslových oborech	371
752	Zpracovatelé dřeva, truhláři a příbuzní pracovníci	326
723	Mechanici a opraváři strojů a zařízení (kromě elektrických)	306
332	Odborní pracovníci v oblasti pojišťovnictví, obchodní zástupci	302
532	Pracovníci osobní péče ve zdravotní a sociální oblasti	290
514	Kadeřníci, kosmetici a pracovníci v příbuzných oborech	277
753	Výrobci oděvů, výrobků z kůže a kožešin	263
721	Slévači, svářeči a příbuzní pracovníci	221
713	Malíři a pracovníci, pracovníci povrchového čištění budov	209
432	Úředníci v logistice	207
751	Výrobci a zpracovatelé potravin a příbuzní pracovníci	202
422	Pracovníci informačních služeb	197
741	Montéři, mechanici a opraváři elektrických zařízení	191
334	Odborní administrativní pracovníci a asistenti	190
611	Zahradníci a pěstitelé	190
431	Úředníci pro zpracování číselných údajů	189
235	Ostatní specialisté v oblasti výchovy a vzdělávání	140
333	Zprostředkovatelé služeb	103
343	Odborní pracovníci v oblasti umění a kultury, šéfkuchaři	92
263	Specialisté v sociální, církevní a v příbuzných oblastech	91
441	Ostatní úředníci	90
9 . . .	Pomocní a nekvalifikovaní pracovníci celkem	7 109
Z toho:		
911	Uklízeči a pomocníci v domácnostech, kancelářích, hotelích	810
921	Pomocní pracovníci v zemědělství, lesnictví a rybářství	129
931	Pomocní pracovníci v oblasti těžby a stavebnictví	400
932	Pomocní pracovníci ve výrobě	1 663
933	Pomocní pracovníci v dopravě a skladování	337
941	Pomocní pracovníci při přípravě jídla	77
961	Pracovníci s odpady	204
962	Ostatní pomocní pracovníci	205

Zdroj: Situace na trhu práce v prvním čtvrtletí roku 2014 (Úřad Práce ČR)

2.2.4 Potenciál území – oblastí

MAS chápe rozvojový potenciál území ve struktuře, která se dosud osvědčuje. Zde není patrný územní defekt s výjimkou kapacity tranzitní dopravy. Naopak územní a krajinné poměry ladí s rozsahem lidských činností, které se zdají konkurenceschopné. Šetrnost, která pozvolný rozvoj

doprovází, nese ovoce neformální, neokázalé udržitelnosti kulturní krajiny a komunity životního prostředí sídel. Proto je strategií bez problémů akceptován rozvoj v obcích dle platné ÚPD.

V regionu je pro významnější podnikatelské počiny prostor zejména v průmyslových zónách měst.

Výroba motorových vozidel ve Vysokém Mýtě nabízí prostor pro rozvoj sítě menších subdodavatelských podniků, což je pro takovou výrobu typické.

V celém regionu je pak prostor pro rozvoj některých typů služeb, kterým by mohla pomoci poptávka podpořená turismem, což by napomohlo rozvoji turistické infrastruktury i občanské vybavenosti.

Rovněž je prostor pro řadu menších podniků nebo živností z oblasti základní obslužnosti službami nebo v oblasti mobilních služeb.

Prostor rovněž existuje v oblasti zemědělství, a to zejména ve zpracování prvovýrobních produktů, prodeje konečných produktů, diverzifikace do jiných oborů nebo agroturistiky.

Ve všech obcích pak existuje velký prostor pro poptávku v oblasti vybavení obcí veřejnými statky (komunikace, chodníky, prostranství, společenské prostory ...) a technickou infrastrukturou (kanalizace, plynofikace, osvětlení, rozhlas ...).

2.2.5 Využití vlastních prostředků

Z předchozího je zřejmé, že obce regionu si nenárokují extrémní výdaje na rozvoj. Také zdejší podniky investují vyrovnaně. Trvalým problémem regionu je a bude nižší hustota osídlení, tedy i nižší daňové příjmy z redistribuce násobené koeficienty pro malé obce. Proto je důležitým analytickým záměrem pro strategii, aby se region, resp. obce nepouštěly do plánů překračujících jejich výdajovou sílu. Smyslem je, aby investice navazovaly na existující majetky a infrastrukturu a zhodnocovaly méně využitě kapacity. Stejně důležité přitom bude zohledňování provozních rozpočtů, neboť ani ekologické či jiné normativy nesmí rozvoj obcí přivést do rozpočtových deficitů a následně neudržitelnosti toho, co mělo být rozvojem.

Možnosti obcí znázorňuje následující Tabulka 31. Výkyvy v rozpočtech poukazují zejména na čerpání dotačních prostředků.

Tabulka 31: Příjmy a výdaje obcí (v tis. Kč)

	2010		2011		2012		2013	
	Příjmy	Výdaje	Příjmy	Výdaje	Příjmy	Výdaje	Příjmy	Výdaje
Benátky	4 686	2 889	4 473	2 515	4 074	3 848	4 344	4 574
Bohuňovice	1 649	1 381	1 859	1 988	1 757	1 648	1 907	1 793
Bor u Skutče	1 881	1 336	14 664	17 139	7 811	6 875	2 124	1 945
Bučina	2 734	2 105	2 699	1 968	2 837	2 173	3 021	4 388
Budislav	5 120	5 170	6 915	5 478	5 710	6 028	7 009	6 884
Cerekvice nad Loučnou	11 006	14 366	17 492	17 433	12 992	9 769	13 124	10 387
České Heřmanice	8 880	8 336	5 730	5 621	10 161	10 497	7 752	6 056
Čistá	17 335	20 347	21 012	30 000	15 402	11 101	15 699	11 444
Desná	3 507	3 272	4 175	2 508	3 328	3 281	5 367	6 810
Dolní Újezd	35 520	35 656	60 200	60 971	81 285	101 440	39 825	33 702
Hluboká	2 807	2 037	2 845	3 316	2 847	2 434	3 197	2 820
Horky	1 141	3 251	2 924	3 400	3 096	1 015	1 539	1 245
Horní Újezd	4 776	4 757	4 684	4 654	5 406	5 697	5 352	13 082
Hrušová	3 300	4 732	7 992	3 143	3 530	2 113	4 208	4 311
Chmelík	2 820	1 794	3 203	2 220	2 996	2 497	5 752	7 406
Chotěnov	2 150	2 768	1 854	2 022	2 804	2 713	2 148	2 210
Chotovice	1 492	1 199	1 491	1 314	1 599	2 077	1 955	5 776
Janov	16 904	14 090	14 875	15 287	17 885	16 013	16 638	14 512
Jarošov	2 498	2 136	6 757	4 717	4 480	6 637	4 127	4 766
Javorník	4 579	3 068	2 668	2 331	2 651	2 551	3 101	1/920
Leština	12 442	10 016	3 779	4 265	3 760	4 650	4 836	3 243
Libecina	2 157	1 337	1 886	1 451	2 028	1 506	2 934	2 204
Litomyšl	331 140	383 800	306 548	290 601	291 727	274 742	305 362	289 157
Lubná	11 393	10 552	11 920	12 774	11 972	10 611	14 587	12 195
Makov	3 868	4 358	4 043	2 932	4 017	4 164	5 179	5 430
Morašice	9 588	9 461	9 309	8 807	8 982	10 032	10 616	8 611
Němčice	17 738	10 460	11 478	11 889	10 466	10 121	12 853	12 107
Nová Sídla	2 174	2 036	2 109	2 078	2 802	2 166	2 509	1 649
Nová Ves u Jarošova	1 042	1 226	1 204	1 093	1 218	1 385	1 330	1 061
Nové Hrady	21 472	20 289	6 086	3 558	4 198	3 880	5 702	5 572
Osík	19 626	11 172	10 401	10 753	11 972	12 305	12 821	13 568
Otradov	2 691	3 556	2 507	2 523	2 676	2 272	3 050	2 723
Perálec	11 447	2 625	4 428	3 770	4 027	3 994	3 817	3 170
Poříčí u Litomyšle	18 034	14 027	13 130	10 925	18 431	20 634	6 325	5 950
Proseč	40 006	35 893	35 729	33 861	31 826	28 776	41 264	37 653
Příluka	2 419	1 447	2 338	1 737	2 354	2 254	2 776	2 308
Pustina	956	906	930	813	1 183	1 225	1 048	1320
Řídký	922	588	1 177	991	969	448	1 175	781
Sebranice	10 188	10 300	14 753	11 416	10 462	12 791	16 083	14 701
Sedliště	2 196	1 637	2 376	1 555	2 158	1 716	2 734	1 323
Sloupnice	18 747	16 613	25 028	31 031	18 041	15 174	42 604	46 589
Strakov	4 888	6 273	4 021	2 570	3 154	3 581	3 976	2 830
Suchá Lhota	1 407	1 184	1 265	975	1 217	1 105	1 354	1 105
Tisová	17 896	20 751	8 028	9 254	6 990	6 841	7 692	6 683
Trstěnice	22 325	24 960	7 952	7 361	7 893	8 360	10 225	7 289
Tržek	1 523	1 173	1 425	1 117	1 600	1 104	2 765	2 910
Újezdec	1 500	1 148	1 492	2 005	2 403	1 107	1 858	2 598
Vidlatá Seč	3 347	2 920	3 520	3 993	3 675	3 129	3 968	3 462
Vlčkov	1 104	1 560	970	4 349	4 036	937	1 282	792
Vračovice-Orlov	1 996	1 660	2 057	1 851	1 900	1 518	2 182	1 549
Vysoké Mýto	422 183	389 583	286 489	298 080	205 293	198 095	232 515	214 855
Zádolí	1 106	924	1 005	1 100	1 085	810	1 359	896
Zálší	3 036	2 401	2 986	2 882	2 939	2 584	3 942	2 348
Zderaz	3 539	2 771	4 000	2 849	5 095	3 222	13 517	16 173

Zdroj: monitor.statnipokladna.cz

Jako nezanedbatelný se projevil v minulých letech potenciál komunitní spolupráce, kdy rozpočty řady projektů byly značně sníženy zapojením místních subjektů a obyvatel v území. Zapojené osoby a subjekty mohou i do budoucna přispět formou věcného plnění, poskytnutí techniky nebo materiálu.

Tyto zdroje však mohou nalézt své uplatnění jen v technologicky a odborně nenáročných projektech.

2.3 SWOT analýza celková

S „Silné stránky“	W „Slabé stránky“
<ul style="list-style-type: none"> • Rozmanitá a atraktivní příroda • Relativně dobrý stav životního prostředí a ekologické chování obyvatel • Nízký počet velkých zdrojů znečištění • Propracovaná vzdělávací infrastruktura • Dostatečně hustá silniční síť • Existující síť cyklotras • Existence dvou turisticky atraktivních měst Litomyšl a Vysoké Mýto • Napojení obcí na veřejný vodovod • Komunitní přístup a podpora ze strany obcí. • Komunitní život, aktivita sportovních i jiných spolků • Vysoká míra sociální soudržnosti a identifikace obyvatel s místní komunitou • Aktivní občanská společnost a veliké množství spolků • Dobrá úroveň zdravotnických a sociálních služeb • Bezpečnost území, nízká kriminalita a poměrně nízké ohrožení sociálně patologickými jevy (vyjma Vysokého Mýta) • Význam kulturních památek a přírodních lokalit • Existence stabilních zaměstnavatelů, relativně nízká nezaměstnanost • Dobré hospodaření obcí (nízká zadluženost) • Vysoký potenciál pro rozvoj turismu 	<ul style="list-style-type: none"> • Slabá infrastruktura pro ukládání odpadů • Závislost subjektů v obcích na obecním rozpočtu • Nízká úroveň některých typů technické infrastruktury • V menších obcích nevyřešen problém nakládání s odpadní vodou • Značná bariérovost měst a obcí • Nízká kupní síla malých obcí – poptávka • Stárnutí populace a odliv mladých lidí • Špatné uplatnění uchazečů o zaměstnání z rizikových skupin • Rostoucí závislost na sociálních službách a sociálním podnikání • Financování a propagace památek. • Vlastnosti dostupné pracovní síly nekorespondují s poptávkou • Absence napojení na dálniční síť • Špatný stav silnic a chodníků • Absence nebo špatný technický stav kulturních zařízení • Nedostatečná občanská vybavenost v malých obcích • Administrativní náročnost kladená na subjekty v souvislosti s řízením projektů a financováním • Vysoký podíl prvovýroby na zemědělské produkci. • Nízká úroveň turistické infrastruktury a informovanosti

O „Příležitosti“	T „Hrozby“
<ul style="list-style-type: none"> • Dobudování rychlostní silnice R 35 • Budování cyklostezek mezi obcemi • Možnost ekonomického využití odpadkového hospodářství. • Zvyšování úrovně spolupráce a počtu společných projektů regionálních aktérů • Případné dotační prostředky na eliminaci slabých stránek a hrozeb • Alternativní formy dopravy v regionu (cyklodoprava, senior doprava) • Mobilní služby a služby pro turisty. • Posílení terénních sociálních a zdravotnických služeb • Rozvoj občanské vybavenosti v souvislosti s dalším populačním růstem • Potenciál cestovního ruchu (zlepšení propagace a infrastruktury) • Vyšší využití potenciálu regionu k turismu • Příliv turistů z důvodu rostoucí oblíbenosti dovolené v ČR • Zvýšení informovanosti o dostupnosti zboží, služeb a sociálních služeb v regionu • Propagace regionálních produktů a služeb • Příchod investorů do regionu • Možnost stabilizace zemědělských subjektů diverzifikací činností, zpracováním prvovýroby a projekty spolupráce • Možnost využití dotačních titulů • Zvýšení participace obcí v regionu 	<ul style="list-style-type: none"> • Rozšířená zástavba zemědělské půdy • Ztráta rozmanitosti a atraktivnosti krajiny • Ohrožení půdy větrnou a půdní erozí • Následky nevhodného nakládání s odpady na životní prostředí • Omezení dopravy soukromými dopravci • Stárnoucí budovy a vybavení obecních budov ohrožují plnění účelu a kladou vysoké nároky na rozpočet obce • Vlivy nízké úrovně infrastruktury obce na život a životní prostředí • Dopady na regionální dopravu vlivem rekonstrukcí klíčových komunikací • Zvýšená intenzita dopravy • Zánik litomyšlské nemocnice • Nedostatečná kapacita sociálních a zdravotních služeb z důvodu stárnutí populace v regionu • Stáří nemovitostí • Stárnutí populace, růst počtu jinak sociálně vyloučených osob a s tím spojené vyšší nároky (a náklady) na zdravotnickou i sociální péči • Dlouhodobá stagnace ekonomické situace v ČR i ve světě a další ekonomická krize • Odchody mladé a kvalifikované pracovní síly z regionu • Odchod firem do zemí s lepšími podmínkami (daňové ráje, levnější pracovní síla) • Vliv klimatických změn a povětrnostních extrémů

2.4 Analýza problémů a potřeb

Analýza problémů a potřeb byla sestavena na základě závěrů vyplývajících ze socioekonomické analýzy a výsledků dotazníkového šetření. Každá oblast z analytické části je rozebírána zvlášť, a to, jak co se týká problémů, tak následných možností, jak je řešit.

2.4.1 Technická infrastruktura

Klíčové problémy byly definovány již v kapitole 2.1.2 Technická infrastruktura. Mezi hlavní problémy lze řadit:

1. Na většině území není vyřešen problém nakládání s odpadní vodou.
2. Území je sice plně plynofikováno, ale jen poměrně malá část domácností je k plynu připojena. Topí se tedy především individuálními zdroji tepla na tuhá paliva, která ale zhoršují stav ŽP (životní prostředí) a jsou často ve špatném technickém stavu.
3. V některých malých obcích chybí veřejné osvětlení, nebo je ve špatném stavu.

Veškeré slabé stránky a hrozby týkající se technické infrastruktury jsou řešitelné investicemi do dané oblasti, a to v některých případech finančně velmi nákladnými.

- U malých projektů rekonstrukcí, dobudování infrastruktury, veřejných prostranství apod. se předpokládá možné využití dotačních prostředků distribuovaných na základě LEADER. V tomto má MAS velké zkušenosti.
- Nákladnější projekty celých řešení např. odkanalizování, plynofikace apod. jsou řešitelné výhradně s přímou podporou dotačními prostředky mimo LEADER. V mnoha obcích však nebude možné ani toto, protože není v jejich silách spolufinancování dotační investice.

2.4.2 Doprava

Klíčové problémy byly definovány v kapitole 2.1.3 Doprava. Mezi hlavní problémy patří:

1. Špatný stav místních komunikací.
2. Udržení dopravní obslužnosti z důvodu vysoké finanční zátěže pro obce.
3. Špatný stav autobusových zastávek.
4. Neschopnost hůře mobilních obyvatel dopravit se k lékaři a do obchodu.

Možná řešení by se dala shrnout následovně:

- Eliminovat dopady všech těchto problémů realizací klíčových infrastrukturních projektů není v možnostech MAS.
- Závislost na soukromých dopravcích by mohla snížit doprava organizovaná regionálními aktéry:
 - Hromadná (např. mikrobusey).
 - Individuální (tzv. „senior doprava“, apod. podrobněji specifikovaná v části věnované sociálním službám).

Financování provozu je v určitém rozsahu možné ze zdrojů lokálních aktérů (zejména pro malé obce ale obtížně). Případné pořizování dopravních prostředků je z místních zdrojů možné jen ve velmi malém měřítku (pro většinu obcí ale nereálné). Je zde tedy evidentní závislost na dotačních prostředcích, bez kterých je dopravní obslužnost některých obcí ohrožena.

- Stav komunikací a jejich financování je možné téměř výhradně z dotačních prostředků. Z rozpočtů obcí jsou možné jen relativně malé projekty (v závislosti na velikosti obce).
- Vybudováním užitkových stezek mezi obcemi by mohlo vést ke snížení závislosti na hromadné dopravě a zvýšení bezpečnosti obyvatel.

2.4.3 Vybavenost obcí

V oblasti vybavenosti obcí patří ke klíčovým problémům především ty definované ve SWOT analýze v kapitole 2.1.4 Vybavenost obcí a služby:

1. Nutnost dojíždění za službami do větších obcí.
2. Nedostatečný veřejný mobiliář.
3. Špatný stav nebo absence veřejného osvětlení.
4. Malé množství bezbariérových přístupů.
5. Nízká lokální poptávka.

Obecně ve venkovských oblastech platí, že poptávka po službách soukromých poskytovatelů je nízká a takové aktivity nejsou pro provozovatele ekonomicky zajímavé nebo ani výhodné. Tento faktor je společným jmenovatelem všech potíží s nedostatečnou nabídkou místních služeb.

Aby byla alespoň základní úroveň udržena, snaží se obce nahradit tyto služby veřejnou nabídkou nebo podporou soukromých poskytovatelů z veřejných zdrojů (nízké nájemné za prostory).

Možnosti řešení můžeme shrnout následovně:

- Podpora nabídky z veřejných zdrojů (omezené možnosti).
 - Podpora z dotačních prostředků.
 - Zvýšení cestovního ruchu a posílení poptávky (více viz 2.1.13 Turistický ruch).
 - Podpora poskytování mobilních služeb (více viz 2.1.7 Život v obcích).
 - Podpora dopravní obslužnosti za účelem posílení místní poptávky v obcích, kde mohou být služby dostupné a zpřístupnění těchto služeb obyvatelům obcí, kde tyto služby k dispozici nejsou (více viz 2.1.3 Doprava).
- Pokud v obcích už nějaké možnosti jsou, je třeba, aby byly přístupné všem občanům bez rozdílu, a to včetně rozdílů ve fyzických schopnostech. Důležité proto je řešení bezbariérových přístupů k místům dostupnosti zboží a služeb.

K tomuto bude pravděpodobně možné využití dotačních prostředků. V období 2007–2013 se osvědčila metoda LEADER.

2.4.4 Bydlení

V oblasti bydlení se region potýká především s těmito problémy:

1. Domy jsou obydleny malým počtem obyvatel, lidé preferují novou výstavbu. S tím je spojen další zábor kvalitní půdy.
2. Nedostatek sociálních bytů.
3. Odliv mladých lidí z malých obcí do měst nebo z regionu.
4. Množství neobydlených domů, chátrající stará stavení.

Častá situace, kdy málo početné domácnosti nestačí na údržbu domů (často dříve narození), má několik rovin. Tyto skupiny obyvatel zpravidla nechtějí opouštět svá bydliště a v takovémto případě přicházejí na řadu sociální služby. Početně nižší je skupina seniorů, kteří by rádi využili sociálního bydlení nebo domovů pro seniory. Zde by bylo vhodné dotační podpoření výstavby sociálních nebo malometrážních bytů, které by byly případně doplněny o poskytování určitých služeb v této oblasti.

Návrh řešení/potřeb řešení odlivu mladých lidí do měst:

- Odliv mladých lidí do měst je ovlivnitelný kvalitní občanskou vybaveností a technickou infrastrukturou obcí. Závislost na pracovních příležitostech je ovlivnitelná jen v malé míře.
- Možnost, jak udržet mladé v regionu je také připravenost pozemků pro novou výstavbu ze strany obcí.

2.4.5 Životní prostředí

V oblasti životního prostředí je potřeba řešit především tyto problémové oblasti:

1. Silná doprava v Litomyšli a Vysokém Mýtě.
 2. Riziko vzniku povodní.
 3. Zhoršená kvalita ovzduší v zimních měsících, která je způsobena individuálními zdroji tepla na tuhá paliva.
 4. Nevyřešen problém nakládání s odpadní vodou v některých obcích.
 5. Nedostatečné množství sběrných dvorů.
- Silná doprava v některých lokalitách a uzlech (zejména Litomyšl) je řešena velkými projekty mimo vliv MAS (zejména rekonstrukce a budování obchvatů silnice R35). Více k této problematice uvádí kapitola 2.1.3 Doprava.
 - Riziko povodní a erozí půd pomohou snížit plánovaná protipovodňová opatření, která v případě možnosti budou financována z dotačních prostředků, a zodpovědná práce s krajinou, plodinami, krajinnými prvky proti erozi a pro podporu zadržování vody v krajině. V tomto ohledu mají zájem realizovat projekty zejména zemědělství podnikatelé v regionu (více viz 2.1.12.4 Shrnutí informací o zemědělství, potravinářství a lesnictví).

- Ostatní negativní stránky životního prostředí nejsou řešitelné možnostmi MAS. MAS Litomyšlsko o.p.s. i subjekty v regionu budou podporovat informovanost obyvatelstva v oblasti nakládání s odpady a související legislativou.
- Usnadnění vhodného nakládání s odpady občanům – MAS Litomyšlsko o.p.s. i subjekty v regionu budou podporovat a realizovat projekty, které usnadní občanům vhodné nakládání s odpady a jejich následné surovinové nebo materiálové využití. Vhodným způsobem je budování sběrných dvorů (případně umístování vhodných nádob) pro bioodpad, elektroodpad, nebezpečný odpad apod.

Očekávané efekty uvedených opatření:

Separace odpadů může obcím umožnit získání finančních prostředků prodejem separovaného odpadu, čímž může být kompenzován případný nárůst nákladů na svoz netříděného odpadu. Vyšší míra ukládání separovaného odpadu do sběrných dvorů sníží množství netříděného odpadu, a tím náklady na jeho svoz. Dalším efektem je přínos pro životní prostředí, a to díky eliminacím ukládání odpadů v krajině, vzhazování nebezpečného odpadu do směsného odpadu apod.

Pozn.: V této části jsou využity informace z dokumentu Strategie území správního obvodu ORP Litomyšl, v oblasti předškolní výchovy a základního školství, sociálních služeb, odpadového hospodářství a cestovního ruchu.

2.4.6 Život v obcích

Vzhledem k tomu, že oblast života v obci se skládá z mnoha odvětví, která však nemají společné problémy, bude tato část rozdělena do několika podbodů, které lépe vystihují problémové oblasti.

2.4.6.1 Spolkový život

Problémovými oblastmi v oblasti spolkového života jsou následující:

1. Nedostatečná infrastruktura pro sport.
2. Nedostatečné množství a nevyhovující stav kulturních domů.

Z analýzy vyplývá, že negativními faktory jsou zejména limity v oblasti dostupnosti a stavu infrastruktury vhodné pro sport, kulturu a volnočasové vyžití (převážně rekreační).

- Řešením mohou být investice do těchto zařízení, přičemž ve většině případů jsou dotační prostředky nezbytnou podmínkou.
- V některých případech, pokud to dovolují zejména odborné a technické nároky projektu, je možné realizovat menší projekty komunitním způsobem – zapojením občanů a aktérů do realizace.

2.4.6.2 Zdravotnictví

Problémy v oblasti zdravotnictví jsou následující:

1. Zánik některých oddělení litomyšlské nemocnice.
2. Závislost na dopravní obslužnosti při cestách za zdravotnictvím.
3. Stárnutí populace a s tím spojené vyšší nároky na zdravotní a sociální péči.

- Zániky a zřizování oddělení nemocnic v regionu bohužel nejsou z pohledu MAS řešitelné vzhledem k úloze MAS a k finančním i systémovým možnostem.
- Problematika zastarávání zejména objektů zdravotnických zařízení je řešitelná pouze investicemi z obecních nebo dotačních zdrojů. Dobré jsou zkušenosti s aplikací LEADER.
- Problém stárnutí populace a související nároky na zdravotní péči, stejně jako závislost na dopravní obslužnosti je eliminovatelný nebo kompenzovatelný několika způsoby.

- Posílením terénních služeb, kdy řadu méně náročných zdravotnických úkonů zvládnou také kvalifikovaní pracovníci a pracovníce v místě bydliště klienta/pacienta.

Financování z vhodných dotačních titulů v kombinaci s obecními zdroji.

- Zajištěním individuální dopravy osob (např. tzv. „senior doprava“). S tímto způsobem dopravy má již zkušenosti Vysoké Mýto, ale doposud pouze na území města. Existuje silná poptávka po rozšíření těchto služeb do regionu.

Pořizovací náklady na vozový park je možné případně hradit z vhodných dotačních titulů. Provoz je financovatelný rovněž z vhodných dotačních prostředků nebo spolufinancováním obcemi.

- Udržením úrovně hromadné dopravy. Finanční nároky tohoto opatření by nesl především Pardubický kraj a relevantní obce.

Pozn.: V této části jsou využity informace z dokumentu Strategie území správního obvodu ORP Litomyšl v oblasti předškolní výchovy a základního školství, sociálních služeb, odpadového hospodářství a cestovního ruchu.

2.4.6.3 Sociální služby

V oblasti sociálních služeb jsou problémy následující:

1. Problémy s financováním sociálních služeb.
 2. Závislost na dopravní obslužnosti při využívání stacionárních dopravních služeb.
 3. Nedostatečná kapacita v domovech pro seniory a dlouhá čekací doba.
 4. Nedostatek pracovních míst pro znevýhodněné osoby na trhu práce.
- Financování sociálních služeb je závislé na dotačních prostředcích, financování z rozpočtu obcí a spolupodílení se klientů. Částečný výpadek dotačních prostředků je kompenzovatelný z obecních rozpočtů. Významnější výpadek už by nebyl takto kompenzovatelný a bez dotačních prostředků není ani v možnostech MAS tuto činnost nějak podpořit.
 - Nedostatečné kapacity domovů pro seniory v Litomyšli a okolí je možné řešit výše zmíněnou výstavbou nového objektu. Přetlak poptávky nad nabídkou může být v případech s nízkou akutností kompenzovatelný například následujícími způsoby:
 - Substitucí terénní pečovatelskou službou.

- Zapojením seniorů do komunitního života (kluby pro seniory, setkávání seniorů ve vhodných prostorách, vzdělávání, další aktivity a projekty s předmětem zapojení seniorů do společnosti).

Zapojení do komunity je možné z prostředků lokálních aktérů. Pokud by toto bylo podmíněno většími investicemi např. do vhodných prostor nebo infrastruktury, bylo by nutné využití dotačních prostředků.

- Problém stárnutí populace a související nároky na sociální i zdravotní péči, stejně jako závislost na dopravní obslužnosti je eliminovatelný nebo kompenzovatelný několika způsoby:
 - Terénními službami (zejména pečovatelské).
 - Výše zmíněným navýšením kapacit zařízení ubytovacích služeb pro seniory výstavbou.
 - Udržením hromadné dopravy a zajištěním individuální dopravy osob („senior doprava“).

Všechna tato patření jsou podmíněna získáním dotačních prostředků.

- Sociální vyloučení z ekonomických důvodů je nemilým trendem posledních let. Jedinci i celé rodiny jsou tak vyloučeni ze společnosti i konzumace některých druhů zboží a služeb.
 - K eliminaci těchto jevů by mohly přispět vzdělávací a výchovné aktivity pro děti i dospělé, a to v oblasti finanční gramotnosti, základní právní gramotnosti, tržní gramotnosti, rezistence proti nekalým praktikám na trhu i v oblasti řešení už vzniklých problémových životních situací. Rovněž by v tomto ohledu byla přínosem osoba pracující v těchto směrech jako regionální poradce sdílená (časově i finančně) všemi obcemi regionu a nemotivovaná výkonem (počtem uzavřených smluv) jako poradci privátních společností. K tomuto účelu by byly případně využitelné i dotační prostředky.
- Nedostatek pracovních příležitostí pro osoby znevýhodněné na trhu práce by byl řešitelný rozvojem sociálního podnikání, avšak toto je podmíněno zájmem regionálních aktérů o tento typ podnikání. Případná podpora dotačními prostředky by byla motivujícím prvkem.

2.4.6.4 Kulturní památky

V oblasti kulturních památek jsou následující problémy:

1. Vysoké náklady na údržbu památek.
2. Mimo Litomyšl nedostatečná nebo nevhodná propagace, pro turisty obtížná lokalizace a obtížné rozpoznání významu (pro laiky).

Zmíněné problémy jsou řešitelné především těmito možnostmi:

- Finanční stránka péče o památky:
 - Vyhledávání vhodných dotačních titulů.
 - Vyhledávání jiných zdrojů financování jako je sponzoring nebo využití příjmů z cestovního ruchu. Nelze předpokládat markantní a náhlé zvýšení cestovního ruchu v menších obcích disponujících kulturními památkami, ale při zvýšení turistického

zájmu by bylo možné například rozšíření služeb již fungujících subjektů (např. prodloužení otevírací doby již existujících restaurací, poskytování výkladů zaměstnanci farních úřadů nebo obce, zřízení informačních center na obecních úřadech, kde působí zaměstnanci nebo posun jejich pracovní doby).

Základem k výše uvedenému potenciálu jsou předcházející investice do propagace kulturních památek a investice do infrastruktury v podobě naučných stezek, cyklostezek apod.

- Využití komunitního zájmu k méně náročným opravám. Zejména v menších obcích existuje velká sounáležitost a je možné zapojení obyvatel a subjektů se společným zájmem. Limity v údržbě památek ovšem existují, a to zejména z důvodu zachování památkové hodnoty.
- Podnikání, výroba a zaměstnanost
 - V případech, kdy nabídka pracovní síly nekoresponduje s poptávkou, nebo zaměstnavatelům nevyhovují některé jiné vlastnosti uchazečů, se nabízí rekvalifikace uchazečů, kurzy chování v pracovním prostředí apod.
 - Nízká poptávka v regionu je způsobena nízkou kupní silou obyvatelstva, která je velmi obtížně ovlivnitelná, neboť je záležitostí trhu. Pouze částečná kompenzace by byla možná využitím potenciálu cestovního ruchu díky propagaci.
 - MAS ani jiný subjekt v regionu dosud nezastřešuje žádnou značku označující regionální produkty, což je jistá forma propagace. Kromě této cesty se nabízí ještě další. Někteří z nich bude MAS chtít do budoucna aplikovat.
 - Odchody mladých a kvalifikovaných lidí do měst může částečně eliminovat zvyšování prostředků kvality života v obcích. Častou příčinou odchodu je ale právě nemožnost pracovního uplatnění v regionu.

2.4.6.5 Zaměstnanost

Řada atributů SWOT analýzy odpovídá analýze uvedené v části 2.1.8.2.5. Shrnutí informací o podnikání a výrobě, protože zájmy zaměstnavatelů a zaměstnanců se v některých případech shodují. V některých oblastech jsou ale zájmy těchto skupin protichůdné, proto je SWOT analýza uvedena v obou částech. V tomto úseku jsou dále rozebrány jen ty části, které ještě nebyly zmíněny jinde.

V oblasti zaměstnanosti region bojuje především s těmito problémy:

1. Nabídka pracovní síly nekoresponduje s poptávkou.
 2. Nízká poptávka ze strany regionálních subjektů a její vliv na zaměstnanost.
 3. Vysoké zastoupení znevýhodněných uchazečů na trhu práce.
- Nízká průměrná mzda a budování nových průmyslových zón ve větších městech nabízí dobré podmínky pro příchod nových investorů, což ale není v zájmu již působících firem.
 - Mezi nezaměstnanými jsou v relativně velké míře zastoupeny osoby nějakým způsobem znevýhodněné na trhu práce. V tomto směru by řešením byl další rozvoj sociálního podnikání nebo podpora zřizování odpovídajících pracovních míst.

2.4.7 Vzdělávání a školství

V oblasti vzdělávání a školství se region potýká s těmito problémy:

1. Závislost vzdělávacích zařízení na rozpočtech obcí.
 2. Závislost dostupnosti školských zařízení na dopravě.
 3. Negativní sociální jevy.
- Řada slabých stránek a hrozeb koresponduje s požadavky školských zařízení zjištěných šetřením a schůzkami v regionu. Zástupci školských zařízení uváděli své potřeby, které byly zobecněny do následujících kategorií projektů (pořadí dle důležitosti a četnosti):
 1. Základní vybavení tříd.
 2. Vybavení specializovaných učeben (IT, praktické a umělecké předměty, jazyky a další).
 3. Stavební úpravy.
 4. Vzdělávací projekty.
 5. Investice do tělocvičen.
 - Potíže s financováním školských zařízení mohou být řešeny následujícími způsoby:
 - Zlepšením využívání prostředků strukturálních fondů EU. Toto by bylo možné podpořit zvýšením informovanosti pracovníků školských zařízení. Vhodnou cestou může být například vyčlenění zaměstnance (např. v MAS Litomyšlsko o.p.s., sdílený pracovní úvazek několika školami), který by působil jako informativní, poradní a administrativní orgán pro všechny školy v regionu v oblasti dotací, což by snížilo nároky na zaměstnance školských zařízení, snížilo rizika chyb při administraci dotací (tím také finančních potíží) a rizika plynoucí ze špatného výběru poradenské firmy pro administraci dotací.
 - Se snižováním finančních nároků zejména na obecní rozpočty mohou pomoci projekty dobrovolné spolupráce, které jsou ale většinou podmíněné dobře fungující dopravou. Častou cestou je slučování ZŠ a MŠ v malých obcích. Oba tyto způsoby také zvyšují odolnost proti populačním vlnám.
 - Zabezpečení dostupnosti školských zařízení v malých obcích je nezbytné zajistit udržení alespoň současné úrovně dopravy nebo nahrazením případných výpadků v důsledku ztrátovosti spoje nebo změnou priorit soukromých dopravců. Jako možná alternativa se jeví budování cyklostezek se zaměřením na dopravu dětí mezi obcemi do školských zařízení. Výsledkem této varianty by bylo snížení závislosti na veřejné dopravě, zvýšením časové flexibility a oddělením od motorové dopravy by došlo také ke zvýšení bezpečnosti dětí.
 - Negativní sociální vlivy (zejména chování dětí) jsou obtížně řešitelným problémem s efekty, které se projevují zpravidla až po dlouhé době.
 - Na úrovni školských zařízení může pomoci větší zapojení školních psychologů, kteří v menších obcích mohou působit např. jako zaměstnanci některé z velkých škol nebo opět na sdílený úvazek více školami.

- Zásadní je v tomto ohledu komunikace s rodinami. Ta ale bývá často obtížná, protože zejména chování nejproblémovějších žáků pramení zejména z jejich disfunkčních rodin.

Pozn.: V této části jsou využity informace z dokumentu Strategie území správního obvodu ORP Litomyšl v oblasti předškolní výchovy a základního školství, sociálních služeb, odpadového hospodářství a cestovního ruchu.

2.4.8 Řízení obcí, informovanost, spolupráce

V oblasti řízení obcí, informovanosti a spolupráce se region potýká s těmito problémy:

1. Administrativní náročnost vedení obcí.
2. Administrativní náročnost spojená s dotacemi.

Administrativní náročnost plynoucí z legislativních podmínek nebo spojená s příjmem dotací a grantů je zásadním faktorem řízení obcí. Tato oblast ale není z pozice MAS nebo aktérů v regionu ovlivnitelná. Jistou cestou by mohla být podpůrná činnost.

- Administrativní náročnost spojená s řízením obcí je „řešitelná“ podpůrnou formou založenou na spolupráci a sdílení. Z názorů zástupců obcí vyplynula myšlenka společného obecního poradce, který by fungoval jako jednotný zdroj informací pro zástupce obcí a případně rovněž řešil vybrané agendy, u kterých je to vzhledem k jejich povaze možné.

Došlo by tím ke snížení časové náročnosti na administrativu obcí, ke zvýšení kvality výstupů administrativních úkonů, ke zvýšení času volného pro věcné řízení obce, a tím také k nárůstu kvality řízení. Zástupci obcí by tak nemuseli vždy vyhledávat informace a jejich zdroje ani zjišťovat postup jednotlivých úkonů každý zvlášť, ale tyto oblasti by ovládal společný obecní poradce, který by se vše „učil“ jen jednou místo mnohonásobku tohoto času, který by stejnému problému musela věnovat řada starostů.

Personálně by mohla být tato osoba zaměstnána několika obcemi nebo zastřešujícím subjektem (MAS, mikroregion). Financování by bylo možné sdílením obcemi nebo případně z dotačních prostředků.

- Administrativní náročnost spojená s financováním (granty a dotace) je rovněž eliminovatelná pouze podpůrnou cestou. V tomto případě již má MAS jisté zkušenosti, které by chtěla dále rozvíjet a být tak důvěryhodným zdrojem informací a kvalitních služeb pro obce a subjekty v regionu.

Rovněž při distribuci prostředků metodou LEADER se MAS snažila centralizovat administrativu, aby tak usnadnila žadatelům a příjemcům administrativu projektů.

Financování by bylo možné rovněž sdílením obcemi nebo případně z dotačních prostředků.

2.4.9 Bezpečnost

V úseku bezpečnosti jsou především tyto problémové oblasti:

1. Chybí prostředky na nákladnou bezpečnou dopravní infrastrukturu.
2. Chybí prvky pasivní bezpečnosti a v malých obcích nejsou přítomny chodníky při místních komunikacích.

3. Nedostatečná prevence.

- Z analýzy a výsledné SWOT analýzy vyplývá zejména potřeba řešení bezpečnosti v oblasti dopravy. Z regionální poptávky vyplývají níže uvedená opatření.
 - Budování bezpečných komunikací, oddělení motorové a bezmotorové dopravy, zvýšení bezpečnosti chodců budováním chodníků nebo jinak oddělených zón. Zejména v oblasti bezpečnosti dětí je v rámci meziobecní spolupráce podporováno budování cyklostezek pro děti dojíždějící do škol v jiných obcích. Toto by vedlo také ke snížení závislosti na autobusové dopravě. Financování těchto projektů by mohlo být umožněno díky využívání prostředků strukturálních fondů EU.
 - Využívání technických prvků zvyšujících bezpečnost. Zde řada zástupců obcí i obyvatel podporuje instalaci zejména měřičů rychlosti s ukazatelem aktuální rychlosti dopravních prostředků projíždějících obcí, což na řidiče působí jednak informativně, ale také psychologicky. Financování v této oblasti je únosné buď individuálně z vlastních zdrojů obcí a měst nebo při vytvoření projektu meziobecní spolupráce také s dotační podporou.
- Dále je nezbytné alespoň udržení stávající úrovně v oblasti osobní bezpečnosti a prevence kriminality.
 - Vhodným opatřením je obnova a instalace technických prvků (zejména veřejné osvětlení). V regionu se stále vyskytují obce, kde není vybudované veřejné osvětlení nebo není dobudované do všech částí obcí. V řadě obcí osvětlení již zastarává a je nutná jeho obnova. Bez financování ze SF EU je možná menší údržba nebo menší dobudování sítě. Větší projekty nejsou pro řadu obcí bez dotací finančně únosné.

2.4.10 Zemědělství, potravinářství a lesnictví

V oblasti zemědělství, potravinářství a lesnictví jsou problémové především tyto oblasti:

1. Zaměření na prvovýrobu s nízkou přidanou hodnotou.
 2. Nízká úroveň (kvantitativně) živočišné výroby.
 3. Velké množství drobných vlastníků lesních pozemků.
 4. Nízká vybavenost lesnickou technikou.
 5. Minimální vybavenost provozů zemědělských podnikatelů pro potravinářskou výrobu.
- Řada negativních faktorů úzce souvisí s typem výroby, zpracováním a prodejem subjektů v regionu.
 - Jedním z cílů do budoucna tak je podpora budování provozů pro zpracování zemědělské prvovýroby do podoby konečných produktů, a to včetně souvisejících skladovacích prostor. Důležitý je rovněž navazující prodej, distribuční kanály a podpora prodeje v regionu. Tímto směrem se chtějí ubírat zejména menší soukromí zemědělci.
 - Další možnou cestou je diverzifikace činností zemědělských subjektů mimo primární obor, a to také do sféry služeb (zejména agroturistika).

- Atraktivní je rovněž využívání pozemků k pěstování rychle rostoucích dřevin jako obnovitelného zdroje energie. K této produkci bude podporováno vybudování kapacit pro další zpracování do podoby konečného paliva.

Výše uvedené aktivity jsou v případě vytváření nových kapacit pro agroturistiku nebo pro potravinářskou produkci závislé na dotačních prostředcích.

- Stav lesů lze zlepšit pořízením příslušných technologií pro jejich údržbu a obnovu, a to zejména v případě subjektů hospodařících na větší výměře. U menších majitelů lesů se nabízí jisté formy spolupráce a případné využívání společné techniky na lesních pozemcích více majitelů.

Financování je v menší míře reálné z místních zdrojů. Větší investice by se neobešly bez dotační podpory. Stejně jako v případě investic do diverzifikace činností, agroturistiky, potravinářské produkce apod. by bylo nutné financování z cizích zdrojů formou úvěrů, což by ohrozilo budoucí investice, zaměstnávání apod.

- Z komunikace se zemědělskými podnikateli rovněž vyplynuly náměty na zajištění společných distribučních kanálů, prodejních míst a akcí a propagace potravinové produkce zemědělců. Organizaci tohoto projektu by převzal jeden zastřešující subjekt (případně MAS Litomyšlsko o.p.s.), přičemž výstupy projektu by sloužily všem zapojeným subjektům.

Tento projekt však může být až navazujícím na vybudování dostatečných produkčních kapacit regionálních výrobců (zejména soukromých zemědělců).

Projekt by byl při malém počtu zapojených subjektů závislý na dotačních prostředcích. Při větším počtu by případně bylo možné sdílení nákladů producenty.

2.4.11 Turistický ruch

V oblasti turistického ruchu se region potýká s těmito problémy:

1. Slabá propagace a informovanost týkající se cílů mimo Litomyšl.
 2. Turistická infrastruktura a služby mimo centra.
- Ekonomická situace je ze strany MAS neovlivnitelným faktorem.
 - Slabé stránky jsou ovlivnitelné realizací propagačních a informativních projektů spolu s vytvářením podmínek a podporou pro vznik turistické infrastruktury (cyklostezky, naučné stezky) a služeb. Nákladnější projekty subjektů mimo centra nemohou být realizovány bez dotační podpory.

3 Strategická část

Tato kapitola strategie komunitně vedeného místního rozvoje MAS Litomyšsko odráží potřeby regionu vyplývající z předcházející analýzy. Celková vize strategie je dále členěna do strategických cílů, které pak obsahují specifické cíle, v jejichž rámci budou realizována daná opatření.

Struktura strategické části SCLLD:

Nejdříve je definována zastřešující vize rozvoje území, která je následně rozpracována až na úroveň jednotlivých opatření, která mají stanovenou svou důležitost, inovativní a integrační prvky. Z těchto opatření byla vybrána ta, která je možno případně podpořit v rámci CLLD z operačních programů. Pro potřeby tohoto byly financovány a následně v akčním plánu zpracovány programové rámce pro jednotlivé operační programy, kam byla zahrnuta právě zmíněná podpořitelná opatření.

Jak bylo již zmíněno, jednotlivá opatření vznikla na základě jednotlivých potřeb regionu. Níže je popsáno jejich generování na základě analýzy.

3.1 Vize

Tento strategický dokument je zpracováván za účelem formalizace koncepce komunitně vedeného místního rozvoje v regionu působnosti MAS Litomyšsko. Základem bylo zapojení širokého spektra regionálních aktérů tak, aby komunitní plány byly základem této strategie. Bez strategického dokumentu a zastřešení jeho realizace by pravděpodobně komunitní vývoj probíhal rozdrobeně a nekoncepčně.

Nová strategie s cílovým horizontem pro konkrétní cíle a efekty je výrazem soudržnosti územních celků a obyvatel regionu a také jejich prostředkem k dalšímu období udržitelné prosperity. Vedle dosavadních aktérů o tom podává důkaz to, že se připojily další obce a město Vysoké Mýto. Tím se strategický rozvoj týká více než 45 000 obyvatel, což je pro MAS nová, zodpovědnější pozice. Původní i nové obce v regionu se shodují na kvalitách, kterých chtějí strategicky dosáhnout pro své životní podmínky. Území si chce udržet solidní konkurenceschopnost bez hospodářských strukturálních propadů a bez narušení životního prostředí. Zdejší lidé považují mix svých příjmů s harmonií prostředí za dobrou perspektivu i pro své děti. Strategie proto soustředí finanční i lidské zdroje do kultivace tradičních hodnot v životě obyvatel a obcí jako komunit. Rozvojový potenciál je v konzistenci místního prostředí, které potom vydrží nápor, jež v novém období přinese například výstavba rychlostní tranzitní silnice Hradec Králové-Olomouc (Brno). Naopak konzistentní region může tímto spíše získat.

Mise této strategie a konkrétní rozpracování v kompetenci MAS má očekávání aktérů naplnit jako průsečík dvou principů:

- Přednostní pozornost k potřebám citlivých skupin, konkrétně osob sociálně vyloučených nebo sociálním vyloučením ohrožených, starším obyvatelům a rodinám s dětmi. Ty totiž objektivně budou stabilním faktorem zdejšího osídlení.
- Udržitelnost dosavadních i nových hodnot v obcích prostřednictvím co nejužšího propojení s místním historickým a přírodním odkazem a otevíráním prostoru pro terénní a místní služby.

K těmto principům patří a je nutnou podmínkou upřímná spolupráce a podpora místních společenství. Těm by se měly otevřít fyzické kapacity objektů i obecní plánování. Pro hospodářskou sílu nelze podcenit formát integrace informací a marketingu místních kvalit.

„Příjemný region“

Region MAS Litomyšlsko by měl poskytovat dobré podmínky pro příjemný život místních obyvatel i návštěvníků regionu, a to při zakomponování ekonomických environmentálních a dalších aspektů.

Dosažení bude hodnoceno na základě monitorovacích indikátorů definovaných na nižších úrovních, přičemž indikátory a jejich hodnoty budou relevantně agregovány.

3.1.1 Principy realizace strategie

3.1.1.1 Obecné principy

- Zachování kulturního a přírodního bohatství.
- Partnerství a spolupráce.
- Transparentnost.

3.2 Strategické cíle, specifické cíle a opatření

V regionu se podařilo dosáhnout relativně harmonického poměru faktorů rozhodujících o kvalitě života zdejších obcí. Analýza prokazuje vyšší úroveň spokojenosti a pozitivní atmosféru ve většině obcí. Zdejší lidé oceňují zachovalost přírodních hodnot, venkovský, méně rušný provoz a tempo. Přijímají i s tím spojenou vyšší závislost na vyjíždění do měst. Tento životní postoj je spojen s jistou skromností v úrovni příjmů i infrastruktury.

3.2.1 Strategické cíle

Dlouhodobou vizi (viz výše) odvozenou z dosavadních programových a projektových zkušeností můžeme strukturovat do dvou oblastí, pro které jsou stanoveny následující strategické cíle.

Dosažení strategických cílů bude hodnoceno na základě monitorovacích indikátorů definovaných na nižších úrovních, přičemž indikátory a jejich hodnoty budou relevantně agregovány.

1. Podmínky pro život a vše, co k němu patří

Náplní tohoto cíle je vytvoření (případně udržení) dobrých podmínek pro život v regionu, a to ve smyslu hmotných a hmatatelných statků. Mezi prvky spadající do tohoto cíle můžeme zahrnout podmínky a infrastrukturu:

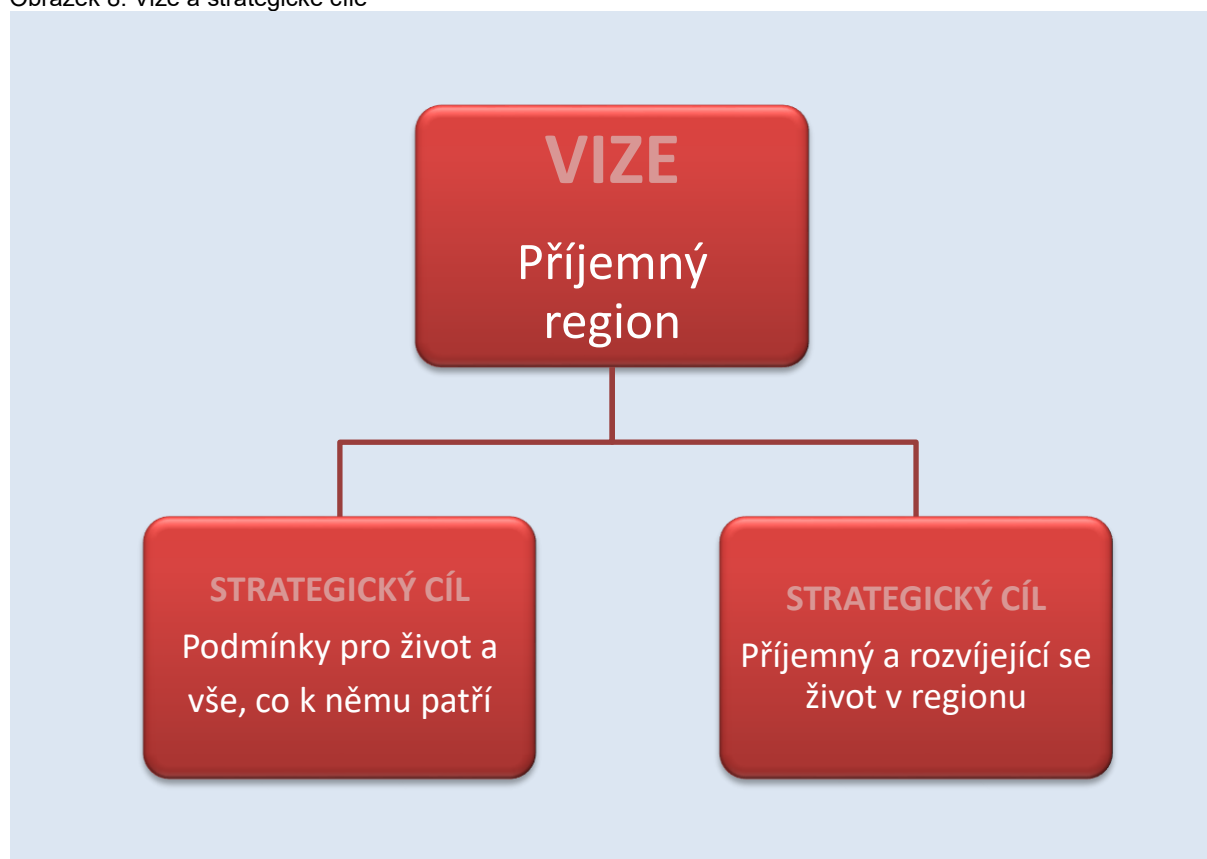
- využívanou běžně obyvateli, která představuje jistá pojítka mezi lidmi,
- infrastrukturu a budovy využívané veřejností k veřejnému zájmu, dopravě, životu komunity apod.,
- životní prostředí v lidských sídlech i mimo ně zahrnující krajinu, zdroje, přírodní vlivy, faunu i floru,
- podnikatelskou a hospodářskou infrastrukturu a podmínky, protože jistá životní úroveň, zaměstnanost i dostupnost komerčního zboží a služeb jsou pro život důležitými prvky.

2. Příjemný a rozvíjející se život v regionu

Cílem však není pouze vytvoření vhodných podmínek pro život a vytvoření infrastruktury ve smyslu hmotných statků. Bez komunitního života, který je jedinečným benefitem a specifikem venkovských oblastí, by hmotné statky zůstaly prázdnými a chladnými prvky.

Smyslem strategického cíle „Příjemný a rozvíjející se život v regionu“ je udržení a rozvíjení nehmotných složek života v regionu, rozvíjení místní i lidské sounáležitosti, odpovědnosti vůči okolí, společnosti, životnímu prostředí apod.

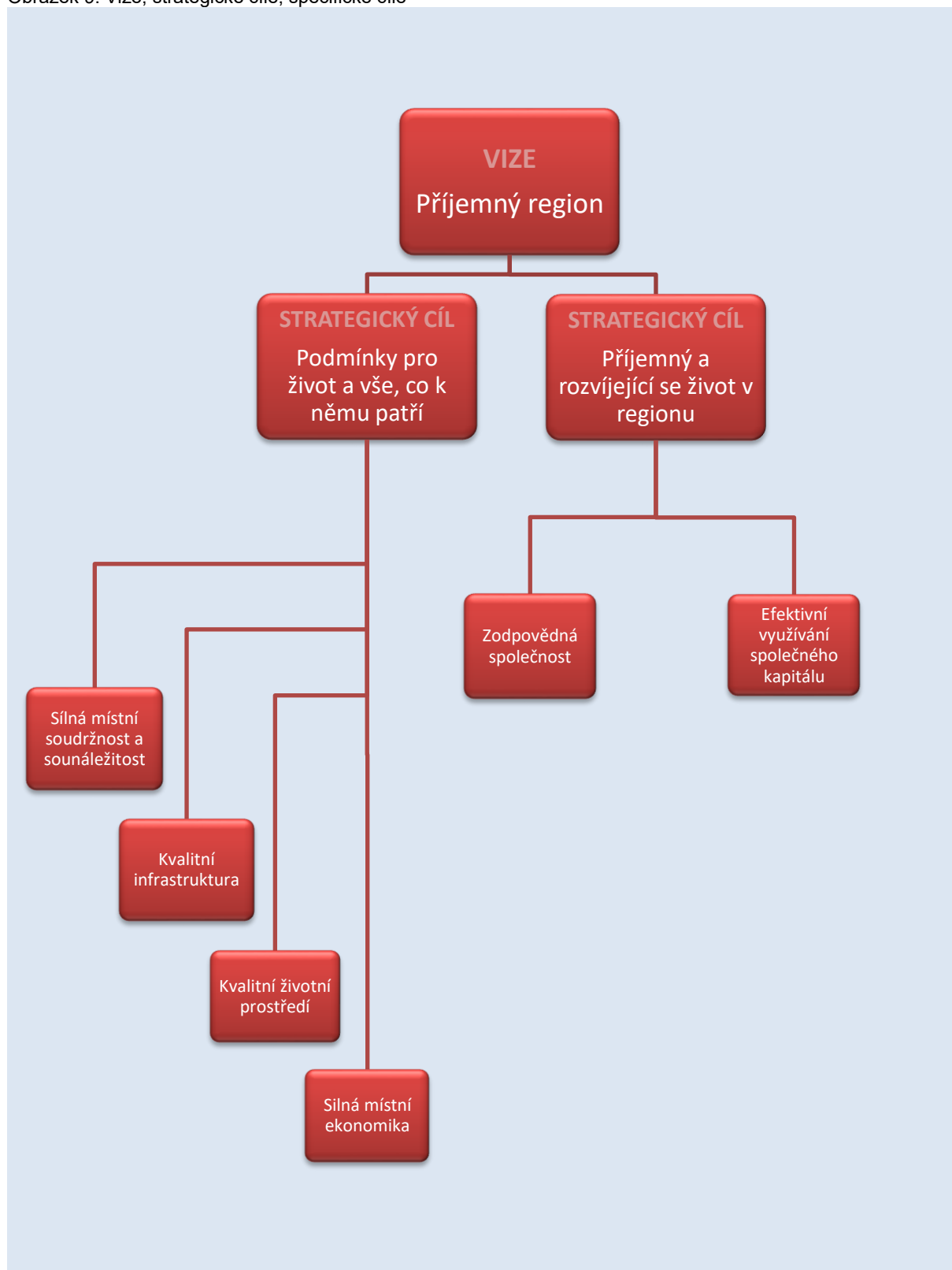
Obrázek 8: Vize a strategické cíle

Zdroj: Tvorba MAS

3.2.2 Specifické cíle

Obrázek 9: Vize, strategické cíle, specifické cíle

Zdroj: Tvorba MAS

3.2.2.1 Specifické cíle strategického cíle „1. Podmínky pro život a vše, co k němu patří“

1.1 Silná místní soudržnost a sounáležitost

V obcích, i těch malých, jsou evidentní známky silné sounáležitosti obyvatel. Lidé spolu komunikují a společně pěstují své zájmy, pomáhají si. Takto se udržují i starší občané činní. Přispívá k tomu také síť místních služeb. Ty jsou zdrojem práce a fungují ve sdílených prostorech často poskytnutých obcemi nebo jsou poskytovány terénně. Někteří ze starších úspěšně podporují mimoškolní výchovu dětí, udržují tradice a jsou místními aktéry rozvoje turistiky.

Dotčené oblasti, ve kterých jsou následně definována opatření:

- veřejná doprava,
- vzdělávání,
- sociální a zdravotnické služby,
- bezpečnost,
- kulturní dědictví,
- spolkové a volnočasové aktivity.

Cílem je udržení a rozvoj místní soudržnosti a sounáležitosti vytvářením vhodných podmínek, které jsou obyvatelům v území společné a budí v nich vztah k sobě navzájem, ke komunitě apod.

Tabulka 32: Monitorovací indikátory specifického cíle

IDENTIFIKACE INDIKÁTORŮ				Hodnoty indikátorů		
Kód NČI2014+	Název indikátoru	Měrná jednotka	Typ indikátoru (výstup/výsledek)	Výchozí hodnota (31. 12. 2015)	Hodnota (31. 12. 2018)	Hodnota (31. 12. 2023)
N/A	Počet realizovaných relevantních projektů	Počet	výstup	0	N/A	15
N/A	Počet intervencí MAS	Počet	Výstup	0	N/A	14

Zdroj: Tvorba MAS

1.2 Kvalitní infrastruktura

Infrastruktura včetně veřejných objektů a dalších společně využívaných prvků je jedním ze zásadních faktorů spokojeného života.

Dotčené oblasti, ve kterých jsou následně definována opatření:

- technická infrastruktura v obcích (rozhlas, osvětlení, vodovod, plynovod ...),
- prostranství v obcích, návsi ...,

- podmínky pro bezmotorovou dopravu,
- objekty veřejného zájmu,
- obecní komunikace,
- komunikace mimo obce.

Cílem je, aby infrastruktura v obcích byla vyváženě rozšiřována, aby včas saturovala příležitosti rozvoje, a naopak nebyla příčinou problémů v kvalitě života či dokonce rizikovým faktorem.

Tabulka 33: Monitorovací indikátory specifického cíle

IDENTIFIKACE INDIKÁTORŮ				Hodnoty indikátorů		
Kód NČI2014+	Název indikátoru	Měrná jednotka	Typ indikátoru (výstup/výsledek)	Výchozí hodnota (31. 12. 2015)	Hodnota (31. 12. 2018)	Hodnota (31. 12. 2023)
N/A	Počet realizovaných relevantních projektů	Počet	výstup	0	N/A	13
N/A	Počet intervencí MAS	Počet	Výstup	0	N/A	11

Zdroj: Tvorba MAS

1.3 Kvalitní životní prostředí

Dotčené oblasti, ve kterých jsou následně definována opatření:

- zeleň v krajině,
- voda v krajině – v lesích, zemědělské půdě, obcích ...,
- přírodní turistika,
- odpadové hospodářství.

Cílem je, aby životní prostředí a krajinný ráz území byly stabilizovány místními regeneracemi, šetrností v hospodářském i turistickém užívání a také přiměřenou výchovou všech generací.

Tabulka 34: Monitorovací indikátory specifického cíle

IDENTIFIKACE INDIKÁTORŮ				Hodnoty indikátorů		
Kód NČI2014+	Název indikátoru	Měrná jednotka	Typ indikátoru (výstup/výsledek)	Výchozí hodnota (31. 12. 2015)	Hodnota (31. 12. 2018)	Hodnota (31. 12. 2023)
N/A	Počet realizovaných relevantních projektů	Počet	výstup	0	N/A	6
N/A	Počet intervencí MAS	Počet	Výstup	0	N/A	6

Zdroj: Tvorba MAS

1.4 Silná místní ekonomika

Místní ekonomika zahrnuje nejen ekonomické činnosti zajišťující zdroj obživy pro podnikající osoby a subjekty, ale také zdroj dostupností zboží a služeb v regionu.

Dotčené oblasti, ve kterých jsou následně definována opatření:

- podnikání (výroba, služby ...),
- zemědělství,
- druhovýroba a obory s vyšší přidanou hodnotou,
- sociální podnikání,
- marketing.

Cíl: hospodářská struktura území se opírá o tradiční závody velkých a středních průmyslových podniků. Mezi nimi podniká dostatečné množství menších a dohromady nabízejí pracovní příležitosti tak, že nezaměstnanost je pod národním průměrem.

Tabulka 35: Monitorovací indikátory specifického cíle

IDENTIFIKACE INDIKÁTORŮ				Hodnoty indikátorů		
Kód NČI2014+	Název indikátoru	Měrná jednotka	Typ indikátoru (výstup/výsledek)	Výchozí hodnota (31. 12. 2015)	Hodnota (31. 12. 2018)	Hodnota (31. 12. 2023)
N/A	Počet realizovaných relevantních projektů	Počet	výstup	0	N/A	12
N/A	Počet intervencí MAS	Počet	Výstup	0	N/A	12

Zdroj: Tvorba MAS

3.2.2.2 Specifické cíle strategického cíle „2. Příjemný a rozvíjející se život v regionu“

2.1 Zodpovědná společnost

Cílem je podporovat činnosti, které posilují pospolitost obyvatel, mezilidské vztahy a vzájemnou sociální odpovědnost, a to zejména směrem k různým způsobem znevýhodněným obyvatelům.

Dotčené oblasti, ve kterých jsou následně definována opatření:

- péče o sociálně znevýhodněné obyvatele,
- eliminace znevýhodnění osob na trhu práce,
- souběh pracovního života s životem rodinným.

Tabulka 36: Monitorovací indikátory specifického cíle

IDENTIFIKACE INDIKÁTORŮ				Hodnoty indikátorů		
Kód NČI2014+	Název indikátoru	Měrná jednotka	Typ indikátoru (výstup/výsledek)	Výchozí hodnota (31. 12. 2015)	Hodnota (31. 12. 2018)	Hodnota (31. 12. 2023)
N/A	Počet realizovaných relevantních projektů	Počet	výstup	0	N/A	4
N/A	Počet intervencí MAS	Počet	Výstup	0	N/A	4

Zdroj: Tvorba MAS

2.2 Efektivní využívání společného kapitálu

Kapitálem zde nejsou myšleny ani tak hmotné statky, jako spíše nehmotné prvky ve společnosti, například znalosti, kreativita a dovednosti. Sdílením těchto prvků dochází k růstu společnosti efektivněji.

Dotčené oblasti, ve kterých jsou následně definována opatření:

- potenciál spolupráce,
- nepřetržitý rozvoj nejen venkovského obyvatelstva,
- informovanost a podpora osob a subjektů v území ze strany MAS,
- rozvoj a zvyšování kompetencí MAS.

Cílem je získávání a využití individuálního kapitálu ve prospěch regionu, zvýšení úrovně těchto prvků a jejich další distribuce ve prospěch území.

Tabulka 37: Monitorovací indikátory specifického cíle

IDENTIFIKACE INDIKÁTORŮ				Hodnoty indikátorů		
Kód NČI2014+	Název indikátoru	Měrná jednotka	Typ indikátoru (výstup/výsledek)	Výchozí hodnota (31. 12. 2015)	Hodnota (31. 12. 2018)	Hodnota (31. 12. 2023)
N/A	Počet realizovaných relevantních projektů	Počet	výstup	0	N/A	5
N/A	Počet intervencí MAS	Počet	Výstup	0	N/A	25

Zdroj: Tvorba MAS

3.2.3 Opatření

Výše zmíněné specifické cíle SCLLD jsou dále popsány v členění na jednotlivá opatření. Monitorovací indikátory u jednotlivých opatření v agregované podobě tvoří indikátory a hodnoty na úrovni specifických cílů a naopak, tzn. monitorovací indikátory specifických cílů a jejich hodnoty se níže rozpadají na úroveň opatření.

Tabulka 38: Struktura návrhové části

Vize	Strategické cíle	Specifické cíle	Opatření
Příjemný region	1. Podmínky pro život a vše, co k němu patří	1.1. Silná místní soudržnost a sounáležitost	1.1.1 Dopravní obslužnost
			1.1.2 Podmínky pro místní vzdělávání
			1.1.3 Podmínky pro sociální služby a aktivity
			1.1.4 Podmínky pro zdravotnické služby a záchranou službu
			1.1.5 Podmínky pro bezpečnost ve společnosti
			1.1.6 Podmínky pro čelení přírodním vlivům a změnám klimatu
			1.1.7 Památky
			1.1.8 Kulturní a společenské akce
			1.1.9 Volný čas, spolková činnost, sport, kultura
		1.2. Kvalitní infrastruktura	1.2.1 Infrastruktura v obcích
			1.2.2 Veřejná prostranství
			1.2.3 Podmínky pro bezpečnou alternativní dopravu
			1.2.4 Veřejné budovy a společenské prostory
			1.2.5 Místní komunikace
			1.2.6 Lesní cesty
			1.2.7 Polní cesty
		1.3. Kvalitní životní prostředí	1.3.1 Zeleň, krajinné prvky
			1.3.2 Vodní toky a plochy v obcích, protipovodňová opatření
			1.3.3 Vodní toky a plochy na zemědělské půdě, protipovodňová opatření
	1.3.4 Vodní toky a plochy v lesích, protipovodňová opatření		
	1.3.5 Turistické využití potenciálu místních lesů		
	1.3.6 Nakládání s odpady		
	1.4. Silná místní ekonomika	1.4.1 Podnikání	
		1.4.2 Zemědělství	
		1.4.3 Zpracování a prodej zemědělské produkce	
		1.4.4 Lesnictví, zpracování produktů lesnictví, prodej produkce	
		1.4.5 Sociální podnikání	
1.4.6 Podpora regionální produkce, prodeje a regionální identity			
2. Příjemný a rozvíjející se život v regionu	2.1. Zodpovědná společnost	2.1.1 Podpora činnosti sociálních služeb	
		2.1.2 Zaměstnávání sociálně znevýhodněných osob	
		2.1.3 Skloubení rodinného a pracovního života	
	2.2. Efektivní využívání společného kapitálu	2.2.1 Spolupráce obyvatel a subjektů v území	
		2.2.2 Podpora vzdělávání a vzdělávacích institucí	
		2.2.3 Podpora osob a subjektů v území	
		2.2.4 Spolupráce mimo území mezi MAS	

Zdroj: Tvorba MAS

3.2.3.1 Opatření specifického cíle „1.1. Silná místní soudržnost a sounáležitost“

1.1.1 Dopravní obslužnost

Opatření reaguje na charakter území, kde je vzhledem k nutnosti cestování za zbožím, službami, zdravotnictvím, zaměstnáním, vzděláním apod. nezbytné dojíždění do větších měst. Náplní a cílem opatření je tedy podpora podmínek a prostředků veřejné dopravy osob, a to se zohledněním různých omezení obyvatel, aby nedocházelo k sociálnímu vyloučení.

Tabulka 39: Monitorovací indikátory opatření

IDENTIFIKACE INDIKÁTORŮ				Hodnoty indikátorů		
Kód NČI2014+	Název indikátoru	Měrná jednotka	Typ indikátoru (výstup/výsledek)	Výchozí hodnota (31. 12. 2015)	Hodnota (31. 12. 2018)	Hodnota (31. 12. 2023)
N/A	Počet realizovaných relevantních projektů	Počet	výstup	0	N/A	1
N/A	Počet intervencí MAS	Počet	Výstup	0	N/A	1

Zdroj: Tvorba MAS

1.1.2 Podmínky pro místní vzdělávání

Vzdělávání je jedním ze základních kamenů místní sounáležitosti, charakteru a úrovně obyvatelstva.

Cílem je podpořit podmínky pro kvalitní vzdělávání a uplatnitelnost cílových skupin na trhu práce. Jedná se o podmínky pro péči o děti bez omezení věku i o vzdělávání dospělých rovněž bez věkového omezení.

Předpokládané aktivity:

- budování a rekonstrukce vhodných vzdělávacích prostor,
- vybavení vzdělávacích prostor,
- zajištění dostupnosti vzdělání pro všechny skupiny obyvatel,
- atd.

Tabulka 40: Monitorovací indikátory opatření

IDENTIFIKACE INDIKÁTORŮ				Hodnoty indikátorů		
Kód NČI2014+	Název indikátoru	Měrná jednotka	Typ indikátoru (výstup/výsledek)	Výchozí hodnota (31. 12. 2015)	Hodnota (31. 12. 2018)	Hodnota (31. 12. 2023)
N/A	Počet realizovaných relevantních projektů	Počet	výstup	0	N/A	5
N/A	Počet intervencí MAS	Počet	Výstup	0	N/A	2

Zdroj: Tvorba MAS

1.1.3 Podmínky pro sociální služby a aktivity

Sociální služby v území přispívají ke zvyšování kvality života, omezují nutnost některých skupin obyvatelstva opouštět své domovy a území, přispívají k prevenci negativních společenských jevů apod. Jsou tak důležitým společenským faktorem v regionu.

Cílem je:

- rozvoj terénních i ambulantních služeb v širokém spektru v odpovídajících podmínkách, s odpovídajícím vybavením a zázemím,
- rozvoj služeb pro znevýhodněné skupiny obyvatel (seniorů, hendikepovaných ...),
- zázemí, vybavení a infrastruktura pro služby znevýhodněným skupinám obyvatel,
- atd.

Tabulka 41: Monitorovací indikátory opatření

IDENTIFIKACE INDIKÁTORŮ				Hodnoty indikátorů		
Kód NČI2014+	Název indikátoru	Měrná jednotka	Typ indikátoru (výstup/výsledek)	Výchozí hodnota (31. 12. 2015)	Hodnota (31. 12. 2018)	Hodnota (31. 12. 2023)
N/A	Počet realizovaných relevantních projektů	Počet	výstup	0	N/A	3
N/A	Počet intervencí MAS	Počet	Výstup	0	N/A	3

Zdroj: Tvorba MAS

1.1.4 Podmínky pro zdravotnické služby a záchrannou službu

Zdravotnické služby a jejich dostupnost zásadně přispívají ke stavu životní úrovně obyvatel i bezpečnosti v regionu.

Relevantní aktivity:

- opravy, úpravy a vybavení zázemí pro zdravotnické služby,
- vybavení a zázemí záchranné služby,
- ...

Cílem opatření je dosáhnout odpovídajících podmínek a vybavení současně existujících zdravotnických zařízení, které fungují historicky ve městech a větších/spádových obcích.

Tabulka 42: Monitorovací indikátory opatření

IDENTIFIKACE INDIKÁTORŮ				Hodnoty indikátorů		
Kód NČI2014+	Název indikátoru	Měrná jednotka	Typ indikátoru (výstup/výsledek)	Výchozí hodnota (31. 12. 2015)	Hodnota (31. 12. 2018)	Hodnota (31. 12. 2023)
N/A	Počet realizovaných relevantních projektů	Počet	výstup	0	N/A	1
N/A	Počet intervencí MAS	Počet	Výstup	0	N/A	1

Zdroj: Tvorba MAS

1.1.5 Podmínky pro bezpečnost ve společnosti

Bezpečností ve společnosti (interní bezpečnost) je pro potřeby tohoto dokumentu myšlena bezpečnost mezilidská. Ta je založená především na prevenci kriminality.

Cílem je dobré fungování odpovídajících složek systému, kterými jsou různé formy policejního dohledu, a to na celorepublikové i lokální/městské úrovni, aby byla udržena nízká úroveň kriminality.

Předpokládané aktivity:

- zázemí pro odpovídající složky systému,
- podpora práce zaměstnanců těchto složek,
- ...

Tabulka 43: Monitorovací indikátory opatření

IDENTIFIKACE INDIKÁTORŮ				Hodnoty indikátorů		
Kód NČI2014+	Název indikátoru	Měrná jednotka	Typ indikátoru (výstup/výsledek)	Výchozí hodnota (31. 12. 2015)	Hodnota (31. 12. 2018)	Hodnota (31. 12. 2023)
N/A	Počet realizovaných relevantních projektů	Počet	výstup	0	N/A	1
N/A	Počet intervencí MAS	Počet	Výstup	0	N/A	1

Zdroj: Tvorba MAS

1.1.6 Podmínky pro čelení přírodním vlivům a změnám klimatu

Negativní přírodní vlivy představují formu externího ohrožení regionální společnosti i hmotných statků, které jsou obtížně ovlivnitelné. Toto opatření se zaměřuje na prevenci a řešení následků těchto externích vlivů.

Cílem je vybudovat odpovídající zázemí pro činnost a akceschopnost složek integrovaného záchranného systému – jednotek požární ochrany a jejich odpovídající vybavení včetně zásahové techniky.

Příklady aktivit:

- stavební úpravy základen jednotek požární ochrany vedoucí ke zvýšení akceschopnosti,
- jiné úpravy a vybavení základen umožňující rychlejší výjezdy jednotek,
- ...

Tabulka 44: Monitorovací indikátory opatření

IDENTIFIKACE INDIKÁTORŮ				Hodnoty indikátorů		
Kód NČI2014+	Název indikátoru	Měrná jednotka	Typ indikátoru (výstup/výsledek)	Výchozí hodnota (31. 12. 2015)	Hodnota (31. 12. 2018)	Hodnota (31. 12. 2023)
N/A	Počet realizovaných relevantních projektů	Počet	výstup	0	N/A	1
N/A	Počet intervencí MAS	Počet	Výstup	0	N/A	1

Zdroj: Tvorba MAS

1.1.7 Památky

Památky představují regionální kulturní dědictví pojící společnost, vytvářející společenskou sounáležitost. Rovněž přispívají k turistické zajímavosti regionu, a tím mají také ekonomický efekt.

Cíl – záchrana, ochrana a rozvoj nejhodnotnějších památek v území.

Podporované aktivity:

- stavební práce za účelem oprav a úprav památek,
- úpravy okolí památek,
- zázemí, technika a technologie s památkami související,
- ...

Tabulka 45: Monitorovací indikátory opatření

IDENTIFIKACE INDIKÁTORŮ				Hodnoty indikátorů		
Kód NČI2014+	Název indikátoru	Měrná jednotka	Typ indikátoru (výstup/výsledek)	Výchozí hodnota (31. 12. 2015)	Hodnota (31. 12. 2018)	Hodnota (31. 12. 2023)
N/A	Počet realizovaných relevantních projektů	Počet	výstup	0	N/A	1
N/A	Počet intervencí MAS	Počet	Výstup	0	N/A	1

Zdroj: Tvorba MAS

1.1.8 Kulturní a společenské akce

Kultura a sounáležitost vytváří ducha venkovské společnosti. Proto je její podpora jednou z priorit.

Cílem je zlepšení podmínek pro pořádání kulturních akcí, a to včetně drobných prostředků k tomuto účelu potřebných:

- vhodné prostory (venkovní prostory, kulturní domy, kina, výstavní prostory ...),
- vybavení prostor a specifické prostředky pro konkrétní akce (prodejní stánky, mobilní přístřeší pro návštěvníky, pódia, mobilní nábytek),
- hmotná i nehmotná podpora konkrétních kulturních akcí,
- ...

Tabulka 46: Monitorovací indikátory opatření

IDENTIFIKACE INDIKÁTORŮ				Hodnoty indikátorů		
Kód NČI2014+	Název indikátoru	Měrná jednotka	Typ indikátoru (výstup/výsledek)	Výchozí hodnota (31. 12. 2015)	Hodnota (31. 12. 2018)	Hodnota (31. 12. 2023)
N/A	Počet realizovaných relevantních projektů	Počet	výstup	0	N/A	1
N/A	Počet intervencí MAS	Počet	Výstup	0	N/A	2

Zdroj: Tvorba MAS

1.1.9 Volný čas, spolková činnost, sport, kultura

Právě způsob využití volného času je specifikem venkova a pro řadu obyvatel zásadním faktorem. Na těchto aktivitách mají často velký podíl právě spolky, které tak nabízejí zapojení osob do kolektivu i volnočasové vyžití osob nezapojených. Představují také faktor prevence kriminality a v případě spolků sportovních podporují zdravý životní styl. K tomuto jsou však nutné jisté podmínky pro spolkovou činnost.

Cílem je podpořit vhodná zázemí pro spolkovou činnost i činnost samotnou, a to včetně konkrétních akcí.

Aktivity:

- budování, opravy a úpravy zázemí (sportoviště, klubovny, zkušebny ...),
- podpora akcí (sportovních soutěží, představení ...),
- ...

Tabulka 47: Monitorovací indikátory opatření

IDENTIFIKACE INDIKÁTORŮ				Hodnoty indikátorů		
Kód NČI2014+	Název indikátoru	Měrná jednotka	Typ indikátoru (výstup/výsledek)	Výchozí hodnota (31. 12. 2015)	Hodnota (31. 12. 2018)	Hodnota (31. 12. 2023)
N/A	Počet realizovaných relevantních projektů	Počet	výstup	0	N/A	1
N/A	Počet intervencí MAS	Počet	Výstup	0	N/A	2

Zdroj: Tvorba MAS

3.2.3.2 Opatření specifického cíle „1.2. Kvalitní infrastruktura“

1.2.1 Infrastruktura v obcích

Opatření se zaměřuje na technickou infrastrukturu v obcích a městech. Infrastruktura ve smyslu komunikací je řešena jinými opatřeními.

Smyslem je podpora udržení/dosažení odpovídající úrovně technické infrastruktury v jednotlivých obcích a městech.

Technická řešení veřejné infrastruktury a investic jsou přiměřená a provozně udržitelná bez spoléhání na jednorázové a nahodilé zdroje. Zejména jsou domácnostem přibližovány kanalizační sítě, plynofikace nebo zázemí pro užití biopaliv.

Předměty zájmu:

- veřejná osvětlení, rozhlas ...,
- podpora infrastruktury pro energetiku, alternativní energetiku, vodohospodářství a čištění odpadních vod,
- ...

Tabulka 48: Monitorovací indikátory opatření

IDENTIFIKACE INDIKÁTORŮ				Hodnoty indikátorů		
Kód NČI2014+	Název indikátoru	Měrná jednotka	Typ indikátoru (výstup/výsledek)	Výchozí hodnota (31. 12. 2015)	Hodnota (31. 12. 2018)	Hodnota (31. 12. 2023)
N/A	Počet realizovaných relevantních projektů	Počet	výstup	0	N/A	3
N/A	Počet intervencí MAS	Počet	Výstup	0	N/A	1

Zdroj: Tvorba MAS

1.2.2 Veřejná prostranství

Veřejná prostranství jsou zásadní pro společenský život ve městech a obcích.

Podpora se týká zejména:

- posílení pasivní bezpečnosti (zábrany, značení apod.),
- posílení funkcí prostranství (mobiliář, zeleň, vodní plochy a toky ...),
- odstraňování problémových míst veřejných prostranství,
- posílení estetické stránky prostranství,
- ...

Tabulka 49: Monitorovací indikátory opatření

IDENTIFIKACE INDIKÁTORŮ				Hodnoty indikátorů		
Kód NČI2014+	Název indikátoru	Měrná jednotka	Typ indikátoru (výstup/výsledek)	Výchozí hodnota (31. 12. 2015)	Hodnota (31. 12. 2018)	Hodnota (31. 12. 2023)
N/A	Počet realizovaných relevantních projektů	Počet	výstup	0	N/A	2
N/A	Počet intervencí MAS	Počet	Výstup	0	N/A	1

Zdroj: Tvorba MAS

1.2.3 Podmínky pro bezpečnou alternativní dopravu

Alternativní dopravou jsou myšleny veškeré formy dopravy, které mohou různou měrou nahradit dopravu individuálními motorovými vozidly.

Cílem je omezení běžné dopravy motorové, která zatěžuje životní prostředí a představuje rovněž negativní faktor z hlediska bezpečnosti. Dále je smyslem zvýšení bezpečnosti na rozhraní různých forem dopravy.

Aktivity:

- posílení infrastruktury pro nemotorovou dopravu (stezky, chodníky ...),
- infrastruktura pro hromadnou dopravu osob,
- zvyšování bezpečnosti v dopravě,
- posílení dostupnosti bezbariérovosti alternativní dopravy,
- ...

Tabulka 50: Monitorovací indikátory opatření

IDENTIFIKACE INDIKÁTORŮ				Hodnoty indikátorů		
Kód NČI2014+	Název indikátoru	Měrná jednotka	Typ indikátoru (výstup/výsledek)	Výchozí hodnota (31. 12. 2015)	Hodnota (31. 12. 2018)	Hodnota (31. 12. 2023)
N/A	Počet realizovaných relevantních projektů	Počet	výstup	0	N/A	3
N/A	Počet intervencí MAS	Počet	Výstup	0	N/A	4

Zdroj: Tvorba MAS

1.2.4 Veřejné budovy a společenské prostory

Smyslem je posilovat místní pospolitost účinnými prostředky, místy pro setkávání, společnými činnostmi, prezentacemi zájmů. Přitom zvláště aktivizovat starší lidi a využít jich i mezigeneračně. Aby

se jednotlivci či skupiny nevyučovali z místních komunit ani socioekonomicky nezaostávali. Nedílnou součástí jsou také další objekty sloužící veřejnému zájmu – obecní úřady, knihovny ...

Příklady aktivit:

- budování, adaptace, rekonstrukce a vybavení prostor pro místní aktivity včetně neformálních (včetně podpory víceúčelovosti),
- budování a rekonstrukce kulturních zařízení,
- budování, rekonstrukce a vybavování veřejných budov (budovy úřadů ...),
- adaptace a využívání nevyužitých budov,
- ...

Tabulka 51: Monitorovací indikátory opatření

IDENTIFIKACE INDIKÁTORŮ				Hodnoty indikátorů		
Kód NČI2014+	Název indikátoru	Měrná jednotka	Typ indikátoru (výstup/výsledek)	Výchozí hodnota (31. 12. 2015)	Hodnota (31. 12. 2018)	Hodnota (31. 12. 2023)
N/A	Počet realizovaných relevantních projektů	Počet	výstup	0	N/A	2
N/A	Počet intervencí MAS	Počet	Výstup	0	N/A	2

Zdroj: Tvorba MAS

1.2.5 Místní komunikace

Cíl: zlepšovat a udržovat fyzickou infrastrukturu místní mobility s důrazem na specifické potřeby a omezení stárnoucí populace. Pro starší i pro děti bude nutno k bezbariérovosti přičítat veřejné osvětlení, zábrany, pomocné vodorovné značení atd., které je v tomto dokumentu součástí jiného opatření.

Aktivity:

- udržení a rozvoj komunikací,
- odstraňování bariér,
- ...

Tabulka 52: Monitorovací indikátory opatření

IDENTIFIKACE INDIKÁTORŮ				Hodnoty indikátorů		
Kód NČI2014+	Název indikátoru	Měrná jednotka	Typ indikátoru (výstup/výsledek)	Výchozí hodnota (31. 12. 2015)	Hodnota (31. 12. 2018)	Hodnota (31. 12. 2023)
N/A	Počet realizovaných relevantních projektů	Počet	výstup	0	N/A	1
N/A	Počet intervencí MAS	Počet	Výstup	0	N/A	1

Zdroj: Tvorba MAS

1.2.6 Lesní cesty

Vzhledem k velkým výměrám lesů v území je nutná také odpovídající péče o ně. Ta není možná bez dostatečné infrastruktury a dostupnosti pozemků.

Cílem je tedy zvýšení dostupnosti lesních pozemků a umožnění péče o ně.

Aktivity:

- budování, opravy a úpravy infrastruktury v lesích,
- související objekty,
- ...

Tabulka 53: Monitorovací indikátory opatření

IDENTIFIKACE INDIKÁTORŮ				Hodnoty indikátorů		
Kód NČI2014+	Název indikátoru	Měrná jednotka	Typ indikátoru (výstup/výsledek)	Výchozí hodnota (31. 12. 2015)	Hodnota (31. 12. 2018)	Hodnota (31. 12. 2023)
N/A	Počet realizovaných relevantních projektů	Počet	výstup	0	N/A	1
N/A	Počet intervencí MAS	Počet	Výstup	0	N/A	1

Zdroj: Tvorba MAS

1.2.7 Polní cesty

Region je specifický vysokým podílem zemědělství, a tím i rozlohou zemědělských pozemků, které mají být odpovídajícím způsobem dostupné. Vhodná infrastruktura pomůže rovněž ulehčit místním obcím komunikacím zatěžovaným zemědělskou technikou.

Aktivity:

- opravy, úpravy a budování polních cest,
- související objekty,

• ...

Tabulka 54: Monitorovací indikátory opatření

IDENTIFIKACE INDIKÁTORŮ				Hodnoty indikátorů		
Kód NČI2014+	Název indikátoru	Měrná jednotka	Typ indikátoru (výstup/výsledek)	Výchozí hodnota (31. 12. 2015)	Hodnota (31. 12. 2018)	Hodnota (31. 12. 2023)
N/A	Počet realizovaných relevantních projektů	Počet	výstup	0	N/A	1
N/A	Počet intervencí MAS	Počet	Výstup	0	N/A	1

Zdroj: Tvorba MAS

3.2.3.3 Opatření specifického cíle „1.3. Kvalitní životní prostředí“

1.3.1 Zeleň, krajinné prvky

Jedná se o prvky v extravilánech obcí s estetickými i funkčními úlohami.

Aktivity:

- revitalizace a rozšiřování krajinných prvků a zeleně (remízky, zelené koridory, solitérní dřeviny ...),
- ...

Tabulka 55: Monitorovací indikátory opatření

IDENTIFIKACE INDIKÁTORŮ				Hodnoty indikátorů		
Kód NČI2014+	Název indikátoru	Měrná jednotka	Typ indikátoru (výstup/výsledek)	Výchozí hodnota (31. 12. 2015)	Hodnota (31. 12. 2018)	Hodnota (31. 12. 2023)
N/A	Počet realizovaných relevantních projektů	Počet	výstup	0	N/A	1
N/A	Počet intervencí MAS	Počet	Výstup	0	N/A	1

Zdroj: Tvorba MAS

1.3.2 Vodní toky a plochy v obcích, protipovodňová opatření

Opatření se doplňuje s opatřením zaměřeným na veřejná prostranství, avšak zde je primárním zájmem protipovodňová funkce vodních prvků v obcích nikoli jejich estetická funkce.

Aktivity:

- budování, opravy, údržba a úpravy vodních ploch a toků v obcích za účelem posílení odolnosti proti výkyvům v přísunu vody – srážek,
- protierozní opatření,
- ...

Tabulka 56: Monitorovací indikátory opatření

IDENTIFIKACE INDIKÁTORŮ				Hodnoty indikátorů		
Kód NČI2014+	Název indikátoru	Měrná jednotka	Typ indikátoru (výstup/výsledek)	Výchozí hodnota (31. 12. 2015)	Hodnota (31. 12. 2018)	Hodnota (31. 12. 2023)
N/A	Počet realizovaných relevantních projektů	Počet	výstup	0	N/A	1
N/A	Počet intervencí MAS	Počet	Výstup	0	N/A	1

Zdroj: Tvorba MAS

1.3.3 Vodní toky a plochy na zemědělské půdě, protipovodňová opatření

Smyslem je dosažení takové podoby vodních toků a ploch, aby co nejlépe plnily funkci zadržování vody v krajině a eliminovaly tak dopady výkyvů v přísunu vody do krajiny.

Aktivity:

- budování, opravy, údržba a úpravy vodních ploch a toků na zemědělských pozemcích za účelem posílení odolnosti proti výkyvům v přísunu vody – srážek,
- protierozní opatření,
- ...

Tabulka 57: Monitorovací indikátory opatření

IDENTIFIKACE INDIKÁTORŮ				Hodnoty indikátorů		
Kód NČI2014+	Název indikátoru	Měrná jednotka	Typ indikátoru (výstup/výsledek)	Výchozí hodnota (31. 12. 2015)	Hodnota (31. 12. 2018)	Hodnota (31. 12. 2023)
N/A	Počet realizovaných relevantních projektů	Počet	výstup	0	N/A	1
N/A	Počet intervencí MAS	Počet	Výstup	0	N/A	1

Zdroj: Tvorba MAS

1.3.4 Vodní toky a plochy v lesích, protipovodňová opatření

Smyslem je dosažení takové podoby vodních toků a ploch v lesích, aby co nejlépe plnily funkci zadržování vody v krajině a eliminovaly tak dopady výkyvů v přísunu vody do krajiny.

Aktivity:

- budování, opravy, údržba a úpravy vodních plocha a toků v lesích za účelem posílení odolnosti proti výkyvům v přísunu vody – srážek,
- protierozní opatření,
- ...

Tabulka 58: Monitorovací indikátory opatření

IDENTIFIKACE INDIKÁTORŮ				Hodnoty indikátorů		
Kód NČI2014+	Název indikátoru	Měrná jednotka	Typ indikátoru (výstup/výsledek)	Výchozí hodnota (31. 12. 2015)	Hodnota (31. 12. 2018)	Hodnota (31. 12. 2023)
N/A	Počet realizovaných relevantních projektů	Počet	výstup	0	N/A	1
N/A	Počet intervencí MAS	Počet	Výstup	0	N/A	1

Zdroj: Tvorba MAS

1.3.5 Turistické využití potenciálu místních lesů

Cíl: krajinné hodnoty jsou šetrně zpřístupňovány k rekreaci a výchově pasivními prvky i organizovanými činnostmi. Lesy v území jsou velmi hodnotné, s množstvím zajímavostí a specifík.

Aktivity:

- budování stezek, cest pro pěší včetně prvků překonávajících překážky a zajišťujících bezpečnost,
- umisťování mobiliáře, orientačních prvků a informačních prvků,
- ...

Tabulka 59: Monitorovací indikátory opatření

IDENTIFIKACE INDIKÁTORŮ				Hodnoty indikátorů		
Kód NČI2014+	Název indikátoru	Měrná jednotka	Typ indikátoru (výstup/výsledek)	Výchozí hodnota (31. 12. 2015)	Hodnota (31. 12. 2018)	Hodnota (31. 12. 2023)
N/A	Počet realizovaných relevantních projektů	Počet	výstup	0	N/A	1
N/A	Počet intervencí MAS	Počet	Výstup	0	N/A	1

Zdroj: Tvorba MAS

1.3.6 Nakládání s odpady

Opatření je vyčleněno díky svému specifickému zaměření mimo technickou infrastrukturu v obcích.

Cíl: v obcích se rozvíjí technologie a postupy snižující produkci nevyužitých odpadů a umožňující zpětné využívání.

Aktivity:

- budování systémů pro sběr a nakládání s různými typy odpadů,
- osvětová činnost,

• ...

Tabulka 60: Monitorovací indikátory opatření

IDENTIFIKACE INDIKÁTORŮ				Hodnoty indikátorů		
Kód NČI2014+	Název indikátoru	Měrná jednotka	Typ indikátoru (výstup/výsledek)	Výchozí hodnota (31. 12. 2015)	Hodnota (31. 12. 2018)	Hodnota (31. 12. 2023)
N/A	Počet realizovaných relevantních projektů	Počet	výstup	0	N/A	1
N/A	Počet intervencí MAS	Počet	Výstup	0	N/A	1

Zdroj: Tvorba MAS

3.2.3.4 Opatření specifického cíle „1.4. Silná místní ekonomika“

1.4.1 Podnikání

Podnikání je zdrojem ekonomické stability regionu i životní úrovně v regionu formou poskytování zboží a služeb.

Většina obcí má připraven prostor k podnikatelským investicím zakomponovaným v územně plánovacích dokumentacích po konkrétní objekty. Podnikatelské subjekty mají prostor k využití svých specifických vlastností a podmínek. Je zde rovněž prostor pro diverzifikaci aktivit zemědělských podnikatelů.

Aktivity:

- podpora podnikání na lokální úrovni (včetně zachování tradičních řemeslných a specifických oborů) – stavební práce, vybavení ...,
- podpora diverzifikace činností zemědělských podnikatelů – stavební práce, vybavení ...,
- rozvoj agroturistiky – stavební práce, vybavení ...,
- ...

Tabulka 61: Monitorovací indikátory opatření

IDENTIFIKACE INDIKÁTORŮ				Hodnoty indikátorů		
Kód NČI2014+	Název indikátoru	Měrná jednotka	Typ indikátoru (výstup/výsledek)	Výchozí hodnota (31. 12. 2015)	Hodnota (31. 12. 2018)	Hodnota (31. 12. 2023)
N/A	Počet realizovaných relevantních projektů	Počet	výstup	0	N/A	3
N/A	Počet intervencí MAS	Počet	Výstup	0	N/A	3

Zdroj: Tvorba MAS

1.4.2 Zemědělství

Region je zemědělsky velmi aktivní, zemědělské subjekty se stabilizují rozšiřováním svých aktivit a využívají tak místního potenciálu.

Aktivity:

- podpora hmotných investic do zemědělské techniky a zemědělských objektů,
- ...

Tabulka 62: Monitorovací indikátory opatření

IDENTIFIKACE INDIKÁTORŮ				Hodnoty indikátorů		
Kód NČI2014+	Název indikátoru	Měrná jednotka	Typ indikátoru (výstup/výsledek)	Výchozí hodnota (31. 12. 2015)	Hodnota (31. 12. 2018)	Hodnota (31. 12. 2023)
N/A	Počet realizovaných relevantních projektů	Počet	výstup	0	N/A	3
N/A	Počet intervencí MAS	Počet	Výstup	0	N/A	3

Zdroj: Tvorba MAS

1.4.3 Zpracování a prodej zemědělské produkce

V regionu by mělo dojít ke zvýšení podílu příjmů zemědělských subjektů ze zpracování zemědělské produkce a následného prodeje produktů s vyšší přidanou hodnotou oproti prodeji výstupů zemědělské prvovýroby. Bude podpořeno vytvoření podmínek pro zpracování zemědělské produkce a následný prodej.

Aktivity:

- stavební úpravy a rekonstrukce prostor pro zpracování zemědělské produkce a prodej,
- vybavení a zařízení pro výrobu a prodej,
- podpora prodeje,
- ...

Tabulka 63: Monitorovací indikátory opatření

IDENTIFIKACE INDIKÁTORŮ				Hodnoty indikátorů		
Kód NČI2014+	Název indikátoru	Měrná jednotka	Typ indikátoru (výstup/výsledek)	Výchozí hodnota (31. 12. 2015)	Hodnota (31. 12. 2018)	Hodnota (31. 12. 2023)
N/A	Počet realizovaných relevantních projektů	Počet	výstup	0	N/A	1
N/A	Počet intervencí MAS	Počet	Výstup	0	N/A	1

Zdroj: Tvorba MAS

1.4.4 Lesnictví, zpracování produktů lesnictví, prodej produkce

Území má rozsáhlé lesní porosty a lesnictví je silný hospodářský obor. Ten je třeba technicky vybavovat, a to včetně nových opatření pro rychle rostoucí dřeviny, porosty a jejich zpracování.

Aktivity:

- investice do technologií a prostředků pro lesnictví a zpracování dřevní hmoty,

- stroje pro péči o lesní porosty,
- podpora dřezpracovatelského odvětví – objekty, technologie ...,
- ...

Tabulka 64: Monitorovací indikátory opatření

IDENTIFIKACE INDIKÁTORŮ				Hodnoty indikátorů		
Kód NČI2014+	Název indikátoru	Měrná jednotka	Typ indikátoru (výstup/výsledek)	Výchozí hodnota (31. 12. 2015)	Hodnota (31. 12. 2018)	Hodnota (31. 12. 2023)
N/A	Počet realizovaných relevantních projektů	Počet	výstup	0	N/A	3
N/A	Počet intervencí MAS	Počet	Výstup	0	N/A	3

Zdroj: Tvorba MAS

1.4.5 Sociální podnikání

V regionu existuje silná tradice a základna v oblasti sociálního aspektu v podnikání.

Smyslem je podpořit hmotné podmínky pro činnost sociálních podniků tak, aby byla zvýšena zaměstnanost sociálně vyloučených osob a jejich začlenění do společnosti.

Aktivity:

- nemovitosti pro sociální podnikání,
- vybavení a technologie pro sociální podnikání,
- ...

Tabulka 65: Monitorovací indikátory opatření

IDENTIFIKACE INDIKÁTORŮ				Hodnoty indikátorů		
Kód NČI2014+	Název indikátoru	Měrná jednotka	Typ indikátoru (výstup/výsledek)	Výchozí hodnota (31. 12. 2015)	Hodnota (31. 12. 2018)	Hodnota (31. 12. 2023)
N/A	Počet realizovaných relevantních projektů	Počet	výstup	0	N/A	1
N/A	Počet intervencí MAS	Počet	Výstup	0	N/A	1

Zdroj: Tvorba MAS

1.4.6 Podpora regionální produkce, prodeje a regionální identity

Region zavede jednotnou značku nebo vhodný ekvivalent, vyjadřující poctivou službu a výrobu, kterou přijmou za svou podniky a poskytovatelé z různých oborů. Zároveň rozvine nový informační a poznávací systém, do kterého popíše mnoho místních hodnot. Regionální značku nebo jiné vhodné

opatření propojí s návštěvnickým segmentem popularizačním infosystémem. Vedle potravinářství a agroturistiky zahrne i místní služby včetně řemesel a místní výroby.

Základem je spolupráce zemědělských subjektů s obcemi, městy a dalšími relevantními aktéry, a to za účelem vytvoření společných prodejních kanálů a propagace.

Aktivity:

- příprava projektu – proveditelnost, legislativa ...,
- nemovité i movité podmínky pro společný prodej a nabídku regionální produkce,
- opatření pro marketing regionální kvality (značka nebo její alternativa),
- propagace,
- ...

Tabulka 66: Monitorovací indikátory opatření

IDENTIFIKACE INDIKÁTORŮ				Hodnoty indikátorů		
Kód NČI2014+	Název indikátoru	Měrná jednotka	Typ indikátoru (výstup/ výsledek)	Výchozí hodnota (31. 12. 2015)	Hodnota (31. 12. 2018)	Hodnota (31. 12. 2023)
N/A	Počet realizovaných relevantních projektů	Počet	výstup	0	N/A	1
N/A	Počet intervencí MAS	Počet	Výstup	0	N/A	1

Zdroj: Tvorba MAS

3.2.3.5 Opatření specifického cíle „2.1. Zodpovědná společnost“

2.1.1 Podpora činnosti sociálních služeb

Smyslem je podpoření samotných činností sociálních služeb primárně nehmotnou formou.

Aktivity:

- podpora sociálního poradenství a vzdělávání,
- podpora ambulantních, terénních i pobytových služeb,
- podpora rané péče, kontaktních center, nízkoprahových zařízení, sociální rehabilitace, osobní asistence, odlehčovacích služeb, sociální rehabilitace, terapeutických dílen,
- neformální péče a prevence ekonomického vyloučení osob,
- sociální začleňování,
- ...

Tabulka 67: Monitorovací indikátory opatření

IDENTIFIKACE INDIKÁTORŮ				Hodnoty indikátorů		
Kód NČI2014+	Název indikátoru	Měrná jednotka	Typ indikátoru (výstup/výsledek)	Výchozí hodnota (31. 12. 2015)	Hodnota (31. 12. 2018)	Hodnota (31. 12. 2023)
N/A	Počet realizovaných relevantních projektů	Počet	výstup	0	N/A	2
N/A	Počet intervencí MAS	Počet	Výstup	0	N/A	2

Zdroj: Tvorba MAS

2.1.2 Zaměstnávání sociálně znevýhodněných osob

Smyslem je primárně nehmotné podpoření zaměstnávání osob sociálně vyloučených nebo osob sociálním vyloučením ohrožených.

Aktivity:

- zaměstnávání a sociální začleňování osob znevýhodněných na trhu práce,
- ...

Tabulka 68: Monitorovací indikátory opatření

IDENTIFIKACE INDIKÁTORŮ				Hodnoty indikátorů		
Kód NČI2014+	Název indikátoru	Měrná jednotka	Typ indikátoru (výstup/výsledek)	Výchozí hodnota (31. 12. 2015)	Hodnota (31. 12. 2018)	Hodnota (31. 12. 2023)
N/A	Počet realizovaných relevantních projektů	Počet	výstup	0	N/A	1
N/A	Počet intervencí MAS	Počet	Výstup	0	N/A	1

Zdroj: Tvorba MAS

2.1.3 Skloubení rodinného a pracovního života

Opatření si klade za cíl podpoření rodin (úplných i neúplných) ve snaze o ekonomickou stabilitu danou zaměstnáním nebo podnikatelskou činností osob pečujících o nezaopatřené děti.

Aktivity:

- podpora neinstitucionální péče o děti (rodinná a mateřská centra, zařízení pečující o děti v době mimo školní vyučování, příměstské tábory apod.),
- individuální péče o děti,
- ...

Tabulka 69: Monitorovací indikátory opatření

IDENTIFIKACE INDIKÁTORŮ				Hodnoty indikátorů		
Kód NČI2014+	Název indikátoru	Měrná jednotka	Typ indikátoru (výstup/výsledek)	Výchozí hodnota (31. 12. 2015)	Hodnota (31. 12. 2018)	Hodnota (31. 12. 2023)
N/A	Počet realizovaných relevantních projektů	Počet	výstup	0	N/A	1
N/A	Počet intervencí MAS	Počet	Výstup	0	N/A	1

Zdroj: Tvorba MAS

3.2.3.6 Opatření specifického cíle „2.2. Efektivní využívání společného kapitálu“

2.2.1 Spolupráce obyvatel a subjektů v území

Smyslem je podpora, motivace a konkrétní projekty ve směru ke spolupráci subjektů a osob v území, aby tak docházelo k efektivnímu využívání individuálních znalostí, schopností a dovedností ve prospěch širších skupin obyvatel regionu tak, jak by to při zachování individuálního přístupu bylo nemožné nebo neefektivní.

Aktivity:

- společné akce (sport, kultura, akce pro děti ...),
- společné vzdělávání a sdílení příkladů dobré praxe,
- projekty spolupráce subjektů v území,
- ...

Tabulka 70: Monitorovací indikátory opatření

IDENTIFIKACE INDIKÁTORŮ				Hodnoty indikátorů		
Kód NČI2014+	Název indikátoru	Měrná jednotka	Typ indikátoru (výstup/výsledek)	Výchozí hodnota (31. 12. 2015)	Hodnota (31. 12. 2018)	Hodnota (31. 12. 2023)
N/A	Počet realizovaných relevantních projektů	Počet	výstup	0	N/A	3
N/A	Počet intervencí MAS	Počet	Výstup	0	N/A	3

Zdroj: Tvorba MAS

2.2.2 Podpora vzdělávání a vzdělávacích institucí

Podpora školských institucí ze strany MAS byla nastartována již před vznikem tohoto dokumentu. Opatření je zaměřeno na podporu školských zařízení formou poskytování informací a poradenství, aby se tak eliminovala rizika spojená s činností různých privátních subjektů v ČR, které sledovaly poradenstvím těmto institucím výhradně vlastní zájmy.

Aktivity:

- informovanost, poradenství, vzdělávání,
- ...

Tabulka 71: Monitorovací indikátory opatření

IDENTIFIKACE INDIKÁTORŮ				Hodnoty indikátorů		
Kód NČI2014+	Název indikátoru	Měrná jednotka	Typ indikátoru (výstup/výsledek)	Výchozí hodnota (31. 12. 2015)	Hodnota (31. 12. 2018)	Hodnota (31. 12. 2023)
N/A	Počet realizovaných relevantních projektů	Počet	výstup	0	N/A	0
N/A	Počet intervencí MAS	Počet	Výstup	0	N/A	1

Zdroj: Tvorba MAS

2.2.3 Podpora osob a subjektů v území

Opatření je zaměřeno na využití a sdílení potenciálu, schopností a dovedností personálu MAS ve specifických oblastech tak, aby tyto komodity byly využity ve prospěch subjektů a osob v území.

Aktivity:

- poradenství,
- vzdělávání,
- informační servis,
- ...

Tabulka 72: Monitorovací indikátory opatření

IDENTIFIKACE INDIKÁTORŮ				Hodnoty indikátorů		
Kód NČI2014+	Název indikátoru	Měrná jednotka	Typ indikátoru (výstup/výsledek)	Výchozí hodnota (31. 12. 2015)	Hodnota (31. 12. 2018)	Hodnota (31. 12. 2023)
N/A	Počet realizovaných relevantních projektů	Počet	výstup	0	N/A	1
N/A	Počet intervencí MAS	Počet	Výstup	0	N/A	20

Zdroj: Tvorba MAS

2.2.4 Spolupráce mimo území mezi MAS

Opatření je zaměřeno na čerpání benefitů v podobě informací, schopností, dovedností, příkladů dobré praxe a dalších efektů plynoucích ze spolupráce MAS se subjekty mimo své území. Následným efektem je přenesení benefitů do území působnosti MAS.

Aktivitami jsou společné projekty realizované ve spolupráci se subjekty působícími mimo území působnosti MAS Litomyšlsko. Věcně jsou zamýšleny projekty na podporu cílů této strategie. Typem aktivit jde zejména o:

- vzdělávání,

- propagaci,
- informační a volnočasové akce,
- ...

Tabulka 73: Monitorovací indikátory opatření

IDENTIFIKACE INDIKÁTORŮ				Hodnoty indikátorů		
Kód NČI2014+	Název indikátoru	Měrná jednotka	Typ indikátoru (výstup/výsledek)	Výchozí hodnota (31. 12. 2015)	Hodnota (31. 12. 2018)	Hodnota (31. 12. 2023)
N/A	Počet realizovaných relevantních projektů	Počet	výstup	0	N/A	1
N/A	Počet intervencí MAS	Počet	Výstup	0	N/A	1

Zdroj: Tvorba MAS

3.2.3.7 Analytický základ navrhovaných opatření

Následující Tabulka 74 slouží k rychlému nalezení analytického popisu příčin návrhu daných opatření.

Tabulka 74: Analytický základ opatření

Opatření	Analytický základ (číslo kapitol)
1.1.1 Dopravní obslužnost	2.1.3.1, ...
1.1.2 Podmínky pro místní vzdělávání	2.1.9, 2.1.4.1, ...
1.1.3 Podmínky pro sociální služby a aktivity	2.1.7.3, ...
1.1.4 Podmínky pro zdravotnické služby a záchrannou službu	2.1.7.2, ...
1.1.5 Podmínky pro bezpečnost ve společnosti	2.1.11.1, ...
1.1.6 Podmínky pro čelení přírodním vlivům a změnám klimatu	2.1.11.3, ...
1.1.7 Památky	2.1.7.4, ...
1.1.8 Kulturní a společenské akce	2.1.7.1.2, ...
1.1.9 Volný čas, spolková činnost, sport, kultura	2.1.7.1, ...
1.2.1 Infrastruktura v obcích	2.1.2, 2.1.3.2, ...
1.2.2 Veřejná prostranství	2.1.2.1.2, ...
1.2.3 Podmínky pro bezpečnou alternativní dopravu	2.1.2.1.2, 2.1.11.2, 2.1.3.1.3, ...
1.2.4 Veřejné budovy a společenské prostory	2.1.7.1, 2.1.4, ...
1.2.5 Místní komunikace	2.1.3.2, 2.1.2.1, ...
1.2.6 Lesní cesty	2.1.12.3, ...
1.2.7 Polní cesty	2.1.12.1, ...
1.3.1 Zeleň, krajinné prvky	2.1.6.5, 2.1.6.6, ...
1.3.2 Vodní toky a plochy v obcích, protipovodňová opatření	2.1.6.2, 2.1.6.4, ...
1.3.3 Vodní toky a plochy na zemědělské půdě, protipovodňová opatření	2.1.6.2, 2.1.6.4, ...
1.3.4 Vodní toky a plochy v lesích, protipovodňová opatření	2.1.6.2, 2.1.6.4, ...
1.3.5 Turistické využití potenciálu místních lesů	2.1.12.3, 2.1.13, 2.1.6.6, ...
1.3.6 Nakládání s odpady	2.1.6.7, ...
1.4.1 Podnikání	2.1.8, 2.1.4.2, ...
1.4.2 Zemědělství	2.1.12.1, ...
1.4.3 Zpracování a prodej zemědělské produkce	2.1.12.1, 2.1.12.2, ...
1.4.4 Lesnictví, zpracování produktů lesnictví, prodej produkce	2.1.12.3, ...
1.4.5 Sociální podnikání	2.1.7.3, 2.1.8, ...
1.4.6 Podpora regionální produkce, prodeje a regionální identity	2.1.12, 2.1.13, ...
2.1.1 Podpora činnosti sociálních služeb	2.1.7.3, ...
2.1.2 Zaměstnávání sociálně znevýhodněných osob	2.1.7.3, 2.1.8, 2.1.6, ...
2.1.3 Skloubení rodinného a pracovního života	2.1.4.2.4, 2.1.7.1, 2.1.9, ...
2.2.1 Spolupráce obyvatel a subjektů v území	2.1.7.1, 2.1.9, 2.1.8.2.3, ...
2.2.2 Podpora vzdělávání a vzdělávacích institucí	2.1.9, 2.1.10.4.2, ...
2.2.3 Podpora osob a subjektů v území	2.1.10, 2.1.4, 2.1.7, ...
2.2.4 Spolupráce mimo území mezi MAS	2.1.10.4.1, ...

Zdroj: Tvorba MAS

3.3 Integrace a inovace

3.3.1 Integrační prvky

Zaměření celé strategie a také praktické inspirace odjinud se víceméně opírají o integrační potřeby a vize. MAS je přesvědčena, že účelná integrace v mnoha sférách životních potřeb a životního prostředí je pilířem udržitelné konzistentní kvality v prostoru regionu. Existují zde pádné objektivní příčiny, proč integrovat.

- Ve vztahu k nadřazeným systémům je aktuálním projevem realizace rychlostní komunikace Hradec Králové – Mohelnice v úseku vedeném regionem. Fyzicky zasahuje téměř 20 % obcí a přes 80 % obyvatel, vztahově ji pocítí všichni.
- Život v malých obcích nebude uspokojivý, pokud nebude trvale modernizována jejich obslužnost a efektivnost obsluhy nehledě na disciplíny odvislé od propojování.
- Také krajinný ráz regionu spojuje potřeby a zájmy obyvatelstva, zemědělství, lesnictví a dalších. Veškeré lidské zásahy zde mají plošný a komplexní dopad. Konečně také hospodářské zájmy a konkurenční poměřování s jiným územím jsou dobrými důvody k společnému jednání. To se přenáší na různé disciplíny a jejich produkci. Oblasti a působnosti ke konkrétním integračním opatřením jsou popsány níže.

3.3.1.1 Integrace v regionu MAS

Propojení potřeb obyvatel více obcí, zejména malých, do objemů poptávky, které budou hospodářsky a logisticky atraktivní pro udržitelné podnikatelské nebo veřejné obstarávané činnosti. Tento směr integrace bude MAS postupně iniciovat pro existující formy poptávaných služeb a také jako zdroj jejich inovací v závislosti na vývoji místních potřeb a hospodářských možností. Pro období do roku 2020 budou vhodnými okruhy disciplín k integraci mezi obcemi:

- sociálně-zdravotní služby ambulantní a terénní, zvláště pro rostoucí skupinu starších obyvatel,
- služby technické údržby v obcích,
- ekologické, hospodářsky soběstačné formy sběru a nakládání s odpady,
- dopravní obslužnost v podobě dopravy osob i tras místní bezmotorové dopravy,
- služby pro rodiče s dětmi, které podpoří soulad rodiny a práce a rozšíří výchovně vzdělávací nabídku v území,
- informační a orientačně navigační opatření k usnadnění pohybu a hledání konkrétních cílů mezi obcemi i v nich samotných.

V konkrétních potřebách obyvatel může proveditelná forma integrace spojovat více okruhů. Především dopravní obslužnost a informační opatření budou spojovány s dalšími, neboť samy jsou jejich prostředníkem. Další integrační otázky budou pokládány ve vztahu obcí a měst. Malé obce budou vždy omezeny, neboť i v síti se součtem poptávky nemohou rovnat městům. Pro racionální udržitelnost je proto úkolem MAS, aby vždy zvažovala smysl integrace v obcích bez využití možností měst oproti zlepšené dostupnosti měst a možnosti využití jejich potenciálu. Taková bilance musí brát v potaz návaznosti pro udržitelnou místní ekonomiku, tj. navazující nákupy, útraty ve městě, které potom v obcích bolestně chybí zdejšími podnikům a provozům.

3.3.1.1.1 Dosavadní formy integrace a integrační prvky

Níže jsou uvedené některé příklady integračních prvků a aktivit zahájených a mnohdy dokončených v minulosti.

- Jedním z integračních prvků je turistický význam města Litomyšl, kdy Litomyšl i okolní obce vyvíjejí společné aktivity směřující k rozšíření turistiky i mimo Litomyšl, a tím k prodloužení pobytu návštěvníků a k jejich přivedení do dalších obcí za účelem posílení místní slabé poptávky.
- Dalším integračním prvkem jsou iniciativy směřující k využití turistického potenciálu přírodní památky Touloucovy maštale. Za tímto účelem v regionu působí Sdružení obcí Touloucovy Maštale.

Příkladem mohou být společně budované turistické stezky, cyklostezky a systémy informačních tabulí zasahující do správních území více obcí. Obce rovněž disponují například společně pořízeným vybavením pro pořádání společenských a kulturních akcí, které je obcím k dispozici k zapůjčení (v rámci mikroregionu Litomyšlsko).

V rámci programu LEADER MAS Litomyšlsko o.p.s. bylo rovněž pořízeno vybavení pro vytvoření a údržbu lyžařských běžeckých tras, které rovněž vedou přes mnoho obcí.

MAS Litomyšlsko o.p.s. rovněž zastřešila řadu projektů, které byly financovány z prostředků složených řadou obcí. Příkladem může být projekt „Naučné stezky MAS Litomyšlsko“, který jednotným a souhrnným způsobem informuje obyvatele i návštěvníky o existujících naučných stezkách v regionu.

- Jinde se staly pojítkem přírodní podmínky. Obce na řece Loučné spolupracují na jednotné koncepci protipovodňových opatření.
- Vysoké Mýto a spádovost okolních obcí směrem k němu a inklinace k realizaci společných projektů například na bázi mikroregionu Vysokomýtsko.
- Spádovost obyvatelstva do větších měst za prací, zbožím, službami, vzděláním, úřady ...

3.3.1.1.2 Integrační aktivity a projekty MAS Litomyšlsko

MAS jako platforma sdružující subjekty z různých sektorů rovněž vyvíjela a vyvíjí řadu integračních aktivit.

Pravidelně s měsíční periodicitou je vydáván plakát kulturních, vzdělávacích, sportovních a jiných akcí pořádaných obcemi, spolky, podnikateli apod. Plakát je distribuován do všech měst a obcí regionu, na veřejně přístupná místa, do informačních center apod.

MAS rovněž pořádala seriál seminářů zaměřený na podporu finanční gramotnosti. Samotné semináře realizoval soukromý podnikatelský subjekt, prostory poskytl město a obce, ostatní obce pomáhaly s propagací. Na straně uživatelů byla pak široká veřejnost, školy, zástupci obcí apod.

V roce 2013 MAS zastřešila projekt, který měl sloužit k souhrnné propagaci naučných stezek v regionu. Spojil tedy provozovatele naučných stezek, sponzorské obce a všechny ostatní obce v regionu, které pomohly s umístěním propagačních tabulí a distribucí propagačních materiálů.

MAS také pořádala pro děti z mateřských škol soutěž s mnoha integračními prvky hovorově zvanou „Skřítek Vítek“. Na straně sponzorů byl zapojen soukromý podnikatelský subjekt. Na druhé straně se

účastnily mateřské školy a jejich děti jako soutěžící, a nakonec také široká veřejnost, která svým hlasováním vybírala vítěze. Tato zkušenost pomohla navázat úzké vztahy i novou spoluprací.

MAS hodlá v následujících letech také podpořit nebo zastřešit spoluprací zemědělských subjektů v oblasti distribuce, prodeje a propagace jejich produkce. Dále hodlá zastřešit informační a administrativní podporu obcí.

3.3.1.2 Integrace přesahující region

Integrace potřeb regionu se sousedními regiony nebo v nadřazených systémech by mohla mít v novém období inovativní podoby. Není sporu o sociálních a hospodářských důvodech kompetencí národních a krajských politik. Přitom ale nemusí region zůstat pasivním příjemcem jejich účinků. Také individuální interakce obcí s takovými politikami a programy mají značné omezení. Pro MAS z toho plyne trvalý úkol hledání vlastních regionálních pozic, jak účinněji využívat vhodné části nadřazených systémů. Určitě existují prostory, ve kterých bude možné propojit okruhy předchozí části 3.3.1.1 Integrace v regionu MAS s programy krajského systému sociálních služeb, dopravní obslužnosti nebo ústředně organizovaných podob zaměstnanecké a podnikatelské podpory a dalších.

Zvláštní příležitosti k integraci mohou nabízet programy sousedních regionů nebo sdružení, která se s územím MAS překrývají, jak dokládá 3.3.1.2.2 Integrace obcí. V tomto směru leží jistě prostor, který by v samotném našem regionu nebyl trvale dostatečně kapacitní a vůči národní úrovni byl naopak pod praktickou hranou adresnosti. Přitom nebude úkolem MAS jen množina vyjmenovaných sdružení a spolků. Podobně může být příležitostí také potřeba jednotlivých korporací řešit své záměry. Část takových záměrů se může dobře potkat se schopností regionu definovat své potřeby a prakticky organizovat dělbu činností s danou korporací. Trvalý strategický zájem MAS bude inovativně rozšiřovat kvalitu a nabídku životního prostředí místním obyvatelům v souladu s novými impulsy zvenčí.

3.3.1.2.1 Spolupráce mezi MAS

Spolupráce mezi jednotlivými MAS se odvíjí zpravidla od společných propojujících prvků. Tyto prvky mohou být přírodní, historické, ekonomické, organizační apod.

V případě MAS Litomyšlsko se jedná zejména o řešení skutečnosti, že zasahuje do více správních obvodů ORP⁴² a území mikroregionů. Z dosavadní komunikace vyplynula potřeba integrace činností zejména s dalšími MAS, které působí v rámci správního obvodu ORP Vysoké Mýto a v mikroregionu Vysokomýtsko. V tuto chvíli vyvstává potřeba jednotného konceptu zejména v oblasti sociálních služeb a jejich podpory, ale do budoucna se předpokládá úzká spolupráce i v dalších oblastech.

Spoluprací mezi MAS blíže popisuje kapitola 4.4 Spolupráce MAS na národní a mezinárodní úrovni.

3.3.1.2.2 Integrace obcí

Obce v regionu aktivně navazují spoluprací, a to mimo jiné začleňováním do obecných nebo úzce zaměřených svazků obcí. Území MAS se dotýkají následující (podtržené jsou součástí MAS Litomyšlsko).

- **Mikroregion Hlinecko** – Bojanov, Dědová, Hamry, Hlinsko, Hodonín, Horní Bradlo, Chlumětín, Jeníkov, Kameničky, Kladno, Krásné, Krouna, Miřetice, Mrákotín, Otradov,

⁴² Obec/obce s rozšířenou působností

Pokřikov, Raná, Studnice, Svratouch, Tisovec, Trhová Kamenice, Včelákov, Vítanov, Vojtěchov, Vortová, Všeradov, Vysočina

- **Mikroregion Vysokomýtsko** – Běstovice, Bučina, České Heřmanice, Dobříkov, Džbánov, Javorník, Koldín, Leština, Mostek, Nasavrky, Nové Hrady, Oucmanice, Podlesí, Pustina, Radhošť, Slatina, Sruby, Sudslava, Svatý Jiří, Tisová, Týniště, Vinary, Vraclav, Vračovice-Orlov, Vysoké Mýto, Zálší, Zámorsk a Zářecká Lhota
- **Kraj Smetany a Martinů** – Borová, Bystré, Polička, Litomyšl, Dolní Újezd, Jedlová, Květná, Lubná, Oldřiš, Pomezí, Sebranice, Svojanov, Široký Důl, Telecí
- **Českomoravské pomezí** – Litomyšl, Moravská Třebová, Polička, Svitavy, Vysoké Mýto
- **České dědictví** – Český Krumlov, Jankov, Kroměříž, Kutná Hora, Lednice, Valtice, Litomyšl, Olomouc, Telč, Žďár nad Sázavou, Brno, Třebíč
- **Sdružení obcí Toulcovy Maštale** – Bor u Skutče, Budislav, Hluboká, Jarošov, Leština, Nová Ves u Jarošova, Nové Hrady, Perálec, Poříčí u Litomyšle, Proseč, Přiluka, Zderaz
- **Region Orlicko-Třebovsko** – Brandýs nad Orlicí, Česká Třebová, České Libchavy, Dlouhá Třebová, Dolní Dobrouč, Hnátnice, Hrádek, Jehnědí, Libchavy, Němčice, Orlické Podhůří, Přívrat, Rybník, Řetová, Řetůvka, Semanín, Sloupnice, Sopotnice, Sudislav nad Orlicí, Třebovice, Ústí nad Orlicí, Velká Skrovnice, Voděrady, Žampach
- **Mikroregion Litomyšlsko-Desinka** – Budislav, Desná, Dolní Újezd, Horní Újezd, Chotěnov, Lubná, Makov, Morašice, Osík, Poříčí u Litomyšle, Sebranice, Široký Důl, Vidlatá Seč

Níže uvedená Tabulka 75 zobrazuje vzájemné provázání dobrovolných svazků obcí a MAS Litomyšlsko (počet obcí MAS, svazku obcí a společné obce).

Tabulka 75: Integrace MAS a DSO (dobrovolných svazků obcí)

Dobrovolné svazky obcí a mikroregiony	MAS		
		Svazky obcí	
Mikroregion Hlinecko	53	1	26
Mikroregion Vysokomýtsko	44	10	18
Kraj Smetany a Martinů	50	4	10
Českomoravské pomezí	52	2	3
České dědictví	53	1	11
Sdružení obcí Toulcovy Maštale	42	12	0
Region Orlicko-Třebovsko	52	2	22
Mikroregion Litomyšlsko-Desinka	42	12	1
Mikroregion Litomyšlsko	13	41	1

Zdroj: Tvorba MAS

Vzájemný vliv obcí MAS a svazků obcí znázorňuje následující Tabulka 76.

Tabulka 76: Analytický základ opatření

Dobrovolné svazky obcí a mikroregiony	Obce MAS		Obce DSO	
	V MAS mimo DSO	V MAS i DSO	V DSO i MAS	V DSO mimo MAS
Mikroregion Hlinsko	98%	2%	4%	96%
Mikroregion Vysokomýtsko	81%	19%	36%	64%
Kraj Smetany a Martinů	93%	7%	29%	71%
Českomoravské pomezí	96%	4%	40%	60%
České dědictví	98%	2%	8%	92%
Sdružení obcí Touloucovy Maštale	78%	22%	100%	0%
Region Orlicko-Třebovsko	96%	4%	8%	92%
Mikroregion Litomyšlsko-Desinka	78%	22%	92%	8%
Mikroregion Litomyšlsko	24%	76%	98%	2%

Zdroj: Tvorba MAS

Integraci jednotlivých opatření znázorňuje následující Tabulka 77

Tabulka 77: Integrace opatření

strategický cíl	Podmínky pro život a vše, co k němu patří						Příjemný a rozvíjející se	
	1. Silná místní soudržnost a	2. Kvalitní infrastruktura	3. Kvalitní životní prostředí	4. Silná místní ekonomika	5. Zdravý	6. Efektivní	7. Příjemný	8. Rozvíjející se
specifický cíl	1.1.1	1.1.2	1.1.3	1.1.4	1.1.5	1.1.6	1.1.7	1.1.8
Opatření 0 bez provázanosti 1 základní provázanost (integrace základní úrovně) 2 vyšší provázanost (integrace vyšší úrovně)	1.1.1 Dopravní obslužnost	1.1.2 Podmínky pro místní vzdělávání	1.1.3 Podmínky pro sociální služby a aktivity	1.1.4 Podmínky pro zdravotnické služby a záchrannou službu	1.1.5 Podmínky pro bezpečnost ve společnosti	1.1.6 Podmínky pro čelení přírodním vlivům a změnám klimatu	1.1.7 Památky	1.1.8 Kulturní a společenské akce
	1.1.9 Volný čas, spolková činnost, sport, kultura	1.2.1 Infrastruktura v obcích	1.2.2 Veřejná prostranství	1.2.3 Podmínky pro bezpečnou alternativní dopravu	1.2.4 Veřejné budovy a společenské prostory	1.2.5 Místní komunikace	1.2.6 Lesní cesty	1.2.7 Polní cesty
	1.3.1 Zeleň, krajinné prvky	1.3.2 Vodní toky a plochy v obcích, protipovodňová opatření	1.3.3 Vodní toky a plochy na zemědělské půdě, protipovodňová opatření	1.3.4 Vodní toky a plochy v lesích, protipovodňová opatření	1.3.5 Turistické využití potenciálu místních lesů	1.3.6 Nakládání s odpady	1.4.1 Podnikání	1.4.2 Zemědělství
	1.4.3 Zpracování a prodej zemědělské produkce	1.4.4 Lesnictví, zpracování produktů lesnictví, prodej produkce	1.4.5 Sociální podnikání	1.4.6 Podpora regionální produkce, prodeje a regionální identity	2.1.1 Podpora činnosti sociálních služeb	2.1.2 Zaměstnávání sociálně znevýhodněných osob	2.1.3 Skloubení rodinného a pracovního života	2.2.1 Spolupráce obyvatel a subjektů v území
	2.2.2 Podpora vzdělávání a vzdělávacích institucí	2.2.3 Podpora osob a subjektů v území	2.2.4 Spolupráce mimo území mezi MAS					
1.1.1 Dopravní obslužnost	1	1	1	1	0	1	1	1
1.1.2 Podmínky pro místní vzdělávání	1	0	0	0	0	0	1	1
1.1.3 Podmínky pro sociální služby a aktivity	1	1	1	0	0	0	1	1
1.1.4 Podmínky pro zdravotnické služby a záchrannou službu	1	0	1	0	0	0	1	1
1.1.5 Podmínky pro bezpečnost ve společnosti	1	0	0	1	0	0	1	1
1.1.6 Podmínky pro čelení přírodním vlivům a změnám klimatu	0	1	0	1	1	0	1	1
1.1.7 Památky	1	0	0	0	0	0	2	1
1.1.8 Kulturní a společenské akce	1	0	0	0	0	2	1	1
1.1.9 Volný čas, spolková činnost, sport, kultura	1	1	1	0	1	1	2	1
1.2.1 Infrastruktura v obcích	1	1	1	1	2	1	1	1
1.2.2 Veřejná prostranství	1	0	0	0	0	2	1	1
1.2.3 Podmínky pro bezpečnou alternativní dopravu	2	0	0	1	0	0	0	1
1.2.4 Veřejné budovy a společenské prostory	0	2	2	1	0	1	2	1
1.2.5 Místní komunikace	2	1	1	0	0	1	2	2
1.2.6 Lesní cesty	0	0	0	0	0	0	0	1
1.2.7 Polní cesty	0	0	0	0	0	0	0	1
1.3.1 Zeleň, krajinné prvky	0	0	0	0	1	0	0	1
1.3.2 Vodní toky a plochy v obcích, protipovodňová opatření	0	0	0	0	1	0	2	2
1.3.3 Vodní toky a plochy na zemědělské půdě, protipovodňová opatření	0	0	0	0	0	0	0	1
1.3.4 Vodní toky a plochy v lesích, protipovodňová opatření	0	0	0	0	1	0	1	1
1.3.5 Turistické využití potenciálu místních lesů	0	0	0	0	0	1	1	1
1.3.6 Nakládání s odpady	0	0	0	0	0	0	2	1
1.4.1 Podnikání	1	0	0	0	1	0	0	1
1.4.2 Zemědělství	1	0	0	0	1	0	0	1
1.4.3 Zpracování a prodej zemědělské produkce	0	0	0	0	1	0	0	2
1.4.4 Lesnictví, zpracování produktů lesnictví, prodej produkce	0	0	0	0	0	0	1	2
1.4.5 Sociální podnikání	1	1	1	0	0	0	0	2
1.4.6 Podpora regionální produkce, prodeje a regionální identity	0	0	0	0	0	0	0	2
2.1.1 Podpora činnosti sociálních služeb	1	0	2	0	0	0	0	2
2.1.2 Zaměstnávání sociálně znevýhodněných osob	1	1	1	0	0	0	0	2
2.1.3 Skloubení rodinného a pracovního života	1	1	1	0	0	1	0	2
2.2.1 Spolupráce obyvatel a subjektů v území	0	0	1	0	0	1	1	1
2.2.2 Podpora vzdělávání a vzdělávacích institucí	1	2	1	0	0	0	0	1
2.2.3 Podpora osob a subjektů v území	1	1	1	1	1	1	1	1
2.2.4 Spolupráce mimo území mezi MAS	0	0	0	0	0	1	1	1

Zdroj: Tvorba MAS

3.3.2 Inovativní prvky

Inovace jsou pro MAS změny, které si najdou v regionu poptávku a jsou aktivně přijaty. Zároveň musí být hospodářsky a environmentálně udržitelné. Metody, jak hledat a třídit mezi požadavky a návrhy, se musí opírat o zásadní zdroje inovací, jak je například definoval Drucker.

Demografické změny jsou podle analýz jasným důvodem k inovativním změnám. Z regionálních údajů MAS musí počítat s rostoucí skupinou starších obyvatel, kteří kvantitativně změni poměry v regionu. Přitom dojde k diverzifikaci jejich potřeb, na což bude potřeba reagovat technicky a organizačně přiměřeným způsobem, resp. zavedením nových metod obsluhy těchto potřeb.

MAS nemůže předjímat konkrétní metody, natož technologie. Co může, je v součinnosti na komunitní bázi monitorovat orientaci a rozsah potřeb a pomoci definovat parametry pro inovativní projekci, vývoj a realizaci třetím osobám.

Opět se v popředí usadí inovace terénního a ambulantního charakteru služeb, neboť zde není taková tenze po ústavních zařízeních. Navíc s prodlouženým věkem, aktivním žitím a růstem nároků na kvalitu, to nebudou jen ryze sociální služby, jak je definuje legislativa. Více lidí, více volného času, to je výzva pro řadu inovací založených na aktivní účasti klientů.

Změny ve společenské organizaci zasáhnou venkovské území více než města. Proto v kombinaci s demografií vidíme inovační prostor prvotně v potřebách rodin s dětmi. Mění se metody učení, podmínky pro výchovu, nároky na výkon výdělečné činnosti rodičů. MAS už ve strategii vytvořila některá opatření schopná zlepšovat podmínky pro usazení inovací v regionu, jak je budou místní poptávat. Je to souhrn více oblastí: místní bezpečná bezmotorová doprava, dostupibilní objekty a prostory, aktivace starších erudovaných obyvatel a další.

Třetím podstatným zdrojem inovací, který může MAS aktivně využít, je propojování dosud samostatně organizovaných a stojících statků (činností a kapacit) do nových forem. Je to způsob konkrétní integrace v regionu a v obci, aby se tyto statky dostaly k více lidem a s novou, vyšší hodnotou. Pro MAS to je opět úkol komunitního typu práce, monitorování takových příležitostí a spojování aktérů do inovačních změn. Dnes není možné jednotlivé inovace z uvedených zdrojů pojmenovat a plánovat. Samotná MAS ale může vyjít strategickým inovacím systémově vstříc.

Hlavní metodou, která s sebou nese nezbytnou důslednost, je komunitní komunikace a monitoring. Od přijetí strategie se musí trvale sestavovat a upravovat jednoduchý přehled skupinových potřeb a proti němu přehled fyzických i lidských kapacit, které se v obcích mohou nabízet. Odsud je možné vyvíjet záměry a po testu proveditelnosti také plány, jak pozitivním změnám včetně inovací pomoci do praxe.

3.3.2.1 Radikální inovace

Komplex úplných změn či spíše novinek v podněcování a řízení kvality životních podmínek vzešel z rozboru objektivních posunů od demografie po názory veřejnosti. K tomu byly připojeny dílčí poznatky z jiných zdrojů. Výsledek se opírá o důležitou součást inovace, kterou je marketing a identifikace příležitostí. K tomu se dosud region a samotná MAS nedopracovaly. Také integrace je spíše dílem aktuální příležitosti vzniklé její identifikací některých aktérů, než aby tvořila princip vlastní strategie a plánování. Pokud MAS marketing současně s integračními hledisky v novém období uplatní důsledně, dojde k radikálním inovacím ve více okruzích.

Není úkolem strategie předjímat konkrétní realizace, přesto MAS již identifikovala příležitosti, které chce přednostně testovat na proveditelnost a udržitelnost. Pracovně jsou radikálními podněty:

- vývoj jedné regionální značky (nebo její alternativy) osvědčující uživatelskou kvalitu; značka by integrovala současnou rozdrobenost a až matoucí četnost dosavadních; přitom by pokryla různé produkty, aby vypovídala i o službách užívaných místními obyvateli a nebyla obrácena jen na turisty, kteří většinou jsou jen jednorázovými uživateli;
- sběr údajů o potřebě drobných služeb v obcích a jejich integrace do hospodárných zadání k oslovení a výběru dodavatelů nebo vzniku místních podniků a pracovních příležitostí;
- vytvoření prodejních kanálů navazujících zejména na potravinářskou produkci zemědělských podnikatelů, která bude aktivně podporována;
- podobně lze aplikovat na sdílené investice do vybraných zařízení.

Dále jsou v regionu plánovány „měkké“ inovace spočívající ve spolupráci nebo sdílení pracovní síly.

- MAS plánuje zastřešit nebo podpořit zaměstnání poradenských pracovníků v oblastech, které jsou popsány v předchozích částech tohoto dokumentu. Zejména se jedná o poradce v oblasti administrativy spojené s řízením obcí a poradce v oblasti dotací EU na národní úrovni. Tyto aktivity může MAS zastřešit organizačně nebo být přímo zaměstnavatelem těchto osob.
- MAS hodlá organizačně podpořit zaměstnání školního psychologa, který by se věnoval více školám v regionu, čímž by byly tyto služby školám dostupné v potřebné míře, a přitom by nesly jen únosnou část nákladů.

3.3.2.2 Přírůstková inovace

Mezi náměty, které se opakují v názorech veřejnosti i starostů a které jsou opřeny o statistické argumenty, stojí za pozornost dílčí inovace v následujících funkcích:

- úprava místních cest, ploch a komunikací tak, aby v obcích i mezi nimi vznikalo spojení pro pěší a cyklisty důsledně separované od automobilového provozu. Je to inovace vynucená vývojem uplynulých desetiletí, která preferovala motorovou dopravu a pojezd hospodářských mechanismů. Nyní stárne velký podíl obyvatel, neubývá dětí, a tak je zapotřebí zajistit dostupnost bezpečnost v každodenně užívaných úsecích.
- Rozšiřování sběru separovaných odpadů, které umožní udržet či snížit složenou kvótu nákladů na odpadové hospodaření obcí a domácností. Zároveň může být impulsem k likvidaci doma nahromaděných věcí, konečnému vypořádání problémových míst obcí a katastrů. V neposlední řadě jsou vyspělé ekologické systémy možností pro pracovní a podnikatelské zapojení místních.
- Zdokonalení informační infrastruktury fyzické i virtuální. Dnes již nestačí značení na hranici regionu a odpočívadlech. Při strategii vyšší integrace uvnitř regionu bude vhodné a asi nezbytné domyslet a realizovat vrstvy informací pro běžné potřeby, které mají být integrovány, tj. místní služby, zapojená místa, provozní doby atd. Obdobně důraz na místní značku musí doprovodit spolehlivé informace včetně agroturistických produktů, místního přírodního a historického odkazu „malých památek“ atp.
- MAS hodlá organizačně podpořit rozšíření organizované dopravy určené zejména seniorům a jinak znevýhodněným osobám, kterým tak bude umožněna doprava za zbožím, službami,

zdravotnictvím apod. Doprava zatím funguje s velkým úspěchem pouze na území Vysokého Mýta.

3.3.2.3 Zajištění udržitelnosti inovace

MAS jako svou prioritu uplatní striktně hospodářské, tedy fiskální požadavky pro všechny inovace, které podpoří. Nástroje, které pro to uplatní, jsou:

- Na inovaci se musí podílet finančně její uživatelé. Jejich závazek musí být vymahatelný, nikoliv jen proklamativní. Podíl uživatelů, tj. producentů nového statku i konečných zákazníků, klientů, musí být rozložen do investiční fáze stejně jako do prvního období odběru produkce. Ceny produkce by neměly deformovat soutěžní, resp. tržní prostředí. Proto má před slevou ceny přednost úprava souvisejících hospodářských vztahů tak, aby cena a úhrada pokryla plně reprodukční kalkulaci statku.
- Období pro funkčnost inovace musí být testováno na životnost investice včetně know-how a přirozených zlepšování. Stejně tak musí pro toto období existovat průkazné údaje a jistota potřeb včetně ochoty užívat a platit za danou produkci.

Seběpřísnější měřítko a zodpovědné testy nemohou vyloučit, že inovace ztratí v průběhu své životnosti část významu nebo smysl. Proto se MAS zdrží úzce technologických záměrů, čemuž odpovídá předchozí výčet námětů. Podobně zdrženlivě nutno jednat vůči tarifně dotovaným statkům jako jsou veřejná doprava, sociální a zdravotní služby, školství. Proto je MAS do námětů přímo nezařadila. Případný přesah však musí být od počátku prosazen jako udržitelný závazek regionu a nadřazeného systému. To je zdůrazněno v části 3.3.1 Integrovaní prvky.

3.4 Hierarchie cílů – stanovení priorit

Strategie musí být prosazována v potřebném rozsahu a trvalou intenzitou. MAS proto stanovila, aby ve všech podoblastech navržená opatření zdůrazňovala priority, které tuto strategii realizačně vyjádří:

1. Zdůraznění prospěchu pro obecně slabší skupiny obyvatel: děti a mládež, starší a seniory (55 +), rodiče školáků a menších dětí a sociálně vyloučené skupiny obyvatel.

Každé podpořené opatření bude směřováno tak, aby především poskytlo služby odstraňující relativní nevýhody těmto skupinám (nebo je alespoň nezhoršovalo).

2. Trvalost investic a opatření spočívající v upřednostnění úprav využitelných objektů, ale též komunitně perspektivních služeb s celoživotními efekty.

Podpora opatření bude tedy namířena do akcí konzistentních se stabilním prostředím, navazujících na dosavadní dispozice lidí i infrastruktury. Zvláště se vyhne projektům kampaní bez vztahu k místním reáliím, nejistým investicím na zelené louce. Naopak účelem priority je udržet stávající zástavbu, revitalizovat a regenerovat krajinnou úpravu a předcházet úpadku charakteru brownfields, náletových ploch, zanedbané nefunkční infrastruktury.

3. Místní partnerství a spolupráce.

SCLLD klade důraz na komunitní a koncepční řešení otázek v regionu.

Tabulka 78: Priority cílů

Vize	Strategické cíle	Specifické cíle	Priorita cílů
Příjemný region	1. Podmínky pro život a vše, co k němu patří	1.1. Silná místní soudržnost a soudržnost	1
		1.2. Kvalitní infrastruktura	3
		1.3. Kvalitní životní prostředí	5
		1.4. Silná místní ekonomika	2
	2. Příjemný a rozvíjející se život v regionu	2.1. Zodpovědná společnost	4
		2.2. Efektivní využívání společného kapitálu	6

Zdroj: Tvorba MAS

Tabulka 78 ukazuje priority jednotlivých specifických cílů SCLLD. Podrobněji, až na úroveň jednotlivých opatření, znázorňuje hierarchii kapitola 3.2.3 Opatření, a to včetně měřitelných cílů. Dále jsou cíle vybraných opatření podrobněji definovány a popsány v programových rámcích, a to včetně předpokládaných finančních prostředků alokovaných v rámci jednotlivých operačních programů. Ke zdánlivému nesouladu prioritizace specifických cílů SCLLD se stanovenými alokacemi z pohledu jednotlivých operačních programů může docházet z důvodu vícezdrojového financování jednotlivých specifických cílů SCLLD (zejména 1.2. a 1.4.)⁴³.

⁴³ Některé specifické cíle SCLLD jsou financovány z více operačních programů – opatření v rámci SC 1.1. z IROP, v rámci SC 1.4. z PRV a IROP, v rámci SC 1.2. z IROP a PRV, v rámci SC 2.1. z OP Z, v rámci SC 1.3. z PRV a v rámci SC 2.2. z PRV.

3.5 Předpokládaný způsob financování projektů

Strategii financování a realizace zásadně MAS opírá o předpoklad podpůrných finančních nástrojů, které budou do roku 2020 (resp. s finančním doběhem) pro region a obecněji tyto účely v České republice k dispozici. Přesto je vlastní financování regionálními aktéry nezbytnou složkou financování realizace strategie. I tak jsou ale možnosti regionu omezené a nedosahují zdaleka hodnotám potřeb.

Jednoduchý přehled místních rozpočtů (Viz Tabulka 79) ukazuje, že je tu velká část obcí, která bez dotačního příspěvku absolutně nemůže realizovat rozvojové plány a stěží zajistí základní infrastrukturu veřejných služeb. Stejně tak přehled projektů, které obce realizovaly v předchozím období, dokládá, že část obcí zůstává mimo nebo provádí jen projekty výslovně místních potřeb a s nízkými rozpočty.

Tabulka 79: Bilance obcí

	2010		2011		2012		2013	
	Příjmy	Výdaje	Příjmy	Výdaje	Příjmy	Výdaje	Příjmy	Výdaje
Benátky	4 686	2 889	4 473	2 515	4 074	3 848	4 344	4 574
Bohuňovice	1 649	1 381	1 859	1 988	1 757	1 648	1 907	1 793
Bor u Skutče	1 881	1 336	14 664	17 139	7 811	6 875	2 124	1 945
Bučina	2 734	2 105	2 699	1 968	2 837	2 173	3 021	4 388
Budislav	5 120	5 170	6 915	5 478	5 710	6 028	7 009	6 884
Cerekvice nad Loučnou	11 006	14 366	17 492	17 433	12 992	9 769	13 124	10 387
České Heřmanice	8 880	8 336	5 730	5 621	10 161	10 497	7 752	6 056
Čistá	17 335	20 347	21 012	30 000	15 402	11 101	15 699	11 444
Desná	3 507	3 272	4 175	2 508	3 328	3 281	5 367	6 810
Dolní Újezd	35 520	35 656	60 200	60 971	81 285	101 440	39 825	33 702
Hluboká	2 807	2 037	2 845	3 316	2 847	2 434	3 197	2 820
Horky	1 141	3 251	2 924	3 400	3 096	1 015	1 539	1 245
Horní Újezd	4 776	4 757	4 684	4 654	5 406	5 697	5 352	13 082
Hrušová	3 300	4 732	7 992	3 143	3 530	2 113	4 208	4 311
Chmelík	2 820	1 794	3 203	2 220	2 996	2 497	5 752	7 406
Chotěnov	2 150	2 768	1 854	2 022	2 804	2 713	2 148	2 210
Chotovice	1 492	1 199	1 491	1 314	1 599	2 077	1 955	5 776
Janov	16 904	14 090	14 875	15 287	17 885	16 013	16 638	14 512
Jarošov	2 498	2 136	6 757	4 717	4 480	6 637	4 127	4 766
Javorník	4 579	3 068	2 668	2 331	2 651	2 551	3 101	1/920
Leština	12 442	10 016	3 779	4 265	3 760	4 650	4 836	3 243
Libecina	2 157	1 337	1 886	1 451	2 028	1 506	2 934	2 204
Litomyšl	331 140	383 800	306 548	290 601	291 727	274 742	305 362	289 157
Lubná	11 393	10 552	11 920	12 774	11 972	10 611	14 587	12 195
Makov	3 868	4 358	4 043	2 932	4 017	4 164	5 179	5 430
Morašice	9 588	9 461	9 309	8 807	8 982	10 032	10 616	8 611
Němčice	17 738	10 460	11 478	11 889	10 466	10 121	12 853	12 107
Nová Sídla	2 174	2 036	2 109	2 078	2 802	2 166	2 509	1 649
Nová Ves u Jarošova	1 042	1 226	1 204	1 093	1 218	1 385	1 330	1 061
Nové Hrady	21 472	20 289	6 086	3 558	4 198	3 880	5 702	5 572
Osík	19 626	11 172	10 401	10 753	11 972	12 305	12 821	13 568
Otradov	2 691	3 556	2 507	2 523	2 676	2 272	3 050	2 723
Perálec	11 447	2 625	4 428	3 770	4 027	3 994	3 817	3 170
Poříčí u Litomyšle	18 034	14 027	13 130	10 925	18 431	20 634	6 325	5 950
Proseč	40 006	35 893	35 729	33 861	31 826	28 776	41 264	37 653
Příluka	2 419	1 447	2 338	1 737	2 354	2 254	2 776	2 308
Pustina	956	906	930	813	1 183	1 225	1 048	1320
Řídký	922	588	1 177	991	969	448	1 175	781
Sebranice	10 188	10 300	14 753	11 416	10 462	12 791	16 083	14 701
Sedliště	2 196	1 637	2 376	1 555	2 158	1 716	2 734	1 323
Sloupnice	18 747	16 613	25 028	31 031	18 041	15 174	42 604	46 589
Strakov	4 888	6 273	4 021	2 570	3 154	3 581	3 976	2 830
Suchá Lhota	1 407	1 184	1 265	975	1 217	1 105	1 354	1 105
Tisová	17 896	20 751	8 028	9 254	6 990	6 841	7 692	6 683
Trstěnice	22 325	24 960	7 952	7 361	7 893	8 360	10 225	7 289
Tržek	1 523	1 173	1 425	1 117	1 600	1 104	2 765	2 910
Újezdec	1 500	1 148	1 492	2 005	2 403	1 107	1 858	2 598
Vidlatá Seč	3 347	2 920	3 520	3 993	3 675	3 129	3 968	3 462
Vlčkov	1 104	1 560	970	4 349	4 036	937	1 282	792
Vračovice-Orlov	1 996	1 660	2 057	1 851	1 900	1 518	2 182	1 549
Vysoké Mýto	422 183	389 583	286 489	298 080	205 293	198 095	232 515	214 855
Zádolí	1 106	924	1 005	1 100	1 085	810	1 359	896
Zálší	3 036	2 401	2 986	2 882	2 939	2 584	3 942	2 348
Zderaz	3 539	2 771	4 000	2 849	5 095	3 222	13 517	16 173

Zdroj: Monitor.statnipokladna.cz

Strategická implementace by se tedy měla vyrovnat s dosavadní nedostatečností těch nejmenších obcí a také malých subjektů včetně mikropodniků. Z těchto příčin musí mít rozvojové záměry silnou synergii na existující statky a podmínky, aby i s nižším rozpočtem dosahovaly účinnosti a hospodárnosti. K tomu patří přiměřeně stanovený podíl vlastního finančního příspěvku, pokud to půjde, a to i pro NNO. Co se týká podpor, které by administrovala MAS, měly by být vypláceny až po prokázání věcného a finančního plnění ze strany podpořených subjektů.

Požadavky na subjekty, které se budou chtít na rozvoji podílet jako podpořené osoby, rámcově můžeme stanovit takto:

- připravit spíše rozpočtově střídme a realizačně kratší záměry;
- mít disponibilní zdroje k pokrytí celé akce před refundací podílu podpory;
- mít na zřeteli, že bez ideové či programové složky jsou fyzické výstupy méně prospěšné a hůře udržitelné pro ty, kterým mají sloužit.

3.6 Podněty z dobré praxe jiných regionů

Při šetření názorů veřejnosti a starostů se samozřejmě projevila také inspirace úspěchy, které respondenti zaznamenali v jiných regionech. Podobně jsou zkušenosti odjinud konzultovány s odborníky městských úřadů, podniků a neziskového sektoru. Existuje řada příkladů, avšak kompetence i zdroje v dosahu MAS jsou velmi omezujícím faktorem. Do kompetencí jiných autorit je přitom obtížné, byť jen navrhnout a doporučit.

Hlavní inspirací pro MAS jsou příklady tzv. integrovaných projektů a regionálně zaměřených služeb včetně režie správy malých obcí. Mezi zkušenostmi jsou i takové, kdy jsou vidět negativní důsledky obdobných záměrů z více úrovní bez racionální regulace. Tak je dnes patrná inflace různých místních značek matoucí pro ty, kterým jsou určeny. S kritickým odstupem hodnotíme také některé podpory dotačních aktivit podnikatelům. Ty mají smysl jen cíleně na vhodné a schopné podniky, musí je poskytovat zkušení odborníci a nesmí být samoučelné a nákladnější než přirozený vývoj selekce.

Pro potřeby zachycené analýzou chce MAS využít praxi odjinud do oblastí:

- sdílených služeb pro více obcí, zvláště v účelové terénní práci zdravotně sociální, dílčích agend samosprávy malých obcí, technické údržby;
- posilování místní bezmotorové dopravy při spojování míst uvnitř obcí a mezi obcemi, nejen jako turistických cest, ale pro každodenní dopravu místních;
- odpadového hospodářství a možného využití ekonomických efektů,
- revitalizace dožívajících krajinných prvků a orientačních prvků místního charakteru, výchovných a naučných informací o drobných místních hodnotách.

Pro personál a postupy MAS je zdrojem příkladů dobré praxe spolupráce s dalšími MAS, členství v Národní síti MAS ČR (resp. Krajské síti MAS Pardubického kraje), partnerství v Celostátní síti pro venkov i realizované projekty spolupráce (více v kapitole 4.4 Spolupráce MAS na národní a mezinárodní úrovni).

3.7 Návaznost na jiné strategické dokumenty

Při tvorbě tohoto strategického dokumentu bylo dbáno na dosažení souladu se strategickými dokumenty ČR, Pardubického kraje, se strategickými dokumenty mikroregionů a dobrovolných svazků obcí, jejichž území se kryje s územím působnosti MAS, ale také se strategickými dokumenty jednotlivých měst a obcí (dostupné strategické dokumenty mikroregionů, dobrovolných svazků obcí a obcí samotných byly tímto strategickým dokumentem akceptovány).

Rovněž byl kladen důraz na soulad s dostupnými strategiemi správních obvodů ORP, jejichž území a území působnosti MAS se kryje.

Byl zájem zohlednit a začlenit také záměry soukromých subjektů formalizované v jejich strategických dokumentech, ale tyto dokumenty nejsou veřejné ani dostupné na vyžádání z důvodu zachování utajení před konkurencí. Rovněž nebyly MAS poskytnuty ani neveřejnou cestou.

Byla respektována Strategie regionálního rozvoje ČR 2014–2020.

Byly respektovány strategie Pardubického kraje:

- program rozvoje Pardubického kraje,
- zásady územního rozvoje Pardubického kraje.

Byly akceptovány strategie dobrovolných svazků obcí a mikroregionů (nebo se na souladu pracuje):

- Litomyšlsko (ve spolupráci vzniká nový strategický dokument),
- Vysokomýtsko (ve spolupráci vzniká nový strategický dokument),
- Hlinecko (ve spolupráci vzniká nový strategický dokument),
- Desinka (dokument aktuální, funguje úzká spolupráce),
- Sdružení obcí Toulouvcovy Maštale (Strategický plán rozvoje Sdružení obcí Toulouvcovy Maštale na rok 2012–2020),
- Kraj Smetany a Martinů (Strategický plán rozvoje Kraje Smetany a Martinů – soulad v rozvoji cestovního ruchu).

Dále byly akceptovány dostupné strategické dokumenty a programy obnovy vesnic jednotlivých měst a obcí.

- Vysoké Mýto
- Litomyšl
- Proseč
- Poříčí u Litomyše
- Perálec
- Osík

- České Heřmanice
- Horní újezd
- Janov
- Nové Hrady
- Suchá Lhota
- Bučina
- Cerekvice nad Loučnou
- Tisová
- Újezdec
- Budislav
- Čistá
- Příluka
- Němčice
- Dolní Újezd

Bylo dosaženo souladu se strategickými dokumenty dotčených správních obvodů ORP. V průběhu vzniku SCLLD vznikaly na úrovni ORP nové, úzce zaměřené strategické dokumenty, kde byl soulad zajištěn komunikací s jejich tvůrci (zejména dokumenty vzniklé v rámci projektu „Obce sobě“).

Rovněž byly zmapovány územně plánovací dokumenty obcí (viz 2.2.1 Územní plánování), se kterými je SCLLD rovněž v souladu.

3.7.1 Soulad s klíčovými strategickými dokumenty

Jako nejzásadnější dokumenty ovlivňující strategii rozvoje území působnosti MAS Litomyšlsko byly identifikovány Strategie regionálního rozvoje ČR 2014–2020 a Program rozvoje Pardubického kraje 2011. Soulad s nimi potvrzuje Tabulka 80.

Tabulka 80: Soulad s jinými strategickými dokumenty

Opatření	Strategie regionálního rozvoje ČR 2014–2020	Program rozvoje Pardubického kraje 2011
1.1.1 Dopravní obslužnost	op 4.2, částečně 5.3	op B7, D2
1.1.2 Podmínky pro místní vzdělávání	op částečně 5.3, 1.5, 4.1	op A1, částečně A3
1.1.3 Podmínky pro sociální služby a aktivity	op 4.1, částečně 5.3, 3.1,	op A3,
1.1.4 Podmínky pro zdravotnické služby a záchrannou službu	op částečně 3.1, 4.1, 5.3	op A2, částečně A3
1.1.5 Podmínky pro bezpečnost ve společnosti	op 2.1, 7.2	op B7, B8, C6
1.1.6 Podmínky pro čelení přírodním vlivům a změnám klimatu	op 7.1	op částečně C6
1.1.7 Památky	op částečně 3.2	op A4
1.1.8 Kulturní a společenské akce	op 3.2	op částečně A4
1.1.9 Volný čas, spolková činnost, sport, kultura	op 3.2	op částečně A5, A6
1.2.1 Infrastruktura v obcích	op 1.4	op částečně D3
1.2.2 Veřejná prostranství	op 1.4	op částečně D3
1.2.3 Podmínky pro bezpečnou alternativní dopravu	op 1.3, částečně 4.2	op B7, B8
1.2.4 Veřejné budovy a společenské prostory		op částečně D3
1.2.5 Místní komunikace	op 4.2	op B7
1.2.6 Lesní cesty		
1.2.7 Polní cesty		
1.3.1 Zeleň, krajinné prvky	op 7.1	op C5
1.3.2 Vodní toky a plochy v obcích, protipovodňová opatření	op 6.5, 7.2	op C3
1.3.3 Vodní toky a plochy na zemědělské půdě, protipovodňová opatření	op 6.5, 7.2	op C3
1.3.4 Vodní toky a plochy v lesích, protipovodňová opatření	op 6.5, 7.2	op C3
1.3.5 Turistické využití potenciálu místních lesů	op 5.1	op B4
1.3.6 Nakládání s odpady	op 6.1, 6.2	op C2
1.4.1 Podnikání	op 4.3	op B1
1.4.2 Zemědělství	op částečně 7.1	op C1
1.4.3 Zpracování a prodej zemědělské produkce	op 5.1	op C1
1.4.4 Lesnictví, zpracování produktů lesnictví, prodej produkce	op 5.1	op částečně C1
1.4.5 Sociální podnikání	op 4.3, 5.1, částečně 5.2	op B1
1.4.6 Podpora regionální produkce, prodeje a regionální identity	op 5.1	op částečně C1
2.1.1 Podpora činnosti sociálních služeb	op 4.1, částečně 3.1, 3.3	op A3
2.1.2 Zaměstnávání sociálně znevýhodněných osob	op 5.2	
2.1.3 Skloubení rodinného a pracovního života		
2.2.1 Spolupráce obyvatel a subjektů v území	op 9.1, 9.2	op D5
2.2.2 Podpora vzdělávání a vzdělávacích institucí	op 1.5, 3.1, částečně 4.1	op A1
2.2.3 Podpora osob a subjektů v území	op 9.2	
2.2.4 Spolupráce mimo území mezi MAS		

Zdroj: Tvorba MAS

3.8 Akční plán

Programové rámce představují konfrontaci oblastí, podoblastí a opatření (uvedených v kapitole 3 tohoto strategického dokumentu) vycházejících z analýzy území s možnostmi podpory definovanými v operačních programech pro období 2014–2020.

3.8.1 Programový rámec IROP

Opatření identifikovaná jako vhodná k podpoře z IROP, a tedy k začlenění do programového rámce:

- 1.1.2 Podmínky pro místní vzdělávání
- 1.1.3 Podmínky pro sociální služby a aktivity
- 1.1.6 Podmínky pro čelení přírodním vlivům a změnám klimatu
- 1.2.3 Podmínky pro bezpečnou alternativní dopravu

Název opatření	Podpora vytváření podmínek pro místní vzdělávání	
Vazba na cíle SCLLD	1.1 Silná místní soudržnost a sounáležitost 1.1.2 Podmínky pro místní vzdělávání	
Vazba na specifický cíl IROP	SC ₄₄ . 4.1: Posílení komunitně vedeného místního rozvoje za účelem zvýšení kvality života ve venkovských oblastech a aktivizace místního potenciálu SC 2.4: Zvýšení kvality a dostupnosti infrastruktury pro vzdělání a celoživotní učení	
Popis opatření		
Účelem opatření je podpora budování vhodných podmínek pro různé formy péče o děti a vzdělávání. Mělo by tak být dosaženo lepšího skloubení rodinného a pracovního života (zejména v případě zařízení pro děti předškolního věku) i ke zvýšení budoucí zaměstnanosti díky vytváření odpovídajících podmínek a úroveň vzdělávání se zaměřením na cizí jazyky, technické a řemeslné obory, přírodní vědy či práci s digitálními technologiemi.		
Typy projektů	<p>Předpokládané typy projektů:</p> <ul style="list-style-type: none"> • rekonstrukce a vybavení učeben speciálních vybraných oborů v rámci klíčových kompetencí dle Programového dokumentu IROP, • stavební úpravy a vybavení zařízení péče o děti předškolního věku za účelem zvýšení kapacity, • stavební úpravy a vybudování speciálních učeben na základních nebo středních školách v rámci klíčových kompetencí dle Programového dokumentu IROP, • prostory pro specifické celoživotní či mimoškolní vzdělávání (stavební úpravy a pořízení vybavení s vazbou na klíčové kompetence dle Programového dokumentu IROP), • zajištění vnitřní konektivity a připojení k internetu na základních, středních a vyšších odborných školách a školských zařízeních, • doplňkové aktivity – úpravy venkovního prostranství, pořízení bezpečnostních prvků a zařízení, pořízení služeb bezprostředně souvisejících s realizací projektu, v rámci podpory předškolního vzdělávání také pořízení herních prvků. 	
Možní žadatelé/příjemci	<ul style="list-style-type: none"> • Školy a školská zařízení v oblasti předškolního, základního a středního vzdělávání a vyšší odborné školy • Další subjekty podílející se na realizaci vzdělávacích aktivit • Obce • Organizace zřizované nebo zakládávané obcemi • NNO • Církev a Církevní organizace 	
Výše způsobilých výdajů	Hodnoty způsobilých výdajů budou respektovat podmínky výzvy.	
Principy stanovení preferenčních kritérií	Preferenční kritéria budou nastavena ve výzvě MAS.	
Monitorovací indikátory	Kód	Název
	5 00 00	Počet podpořených vzdělávacích zařízení
	5 00 01	Kapacita podporovaných zařízení péče o děti nebo vzdělávacích zařízení
	5 00 20	Podíl tříletých dětí umístěných v předškolním zařízení
	5 00 30	Podíl osob předčasně opouštějících vzdělávací systém

Název opatření	Podpora vytváření podmínek pro sociální služby a aktivity
Vazba na cíle SCLLD	1.1 Silná místní soudržnost a sounáležitost 1.1.3 Podmínky pro sociální služby a aktivity
Vazba na specifický cíl IROP	SC. 4.1: Posílení komunitně vedeného místního rozvoje za účelem zvýšení kvality života ve venkovských oblastech a aktivizace místního potenciálu SC 2.1: Zvýšení kvality a dostupnosti služeb vedoucí k sociální inkluzi
Popis opatření	
Opatření je zaměřeno na podporu vytváření podmínek a pořizování prostředků za účelem postupu v oblasti sociálního začleňování a služeb dle zákona č. 108/2006 Sb., o sociálních službách. Jedná se tedy o podporu sociálních služeb terénních, ambulantních, pobytových a komunitních.	
Typy projektů	<p>Předpokládané typy projektů:</p> <ul style="list-style-type: none"> • deinstitucionalizace sociálních služeb za účelem sociálního začleňování a zvýšení uplatnitelnosti na trhu práce, <ul style="list-style-type: none"> ○ výstavba, zřizování a rekonstrukce stávajících zařízení pro poskytování komunitní péče, vč. pobytových zařízení (nákup domu či bytu, jeho úprava a vybavení podle potřeb uživatelů vč. nezbytného prostoru pro pracovníky), • infrastruktura pro dostupnost a rozvoj sociální služby, <ul style="list-style-type: none"> ○ nákup objektů, zařízení a vybavení a stavební úpravy (vč. stávajících objektů), které vytvoří podmínky pro kvalitní poskytování sociálních služeb (ambulantních, terénních, pobytových), obnovu a zkvalitnění materiálně-technické základny stávajících služeb sociální práce s cílovými skupinami, • podpora rozvoje infrastruktury komunitních center (nepolyfunkčních) za účelem sociálního začleňování a zvýšení uplatnitelnosti na trhu práce, <ul style="list-style-type: none"> ○ stavby, stavební úpravy, pořízení vybavení a případné související úpravy venkovního prostranství (zeleň, parková úprava) za účelem vytvoření prostoru pro setkávání členů komunit ohrožených sociálním vyloučením, • sociální bydlení, <ul style="list-style-type: none"> ○ pořízení bytů, bytových domů, nebytových prostor a jejich adaptace pro potřeby sociálního bydlení a pořízení nezbytného základního vybavení, • doplňkové aktivity – úpravy venkovního prostranství, zeleň v okolí budov a na budovách, pořízení služeb bezprostředně souvisejících s realizací projektu, v rámci podpory rozvoje sociálních služeb a komunitních center také hřiště.
Možní žadatelé/příjemci	<ul style="list-style-type: none"> • Typy příjemců – sociální služby <ul style="list-style-type: none"> ○ nestátní neziskové organizace, ○ organizační složky státu, ○ příspěvkové organizace organizačních složek státu, ○ kraje, ○ organizace zřizované nebo zakládáné kraji, ○ obce, ○ organizace zřizované nebo zakládáné obcemi, ○ dobrovolné svazky obcí, ○ organizace zřizované nebo zakládáné dobrovolnými svazky obcí, ○ církve, ○ církevní organizace. • Typy příjemců – sociální bydlení <ul style="list-style-type: none"> ○ obce,

	<ul style="list-style-type: none"> ○ nestátní neziskové organizace, ○ církve, ○ církevní organizace. 	
Výše způsobilých výdajů	Hodnoty způsobilých výdajů budou respektovat podmínky výzvy.	
Principy stanovení preferenčních kritérií	Preferenční kritéria budou nastavena ve výzvě MAS.	
Monitorovací indikátory	Kód	Název
	5 53 01	Počet podpořených bytů pro sociální bydlení
	5 53 10	Nárůst kapacity sociálních bytů
	5 53 20	Průměrný počet osob využívajících sociální bydlení
	5 54 01	Počet podpořených zázemí pro služby a sociální práci
	5 54 02	Počet poskytovaných druhů sociálních služeb
	6 75 10	Kapacita služeb a sociální práce

Název opatření	Podpora vytváření podmínek pro čelení přírodním vlivům a změnám klimatu	
Vazba na cíle SCLLD	1.1 Silná místní soudržnost a sounáležitost 1.1.6 Podmínky pro čelení přírodním vlivům a změnám klimatu	
Vazba na specifický cíl IROP	SC. 4.1: Posílení komunitně vedeného místního rozvoje za účelem zvýšení kvality života ve venkovských oblastech a aktivizace místního potenciálu SC 1.3: Zvýšení připravenosti k řešení a řízení rizik a katastrof	
Popis opatření		
<p>Opatření je zaměřeno na zvýšení odolnosti stanic základních složek integrovaného záchranného systému proti přírodním vlivům, které jsou díky změnám klimatu stále čtenější, intenzivnější a hůře předvídatelné.</p> <p>Podpořeny by měly být projekty zaměřené na úpravy, rekonstrukce a pořízení zařízení a vybavení stanic základních složek IZS ve stávající dislokaci, jejichž schopnost zásahu je různými přírodními vlivy snížena, a to ve vazbě na riziko sucha, orkánů a větrných smrštů, sněhových srážek a masivních námraz. Veškeré podpořené aktivity musí být v souladu s Programovým dokumentem IROP a jeho přílohami (zejm. s přílohou č. 5 „Území vymezené pro specifický cíl 1.3 - Seznam obcí s rozšířenou působností (ORP), jejichž správní území je dotčené zvýšenými riziky z mimořádných událostí, způsobených změnou klimatu a haváriemi nebezpečných látek“) a v souladu s dokumentem „Zajištění odolnosti a vybavenosti základních složek integrovaného záchranného systému – Policie ČR a Hasičského záchranného sboru ČR (včetně JSDH) v území, s důrazem na přizpůsobení se změnám klimatu a novým rizikům v období 2014 – 2020“.</p>		
Typy projektů	Předpokládané typy projektů: <ul style="list-style-type: none"> • úpravy a rekonstrukce stanic základních složek IZS za účelem zvýšení odolnosti a akceschopnosti v případech mrazu, sucha, sněhových nebo větrných kalamit. 	
Možní žadatelé/příjemci	<ul style="list-style-type: none"> • HZS krajů, • obce, které zřizují jednotky požární ochrany (§ 29 zákona č. 133/1985 Sb., o požární ochraně) – jednotky sboru dobrovolných hasičů kategorie II a III (podle přílohy zákona o požární ochraně). 	
Výše způsobilých výdajů	Hodnoty způsobilých výdajů budou respektovat podmínky výzvy.	
Principy stanovení preferenčních kritérií	Preferenční kritéria budou nastavena ve výzvě MAS.	
Monitorovací indikátory	Kód	Název
	5 75 01	Počet nových a modernizovaných objektů sloužících složkám IZS
	5 75 20	Počet exponovaných území s nedostatečnou připraveností složek IZS

Název opatření	Podpora vytváření podmínek pro bezpečnou alternativní dopravu	
Vazba na cíle SCLLD	1.2 Kvalitní infrastruktura 1.2.3 Podmínky pro bezpečnou alternativní dopravu	
Vazba na specifický cíl IROP	SC 4.1: Posílení komunitně vedeného místního rozvoje za účelem zvýšení kvality života ve venkovských oblastech a aktivizace místního potenciálu SC 1.2: Zvýšení podílu udržitelných forem dopravy	
Popis opatření		
Smyslem opatření je zvýšení bezpečnosti v rámci pěší dopravy a její bezpečné a efektivní skloubení s ostatními typy dopravy. Projekty musí být v souladu s principy udržitelné mobility (dokládá se Kartou souladu projektu s principy udržitelné mobility).		
Typy projektů	<p>Předpokládané typy projektů:</p> <ul style="list-style-type: none"> • projekty zajišťující bezpečnost pěší dopravy, její oddělení od ostatních forem dopravy a její vhodné a bezpečné skloubení, s ostatními formami dopravy tam, kde úplné oddělení není možné. Projekty se mohou skládat zejména z prvků: <ul style="list-style-type: none"> • signalizace účastníkům dopravy, • bezbariérovost, • přizpůsobení komunikací pro využití nemotorovou dopravou. 	
Možní žadatelé/příjemci	<ul style="list-style-type: none"> • Obce • DSO • Organizace zřizované nebo zakládané obcemi • Organizace zřizované nebo zakládané DSO, provozovatelé dráhy nebo drážní dopravy podle zákona č. 266/1994 Sb., o drahách 	
Výše způsobilých výdajů	Hodnoty způsobilých výdajů budou respektovat podmínky výzvy.	
Principy stanovení preferenčních kritérií	Preferenční kritéria budou nastavena ve výzvě MAS.	
Monitorovací indikátory	Kód	Název
	7 50 01	Počet realizací vedoucích ke zvýšení bezpečnosti v dopravě
	7 51 20	Podíl veřejné osobní dopravy na celkových výkonech v osobní dopravě

3.8.2 Programový rámec PRV

Opatření/Fiche identifikované jako vhodné k podpoře z PRV⁴⁵, a tedy začleněné do programového rámce PRV:

1.2.6 Lesní cesty

1.2.7 Polní cesty

1.3.4 Vodní toky a plochy v lesích, protipovodňová opatření

1.3.5 Turistické využití potenciálu místních lesů

1.4.1 Podnikání

1.4.2 Zemědělství

1.4.3 Zpracování a prodej zemědělské produkce

1.4.4 Lesnictví, zpracování produktů lesnictví, prodej produkce

1.4.6 Podpora regionální produkce, prodeje a regionální identity

2.2.4 Spolupráce mimo území MAS

⁴⁵ Program rozvoje venkova

Název Fiche	Investice do lesních cest
Vazba na článek Nařízení PRV	Článek 17, odstavec 1., písmeno c) Lesnická infrastruktura
Vymezení Fiche	
- Stručný popis Fiche	Fiche se zaměřuje na zvýšení dostupnosti lesních pozemků formou rekonstrukce nebo budování sítě lesních cest v regionu, a tím ke zvýšení kvality péče lesních porostů, zvýšení efektivity hospodaření v lesích apod.
- Vazba na cíle SCLLD	1.2 Kvalitní infrastruktura 1.2.6 Lesní cesty
Oblasti podpory	<ul style="list-style-type: none"> • Hmotné nebo nehmotné investice, které souvisejí s rekonstrukcí a budováním lesnické infrastruktury vedoucí ke zlepšení kvality či zvýšení hustoty lesních cest • Výstavba a rekonstrukce lesních cest • Výstavba a rekonstrukce souvisejících objektů a technického vybavení
Definice příjemce dotace	Fyzické nebo právnické osoby hospodařící v lesích, které jsou ve vlastnictví soukromých osob nebo jejich sdružení nebo spolků s právní osobností, vysokých škol, obcí nebo jejich svazků.
Výše způsobilých výdajů	Min.: 50 000 Kč Max.: 5 000 000 Kč
Preferenční kritéria	<p>Principy pro stanovení preferenčních kritérií, které budou v rámci výzvy MAS upřesněny do konkrétních preferenčních kritérií:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Optimalizace indikátorů (např. délka komunikací) • Optimalizace harmonogramu čerpání (preferenze projektů s kratší dobou realizace/dřívější dobou dokončení) • Plnění principů LEADER (preferenze projektů se zapojením více subjektů, zájmových skupin, sektorů) • Rovnoměrnost čerpání v území (např. preference dosud nepodpořených žadatelů či žadatelů, kteří dosud nepředložili žádnou žádost, preference projektů realizovaných v menších obcích) • Naplňování principů horizontálních témat (např. preference žadatelů podporujících zaměstnávání osob znevýhodněných na trhu práce) • Velikost projektu (preferenze projektů s nižšími způsobilými výdaji) • Velikost žadatele (preferenze menších žadatelů) • Rozvoj stávajícího potenciálu území (např. preference projektů, které využívají či navazují na stávající infrastrukturu, objekty, zařízení či aktivity, např. napojení nové lesní cesty na jinou již existující komunikaci) • Propagace MAS (preferenze projektů se závazkem publicity MAS a projektu

	<p>nad rámec povinné publicity)</p> <ul style="list-style-type: none"> Efektivnost projektu (např. délka komunikace nebo rozloha zpřístupněných pozemků ve vztahu k nákladům)
Indikátory výstupů	
- číslo	93701
- název	Počet podpořených podniků/příjemců
- výchozí stav	0
- hodnota pro mid-term (r. 2018)	1
- cílový stav	2
Indikátory výsledků	
- číslo	94302
- název	Celková délka lesních cest (km)
- výchozí stav	0
- hodnota pro mid-term (r. 2018)	1
- cílový stav	2

Název Fiche	Investice do polních cest
Vazba na článek Nařízení PRV	Článek 17, odstavec 1., písmeno c) Zemědělská infrastruktura
Vymezení Fiche	
- Stručný popis Fiche	Fiche se zaměřuje na podporu zvyšování dostupnosti zemědělsky obhospodařovaných pozemků, a to formou rekonstrukce nebo budování prvků sítě polních cest v regionu, a tím ke zvýšení kvality péče o zemědělské porosty a plodiny, zvýšení efektivity hospodaření apod.
- Vazba na cíle SCLLD	1.2 Kvalitní infrastruktura 1.2.7 Polní cesty
Oblasti podpory	<ul style="list-style-type: none"> • Hmotné nebo nehmotné investice, které souvisejí s rekonstrukcí a budováním zemědělské infrastruktury vedoucí ke zlepšení kvality či zvýšení hustoty polních cest • Výstavba a rekonstrukce polních cest • Výstavba a rekonstrukce souvisejících objektů a technického vybavení • Polní cesty musí být realizovány na území, kde byly dokončeny pozemkové úpravy (kromě projektů, kdy je žadatelem/ příjemcem dotace obec), a mimo intravilán obce
Definice příjemce dotace	Obec nebo zemědělský podnikatel
Výše způsobilých výdajů	Min.: 50 000 Kč Max.: 5 000 000 Kč
Preferenční kritéria	<p>Principy pro stanovení preferenčních kritérií, které budou v rámci výzvy MAS upřesněny do konkrétních preferenčních kritérií:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Optimalizace harmonogramu čerpání (preferenze projektů s kratší dobou realizace/dřívější dobou dokončení) • Plnění principů LEADER (preferenze projektů se zapojením více subjektů, zájmových skupin, sektorů) • Rovnoměrnost čerpání v území (např. preference dosud nepodpořených žadatelů či žadatelů, kteří dosud nepředložili žádnou žádost, preference projektů realizovaných v menších obcích) • Naplňování principů horizontálních témat (např. preference žadatelů podporujících zaměstnávání osob znevýhodněných na trhu práce) • Velikost projektu (preferenze projektů s nižšími způsobilými výdaji) • Velikost žadatele (preferenze menších žadatelů) • Rozvoj stávajícího potenciálu území (např. preference projektů, které využívají či navazují na stávající infrastrukturu, objekty, zařízení či aktivity, např. napojení nové polní cesty na jinou již existující komunikaci) • Propagace MAS (preferenze projektů

	<p>se závazkem publicity MAS a projektu nad rámec povinné publicity)</p> <ul style="list-style-type: none"> • Efektivnost projektu (např. délka komunikace nebo rozloha zpřístupněných pozemků ve vztahu k nákladům)
Indikátory výstupů	
- číslo	93701
- název	Počet podpořených podniků/příjemců
- výchozí stav	0
- hodnota pro mid-term (r. 2018)	0
- cílový stav	1

Název Fiche	Podpora protipovodňových opatření v lesích
Vazba na článek Nařízení PRV	Článek 24, odstavec 1., písmeno a) Zavádění preventivních protipovodňových opatření v lesích
Vymezení Fiche	
- Stručný popis Fiche	Fiche podporuje prevenci povodní a jejich následků včetně ztrát na obhospodařované půdě, a to formou opatření realizovaných na lesních pozemcích, čímž dojde k eliminaci rizika vzniku povodňových škod nejen na lesních pozemcích, ale také na níže položených zemědělských pozemcích a intravilánech obcí.
- Vazba na cíle SCLLD	1.3 Kvalitní životní prostředí 1.3.4 Vodní toky a plochy v lesích, protipovodňová opatření
Oblasti podpory	<ul style="list-style-type: none"> • Projekty na retenci vody nebo opatření na zpomalení odtoku vody a snížení odnosu splavenin zpomalením rychlosti vody prostřednictvím hrazení bystřin nebo stabilizací strží • Preventivní protipovodňová opatření na drobných vodních tocích a v jejich povodích • Protierozní opatření na drobných vodních tocích a v jejich povodích • Projekty musí být realizovány na PUPFL včetně vodních toků • Projekty musí být v souladu s plánem na ochranu lesů
Definice příjemce dotace	Soukromí a veřejní držitelé lesů a jiné soukromoprávní a veřejnoprávní subjekty a jejich sdružení
Výše způsobilých výdajů	Min.: 50 000 Kč Max.: 5 000 000 Kč
Preferenční kritéria	<p>Principy pro stanovení preferenčních kritérií, které budou v rámci výzvy MAS upřesněny do konkrétních preferenčních kritérií:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Optimalizace indikátorů (např. celková plocha) • Optimalizace harmonogramu čerpání (preferenze projektů s kratší dobou realizace/dřívější dobou dokončení) • Plnění principů LEADER (preferenze projektů se zapojením více subjektů, zájmových skupin, sektorů) • Rovnoměrnost čerpání v území (např. preference dosud nepodpořených žadatelů či žadatelů, kteří dosud nepředložili žádnou žádost, preference projektů realizovaných v menších obcích) • Naplňování principů horizontálních témat (např. preference žadatelů podporujících zaměstnávání osob znevýhodněných na trhu práce) • Velikost projektu (preferenze projektů s nižšími způsobilými výdaji) • Velikost žadatele (preferenze menších žadatelů)

	<ul style="list-style-type: none"> • Rozvoj stávajícího potenciálu území (např. preference projektů, které využívají či navazují na stávající infrastrukturu, objekty, zařízení či aktivity) • Propagace MAS (preference projektů se závazkem publicity MAS a projektu nad rámec povinné publicity) • Dopad projektu (preference projektů zabraňujícím potenciálně vyšším škodám – např. podle velikosti zaplavené plochy v daném místě během posledních 10 let či zda je realizováno v rizikovém povodí IV. řádu z pohledu možného výskytu přívalových srážek)
Indikátory výstupů	
- číslo	93001
- název	Celková plocha (ha)
- výchozí stav	0
- hodnota pro mid-term (r. 2018)	5
- cílový stav	10
- číslo	93701
- název	Počet podpořených podniků/příjemců
- výchozí stav	0
- hodnota pro mid-term (r. 2018)	1
- cílový stav	2

Název Fiche	Podpora lesních stezek
Vazba na článek Nařízení PRV	Článek 25 Neproduktivní investice v lesích
Vymezení Fiche	
- Stručný popis Fiche	Smyslem Fiche je podpora využití potenciálu jedinečných lesů v regionu zvýšením jejich dostupnosti a přístupnosti návštěvníkům. Měly by tak vzniknout lesní turistické stezky včetně mobiliáře a nezbytných informačních, bezpečnostních a dalších prvků.
- Vazba na cíle SCLLD	1.3 Kvalitní životní prostředí 1.3.5 Turistické využití potenciálu místních lesů
Oblasti podpory	<ul style="list-style-type: none"> • Projekty zaměřené na posílení rekreační funkce lesa • Aktivity vedoucí k usměrňování návštěvnosti území • Opatření k údržbě lesního prostředí • Opatření k zajištění bezpečnosti návštěvníků lesa • Projekty musí být realizovány na PUPFL s výjimkou zvláště chráněných území a oblastí Natura 2000
Definice příjemce dotace	Soukromí a veřejní držitelé lesů a jiné soukromoprávní a veřejnoprávní subjekty a jejich sdružení.
Výše způsobilých výdajů	Min.: 50 000 Kč Max.: 5 000 000 Kč
Preferenční kritéria	<p>Principy pro stanovení preferenčních kritérií, které budou v rámci výzvy MAS upřesněny do konkrétních preferenčních kritérií:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Optimalizace indikátorů (např. celková plocha) • Optimalizace harmonogramu čerpání (preferenze projektů s kratší dobou realizace/dřívější dobou dokončení) • Plnění principů LEADER (preferenze projektů se zapojením více subjektů, zájmových skupin, sektorů) • Rovnoměrnost čerpání v území (např. preference dosud nepodpořených žadatelů či žadatelů, kteří dosud nepředložili žádnou žádost, preference projektů realizovaných v menších obcích) • Naplňování principů horizontálních témat (např. preference žadatelů podporujících zaměstnávání osob znevýhodněných na trhu práce) • Velikost projektu (preferenze projektů s nižšími způsobilými výdaji) • Velikost žadatele (preferenze menších žadatelů) • Rozvoj stávajícího potenciálu území (např. preference projektů, které využívají či navazují na stávající infrastrukturu, objekty, zařízení či aktivity) • Propagace MAS (preferenze projektů se závazkem publicity MAS a projektu nad rámec povinné publicity)

	<ul style="list-style-type: none"> • Efektivnost projektu (např. rozloha zpřístupněných pozemků ve vztahu k nákladům) • Dopad projektu (preferance projektů, jejichž výstupy jsou např. bezbariérově dostupné, přizpůsobené rodinám s dětmi – např. vybavení odpočívadly, herními a vzdělávacími prvky) • Rozvoj cestovního ruchu v regionu (např. preferance projektů, které zpřístupní nějakou přírodní či kulturně-historickou atraktivitu, preferance projektů s vazbou na regionální tematiku)
Indikátory výstupů	
- číslo	92702
- název	Počet podpořených akcí/operací
- výchozí stav	0
- hodnota pro mid-term (r. 2018)	1
- cílový stav	3
- číslo	93001
- název	Celková plocha (ha)
- výchozí stav	0
- hodnota pro mid-term (r. 2018)	5
- cílový stav	10

Název Fiche	Podpora podnikání
Vazba na článek Nařízení PRV	Článek 19, odstavec 1, písmeno b) Podpora investic na založení nebo rozvoj nezemědělských činností
Vymezení Fiche	
- Stručný popis Fiche	Fiche je zaměřena na podporu živnostníků, mikropodniků a malých podniků v regionu. Podpora bude směřována do movitého i nemovitého majetku sloužícímu k výkonu podnikatelské činnosti.
- Vazba na cíle SCLLD	1.4 Silná místní ekonomika 1.4.1 Podnikání
Oblasti podpory	<ul style="list-style-type: none"> • Investice do vybraných nezemědělských činností dle Klasifikace ekonomických činností (CZ-NACE): • C (Zpracovatelský průmysl s výjimkou činností v odvětví oceli, v uhelném průmyslu, v odvětví stavby lodí, v odvětví výroby syntetických vláken dle čl. 13 písm. a) NK (EU) č. 651/2014, a dále s výjimkou tříd 12.00 Výroba tabákových výrobků a 25.40 Výroba zbraní a střeliva), • F (Stavebnictví s výjimkou skupiny 41.1 Developerská činnost), • G (Velkoobchod a maloobchod; opravy a údržba motorových vozidel s výjimkou oddílu 46 a skupiny 47.3 Maloobchod s pohonnými hmotami ve specializovaných prodejnách), • I (Ubytování, stravování a pohostinství), • J (Informační a komunikační činnosti s výjimkou oddílů 60 a 61), • M (Profesní, vědecké a technické činnosti s výjimkou oddílu 70), • N 79 (Činnosti cestovních kanceláří a agentur a ostatní rezervační služby), N 81 (Činnosti související se stavbami a úpravou krajiny s výjimkou skupiny 81.1), N 82.1 (Administrativní a kancelářské činnosti), N 82.3 (Pořádání konferencí a hospodářských výstav), N 82.92 (Balicí činnosti), • P 85.59 (Ostatní vzdělávání j. n.), • R 93 (Sportovní, zábavní a rekreační činnosti), • S 95 (Opravy počítačů a výrobků pro osobní potřebu a převážně pro domácnost) a S 96 (Poskytování ostatních osobních služeb) • V případě uvádění produktů na trh jsou na trh uváděny produkty, které nejsou uvedeny v příloze I Smlouvy o fungování

	<p>EU, případně v kombinaci s produkty uvedenými v příloze I Smlouvy o fungování EU (převažovat musí produkty neuvedené v příloze I Smlouvy o fungování EU)</p> <ul style="list-style-type: none"> • V případě zpracování produktů jsou výstupem procesu produkty, které nejsou uvedeny v příloze I Smlouvy o fungování EU • Činnosti R 93 (Sportovní, zábavní a rekreační činnosti) a I 56 (Stravování a pohostinství) mohou být realizovány pouze ve vazbě na venkovskou turistiku a ubytovací kapacitu
Definice příjemce dotace	Podnikatelské subjekty (FO a PO) - mikropodniky a malé podniky ve venkovských oblastech, jakož i zemědělci
Výše způsobilých výdajů	Min.: 50 000 Kč Max.: 5 000 000 Kč
Preferenční kritéria	<p>Principy pro stanovení preferenčních kritérií, které budou v rámci výzvy MAS upřesněny do konkrétních preferenčních kritérií:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Optimalizace indikátorů (např. vytvoření pracovních míst) • Optimalizace harmonogramu čerpání (preferenze projektů s kratší dobou realizace/dřívější dobou dokončení) • Plnění principů LEADER (preferenze projektů se zapojením více subjektů, zájmových skupin, sektorů) • Rovnoměrnost čerpání v území (např. preference dosud nepodpořených žadatelů či žadatelů, kteří dosud nepředložili žádnou žádost, preference projektů realizovaných v menších obcích) • Naplňování principů horizontálních témat (např. preference žadatelů podporujících zaměstnávání osob znevýhodněných na trhu práce) • Velikost projektu (preferenze projektů s nižšími způsobilými výdaji) • Velikost žadatele (preferenze menších žadatelů) • Rozvoj stávajícího potenciálu území (např. preference projektů, které využívají či navazují na stávající infrastrukturu, objekty, zařízení či aktivity) • Propagace MAS (preferenze projektů se závazkem publicity MAS a projektu nad rámec povinné publicity)
Indikátory výstupů	
- číslo	93701
- název	Počet podpořených podniků/příjemců
- výchozí stav	0
- hodnota pro mid-term (r. 2018)	3
- cílový stav	6

Indikátory výsledků	
- číslo	94800
- název	Pracovní místa vytvořená v rámci podpořených projektů (Leader)
- výchozí stav	0
- hodnota pro mid-term (r. 2018)	1
- cílový stav	2

Název Fiche	Podpora zemědělství
Vazba na článek Nařízení PRV	Článek 17, odstavec 1., písmeno a) Investice do zemědělských podniků
Vymezení Fiche	
- Stručný popis Fiche	Smyslem je podpora investic do movitého i nemovitého majetku zemědělských podnikatelů a podniků sloužícího zemědělské činnosti. Tyto investice přispívají modernizaci, rozšíření, rozvoji nebo zvýšení efektivity zemědělských podniků a podnikatelů.
- Vazba na cíle SCLLD	1.4 Silná místní ekonomika 1.4.2 Zemědělství
Oblasti podpory	<ul style="list-style-type: none"> • Hmotné a nehmotné investice v živočišné a rostlinné výrobě, a to: • Investice do zemědělských staveb a technologií pro živočišnou a rostlinnou výrobu a pro školkařskou produkci, • Pořízení mobilních strojů pro zemědělskou výrobu, • Pořízení peletovacích zařízení pro vlastní spotřebu v zemědělském podniku. • V rámci této Fiche nelze podpořit: • Investice pro živočišnou výrobu týkající se včel a rybolovu, • Investice pro rostlinnou výrobu týkající se obnovy nosných konstrukcí vinic, oplocení vinic a oplocení sadů, • Pořízení kotlů na biomasu.
Definice příjemce dotace	Zemědělský podnikatel
Výše způsobilých výdajů	Min.: 50 000 Kč
	Max.: 5 000 000 Kč
Preferenční kritéria	<p>Principy pro stanovení preferenčních kritérií, které budou v rámci výzvy MAS upřesněny do konkrétních preferenčních kritérií:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Optimalizace indikátorů (např. vytvoření pracovních míst) • Optimalizace harmonogramu čerpání (preferenze projektů s kratší dobou realizace/dřívější dobou dokončení) • Plnění principů LEADER (preferenze projektů se zapojením více subjektů, zájmových skupin, sektorů) • Rovnoměrnost čerpání v území (např. preference dosud nepodpořených žadatelů či žadatelů, kteří dosud nepředložili žádnou žádost, preference projektů realizovaných v menších obcích) • Naplňování principů horizontálních témat (např. preference žadatelů podporujících zaměstnávání osob znevýhodněných na trhu práce) • Velikost projektu (preferenze projektů s nižšími způsobilými výdaji) • Velikost žadatele (preferenze menších žadatelů) • Zapojení mladých lidí (preferenze žadatelů-mladých zemědělců)

	<ul style="list-style-type: none"> • Podíl příjmů/výnosů ze zemědělské prvovýroby (preference žadatelů s vyšším podílem příjmů/výnosů ze zemědělské prvovýroby) • Rozvoj stávajícího potenciálu území (např. preference projektů, které využívají či navazují na stávající infrastrukturu, objekty, zařízení či aktivity) • Propagace MAS (preferance projektů se závazkem publicity MAS a projektu nad rámec povinné publicity) • Efektivnost projektu (např. výše investice ve vztahu k celkové obhospodařované výměře)
Indikátory výstupů	
- číslo	93701
- název	Počet podpořených podniků/příjemců
- výchozí stav	0
- hodnota pro mid-term (r. 2018)	3
- cílový stav	6
Indikátory výsledků	
- číslo	94800
- název	Pracovní místa vytvořená v rámci podpořených projektů (Leader)
- výchozí stav	0
- hodnota pro mid-term (r. 2018)	0
- cílový stav	1

Název Fiche	Podpora zpracování a prodeje zemědělské produkce
Vazba na článek Nařízení PRV	Článek 17, odstavec 1., písmeno b) Zpracování a uvádění na trh zemědělských produktů
Vymezení Fiche	
- Stručný popis Fiche	Fiche podporuje investice do segmentu zpracování výstupů zemědělské prvovýroby a následného prodeje. Investice mohou být hmotné i nehmotné, směřované do movitého i nemovitého majetku. Tímto by mělo dojít ke zvýšení podílu činností v regionu s vyšší přidanou hodnotou.
- Vazba na cíle SCLLD	1.4 Silná místní ekonomika 1.4.3 Zpracování a prodej zemědělské produkce
Oblasti podpory	<ul style="list-style-type: none"> • Výstavba a rekonstrukce budov (včetně nezbytných manipulačních ploch) • Pořízení strojů, nástrojů a zařízení pro zpracování zemědělských produktů, finální úpravu, balení, značení výrobků (včetně technologií souvisejících s dohledatelností produktů) • Investice související se skladováním zpracovávané suroviny, výrobků a druhotných surovin vznikajících při zpracování • Investice vedoucí ke zvyšování a monitorování kvality produktů, • Investice související s uváděním zemědělských a potravinářských produktů na trh (včetně marketingu), • Investice do zařízení na čištění odpadních vod ve zpracovatelském provozu • V rámci této Fiche nelze podpořit: • Investice týkající se zpracování produktů rybolovu a výroby medu • V případě zpracování vinných hroznů technologie, které obsahují: dřevěný sud nebo uzavřenou dřevěnou nádobu na výrobu vína o objemu nejméně 600 litrů, speciální kvasnou nádobu s aktivním potápěním matolinového klobouku pro výrobu červených vín nebo cross-flow filtr na víno, ve kterém je víno přiváděno na membránu tangenciálně a určitý objem vína prochází membránou jako filtrát a zbývající pokračuje podél membrány s odfiltrovanými nečistotami
Definice příjemce dotace	Zemědělský podnikatel, výrobce potravin, výrobce krmiv nebo jiné subjekty aktivní ve zpracování, uvádění na trh a vývoji zemědělských produktů uvedených v příloze I Smlouvy o fungování EU jako vstupní produkt
Výše způsobilých výdajů	Min.: 50 000 Kč
	Max.: 5 000 000 Kč

Preferenční kritéria	<p>Principy pro stanovení preferenčních kritérií, které budou v rámci výzvy MAS upřesněny do konkrétních preferenčních kritérií:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Optimalizace indikátorů (např. vytvoření pracovních míst) • Optimalizace harmonogramu čerpání (preferenze projektů s kratší dobou realizace/dřívější dobou dokončení) • Plnění principů LEADER (preferenze projektů se zapojením více subjektů, zájmových skupin, sektorů) • Rovnoměrnost čerpání v území (např. preference dosud nepodpořených žadatelů či žadatelů, kteří dosud nepředložili žádnou žádost, preference projektů realizovaných v menších obcích) • Naplňování principů horizontálních témat (např. preference žadatelů podporujících zaměstnávání osob znevýhodněných na trhu práce) • Velikost projektu (preferenze projektů s nižšími způsobilými výdaji) • Velikost žadatele (preferenze menších žadatelů) • Rozvoj stávajícího potenciálu území (např. preference projektů, které využívají či navazují na stávající infrastrukturu, objekty, zařízení či aktivity) • Propagace MAS (preferenze projektů se závazkem publicity MAS a projektu nad rámec povinné publicity)
Indikátory výstupů	
- číslo	93701
- název	Počet podpořených podniků/příjemců
- výchozí stav	0
- hodnota pro mid-term (r. 2018)	2
- cílový stav	4
Indikátory výsledků	
- číslo	94800
- název	Pracovní místa vytvořená v rámci podpořených projektů (Leader)
- výchozí stav	0
- hodnota pro mid-term (r. 2018)	0
- cílový stav	1

Název Fiche	Podpora lesnictví, zpracování produktů lesnictví a prodeje produkce
Vazba na článek Nařízení PRV	Článek 26 Investice do lesnických technologií a zpracování lesnických produktů, jejich mobilizace a uvádění na trh
Vymezení Fiche	
- Stručný popis Fiche	Fiche podporuje investice do hospodaření v lesích a následné zpracování produktů lesního hospodářství. Investice mohou být do nemovitého majetku i movitých technologií (tzn. provozoven, strojů, technologií ...).
- Vazba na cíle SCLLD	1.4 Silná místní ekonomika 1.4.4 Lesnictví, zpracování produktů lesnictví, prodej produkce
Oblasti podpory	<ul style="list-style-type: none"> Pořízení strojů a technologií určených pro hospodaření na lesních pozemcích jako např. stroje a technologie pro obnovu, výchovu a těžbu lesních porostů včetně přibližování, stroje ke zpracování potěžebních zbytků, stroje pro přípravu půdy před zalesněním, stroje, technologie a zařízení pro lesní školkařskou činnost Výstavba či modernizace dřevozpracujících provozoven včetně technologického vybavení Investice související s používáním dřeva jako suroviny nebo zdroje energie jsou omezeny na všechny pracovní operace před průmyslovým zpracováním; za průmyslové zpracování se nepovažuje mechanické zpracování dřeva na různé polotovary Investice související se zvyšováním ekonomické hodnoty lesů musejí být odůvodněné ve vztahu k očekávanému zlepšení lesů v jednom nebo více podnicích a mohou zahrnovat investice do strojů pro lesní těžební práce a postupů těžby, které jsou šetrné k půdě a zdrojům
Definice příjemce dotace	Soukromí držitelé lesů, obce, svazky obcí a malé a střední podniky zaměřené na investice, které zvyšují lesnický potenciál nebo souvisejí se zpracováním, mobilizací lesnických produktů a jejich uváděním na trh.
Výše způsobilých výdajů	Min.: 50 000 Kč Max.: 5 000 000 Kč
Preferenční kritéria	Principy pro stanovení preferenčních kritérií, které budou v rámci výzvy MAS upřesněny do konkrétních preferenčních kritérií: <ul style="list-style-type: none"> Optimalizace indikátorů (např. vytvoření pracovních míst) Optimalizace harmonogramu čerpání (preferenze projektů s kratší dobou realizace/dřívější dobou dokončení) Plnění principů LEADER (preferenze

	<p>projektů se zapojením více subjektů, zájmových skupin, sektorů)</p> <ul style="list-style-type: none"> • Rovnoměrnost čerpání v území (např. preference dosud nepodpořených žadatelů či žadatelů, kteří dosud nepředložili žádnou žádost, preference projektů realizovaných v menších obcích) • Naplňování principů horizontálních témat (např. preference žadatelů podporujících zaměstnávání osob znevýhodněných na trhu práce) • Velikost projektu (preference projektů s nižšími způsobilými výdaji) • Velikost žadatele (preference menších žadatelů) • Rozvoj stávajícího potenciálu území (např. preference projektů, které využívají či navazují na stávající infrastrukturu, objekty, zařízení či aktivity) • Propagace MAS (preference projektů se závazkem publicity MAS a projektu nad rámec povinné publicity) • Efektivnost projektu (např. výše investice ve vztahu k celkové obhospodařované výměře)
Indikátory výstupů	
- číslo	93701
- název	Počet podpořených podniků/příjemců
- výchozí stav	0
- hodnota pro mid-term (r. 2018)	2
- cílový stav	4
Indikátory výsledků	
- číslo	94800
- název	Pracovní místa vytvořená v rámci podpořených projektů (Leader)
- výchozí stav	0
- hodnota pro mid-term (r. 2018)	0
- cílový stav	1

Název Fiche	Podpora společného regionálního prodeje a regionální identity
Vazba na článek Nařízení PRV	Článek 35, odstavec 2., písmeno d) Horizontální a vertikální spolupráce mezi účastníky krátkých dodavatelských řetězců a místních trhů
Vymezení Fiche	
- Stručný popis Fiche	Fiche je zaměřena na podporu vzniku kanálů odbytu pro skupinu/y spolupracujících subjektů v regionu, a to zejména lokálně působících zemědělských podnikatelů a podniků. Smyslem je vytvoření prodejních kanálů ve formě krátkých dodavatelských řetězců nebo místních trhů, aby se lokální produkty snáze dostaly ke konečnému spotřebiteli.
- Vazba na cíle SCLLD	1.4 Silná místní ekonomika 1.4.6 Podpora regionální produkce, prodeje a regionální identity.
Oblasti podpory	<ul style="list-style-type: none"> • Spolupráce minimálně dvou subjektů, která vede ke vzniku, rozvoji a společné propagaci krátkých dodavatelských řetězců (KDR) a místních trhů • Společné investice na aktivity jako např. společné pořízení strojů, technologie a vybavení, stavební náklady na novou výstavbu nebo modernizaci nemovitého majetku, pořízení počítačového softwaru, propagační činnost, tvorba studií a podnikatelského plánu, společná organizace přímého prodeje spotřebiteli, společný prodej v místní prodejně či ze dvora • Spolupracující subjekty musí mít uzavřenou Smlouvu o spolupráci, žádost o dotaci podává jeden subjekt, který nese zodpovědnost za projekt jako celek • Lze podpořit: <ul style="list-style-type: none"> • Pouze KDR, které zahrnují nejvýš jednoho zprostředkovatele mezi zemědělcem a spotřebitelem, • Pouze trhy splňující definici místního trhu, • Stávající skupinu spolupracujících subjektů při realizaci nového společného projektu, ale podporovány nebudou společné aktivity, které již probíhají.
Definice příjemce dotace	Uskupení minimálně dvou subjektů, přičemž minimálně jeden musí prokázat podnikatelskou činnost v odvětví zemědělství nebo potravinářství. Může se jednat o následující subjekty: zemědělský podnikatel, výrobce potravin, nevládní neziskové organizace zastupující zemědělce nebo zpracovatele potravin, obce nebo svazky obcí.
Výše způsobilých výdajů	Min.: 50 000 Kč Max.: 5 000 000 Kč

Preferenční kritéria	<p>Principy pro stanovení preferenčních kritérií, které budou v rámci výzvy MAS upřesněny do konkrétních preferenčních kritérií:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Optimalizace harmonogramu čerpání (preferenze projektů s kratší dobou realizace/dřívější dobou dokončení) • Plnění principů LEADER (preferenze projektů se zapojením více subjektů, zájmových skupin, sektorů) • Rovnoměrnost čerpání v území (např. preference dosud nepodpořených žadatelů či žadatelů, kteří dosud nepředložili žádnou žádost, preference projektů realizovaných v menších obcích) • Naplňování principů horizontálních témat (např. preference žadatelů podporujících zaměstnávání osob znevýhodněných na trhu práce) • Velikost projektu (preferenze projektů s nižšími způsobilými výdaji) • Velikost žadatele (preferenze menších žadatelů) • Rozvoj stávajícího potenciálu území (např. preference projektů, které využívají či navazují na stávající infrastrukturu, objekty, zařízení či aktivity) • Propagace MAS (preferenze projektů se závazkem publicity MAS a projektu nad rámec povinné publicity)
Indikátory výstupů	
- číslo	93102
- název	Počet podpořených kooperačních činností
- výchozí stav	0
- hodnota pro mid-term (r. 2018)	0
- cílový stav	1
- číslo	93701
- název	Počet podpořených podniků/příjemců
- výchozí stav	0
- hodnota pro mid-term (r. 2018)	0
- cílový stav	2

Název Fiche	Spolupráce mezi MAS
Vazba na článek Nařízení PRV	Článek 44 Činnosti spolupráce v rámci iniciativy LEADER
Vymezení Fiche	
- Stručný popis Fiche	Protože každá MAS i regiony v působnosti jednotlivých MAS disponují specifickým kapitálem (hmotným i nehmotným), je efektivní jeho sdílení nebo předávání, což přispěje k rozvoji všech spolupracujících MAS i území.
- Vazba na cíle SCLLD	2.2 Efektivní využívání společného kapitálu 2.2.4 Spolupráce mimo území mezi MAS
Oblasti podpory	<p>Realizace neinvestičních i investičních projektů spolupráce s dalšími místními partnerstvími v rámci ČR, v jiných členských státech EU, příp. ve třetích zemích, a to na základě geografické blízkosti, podobného charakteru území či podobných řešených témat.</p> <p>Propagační, informační, vzdělávací a volnočasové akce (především konference, festivaly, workshopy, exkurze, výstavy, přenosy příkladů správné praxe ad., a to včetně produktů s tím spojených - publikace, brožury, letáky apod.) zaměřené na témata, která jsou řešena v SCLLD MAS Litomyšlsko:</p> <ul style="list-style-type: none"> • podpora infocenter, propagace historie i současnosti území – hmotného a nehmotného přírodního a kulturního dědictví, aktivit v oblasti přírody a v kulturně-společenské oblasti, lokálních tradic, řemesel a regionální identity • podpora rozvoje cestovního ruchu • podpora místních organizací, rozvoje volnočasových aktivit a vzdělávání • podpora regionálních výrobců a místní produkce, jejího prodeje a propagace • podpora rozvoje zemědělství a mladých zemědělců • podpora rozvoje drobného podnikání a chybějících služeb v území. <p>Pokud jde o hmotné a nehmotné investice včetně stavebních úprav lze realizovat pouze následující:</p> <ul style="list-style-type: none"> • investice týkající se zajištění odbytu místní produkce včetně zavedení značení místních výrobků a služeb, • investice související se vzdělávacími aktivitami, • investice do informačních a turistických center. <p>Investice mohou být realizovány pouze takové, které budou provozovat po celou dobu lhůty vázanosti projektu na účel samy MAS a jsou způsobilé pouze za předpokladu, že jsou společně provozovány spolupracujícími subjekty. Lze podpořit i přípravnou fázi projektů spolupráce (předběžná technická podpora) v případě, že MAS prokáže, že plánovala provedení</p>

	konkrétního projektu (podpora činí maximálně 10 % z alokace přidělené MAS na realizaci projektů spolupráce).
Definice příjemce dotace	MAS
Výše způsobilých výdajů	Min.: 50 000 Kč
	Max.: 5 000 000 Kč
Indikátory výstupů	
- číslo	92501
- název	Celkové veřejné výdaje
- výchozí stav	0 EUR
- hodnota pro mid-term (r. 2018)	N/A
- cílový stav	51 129 EUR

3.8.3 Programový rámec OP Zaměstnanost

Opatření identifikovaná jako vhodná k podpoře z OP Zaměstnanost (dále OP Z/ OPZ), a tedy zařazené do programového rámce OP Zaměstnanost:

- 2.1.1 Podpora činnosti sociálních služeb
- 2.1.2 Zaměstnávání sociálně znevýhodněných osob
- 2.1.3 Skloubení rodinného a pracovního život

2.1 Zodpovědná společnost

2.1.1 Podpora činnosti sociálních služeb

A) Popis vazby opatření na specifický cíl 2.3.1 OPZ

Opatření navazuje na SC 2.3.1 Zvýšit zapojení lokálních aktérů do řešení problémů nezaměstnanosti a sociálního začleňování ve venkovských oblastech, a to formou lokálního zacílení celorepublikové podpory podle místních potřeb. Tím bude dosaženo přesnějšího pokrytí potřeb místních obyvatel.

Toto opatření podporuje dostupnost sociálních služeb obyvatelům regionu, který je charakteristický velkým počtem malých sídel s obyvateli silně svázanými se svým prostředím a také vysokou potřebou terénních sociálních služeb. Kromě této problematiky je třeba pomocí lokálních aktérů řešit také otázky dostupnosti služeb pro osoby z různých sociálně vyloučených skupin obyvatelstva.

B) Popis cíle opatření

Cílem opatření je zvýšit dostupnost sociálních služeb a začlenění do společnosti co nejvyššímu počtu různým způsobem sociálně znevýhodněných osob.

C) Popis provázanosti navrhovaných opatření včetně provázanosti na ostatní operační programy

Opatření má vazbu zejména na následující opatření SCLLD:

- 1.1.1 Dopravní obslužnost – opatření se navzájem doplňují, dopravní obslužnost umožňuje dopravu klientů za sociálními službami.
- 1.1.3 Podmínky pro sociální služby a aktivity – aktivity se doplňují, opatření podporuje rozvoj podmínek pro poskytování sociálních služeb.
- 1.2.3 Podmínky pro bezpečnou alternativní dopravu – rozšíří možnosti dopravy za sociálními službami dotčeným cílovým skupinám.
- 1.4.5 Sociální podnikání – opatření umožní navázat aktivizovaným klientům pracovní uplatnění, a to vytvořením podmínek u zaměstnavatelů.
- 2.1.2 Zaměstnávání sociálně znevýhodněných osob – umožní klientům sociálních služeb, které se podařilo adekvátně připravit pro trh práce, zaměstnání.

Opatření má vazbu na IROP, prioritní osu 4 Komunitně vedený místní rozvoj, SC 4.1 Posílení komunitně vedeného místního rozvoje za účelem zvýšení kvality života ve venkovských oblastech a aktivizace místního potenciálu. Popis provázanosti:

- SC 2.1: Zvýšení kvality a dostupnosti služeb vedoucích k sociální inkluzi – Provázanost spočívá v možnosti podpory investičních potřeb sociálních služeb a sociálního začleňování v SC 2.1 IROP a v možnosti následné podpory provozu sociálních služeb z opatření SCLLD MAS Litomyšlsko o.p.s. 2.1.1 Podpora činnosti sociálních služeb.
- SC 1.2: Zvýšení podílu udržitelných forem dopravy – Provázanost je nepřímá. Aktivity ve SC 1.2 IROP (1.2.3 Podmínky pro bezpečnou alternativní dopravu) týkající se bezbariérovosti a bezpečnosti v dopravě doplňují aktivity podporované v rámci opatření SCLLD MAS Litomyšlsko o.p.s. 2.1.1 Podpora činnosti sociálních služeb.

D) Prioritizace navrhovaných opatření

a) opatření financovaná z alokované částky

E) Časový harmonogram realizace opatření ve vazbě na finanční plán

Plán výzev: 2017-2019 (celková alokace na toto opatření činí 8 579 300 Kč, jde o celkové způsobilé výdaje, tj. vč. spolufinancování)

- 2017: výzva s alokací 3 000 000 Kč
- 2018: výzva s alokací 3 000 000 Kč
- 2019: výzva s alokací 2 579 300 Kč

Plán čerpání: 2018-2022 (v kalendářním roce jsou zahrnuty pouze žádosti o platbu podané do října daného roku s přihlédnutím k možnosti financování ex post i ex ante; částky v jednotlivých letech představují celkové způsobilé výdaje, tj. vč. spolufinancování)

- 2018: 1 473 680 Kč
- 2019: 2 105 260 Kč
- 2020: 2 105 260 Kč
- 2021: 2 105 260 Kč
- 2022: 789 840 Kč

Vyhlašování výzev MAS ve vazbě na finanční plán:

MAS očekává zájem o realizaci větších projektů, proto jsou plánovány pouze tři výzvy s větší alokací. Vzhledem k předpokládané délce realizace projektů je vyhlášení výzev plánováno na roky 2017-2019. Finanční plán nepředpokládá čerpání prostředků již v roce 2017, v dalších letech je plánováno proplácení prostředků se zohledněním možnosti financování ex post i ex ante a s ohledem na předpokládanou délku projektů 6-36 měsíců.

F) Popis možných zaměření projektů

Uvedené směry možných zaměření projektů místních žadatelů představují průnik potřeb místních žadatelů, kteří tak reagují na poptávku místních cílových skupin, a možností podpory OP Zaměstnanost.

A) Podpora poskytování vybraných sociálních služeb v souladu se zákonem č. 108/2006 Sb., s cílem sociálního začlenění a prevence sociálního vyloučení osob sociálně vyloučených či sociálním vyloučením ohrožených

Podporovány budou pouze sociální služby poskytované terénní a ambulantní formou. Jako pobytové budou podporovány jen odlehčovací služby podle § 44 zákona č. 108/2006 Sb.

- Odborné sociální poradenství (občanské poradny, manželské a rodinné poradny, poradny pro osoby se zdravotním postižením, poradny pro seniory a jiné sociálně vyloučené skupiny obyvatel.
- Terénní programy pro osoby s rizikovým způsobem života nebo tímto způsobem ohrožené.
- Sociálně aktivizační služby pro rodiny s dětmi.
- Raná péče (poskytovaná dítěti a rodičům dítěte ve věku do 7 let, které je zdravotně postižené nebo je jeho vývoj ohrožen v důsledku nepříznivého zdravotního stavu.
- Kontaktní centra (nizkoprahová zařízení pro osoby ohrožené závislostí na návykových látkách; cílem služby je snižování sociálních a zdravotních rizik spojených se zneužíváním návykových látek).
- Nizkoprahová zařízení pro děti a mládež od 15 do 26 let ohrožené společensky nežádoucími jevy.
- Terénní a ambulantní sociální rehabilitace směřující k dosažení samostatnosti, nezávislosti a osob.
- Sociálně terapeutické dílny.
- Ambulantní následná péče poskytovaná osobám s chronickým duševním onemocněním a osobám závislým na návykových látkách, které absolvovaly lůžkovou péči ve zdravotnickém zařízení, absolvovaly ambulantní léčbu nebo se jí podrobují.
- Podpora samostatného bydlení pro osoby se sníženou soběstačností.
- Osobní asistence poskytovaná osobám, které mají sníženou soběstačnost z důvodu věku, chronického onemocnění nebo zdravotního postižení.
- Odlehčovací služby pro osoby pečující v jejich přirozeném sociálním prostředí o osoby se sníženou soběstačností (včetně pobytové formy).

C) Další programy a činnosti v rámci sociálního začleňování nad rámec/mimo režim zákona č. 108/2006 Sb.

Společensky prospěšné programy realizované v přirozeném sociálním prostředí osob z cílových skupin (terénní nebo ambulantní formou).

- Předcházení ekonomické nestability osob z cílových skupin – posilování finanční gramotnosti osob ohrožených předlužeností, dluhové poradenství atd.
- Podpora neformální péče (v rámci rodin nebo komunit osobami blízkými nebo jinými) a sdílené péče (kombinace péče poskytované profesionálními poskytovateli a neformálními pečovateli), včetně rozvoje domácí paliativní péče (např. terénní mobilní týmy, vzdělávání a poradenství pro osoby pečující atd.)

G) Podporované cílové skupiny

- Osoby sociálně vyloučené a osoby sociálním vyloučením ohrožené,
- Osoby se zdravotním postižením,
- Osoby s kombinovanými diagnózami,
- Osoby ohrožené domácím násilím a závislostmi,
- Oběti trestné činnosti,
- Osoby ohrožené předlužeností,
- Osoby ohrožené vícenásobnými riziky,
- Osoby žijící v sociálně vyloučených lokalitách,
- Osoby opouštějící institucionální zařízení,
- Bezdomovci a osoby žijící v nevyhovujícím nebo nejistém ubytování,
- Osoby pečující o jiné závislé osoby,
- Neformální pečovatelé atd.

Cílovou skupinou mohou být také sociální pracovníci a pracovníci v sociálních službách, případně další pracovníci v přímé práci s klienty pouze však ve vztahu k doplňkovým aktivitám projektu zaměřeného na přímou podporu cílové skupiny osob sociálně vyloučených nebo sociálním vyloučením ohrožených.

H) Typy příjemců podpory									
A) Podpora poskytování vybraných sociálních služeb v souladu se zákonem č. 108/2006 Sb., s cílem sociálního začlenění a prevence sociálního vyloučení osob sociálně vyloučených či sociálním vyloučením ohrožených									
<ul style="list-style-type: none"> • Poskytovatelé sociálních služeb registrovaní dle zákona č. 108/2006 Sb., o sociálních službách 									
C) Další programy a činnosti v rámci sociálního začleňování nad rámec/mimo režim zákona č. 108/2006 Sb.									
<ul style="list-style-type: none"> • Místní akční skupina • Obce • Dobrovolné svazky obcí • Organizace zřizované obcemi • Organizace zřizované kraji • Příspěvkové organizace • Nestátní neziskové organizace • Obchodní korporace • OSVČ46 • Poradenské a vzdělávací instituce • Poskytovatelé sociálních služeb • Profesní a podnikatelská sdružení • Sociální partneři • Školy a školská zařízení 									
I) Absorpční kapacita MAS									
<ul style="list-style-type: none"> • Oblastní a farní charity působící v území (mají zkušenosti s dotačním financováním) • Poskytovatelé pobytových služeb • NNO • Obce a města 									
J) Vliv opatření na naplňování horizontálních témat OPZ									
<p>Rovné příležitosti a nediskriminace – pozitivní vliv – Opatření pozitivně přispívá k narovnávání možností osob různým způsobem společensky znevýhodněných v přístupu k sociálním službám, v přístupu do společnosti apod. Opatření podporuje rovné příležitosti a nediskriminaci osob sociálně znevýhodněných v přístupu ke zboží, službám a dalším statkům běžně dostupným pro sociálně nevyloučené osoby.</p> <p>Udržitelný rozvoj – neutrální vliv – Oblast sociálních služeb má v regionu vybudovanou pozici a toto opatření ji ještě posílí.</p> <p>Rovnost žen a mužů – neutrální vliv – Sociální služby jsou a budou poskytovány všem osobám bez rozdílu pohlaví.</p> <p>Naplňování principů horizontálních témat je jedním z východisek pro nastavování preferenčních kritérií pro jednotlivé projekty.</p>									
K) Principy pro určení preferenčních kritérií									
<p>Preferenční kritéria budou konkrétně stanovena zejména na základě následujících principů:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Optimalizace plnění cílů SCLLD (soulad se SCLLD) • Optimalizace indikátorů (plnění závazných hodnot monitorovacích indikátorů SCLLD) • Optimalizace harmonogramu čerpání (plnění termínů stanovených pro MAS/realizaci SCLLD a čerpání) • Plnění principů LEADER (obecně platné principy, např. spolupráce) • Rovnoměrnost čerpání v území • Naplňování principů horizontálních témat <p>Konkrétní preferenční kritéria budou nastavena ve výzvě MAS.</p>									
Kód	Název	Jednotka	Typ	Výchozí stav		Milník		Cíl	
60000	Celkový počet účastníků	účastníci	výstup	31.12.2015	0	31.12.2018	N/A	31.12.2023	40
Zdroj	Cílová hodnota vychází z komunikace s potenciálními žadateli a z celkové disponibilní finanční alokace na dané opatření. Za předpokladu, že budou podpořeny různé formy služeb (ambulantní, terénní, pobytové), které mají různou kapacitu, celkově se za dobu realizace zúčastní v průměru 4 jednoznačně								

⁴⁶ Osoba samostatně výdělečně činná

	identifikovaní klienti (kteří dosáhnou na hranici bagatelní podpory) na 1 zaměstnanou osobu, přičemž se počítá s tím, že práce s některými klienty je dlouhodobá.								
67001	Kapacita podpořených služeb	místa	výstup	31.12.2015	0	31.12.2018	N/A	31.12.2023	10
Zdroj	Cílová hodnota vychází z komunikace s potenciálními žadateli a z celkové disponibilní finanční alokace na dané opatření, která při zohlednění nepřímých nákladů umožní zaměstnání 10 osob, z nichž každá se může věnovat v daný okamžik pouze jednomu klientovi.								
67010	Využívání podpořených služeb	osoby	výsledek	31.12.2015	0	31.12.2018	N/A	31.12.2023	30
Zdroj	Výchozí hodnota byla stanovena jako nulová, protože v rámci CLLD v území nebyl obdobný projekt dosud realizován. Cílová hodnota vychází z komunikace s potenciálními žadateli a z celkové disponibilní finanční alokace na dané opatření. Za předpokladu, že budou podpořeny různé formy služeb (ambulanti, terénní, pobytové), které mají různou kapacitu, celkově za dobu realizace využijí podpořené služby v průměru 3 osoby (vedené jako anonymní klienti nebo nedosahující hranice bagatelní podpory) na 1 zaměstnanou osobu, přičemž se počítá s tím, že práce s některými klienty je dlouhodobá.								
67310	Bývalí účastníci projektů, u nichž intervence formou sociální práce naplnila svůj účel	osoby	výsledek	31.12.2015	0	31.12.2018	N/A	31.12.2023	20
Zdroj	Výchozí hodnota byla stanovena jako nulová, protože v rámci CLLD v území nebyl obdobný projekt dosud realizován. Cílová hodnota vychází z komunikace s potenciálními žadateli a z celkové disponibilní finanční alokace na dané opatření, je odvozena od celkového počtu účastníků.								
67315	Bývalí účastníci projektů v oblasti sociálních služeb, u nichž služba naplnila svůj účel	osoby	výsledek	31.12.2015	0	31.12.2018	N/A	31.12.2023	15
Zdroj	Výchozí hodnota byla stanovena jako nulová, protože v rámci CLLD v území nebyl obdobný projekt dosud realizován. Cílová hodnota vychází z komunikace s potenciálními žadateli a z celkové disponibilní finanční alokace na dané opatření, je odvozena od celkového počtu účastníků.								

2.1 Zodpovědná společnost

2.1.2 Zaměstnávání sociálně znevýhodněných osob

A) Popis vazby opatření na specifický cíl 2.3.1 OPZ

Opatření navazuje na SC 2.3.1 Zvýšit zapojení lokálních aktérů do řešení problémů nezaměstnanosti a sociálního začleňování ve venkovských oblastech, a to formou lokálního zacílení celorepublikové podpory podle místních potřeb. Tím bude dosaženo přesnějšího pokrytí potřeb místních obyvatel.

Toto opatření konkrétně reflektuje lokální potřebu a tradici v oblasti zaměstnávání osob sociálně vyloučených. V regionu existuje vůle k zaměstnávání různě znevýhodněných osob, přesto jde o zaměstnávání podstatně náročnější, a to jak časově, tak finančně (z důvodu nižší produktivity ...).

B) Popis cíle opatření

Cílem opatření je zvýšit možnost přístupu k zaměstnání, a tím ekonomickou stabilitu i začlenění do společnosti pro co nejvyšší počet různým způsobem sociálně znevýhodněných osob. Dílčím cílem je pak zvýšit možnosti podniků zaměstnávat zmíněné skupiny obyvatel.

C) Popis provázanosti navrhovaných opatření včetně provázanosti na ostatní operační programy

Opatření má vazbu zejména na následující opatření SCLLD:

- 1.1.1 Dopravní obslužnost – opatření se navzájem doplňují, dopravní obslužnost umožňuje dopravu do zaměstnání.
- 1.1.2 Podmínky pro místní vzdělávání – vzdělání podporuje uplatnitelnost na trhu práce.
- 1.1.3 Podmínky pro sociální služby a aktivity – aktivity se doplňují. Prostory a další podmínky umožní aktivizovat dotčené cílové skupiny
- 1.2.3 Podmínky pro bezpečnou alternativní dopravu – umožní dopravu do zaměstnání mimo jiné také dotčeným cílovým skupinám.
- 1.4.5 Sociální podnikání – opatření umožní například vybudovat zázemí pro aktivity sociálního podnikání.
- Další opatření oblasti 1.4 v řadě případů mohou vytvořit pracovní místa.
- 2.1.1 Podpora činnosti sociálních služeb – služby mohou aktivizovat relevantní cílové skupiny a pomoci jim s přípravou na zaměstnání.
- 2.1.3 Skloubení rodinného a pracovního života – umožní rodičům z cílových skupin uvolnění pro zaměstnání.

Opatření má vazbu na IROP, prioritní osu 4 Komunitně vedený místní rozvoj, SC 4.1 Posílení komunitně vedeného místního rozvoje za účelem zvýšení kvality života ve venkovských oblastech a aktivizace místního potenciálu. Popis provázanosti:

- SC 2.1: Zvýšení kvality a dostupnosti služeb vedoucí k sociální inkluzi – Provázanost je nepřímá. Aktivity ve SC 2.1 IROP (1.1.3 Podmínky pro sociální služby a aktivity) doplňují činnosti podporované v rámci opatření SCLLD MAS Litomyšsko o.p.s. 2.1.2 Zaměstnávání sociálně znevýhodněných osob.
- SC 1.2: Zvýšení podílu udržitelných forem dopravy – Provázanost je nepřímá. Aktivity ve SC 1.2 IROP (1.2.3 Podmínky pro bezpečnou alternativní dopravu) týkající se bezbariérovosti a bezpečnosti v dopravě doplňují aktivity podporované v rámci opatření SCLLD MAS Litomyšsko o.p.s. 2.1.2 Zaměstnávání sociálně znevýhodněných osob.
- SC 2.4: Zvýšení kvality a dostupnosti infrastruktury pro vzdělání a celoživotní učení – Provázanost je nepřímá. Aktivity ve SC 2.4 IROP (1.1.2 Podmínky pro místní vzdělávání) zvyšují také uplatnitelnost znevýhodněných osob na trhu práce, a tedy doplňují aktivity podporované v rámci opatření SCLLD MAS Litomyšsko o.p.s. 2.1.2 Zaměstnávání sociálně znevýhodněných osob.

D) Prioritizace navrhovaných opatření

a) opatření financovaná z alokované částky

E) Časový harmonogram realizace opatření ve vazbě na finanční plán

Plán výzev: 2017-2019 (celková alokace na toto opatření činí 2 736 850 Kč, jde o celkové způsobilé výdaje, tj. vč. spolufinancování)

- 2017: výzva s alokací 1 500 000 Kč
- 2019: výzva s alokací 1 236 850 Kč

Plán čerpání: 2018-2022 (v kalendářním roce jsou zahrnuty pouze žádosti o platbu podané do října daného roku s přihlédnutím k možnosti financování ex post i ex ante; částky v jednotlivých letech představují celkové způsobilé výdaje, tj. vč. spolufinancování)

- 2018: 736 840 Kč
- 2019: 526 320 Kč
- 2020: 526 320 Kč
- 2021: 526 320 Kč

- 2022: 421 050 Kč

Vyhlášení výzev MAS ve vazbě na finanční plán:

MAS očekává zájem o realizaci větších projektů, proto plánuje vypsát pouze dvě výzvy s větší alokací. Vzhledem k předpokládané délce realizace projektů je vyhlášení výzev plánováno na roky 2017 a 2019, a to vždy koncem daného roku, přičemž začátek realizace projektů je předpokládán až cca v polovině roku následujícího. Finanční plán nepředpokládá čerpání prostředků již v roce 2017, v dalších letech je plánováno proplácení prostředků se zohledněním možnosti financování ex post i ex ante a s ohledem na předpokládanou délku projektů 6-24 měsíců.

F) Popis možných zaměření projektů

Opatření se zaměřuje na rozvoj zaměstnávání sociálně znevýhodněných osob. Projekty by se tak měly orientovat na vznik a rozvoj (rozšíření kapacity podniku) podnikatelských aktivit v oblasti sociálního podnikání.

G) Podporované cílové skupiny

U integračních sociálních podniků jsou cílové skupiny omezeny na osoby sociálně vyloučené nebo ohrožené sociálním vyloučením, a to:

- Osoby dlouhodobě či opakovaně nezaměstnané
- Osoby se zdravotním postižením – pro účely této aktivity podle § 67 zákona č. 435/2004 Sb., o zaměstnanosti, ve znění pozdějších předpisů
- Osoby v nebo po výkonu trestu – pro účely této aktivity:
 - osoby, které opustily výkon trestu odnětí svobody, a to do 12 měsíců po opuštění výkonu trestu
 - osoby, vykonávající trest odnětí svobody formou domácího vězení
- Osoby opouštějící institucionální zařízení – pro účely této aktivity to jsou osoby opouštějící zařízení pro výkon ústavní nebo ochranné výchovy, a to do 12 měsíců od opuštění zařízení
- Azylanté do 12 měsíců od získání azylu, kteří jsou současně uchazeči o zaměstnání evidovanými na Úřadu práce ČR

U environmentálních sociálních podniků jsou cílové skupiny omezeny na:

- Osoby nezaměstnané déle než 5 měsíců
- Osoby se zdravotním postižením – pro účely této aktivity podle § 67 zákona č. 435/2004 Sb., o zaměstnanosti, ve znění pozdějších předpisů
- Osoby v nebo po výkonu trestu – pro účely této aktivity:
 - osoby, které opustily výkon trestu odnětí svobody, a to do 12 měsíců po opuštění výkonu trestu
 - osoby, vykonávající trest odnětí svobody formou domácího vězení
- Osoby opouštějící institucionální zařízení – pro účely této aktivity to jsou osoby opouštějící zařízení pro výkon ústavní nebo ochranné výchovy, a to do 12 měsíců od opuštění zařízení
- Azylanté do 12 měsíců od získání azylu, kteří jsou současně uchazeči o zaměstnání evidovanými na Úřadu práce ČR
- Neaktivní osoby
- Osoby pečující o malé děti
- Uchazeči a zájemce o zaměstnání a neaktivní osoby ve věku 50 a více let
- Lidé mladší 30 let, kteří nejsou v zaměstnání, ve vzdělávání nebo v profesní přípravě
- Osoby vracějící se na trh práce po návratu z mateřské/rodičovské dovolené
- Osoby pečující o jiné závislé osoby

H) Typy příjemců podpory

- Osoby samostatně výdělečně činné dle zákona č. 155/1995 sb., o důchodovém pojištění
- Obchodní korporace vymezené zákonem č. 90/2012 sb., o obchodních korporacích
- Nestátní neziskové organizace, a to:
 - obecně prospěšné společnosti zřízené podle zákona č. 248/1995 sb., o obecně prospěšných společnostech
 - ústavy dle § 402-418 zákona č. 89/2012 sb., občanský zákoník
 - církevní právnické osoby zřízené podle zákona č. 3/2002 sb., o církvích a náboženských společnostech, pokud poskytují zdravotní, kulturní, vzdělávací a sociální služby nebo sociálně právní ochranu dětí.
 - spolky dle § 214-302 zákona č. 89/2012 sb., občanský zákoník
 - nadace (§ 306-393) a nadační fondy (§394-401) zřízené podle zákona č. 89/2012 sb., občanský zákoník

Výše uvedené právní formy nestátních neziskových organizací musí v rámci své hlavní činnosti naplňovat veřejně prospěšný cíl, za jehož účelem byly založeny. Svou hospodářskou činnost, spočívající v podnikání nebo v jiné výdělečné činnosti, realizují výhradně jako svou vedlejší činnost. Žadatel je v době podání žádosti min.

Po dobu 12 měsíců evidován v příslušném rejstříku dle právní formy organizace.

I) Absorpční kapacita MAS

- Sociální podniky již působící v regionu (minimálně 6 podniků zaměstnávající desítky obyvatel). Řada z nich má bohaté zkušenosti s financováním pomocí dotací.
- Podniky, které již v regionu působí a mají zájem zaměstnávat osoby sociálně vyloučené.

J) Vliv opatření na naplňování horizontálních témat OPZ

Rovné příležitosti a nediskriminace – pozitivní vliv – Opatření pozitivně přispívá k narovnávání možností přístupu k zaměstnání osob, které jsou na trhu práce znevýhodněné ve srovnání s osobami nijak znevýhodněnými.

Udržitelný rozvoj – neutrální vliv – Tato cesta je v regionu udržitelná, doposud má tradici, která by tímto měla být ještě rozvinuta.

Rovnost žen a mužů – neutrální vliv – Opatření je neutrální v zaměstnávání mužů a žen, protože ale mezi sociálně znevýhodněnými je řada žen, je tímto vlivem opatření mírně pozitivní.

Naplňování principů horizontálních témat je jedním z východisek pro nastavování preferenčních kritérií pro jednotlivé projekty.

K) Principy pro určení preferenčních kritérií

Preferenční kritéria budou konkrétně stanovena zejména na základě následujících principů:

- Optimalizace plnění cílů SCLLD (soulad se SCLLD)
- Optimalizace indikátorů (plnění závazných hodnot monitorovacích indikátorů SCLLD)
- Optimalizace harmonogramu čerpání (plnění termínů stanovených pro MAS/realizaci SCLLD a čerpání)
- Plnění principů LEADER (obecně platné principy, např. spolupráce)
- Rovnoměrnost čerpání v území
- Naplňování principů horizontálních témat

Konkrétní preferenční kritéria budou nastavena ve výzvě MAS.

Kód	Název	Jednotka	Typ	Výchozí stav		Milník		Cíl	
10212	Počet podpořených již existujících sociálních podniků	organizace	výstup	31.12.2015	0	31.12.2018	N/A	31.12.2023	1
Zdroj	Cílová hodnota vychází z komunikace s potenciálními žadateli a z celkové disponibilní finanční alokace na dané opatření. Je předpokládána podpora jednoho již existujícího sociálního podniku, který zaměstná 2 osoby.								
10213	Počet sociálních podniků vzniklých díky podpoře	organizace	výstup	31.12.2015	0	31.12.2018	N/A	31.12.2023	1
Zdroj	Cílová hodnota vychází z komunikace s potenciálními žadateli a z celkové disponibilní finanční alokace na dané opatření. Je předpokládán vznik jednoho sociálního podniku díky podpoře, který zaměstná 1 osobu.								
10211	Počet sociálních podniků vzniklých díky podpoře, které fungují i po ukončení podpory	organizace	výsledek	31.12.2015	0	31.12.2018	N/A	31.12.2023	1
Zdroj	Výchozí hodnota byla stanovena jako nulová, protože v rámci CLLD v území nebyl obdobný projekt dosud realizován. Cílová hodnota vychází z komunikace s potenciálními žadateli a z celkové disponibilní finanční alokace na dané opatření. Je předpokládán vznik jednoho sociálního podniku díky podpoře, který bude fungovat i po jejím ukončení.								
60000	Celkový počet účastníků	účastníci	výstup	31.12.2015	0	31.12.2018	N/A	31.12.2023	3
Zdroj	Cílová hodnota vychází z komunikace s potenciálními žadateli a z celkové disponibilní finanční alokace na dané opatření, která při zohlednění nepřímých nákladů umožní zaměstnání 3 osob (u všech se předpokládá na dobu 2 let).								

2.1 Zodpovědná společnost

2.1.3 Skloubení rodinného a pracovního života

A) Popis vazby opatření na specifický cíl 2.3.1 OPZ

Opatření navazuje na SC 2.3.1 Zvýšit zapojení lokálních aktérů do řešení problémů nezaměstnanosti a sociálního začleňování ve venkovských oblastech, a to formou lokálního zacílení celorepublikové podpory podle místních potřeb. Tím bude dosaženo přesnějšího pokrytí potřeb místních obyvatel.

Toto opatření konkrétně reaguje na problematiku rodin s dětmi v případech, kdy péče o děti neumožňuje rodičům zejména ekonomickou aktivitu a ohrožuje tak ekonomicky situaci celé rodiny. Problém v území by měl být řešen pomocí sítě mateřských a rodinných center, která budou způsobilými žadateli. Zaangažovány by měly být také místně působící osoby a subjekty realizující dlouhodobější souvislou péči o děti školního věku, a to zejména v době školního volna.

B) Popis cíle opatření

Opatření si klade za cíl umožnit přístup k zaměstnání rodičům malých dětí, kteří jsou péčí v tomto přístupu omezeni. To by mělo být realizováno vytvořením podmínek pro zapojení dětí do různých aktivit (příměstské tábory, školní družiny, ...) a samotným využíváním těchto možností dětmi. Měly by tak vzniknout struktury pružně reagující na demografické výkyvy apod.

C) Popis provázanosti navrhovaných opatření, a to včetně provázanosti na ostatní operační programy

Opatření má vazbu zejména na následující opatření SCLLD:

- 1.1.1 Dopravní obslužnost – opatření se navzájem doplňují, dopravní obslužnost umožňuje využívání služeb pro děti i dopravu do zaměstnání rodičům.
- 1.1.2 Podmínky pro místní vzdělávání – vzdělanost obyvatelstva včetně osob pečujících o děti přispívá k jejich uplatnitelnosti na trhu práce.
- 1.1.3 Podmínky pro sociální služby a aktivity – aktivity se doplňují.
- 1.1.9 Volný čas, spolková činnost, sport, kultura – předpokládá se, že řada relevantních neziskových subjektů (např. rodinných a mateřských center) bude žadateli také v 2.3.1 Skloubení rodinného a pracovního života.
- 1.2.3 Podmínky pro bezpečnou alternativní dopravu – bezpečná doprava rodičů i dětí za podpořenými službami i do zaměstnání.
- Opatření oblasti 1.4 v řadě případů mohou vytvořit pracovní místa využitelná rodiči dětí.
- 2.1.2 Zaměstnávání sociálně znevýhodněných osob – možnost podpory zaměstnávání rodičů dětí.

Opatření má vazbu na IROP, prioritní osu 4 Komunitně vedený místní rozvoj, SC 4.1 Posílení komunitně vedeného místního rozvoje za účelem zvýšení kvality života ve venkovských oblastech a aktivizace místního potenciálu. Popis provázanosti:

- SC 2.1: Zvýšení kvality a dostupnosti služeb vedoucích k sociální inkluzi – Provázanost je nepřímá. Aktivity ve SC 2.1 IROP (1.1.3 Podmínky pro sociální služby a aktivity) doplňují činnosti podporované v rámci opatření SCLLD MAS Litomyšsko o.p.s. 2.1.3 Skloubení rodinného a pracovního života.
- SC 1.2: Zvýšení podílu udržitelných forem dopravy – Provázanost je nepřímá. Aktivity ve SC 1.2 IROP (1.2.3 Podmínky pro bezpečnou alternativní dopravu) týkající se bezpečnosti v dopravě doplňují aktivity podporované v rámci opatření SCLLD MAS Litomyšsko o.p.s. 2.1.3 Skloubení rodinného a pracovního života.
- SC 2.4: Zvýšení kvality a dostupnosti infrastruktury pro vzdělání a celoživotní učení – Provázanost je nepřímá. Aktivity ve SC 2.4 IROP (1.1.2 Podmínky pro místní vzdělávání) zvyšují také uplatnitelnost znevýhodněných osob na trhu práce z rodinných důvodů, a tedy doplňují aktivity podporované v rámci opatření SCLLD MAS Litomyšsko o.p.s. 2.1.3 Skloubení rodinného a pracovního života.

D) Prioritizace navrhovaných opatření

a) opatření financovaná z alokované částky

E) Casový harmonogram realizace opatření ve vazbě na finanční plán

Plán výzev: 2017-2019 (celková alokace na toto opatření činí 2 736 850, jde o celkové způsobilé výdaje, tj. vč. spolufinancování)

- 2017: výzva s alokací 1 000 000 Kč
- 2018: výzva s alokací 1 000 000 Kč
- 2019: výzva s alokací 736 850 Kč

Plán čerpání: 2018-2022 (v kalendářním roce jsou zahrnuty pouze žádosti o platbu podané do října daného roku s přihlédnutím k možnosti financování ex post i ex ante; částky v jednotlivých letech představují celkové způsobilé výdaje, tj. vč. spolufinancování)

- 2018: 736 840 Kč
- 2019: 526 320 Kč
- 2020: 526 320 Kč

- 2021: 526 320 Kč
- 2022: 421 050 Kč

Vyhlašování výzev MAS ve vazbě na finanční plán:

MAS očekává zájem o realizaci větších projektů, proto plánuje vypsát pouze tři výzvy s větší alokací. Vzhledem k předpokládané délce realizace projektů je vyhlášení výzev plánováno na roky 2017-2019. Finanční plán nepředpokládá čerpání prostředků již v roce 2017, v dalších letech je plánováno proplácení prostředků se zohledněním možnosti financování ex post i ex ante a s ohledem na předpokládanou délku projektů 6-36 měsíců.

F) Popis možných zaměření projektů

Uvedené směry možných zaměření projektů místních žadatelů představují průnik potřeb místních žadatelů, kteří tak reagují na poptávku místních cílových skupin, a možností podpory OP Zaměstnanost.

- Provoz zařízení pečujících o děti v době mimo školní vyučování, příměstských táborů apod.

G) Podporované cílové skupiny

- Osoby pečující o malé děti
- Osoby vracející se na trh práce po návratu z mateřské/rodičovské dovolené

H) Typy příjemců podpory

- Místní akční skupina
- Obce
- Dobrovolné svazky obcí
- Organizace zřizované obcemi
- Organizace zřizované kraji
- Příspěvkové organizace
- Nestátní neziskové organizace
- Obchodní korporace
- OSVČ
- Poradenské a vzdělávací instituce
- Poskytovatelé sociálních služeb
- Profesní a podnikatelská sdružení
- Sociální partneři
- Školy a školská zařízení

Typy příjemců mohou být ve výzvě specifikováni dle jednotlivých aktivit.

I) Absorpční kapacita MAS

- Mateřská/rodinná centra ve všech městech a obdobné NNO
- Vzdělávací NNO
- NNO provozující zařízení péče o děti v době mimo školní vyučování a pořádající příměstské tábory (ve všech městech a většině obcí)
- ...

J) Vliv opatření na naplňování horizontálních témat OPZ

Rovné příležitosti a nediskriminace – pozitivní vliv – Opatření přispívá ke zvýšení přístupu k zaměstnání osobám pečujícím o děti, které jsou jinak na trhu práce omezené ve srovnání s osobami, které v pracovním životě nemusí zohledňovat potřeby dětí.

Udržitelný rozvoj – neutrální vliv – V tomto tématu má opatření neutrální efekt.

Rovnost žen a mužů – pozitivní vliv – Protože osobami, které v rodinách pečují o děti, jsou v drtivé většině případy ženy, narovnává toto opatření možnosti přístupu žen k zaměstnání.

Naplňování principů horizontálních témat je jedním z východisek pro nastavování preferenčních kritérií pro jednotlivé projekty.

K) Principy pro určení preferenčních kritérií

Preferenční kritéria budou konkrétně stanovena zejména na základě následujících principů:

- Optimalizace plnění cílů SCLLD (soulad se SCLLD)
- Optimalizace indikátorů (plnění závazných hodnot monitorovacích indikátorů SCLLD)
- Optimalizace harmonogramu čerpání (plnění termínů stanovených pro MAS/realizaci SCLLD a čerpání)
- Plnění principů LEADER (obecně platné principy, např. spolupráce)
- Rovnoměrnost čerpání v území
- Naplňování principů horizontálních témat

Konkrétní preferenční kritéria budou nastavena ve výzvě MAS.

Kód	Název	Jednotka	Typ	Výchozí stav		Milník		Cíl	
50001	Kapacita podporovaných zařízení péče o děti nebo vzdělávacích zařízení	osoby	výstup	31.12.2015	0	31.12.2018	N/A	31.12.2023	50
Zdroj	Cílová hodnota vychází z komunikace s potenciálními žadateli a z celkové disponibilní finanční alokace na dané opatření. Kapacita zahrnuje 20 osob z aktivity „zařízení péče o děti v době mimo školní vyučování“ a 30 osob z aktivity „příměstské tábory“.								
50130	Počet osob pracujících v rámci flexibilních forem práce	osoby	výsledek	31.12.2015	0	31.12.2018	N/A	31.12.2023	14
Zdroj	Výchozí hodnota byla stanovena jako nulová, protože v rámci CLLD v území nebyl obdobný projekt dosud realizován. Cílová hodnota vychází z komunikace s potenciálními žadateli a z celkové disponibilní finanční alokace na dané opatření. Účelem opatření je podpořit rodiče dětí při sladění rodinného a pracovního života, nicméně je předpokládáno, že v rámci flexibilních forem práce bude pracovat pouze část z nich.								
60000	Celkový počet účastníků	účastníci	výstup	31.12.2015	0	31.12.2018	N/A	31.12.2023	70
Zdroj	Cílová hodnota vychází z komunikace s potenciálními žadateli a z celkové disponibilní finanční alokace na dané opatření. Celkový počet účastníků zahrnuje 30 účastníků z aktivity „zařízení péče o děti v době mimo školní vyučování“ a 40 účastníků z aktivity „příměstské tábory“.								

3.8.4 Předpokládaný harmonogram proplácení prostředků

Tabulka 81 představuje předpokládané čerpání finančních prostředků v území během realizace SCLLD v rámci jednotlivých opatření (jedná se o způsobilé výdaje bez spolufinancování – vlastních zdrojů příjemce, tj. pouze součet příspěvku Unie a národních veřejných zdrojů - SR, SF).

Tabulka 81: Předpokládaný harmonogram proplácení prostředků na projekty žadatelů

Opatření/Proplacená alokace pro období (v tis. Kč)	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	Celkem
1.1.2 Podmínky pro místní vzdělávání	8 216,00 Kč	5 000,00 Kč	3 000,00 Kč	2 000,00 Kč	2 000,00 Kč	1 500,00 Kč	1 500,00 Kč	23 216,00 Kč
1.1.3 Podmínky pro sociální služby a aktivity	2 000,00 Kč	7 000,00 Kč	4 000,00 Kč	2 000,00 Kč	2 000,00 Kč	2 000,00 Kč	2 000,00 Kč	21 000,00 Kč
1.1.6 Podmínky pro členění přírodním vlivům a změnám klimatu	0,00 Kč	1 500,00 Kč	1 500,00 Kč	0,00 Kč	0,00 Kč	0,00 Kč	0,00 Kč	3 000,00 Kč
1.2.3 Podmínky pro bezpečnou alternativní dopravu	2 000,00 Kč	5 000,00 Kč	2 000,00 Kč	2 000,00 Kč	1 000,00 Kč	1 000,00 Kč	1 000,00 Kč	14 000,00 Kč
1.2.6 Lesní cesty	0,00 Kč	2 000,00 Kč	1 000,00 Kč	0,00 Kč	0,00 Kč	0,00 Kč	0,00 Kč	3 000,00 Kč
1.2.7 Polní cesty	0,00 Kč	700,00 Kč	0,00 Kč	0,00 Kč	0,00 Kč	0,00 Kč	0,00 Kč	700,00 Kč
1.3.4 Vodní toky a plochy v lesích, protipovodňová opatření	0,00 Kč	1 000,00 Kč	500,00 Kč	0,00 Kč	0,00 Kč	0,00 Kč	0,00 Kč	1 500,00 Kč
1.3.5 Turistické využití potenciálu místních lesů	0,00 Kč	500,00 Kč	0,00 Kč	0,00 Kč	500,00 Kč	0,00 Kč	0,00 Kč	1 000,00 Kč
1.4.1 Podnikání	1 500,00 Kč	3 000,00 Kč	1 500,00 Kč	1 000,00 Kč	1 000,00 Kč	1 000,00 Kč	0,00 Kč	9 000,00 Kč
1.4.2 Zemědělství	1 000,00 Kč	2 000,00 Kč	1 000,00 Kč	1 000,00 Kč	1 000,00 Kč	1 000,00 Kč	0,00 Kč	7 000,00 Kč
1.4.3 Zpracování a prodej zemědělské produkce	500,00 Kč	1 000,00 Kč	1 000,00 Kč	500,00 Kč	0,00 Kč	0,00 Kč	0,00 Kč	3 000,00 Kč
1.4.4 Lesnictví, zpracování produktů lesnictví, prodej produkce	1 000,00 Kč	1 000,00 Kč	1 000,00 Kč	0,00 Kč	0,00 Kč	0,00 Kč	0,00 Kč	3 000,00 Kč
1.4.6 Podpora regionální produkce, prodeje a regionální identity	0,00 Kč	0,00 Kč	0,00 Kč	784,74 Kč	0,00 Kč	0,00 Kč	0,00 Kč	784,74 Kč
2.1.1 Podpora činnosti sociálních služeb	0,00 Kč	1 407,36 Kč	2 010,52 Kč	2 010,52 Kč	2 010,52 Kč	754,29 Kč	0,00 Kč	8 193,21 Kč
2.1.2 Zaměstnávání sociálně znevýhodněných osob	0,00 Kč	626,31 Kč	447,37 Kč	447,37 Kč	447,37 Kč	357,89 Kč	0,00 Kč	2 326,31 Kč
2.1.3 Skloubení rodinného a pracovního života	0,00 Kč	703,68 Kč	502,63 Kč	502,63 Kč	502,63 Kč	402,10 Kč	0,00 Kč	2 613,67 Kč
2.2.4 Spolupráce mimo území mezi MAS	150,00 Kč	150,00 Kč	100,00 Kč	200,00 Kč	300,00 Kč	482,93 Kč	0,00 Kč	1 382,93 Kč
Celkem za opatření	16 366,00 Kč	32 587,35 Kč	19 560,52 Kč	12 445,26 Kč	10 760,52 Kč	8 497,21 Kč	4 500 Kč	104 716,86 Kč

Zdroj: Tvorba MAS

3.8.5 Opatření mimo programové rámce

Tabulka 82 je přehledem možných zdrojů financování opatření SCLLD, které není možné podpořit ze strukturálních fondů (v době vzniku SCLLD).

Tabulka 82: Opatření mimo programové rámce

Opatření	Možné zdroje financování
1.1.1 Dopravní obslužnost	Rozpočty měst a obcí, kraje, soukromé zdroje (cestující nebo zaměstnavatelé)
1.1.4 Podmínky pro zdravotnické služby a záchrannou službu	Rozpočty měst a obcí, kraje
1.1.5 Podmínky pro bezpečnost ve společnosti	Rozpočty měst (městská policie)
1.1.7 Památky	Zdroje vlastníků/provozovatelů
1.1.8 Kulturní a společenské akce	Zdroje NNO, sponzorství
1.1.9 Volný čas, spolková činnost, sport, kultura	Zdroje NNO, sponzorství, obecní a městské rozpočty
1.2.1 Infrastruktura v obcích	Obecní a městské rozpočty, národní dotace
1.2.2 Veřejná prostranství	Obecní a městské rozpočty, národní a krajské dotace
1.2.4 Veřejné budovy a společenské prostory	Obecní a městské rozpočty
1.2.5 Místní komunikace	Obecní a městské rozpočty, národní a krajské dotace
1.3.1 Zeleň, krajinné prvky	Soukromé zdroje, obecní a městské rozpočty
1.3.2 Vodní toky a plochy v obcích, protipovodňová opatření	Soukromé zdroje, obecní a městské rozpočty
1.3.3 Vodní toky a plochy na zemědělské půdě, protipovodňová opatření	Soukromé zdroje, obecní a městské rozpočty
1.3.6 Nakládání s odpady	Soukromé zdroje, obecní a městské rozpočty (včetně poplatků)
1.4.5 Sociální podnikání	Soukromé zdroje
2.2.1 Spolupráce obyvatel a subjektů v území	Zdroje NNO
2.2.2 Podpora vzdělávání a vzdělávacích institucí	Zdroje NNO, samotných institucí, dotační prostředky
2.2.3 Podpora osob a subjektů v území	Zdroje MAS

Zdroj: Tvorba MAS

3.9 Vazba na horizontální témata

Prostor pro ovlivnění naplňování horizontálních témat dílčími projekty představuje možnost nastavení preferenčních kritérií. Tato možnost bude aplikována a již je zakotvena v principech pro stanovování preferenčních kritérií v programových rámcích definovaných v tomto dokumentu.

3.9.1 Základní horizontální témata

3.9.1.1 Rovnost mezi muži a ženami

Veškerá opatření jsou nastavena tak, aby výstupy projektů, a tím i realizace SCLLD byly z tohoto pohledu dostupné všem bez rozdílu – neutrálně. Pokud v některých případech (např. u sociálně orientovaných opatření) bude například více podpořených žen nebo mužů, může to vypovídat o zastoupení daného pohlaví v cílové skupině nebo o rozdílném zájmu o zapojení (což přispívá k přirozenému narovnávání podmínek).

3.9.1.2 Rovné příležitosti – nediskriminace

Problematika rovných příležitostí se týká nejen projektů realizovaných v rámci naplňování SCLLD, ale také implementace SCLLD a nastavení procesů v MAS.

V jednotlivých opatřeních budou realizovány projekty neutrální a projekty přímo zaměřené na osoby různým způsobem znevýhodněné. V případě neutrálních projektů budou výstupy dostupné všem bez rozdílu. Projekty zaměřené na znevýhodněné skupiny budou přímo narovnávat podmínky mezi skupinami obyvatel.

Z pohledu implementace SCLLD a procesů MAS bude dbáno na to, aby možnost realizace a podpory projektů byla dostupná všem za stejných podmínek. Za tímto účelem MAS procházela standardizačním procesem. Veškeré relevantní procesy a informace jsou a budou i nadále transparentní a veřejně dostupné.

3.9.1.3 Udržitelný rozvoj

Udržitelný rozvoj bude podporován naplňováním SCLLD, a to také vyváženou realizací projektů v rámci podpory z opatření zaměřených na dílčí oblasti udržitelného rozvoje (ekonomická, environmentální a sociální). Tabulka 83 ukazuje vyváženost jednotlivých prvků udržitelného rozvoje v rámci koncepce opatření SCLLD.

Tabulka 83: Předpokládané zaměření jednotlivých opatření

Opatření	Zaměření opatření
1.1.1 Dopravní obslužnost	sociální, ekonomické
1.1.2 Podmínky pro místní vzdělávání	sociální, ekonomické
1.1.3 Podmínky pro sociální služby a aktivity	sociální
1.1.4 Podmínky pro zdravotnické služby a záchrannou službu	sociální
1.1.5 Podmínky pro bezpečnost ve společnosti	sociální
1.1.6 Podmínky pro čelení přírodním vlivům a změnám klimatu	ekologické, ekonomické
1.1.7 Památky	sociální, ekonomické
1.1.8 Kulturní a společenské akce	sociální
1.1.9 Volný čas, spolková činnost, sport, kultura	sociální
1.2.1 Infrastruktura v obcích	ekonomické, sociální
1.2.2 Veřejná prostranství	ekonomické, sociální
1.2.3 Podmínky pro bezpečnou alternativní dopravu	ekonomické, sociální
1.2.4 Veřejné budovy a společenské prostory	ekonomické, sociální
1.2.5 Místní komunikace	ekonomické, sociální
1.2.6 Lesní cesty	ekologické, ekonomické
1.2.7 Polní cesty	ekologické, ekonomické
1.3.1 Zeleň, krajinné prvky	ekologické
1.3.2 Vodní toky a plochy v obcích, protipovodňová opatření	ekologické
1.3.3 Vodní toky a plochy na zemědělské půdě, protipovodňová opatření	ekologické
1.3.4 Vodní toky a plochy v lesích, protipovodňová opatření	ekologické
1.3.5 Turistické využití potenciálu místních lesů	ekologické, sociální
1.3.6 Nakládání s odpady	ekologické, ekonomické
1.4.1 Podnikání	ekonomické
1.4.2 Zemědělství	ekonomické, ekologické
1.4.3 Zpracování a prodej zemědělské produkce	ekonomické
1.4.4 Lesnictví, zpracování produktů lesnictví, prodej produkce	ekonomické, ekologické
1.4.5 Sociální podnikání	ekonomické, sociální
1.4.6 Podpora regionální produkce, prodeje a regionální identity	ekonomické
2.1.1 Podpora činnosti sociálních služeb	sociální
2.1.2 Zaměstnávání sociálně znevýhodněných osob	sociální, ekonomické
2.1.3 Skloubení rodinného a pracovního života	sociální, ekonomické
2.2.1 Spolupráce obyvatel a subjektů v území	sociální, ekonomické
2.2.2 Podpora vzdělávání a vzdělávacích institucí	sociální, ekonomické
2.2.3 Podpora osob a subjektů v území	sociální, ekonomické
2.2.4 Spolupráce mimo území mezi MAS	sociální, ekonomické

Zdroj: Tvorba MAS

3.9.2 Specifická témata (inovace, životní prostředí, klima)

Již v minulosti byl u projektů posuzován jejich vliv na životní prostředí v důsledku také na klimatické podmínky. V tomto trendu bude MAS pokračovat. Stejně tak byla a nadále bude posuzována inovativnost realizovaných projektů jako základního principu metody LEADER.

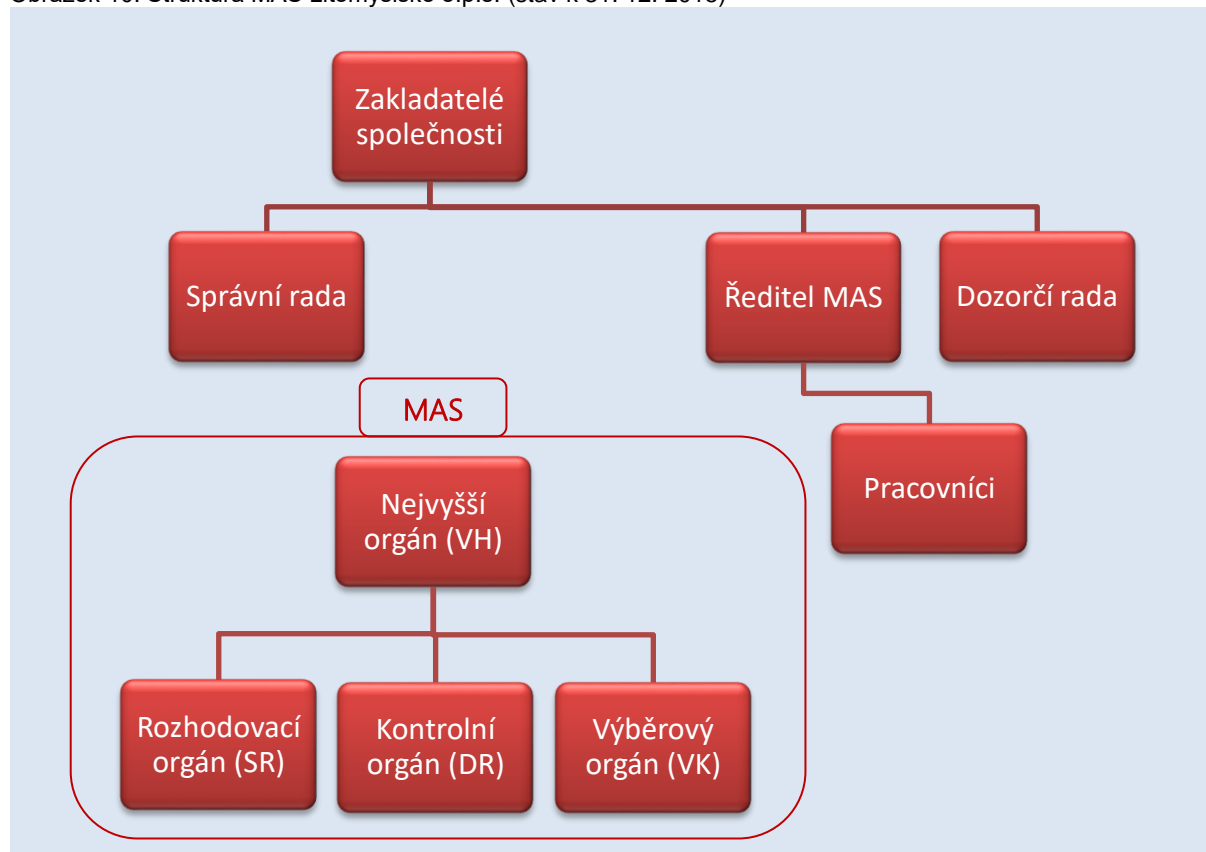
4 Implementační část

4.1 Popis řízení včetně řídicí a realizační struktury MAS

4.1.1 Organizační struktura

Organizační struktura MAS Litomyšlsko o.p.s. a její organizační složky reprezentující místní partnerství (MAS) je upravena legislativními a dalšími podmínkami (viz kapitola 4.1.2 Podmínky kladené na MAS). Schéma organizační struktury je znázorněno na následujícím Obrázku 10.

Obrázek 10: Struktura MAS Litomyšlsko o.p.s. (stav k 31. 12. 2015)

Zdroj: Tvorba MAS

4.1.2 Podmínky kladené na MAS

Nedílnou součástí implementace strategie komunitně vedeného místního rozvoje je nastavení odpovídajícího implementačního aparátu a odpovídající institucionalizace MAS. Základní podmínky ke struktuře a procesům MAS stanovuje METODIKA PRO STANDARDIZACI MÍSTNÍCH AKČNÍCH SKUPIN V PROGRAMOVÉM OBDOBÍ 2014–2020 a METODICKÝ POKYN PRO VYUŽITÍ INTEGROVANÝCH NÁSTROJŮ V PROGRAMOVÉM OBDOBÍ 2014–2020. MAS Litomyšlsko tato pravidla implementuje. Konkrétněji jsou implementace podmínek a procesy MAS rozvedeny v dalších částech tohoto dokumentu, v zakládací smlouvě, ve statutu nebo v interních směrnících MAS Litomyšlsko (budou dotvářeny a upravovány dle aktuálních povinností MAS).

4.1.2.1 Podmínky dle METODIKY PRO STANDARDIZACI MÍSTNÍCH AKČNÍCH SKUPIN V PROGRAMOVÉM OBDOBÍ 2014–2020

Místní akční skupina

1. MAS⁴⁷ je tvořena partnery MAS, kteří zastupují veřejné a soukromé místní socioekonomické zájmy. Na rozhodovací úrovni ani veřejný sektor, ani žádná z jednotlivých zájmových skupin nepředstavuje více než 49 % hlasovacích práv.
2. Partneři MAS musí mít na území působnosti MAS trvalé bydliště, sídlo nebo provozovnu nebo musí prokazatelně na daném území místně působit.
3. MAS je otevřeným partnerstvím. Všechny podmínky pro přistoupení partnerů vč. práv a povinností partnera jsou uvedeny ve stanovách nebo zakládací listině či statutu a jsou zveřejněny na internetových stránkách MAS.
4. Počet partnerů MAS je nejméně 21. V MAS pokrývajících území s počtem obyvatel nad 41 999 (počet obyvatel ke dni 1. 1. 2014 dle ČSÚ) je počet partnerů nastaven tak, aby na 1 partnera připadlo maximálně 2 000 obyvatel.

Orgány MAS

MAS má vytvořeny vlastní orgány – nejvyšší orgán a dále orgány plnící minimálně tyto funkce: rozhodovací, výběrovou a kontrolní.

Jeden partner může být kromě nejvyššího orgánu členem pouze jednoho povinného orgánu.

1. NEJVYŠŠÍ ORGÁN

- Je tvořen všemi partnery MAS, přičemž veřejný sektor ani žádná ze zájmových skupin nepředstavuje více než 49 % hlasovacích práv.
- Jeho jednání je upraveno jednacím řádem. Je-li partnerem MAS právnická osoba, zmocní fyzickou osobu, aby ji v orgánu zastupovala, jinak právnickou osobu zastupuje člen jejího statutárního orgánu.
- Nejvyšší orgán je usnášeníschopný, je-li přítomna nadpoloviční většina partnerů MAS. Pro přijetí rozhodnutí je třeba souhlasu většiny přítomných.

Do jeho kompetence spadá zejména:

- schválení svého jednacího řádu a dalších vnitřních předpisů MAS, pokud nejsou právním řádem nebo rozhodnutím Nejvyššího orgánu svěřeny jinému orgánu MAS,
- nese zodpovědnost za distribuci veřejných prostředků a provádění SCLLD v území působnosti MAS,
- zřízení povinných orgánů: rozhodvací orgán, kontrolní orgán, výběrový orgán,
- volba členů orgánů MAS – počet členů povinných orgánů, jejich působnosti a pravomoci, způsob jejich volby a odvolávání a způsob jednání,
- rozhoduje o přijetí nebo vyloučení partnera MAS (lze delegovat na jiný povinný orgán MAS, pokud je vymezeno ve stanovách, zakládací listině nebo statutu),

⁴⁷ MAS je v podmínkách MAS Litomyšlsko o.p.s. organizační složkou v rámci právnické osoby. Viz obrázek v části 4.1.1.

- distribuce veřejných finančních prostředků – schvaluje SCLLD, schvaluje způsob hodnocení a výběru projektů, zejména výběrová kritéria pro výběr projektů, schvaluje rozpočet MAS (lze delegovat na jiný povinný orgán MAS, pokud je vymezeno ve stanovách, zakládací listině nebo statutu),
- schvaluje výroční zprávu o činnosti a hospodaření MAS,
- rozhoduje o fúzi nebo zrušení MAS.

2. ROZHODOVACÍ ORGÁN

- Členové rozhodovacího orgánu musí být voleni z partnerů MAS, přičemž veřejný sektor ani žádná ze zájmových skupin nepředstavuje více než 49 % hlasovacích práv.
- Při rozhodování je hlasovací právo členů rozhodovacího orgánu rovné.
- Je-li členem rozhodovacího orgánu fyzická osoba, musí být svéprávná a bezúhonná ve smyslu právního předpisu upravujícího živnostenské podnikání. Je-li členem právnická osoba, musí tuto podmínku splňovat také ten, kdo tuto právnickou osobu zastupuje.
- Rozhodovací orgán je usnášeníschopný, je-li přítomna nadpoloviční většina členů. Pro přijetí rozhodnutí je třeba souhlasu většiny přítomných.
- Rozhodovací orgán volí předsedu z řad svých členů. Předseda svolává a řídí jeho zasedání.

Do jeho kompetence spadá zejména:

- schvaluje uzavření a ukončení pracovněprávního vztahu s vedoucím zaměstnancem pro realizaci SCLLD,
- schvaluje výzvy k podávání žádostí,
- vybírá projekty k realizaci a stanovuje výši alokace na projekty na základě návrhu výběrového orgánu,
- svolává nejvyšší orgán minimálně jedenkrát ročně.

3. VÝBĚROVÝ ORGÁN

- Členové výběrového orgánu musí být voleni ze subjektů, které na území MAS prokazatelně místně působí. Je-li členem výběrového orgánu právnická osoba, zmocní fyzickou osobu, aby ji v orgánu zastupovala, jinak právnickou osobu zastupuje člen jejího statutárního orgánu.
- Dobu mandátu členů určuje nejvyšší orgán na dobu max. jednoho roku, opakované zvolení je možné.
- Při rozhodování je hlasovací právo členů výběrového orgánu rovné. Je-li členem výběrového orgánu fyzická osoba, musí být svéprávná a bezúhonná ve smyslu právního předpisu upravujícího živnostenské podnikání. Je-li členem právnická osoba, musí tuto podmínku splňovat také ten, kdo tuto právnickou osobu zastupuje.
- Veřejný sektor ani žádná ze zájmových skupin nepředstavuje více než 49 % hlasovacích práv.
- Výběrový orgán volí předsedu z řad svých členů. Předseda svolává a řídí jeho zasedání.

Do jeho kompetence spadá zejména:

- předvýběr projektů na základě objektivních kritérií – navrhuje jejich pořadí podle přínosu těchto operací k plnění záměrů a cílů SCLLD.

4. KONTROLNÍ ORGÁN

- Členové kontrolního orgánu musí být voleni z partnerů MAS.
- Kontrolní orgán volí předsedu z řad svých členů. Předseda svolává a řídí jeho zasedání.
- Při rozhodování je hlasovací právo členů kontrolního orgánu rovné.
- Je-li členem kontrolního orgánu fyzická osoba, musí být svéprávná a bezúhonná ve smyslu právního předpisu upravujícího živnostenské podnikání. Je-li členem právnická osoba, musí tuto podmínku splňovat také ten, kdo tuto právnickou osobu zastupuje.
- Kontrolní orgán je usnášeníschopný, je-li přítomna nadpoloviční většina členů. Pro přijetí rozhodnutí je třeba souhlasu většiny přítomných.
- Nejméně jedenkrát ročně podává zprávu nejvyššímu orgánu MAS o výsledcích své kontrolní činnosti.

Do jeho kompetence spadá zejména:

- projednávání výroční zprávy o činnosti a hospodaření MAS,
- dohlíží na to, že MAS vyvíjí činnost v souladu se zákony, platnými pravidly, standardy MAS a SCLLD,
- nahlížení do účetních knih a jiných dokladů organizace týkající se činnosti MAS a kontrolovat tam obsažené údaje,
- svolávat mimořádné jednání nejvyššího orgánu a rozhodovacího orgánu, jestliže to vyžadují zájmy MAS,
- kontrolovat metodiku způsobu výběru projektů MAS a její dodržování, včetně vyřizování odvolání žadatelů proti výběru MAS,
- zodpovídá za monitoring a hodnocení SCLLD (zpracovává a předkládá ke schválení rozhodovacímu orgánu indikátorový a evaluační plán SCLLD).

Kancelář MAS

1. Žadatel o standardizaci musí mít vedoucího zaměstnance pro realizaci SCLLD v pracovně právním vztahu.
2. MAS musí mít internetové stránky, které obsahují minimálně tyto informace:
 - a) zřizovací dokumenty (stanovy, zakládací listina či statut),
 - b) aktuální seznam partnerů a zájmových skupin MAS
 - c) adresa sídla a kanceláře, konzultační hodiny a kontaktní osoba,
 - d) mapa územní působnosti,
 - e) výroční zpráva o činnosti a hospodaření MAS,
 - f) seznam členů povinných orgánů (rozhodovacího, výběrového a kontrolního orgánu).

Institucionalizace MAS

1. Žadatel o standardizaci má jednu z následujících právních forem:
 - a) Spolek podle § 214 a podle § 3045 občanského zákoníku,

b) obecně prospěšná společnost vzniklá podle zákona č. 248/1995 Sb., o obecně prospěšných společnostech, ve znění pozdějších předpisů nebo

c) ústav podle § 402 občanského zákoníku nebo

d) zájmové sdružení právnických osob vzniklé podle § 20f zákona č. 40/1964 Sb., Občanský zákoník, ve znění pozdějších předpisů.

2. Žadatel o standardizaci vede účetnictví ve smyslu zákona č. 563/1991 Sb. o účetnictví, ve znění pozdějších předpisů (nelze uplatnit § 38 a). V případě, že je MAS organizační složkou, vede žadatel o standardizaci účetnictví organizační složky odděleně od ostatních činností.
3. MAS získala nejhůře ohodnocení B v hodnocení finančního zdraví a zhodnocení personální a majetkové propojenosti.
4. Všechny kompetence orgánů MAS, principy jejich jednání a přijímání rozhodnutí a způsob jejich obsazování jsou jednoznačně definovány ve stanovách nebo zakládací listině či statutu, které respektují principy metody LEADER (zejm. přístup zdola nahoru) a jsou povinně zakládány do sbírky listin rejstříkových soudů.
5. Žadatel o standardizaci zodpovídá od podání Žádosti o standardizaci MAS do vydání Osvědčení o splnění standardů MAS za to, že všechny údaje uvedené vůči SZIF⁴⁸ jsou prokazatelně úplné a pravdivé.

Výše uvedené podmínky (text části 4.2 Podmínky kladené na MAS) ve výše uvedeném znění jsou obsahem dokumentu METODIKA PRO STANDARDIZACI MÍSTNÍCH AKČNÍCH SKUPIN V PROGRAMOVÉM OBDOBÍ 2014–2020.

4.1.2.2 Podmínky definované zákonem č. 248/1995 Sb. o obecně prospěšných společnostech

Povinné orgány ze zákona o o.p.s.:

- Správní rada
- Dozorčí rada
- Ředitel

Pro tyto orgány zákon o o.p.s. definuje vlastnosti i kompetence a postupy.

4.1.3 Implementace v podmínkách MAS Litomyšlsko o.p.s.

MAS Litomyšlsko výše uvedené podmínky implementuje níže uvedeným způsobem (veškeré údaje jsou platné k 31. 12. 2015).

Struktura orgánů společnosti respektuje veškeré podmínky kladené na MAS legislativou i orgány státní správy. Tyto skutečnosti se odrážejí/budou odrážet v základních dokumentech společnosti (zakládací smlouva, statut) a vnitřních předpisech. Relevantní dokumenty budou dostupné na internetových stránkách MAS Litomyšlsko o.p.s., a to nejpozději před jejich aplikací. Dodržení

⁴⁸ Státní zemědělský a intervenční fond

podmínek mimo jiné dokládá potvrzení o splnění standardizačních podmínek vydané Ministerstvem zemědělství ČR (resp. Státním zemědělským a intervenčním fondem). Níže jsou uvedeny vybrané základní informace z relevantních dokumentů společnosti.

4.1.3.1 Podmínky definované zákonem č. 248/1995 Sb. o obecně prospěšných společnostech

MAS Litomyšlsko orgány, činnost i všechny ostatní náležitosti dané zákonem o o.p.s. implementuje níže uvedeným způsobem. Konkrétní obsazení orgánů společnosti platné k 31. 12. 2015 ukazují Tabulky 84-86.

Správní rada

Orgán definovaný zákonem. V současné době má v podmínkách MAS 6 členů, což naplňuje podmínku dělitelnosti počtu členů třemi. Rovněž kompetence a procesy jsou v zakládacích dokumentech společnosti v souladu se zákonem o o.p.s.

Tabulka 84: Správní rada

Správní rada		
1	jméno:	František Bartoš, datum narození: 16.12.1968
	funkce:	předseda správní rady
2	jméno:	Bc. Věra Dvořáková, datum narození: 18.4.1972
	funkce:	člen správní rady
3	jméno:	Jan Macháček, datum narození: 14.3.1978
	funkce:	člen správní rady
4	jméno:	Ladislav Chleboun, datum narození: 1.5.1962
	funkce:	člen správní rady
5	jméno:	Ing. Petr Faltys, datum narození: 16.3.1987
	funkce:	člen správní rady
6	jméno:	Luboš Šplíchal, datum narození: 25.5.1967
	funkce:	člen správní rady

Zdroj: Tvorba MAS

Dozorčí rada

Orgán je definovaný zákonem a v podmínkách MAS má minimálně 3 členy, což zůstane v platnosti i v následujícím období. Rovněž kompetence a procesy jsou v zakládacích dokumentech společnosti v souladu se zákonem o o.p.s.

Tabulka 85: Dozorčí rada

Dozorčí rada		
1	jméno:	Ing. Josef Sotona, datum narození: 22.3.1950
	funkce:	předseda dozorčí rady
2	jméno:	Pavel Eliáš, datum narození: 8.4.1974
	funkce:	člen dozorčí rady
3	jméno:	Jiří Vopařil, datum narození: 10.1.1955
	funkce:	člen dozorčí rady

Zdroj: Tvorba MAS

Ředitel

V podmínkách MAS Litomyšlsko o.p.s. je tato funkce vykonávána na základě smluvního vztahu, který spolu se zakládacími dokumenty a interními předpisy definuje kompetence a postupy výkonu této funkce.

Tabulka 86: Statutární orgán

Statutární orgán		
1	jméno:	Petr Vomáčka, datum narození: 1.9.1983
	funkce:	Ředitel OPS

Zdroj: Tvorba MAS

4.1.3.2 Podmínky dané METODIKOU PRO STANDARDIZACI MÍSTNÍCH AKČNÍCH SKUPIN V PROGRAMOVÉM OBDOBÍ 2014-2020

Místní partnerství

Místní partnerství je uskupením partnerů MAS na základě partnerské smlouvy. Toto partnerství je nositelem strategie (resp. realizace strategie) a je začleněno do organizační struktury MAS Litomyšlsko o.p.s. jako organizační složka s níže uvedenými orgány. Začlenění organizační složky nazvané „MAS“ do organizační struktury je evidentní z obrázku v části 4.1.1 Organizační struktura. Členství je upraveno zakládacími dokumenty.

Organizační složka a její orgány mají odpovědnost za realizaci SCLLD a její implementaci. Orgány definované jako povinné dle zákona o obecně prospěšných společnostech pak v MAS Litomyšlsko o.p.s. mají odpovědnost také za úkony mimo implementaci LEADER, a to zejména za úkony dané zmíněným zákonem.

Složení orgánů, jejich kompetence a další relevantní dokumenty a informace jsou dostupné na internetových stránkách společnosti. Obsazení k 31. 12. 2015 je uvedeno v Tabulkách 87–90.

Nejvyšší orgán

Je základním orgánem složeným ze všech partnerů, přičemž každý partner zde má své zastoupení. Je začleněn v rámci organizační složky. Jednání je upraveno jednacím řádem dostupným na internetových stránkách společnosti. Počet členů orgánu není vzhledem k otevřenosti členství a k proměnlivosti uveden.

Tabulka 87: Nejvyšší orgán

Nejvyšší orgán MAS		
1	subjekt: IČ: sídlo:	Město Proseč 270741 53944 Proseč 18
2	subjekt: IČ: sídlo:	Obec Horky 579513 57001 Horky 55
3	subjekt: IČ: sídlo:	Obec Bohuňovice 276421 57001 Bohuňovice 13
4	subjekt: IČ: sídlo:	Obec Sedliště 277347 57001 Sedliště 46
5	subjekt: IČ: sídlo:	Obec Trstěnice 277509 56957 Trstěnice 238
6	subjekt: IČ: sídlo:	Obec Cerekvice nad Loučnou 276537 56953 Cerekvice nad Loučnou 132
7	subjekt: IČ: sídlo:	Zemědělské družstvo Růžový palouček 129771 56951 Morašice 180
8	subjekt: IČ: sídlo:	Zemědělské družstvo chovatelů a pěstitelů Litomyšl 48154814 Zahájská 369, 57001 Litomyšl
9	subjekt: IČ: sídlo:	Oblastní charita Nové Hrady u Skutče 60102411 57001 Chotovice 31
10	subjekt: IČ: sídlo:	Stavební sdružení Boštík s.r.o. 25936484 57001 Poříčí u Litomyšle 117
11	subjekt: IČ: sídlo:	Zemědělské družstvo Sloupnice 131024 56553 Sloupnice – Dolní Sloupnice 134
12	subjekt: IČ: sídlo:	Zemědělské družstvo Dolní Újezd 27490831 56961 Dolní Újezd 471
13	subjekt: IČ: sídlo:	Farní charita Litomyšl 47489839 Bělidla 392, 57001 Litomyšl
14	subjekt: IČ: sídlo:	Miloš Macek 18880703 57001 Litomyšl – Sedliště 71
15	subjekt: IČ: sídlo:	Mikroregion Litomyšlsko, svazek obcí 70906696 Bří Šťastných 1000, 57001 Litomyšl

Nejvyšší orgán MAS		
16	subjekt: IČ: sídlo:	Komunitní škola České Heřmanice 2429772 56552 České Heřmanice 50
17	subjekt: IČ: sídlo:	Asociace soukromých zemědělců regionu Svitavy a Ústí nad Orlicí 26599457 Pivovarská 354/II., 566 01 Vysoké mýto
18	subjekt: IČ: sídlo:	Římskokatolická farnost Proseč 64783448 539 44 Proseč 1
19	subjekt: IČ: sídlo:	Římskokatolická farnost Nové Hradky 539 45 Nové Hradky u Skutče 48 60103094
20	jméno: sídlo:	Michal Kortyš, datum narození: 28.6.1962 Jiráskovo náměstí 55, 570 01 Litomyšl
21	subjekt: IČ: sídlo:	Farní sbor Českobratrské církve evangelické ve Sloupnici 47500280 Dolní Sloupnice 80, 565 53 Sloupnice
22	subjekt: IČ: sídlo:	Komuniké o.p.s. 28795971 Jaselská 778, 570 01 Litomyšl
23	subjekt: IČ: sídlo:	PP-GROUP.cz s.r.o. 28829913 Proseč 378, 539 44 Proseč
24	subjekt: IČ: sídlo:	Sdružení obcí Toulouvcovy Maštale Proseč 125, 539 44 Proseč 70935840
25	subjekt: IČ: sídlo:	Řeznictví Sloupnice s.r.o. 60915901 Dolní Sloupnice 134, 565 53 Sloupnice
26	subjekt: IČ: sídlo:	Sdružení dobrovolných hasičů Česká Rybná 68248326 Proseč 539 44

Zdroj: Tvorba MAS

Rozhodovací orgán

Jde o orgán volený Nejvyšším orgánem. Začlenění Rozhodovacího orgánu v organizační složce je evidentní z obrázku v části 4.1.1. Organizační struktura. Orgán plní rozhodovací funkce v rámci realizace SCLLD. V době vzniku tohoto dokumentu měl orgán 6 členů.

Tabulka 88: Rozhodovací orgán

Rozhodovací orgán		
1	subjekt: IČ: sídlo:	Mikroregion Litomyšlsko, svazek obcí 70906696 Bří Šťastných 1000, 57001 Litomyšl
2	subjekt: IČ: sídlo:	Zemědělské družstvo chovatelů a pěstitelů Litomyšl 48154814 Zahájská 369, 57001 Litomyšl
3	subjekt: IČ: sídlo:	Stavební sdružení Boštík s.r.o. 25936484 57001 Poříčí u Litomyšle 117
4	subjekt: IČ: sídlo:	Zemědělské družstvo Sloupnice 131024 56553 Sloupnice – Dolní Sloupnice 134
5	subjekt: IČ: sídlo:	Farní charita Litomyšl 47489839 Bělidla 392, 57001 Litomyšl
6	subjekt: IČ: sídlo:	Město Proseč 270741 Náměstí Dr. Tošovského 18, 53944 Proseč

Zdroj: Tvorba MAS

Kontrolní orgán

Začlenění Kontrolního orgánu v organizační složce je evidentní z obrázku v části 4.1.1 Organizační struktura. Orgán plní kontrolní funkci v rámci realizace SCLLD. Jeho kompetence jsou uvedeny výše. V době vzniku tohoto dokumentu má orgán 3 členy.

Tabulka 89: Kontrolní orgán

Kontrolní orgán		
1	subjekt: IČ: sídlo:	Obec Trstěnice 277509 56957 Trstěnice 238
2	subjekt: IČ: sídlo:	Komunitní škola České Heřmanice 2429772 56552 České Heřmanice 50
3	subjekt: IČ: sídlo:	Asociace soukromých zemědělců regionu Svitavy a Ústí nad Orlicí 26599457 Pivovarská 354/II., 566 01 Vysoké mýto

Zdroj: Tvorba MAS

Výběrový orgán

Výběrový orgán byl v době vzniku tohoto dokumentu tvořen 10 členy. Tento stav je však proměnlivý a aktuální informace jsou k dispozici na internetových stránkách společnosti.

Základní úlohou orgánu je výběr projektů/žádostí doporučených k podpoře v rámci realizace SCLLD, a to dle předem stanovených kritérií.

Tabulka 90: Výběrový orgán

Výběrový orgán		
1	subjekt:	Jafis s.r.o.
	IČ:	25963244
	sídlo:	Moravská 786, 570 01 Litomyšl
2	jméno:	Markéta Tauerová, datum narození: 18.7.1978
	adresa:	Sebranice 264, 569 62 Sebranice
3	jméno:	Ing. Martina Červinková, datum narození: 17.2.1973
	adresa:	J.E. Purkyně 1143, 570 01 Litomyšl
4	jméno:	Michal Kortyš, datum narození: 28.6. 1962
	adresa:	Jiráskovo nám. 55, 570 01 Litomyšl
5	subjekt:	Obec Cerekvice nad Loučnou
	IČ:	276537
	sídlo:	569 53 Cerekvice nad Loučnou 132
6	subjekt:	Oblastní charita Nové hrady u Skutče
	IČ:	60102411
	sídlo:	570 01 Chotovice 31
7	subjekt:	Řeznictví Sloupnice
	IČ:	60915901
	sídlo:	Dolní Sloupnice 134, 565 53 Sloupnice
8	subjekt:	Sbor dobrovolných hasičů Česká Rybná
	IČ:	68248326
	sídlo:	Proseč 539 44
9	subjekt:	Sdružení obcí Toulavcovy Maštale
	IČ:	70935840
	sídlo:	Proseč 125, 539 44 Proseč
10	subjekt:	Zemědělské družstvo Růžový palouček
	IČ:	129771
	sídlo:	Morašice 180, 569 51 Morašice

Zdroj: Tvorba MAS

4.2 Popis administrativních postupů pro vyhlášení výzev MAS, hodnocení a výběr projektů s uvedením plánované personální kapacity

4.2.1 Postupy vyhlášení výzev MAS, hodnocení a postupy během životního cyklu projektů

MAS Litomyšlsko má vytvořené vnitřní předpisy upravující mimo jiné postupy pro vyhlášení výzvy, příjem a kontrolu žádostí, posuzování jejich přijatelnosti a výběr projektů. Tyto dokumenty vycházejí z praxe z let 2007–2013. Dokumenty budou zohledňovat postupy a podmínky METODIKY PRO STANDARDIZACI MÍSTNÍCH AKČNÍCH SKUPIN V PROGRAMOVÉM OBDOBÍ 2014–2020 a METODICKÉHO POKYNU PRO VYUŽITÍ INTEGROVANÝCH NÁSTROJŮ V PROGRAMOVÉM OBDOBÍ 2014–2020. Rovněž budou respektovat veškeré další podmínky dané pravidly relevantních operačních programů, výzvami řídicích orgánů a dalšími souvisejícími dokumenty (včetně těch v době vzniku tohoto dokumentu neznámých). Veškeré podmínky budou předem známé a nejpozději při vyhlášení výzvy MAS budou dostupné na internetových stránkách MAS.

Posuzování změn projektů se odehrává operativně dle potřeby žadatelů, a to bez zbytečného odkladu. V případě potřeby jsou poskytovány operativní konzultace ohledně změn. Tato činnost není doposud nijak formálně ošetřena, avšak bude respektovat podmínky METODIKY PRO STANDARDIZACI MÍSTNÍCH AKČNÍCH SKUPIN V PROGRAMOVÉM OBDOBÍ 2014–2020 a METODICKÉHO POKYNU PRO VYUŽITÍ INTEGROVANÝCH NÁSTROJŮ V PROGRAMOVÉM OBDOBÍ 2014–2020 a další relevantní podmínky dané pravidly operačních programů apod.

Od počátku přípravy projektových záměrů až do konce doby udržitelnosti je žadatelům/příjemcům poskytována metodická a konzultační podpora. Tato činnost není ošetřena interními předpisy a je vykonávána operativně na základě požadavků zájemců. Rovněž bude respektovat veškeré relevantní podmínky a pravidla.

Udržitelnost projektů konečných žadatelů bude monitorována pracovníky MAS, a to na základě interního předpisu, který pro tento účel je vytvořen. Ten ošetřuje upravující kontrolu žadatelů a realizaci projektů, monitoring i evaluaci SCLLD. Vychází ze zkušeností z minulého období (2007–2013) a bude upraven o podmínky relevantních dokumentů a předpisů.

Zajištění souladu projektů žadatelů se SCLLD bude ošetřeno sadou preferenčních kritérií, podle kterých bude probíhat výběr projektů Výběrovým orgánem, a to dle vnitřního předpisu (viz výše).

Zajištění auditní stopy ošetřuje interní předpis upravující procesy oběhu dokumentů v organizaci. Rovněž vychází z minulého období a bude doplněn o veškeré relevantní podmínky. Zápisy z jednání všech povinných orgánů jsou zveřejňovány na internetových stránkách MAS a v papírové podobě uloženy v archivu MAS.

Veškeré dokumenty budou bez zbytečného odkladu po zveřejnění relevantních podmínek upraveny, schváleny příslušnými orgány a zveřejněny na internetových stránkách MAS. Stane se tak nejpozději před vyhlášením výzvy MAS ke kontrole příslušnému řídicímu orgánu MAS, aby byly postupy daným orgánem kontrolovatelné. Vše bude ověřitelné na internetových stránkách MAS.

Níže jsou uvedené dosud známé obecné podmínky, které MAS do svých interních předpisů zapracovává.

4.2.1.1 *Hodnocení a výběr projektů, ošetření střetu zájmů a transparentnosti*

- MAS hodnotí předložené žádosti o podporu nejprve z hlediska formálních náležitostí a přijatelnosti. Tuto kontrolu provádí pracovníci MAS.
- Všechny žádosti, které jsou schváleny v rámci kontroly formálních náležitostí a přijatelnosti, jsou postoupeny k věcnému hodnocení Výběrovým orgánem Místního partnerství.
- Členové Výběrového orgánu Místního partnerství ztvrzují svou způsobilost k hodnocení projektů v rámci každého jednotlivého Opatření/Fiche podpisem Čestného prohlášení hodnotitele, které řeší otázku nepodjatosti, nestrannosti, mlčenlivosti, etické otázky, podání vlastního projektu, apod. Nepodepíše-li hodnotitel Čestné prohlášení hodnotitele (např. pokud nenaplní některou z podmínek nebo závazků), nemůže hodnotit žádný projekt v daném Opatření/Fichi, ke které/mu se Čestné prohlášení hodnotitele vztahuje.
- Ke každé z předložených žádostí o podporu budou pouze ze skupiny těch členů Výběrového orgánu, kteří pro dané Opatření/Fichi podepsali Čestné prohlášení hodnotitele, vylosováni konkrétní hodnotitelé. Zajištění rovnoměrného rozdělení projektů/vytížení hodnotitelů řeší interní postupy.
- Hodnotitelé provedou hodnocení projektů podle objektivních preferenčních kritérií. Výsledné bodové ohodnocení bude stanoveno na základě interních postupů. Pro žadatele zůstávají konkrétní hodnotitelé v anonymitě a po dobu trvání celého procesu bude zamezeno jejich kontaktu.
- Výstupem věcného hodnocení Výběrového orgánu je za každé Opatření/Fichi seznam projektů včetně jejich pořadí podle počtu bodů, který je předložen Rozhodovacímu orgánu. V případě, že budou mít dva projekty shodný počet bodů, bude upřednostněn ten, který byl podán dříve.
- Rozhodovací orgán na základě návrhu Výběrového orgánu provede výběr projektů k realizaci a pro vybrané projekty stanoví výši finanční alokace.
- Při rozhodování o výběru projektů náleží nejméně 50 % hlasů partnerům, kteří nezastupují veřejný sektor.
- Pracovníci MAS nesmějí do procesu věcného hodnocení a výběru projektů nijak zasahovat, mají pouze administrativní a organizační funkci.
- Závěrečné ověření způsobilosti vybraných projektů a kontrolu administrativních postupů MAS provádí relevantní řídicí orgán nebo platební agentura. (SZIF).

Veškeré podmínky a postupy procesu hodnocení a výběru projektů (obsahující kompletní ošetření střetu zájmů), včetně formuláře Čestného prohlášení hodnotitele, budou upraveny v interním dokumentu MAS a předloženy ke kontrole ŘO, resp. SZIF spolu s výzvou MAS a na internetových stránkách MAS budou zveřejněny nejpozději v okamžiku vyhlášení výzvy MAS.

4.2.1.2 Postupy pro vyhlášení výzvy MAS a procesy schvalování integrovaných projektů SCLLD dané MPIN⁴⁹

Tyto podmínky budou zakomponovány do interních dokumentů.

1. ŘO⁵⁰ vyhlásí průběžnou výzvu na předkládání žádostí o podporu v rámci CLLD, ve které může stanovit určité společné prvky výzev MAS, postupů a hodnotících kritérií (principy pro tvorbu hodnotících kritérií, případně vylučovací kritéria zajišťující soulad s programem).
2. MAS připraví výzvu MAS k předkládání žádostí o podporu projektů realizovaných v rámci své SCLLD a předloží ji ke kontrole ŘO (respektive platební agentuře Státní zemědělský intervenční fond (dále také „SZIF“) v případě PRV) prostřednictvím portálu CSSF14+ monitorovacího systému MS2014+ (resp. Informačního systému SZIF (dále také „IS SZIF“) v případě PRV), a to pro každý program zvlášť. ŘO, resp. platební agentura SZIF, stanoví rozsah údajů výzvy MAS, které podléhají kontrole s ohledem na zajištění řádné a transparentní administrace integrovaných projektů SCLLD. ŘO, resp. platební agentura SZIF, ověřuje metodickou správnost výzvy. V rámci výzvy MAS je uveden přesný popis způsobu výběru projektů a v případě PRV je také vymezena alokace na jednotlivé Fiche SCLLD vyhlášené výzvy MAS. Výzva rovněž obsahuje kritéria pro hodnocení a výběr integrovaných projektů MAS stanovená s důrazem na soulad projektu s SCLLD a příslušným programem (soulad s podmínkami stanovenými ve výzvě ŘO) a v souladu s principy pro určení hodnotících (preferenčních) kritérií MAS uvedenými ve schválené SCLLD. MAS hodnotí komplexně projektovou žádost dle stanovených kritérií pro hodnocení a výběr projektů.
3. MAS vyhlásí výzvu MAS na předkládání žádostí o podporu v rámci specifické výzvy ŘO. MAS je text výzvy MAS povinna zveřejnit, a to minimálně na internetových stránkách MAS. Okamžikem vyhlášení výzvy MAS se rozumí její zveřejnění na internetových stránkách MAS. (Poznámka: Žádosti o podporu jsou podávány prostřednictvím MS2014+ (resp. ISKP14+⁵¹), v případě PRV prostřednictvím IS SZIF).
4. MAS hodnotí předložené projektové žádosti podle hodnotících (preferenčních) kritérií navržených MAS ve výzvě MAS. MAS nejprve provádí základní administrativní kontrolu obsahu povinných částí žádosti o podporu projektu (hodnocení formálních náležitostí a přijatelnosti). Následně MAS provádí věcné hodnocení předložených žádostí o podporu podle hodnotících (preferenčních) kritérií. Na základě bodového hodnocení stanoví MAS pořadí projektů podle jejich přínosu k plnění záměrů a cílů SCLLD a souladu s příslušným operačním programem a provede výběr projektů. ŘO má právo ve výzvě ŘO (viz bod 1) stanovit některá kritéria jakožto povinná, tj. MAS je musí do svého návrhu kritérií začlenit, dále může stanovit kritéria doporučující, jejichž prostřednictvím lze naplnit principy stanovené ve výzvě ŘO (viz bod 1). Ke každé výzvě MAS bude navázána jedna sada hodnotících (preferenčních) kritérií.
5. ŘO (respektive platební agentura SZIF v případě PRV) provádí závěrečné ověření způsobilosti vybraných projektů a kontrolu administrativních postupů MAS.

⁴⁹ Metodický pokyn pro integrované nástroje

⁵⁰ Řídící orgán

⁵¹ Portál IS KP14+ jako součást MS2014+ je určen pro žadatele/příjemce pro zadávání žádostí o podporu a správu projektů po celou dobu jejich životního cyklu a dále pro nositele strategií integrovaných nástrojů a externí hodnotitele. Žádosti o podporu na projekt je možné zadávat až po vyhlášení výzev a otevření programů pro programové období 2014–2020.

6. ŘO (respektive platební agentura SZIF v případě PRV) schválí způsobilé projekty v pořadí a ve výši podpory schválené MAS k realizaci (ŘO/platební agentura SZIF může schválenou výši podpory snížit, pokud o to požádá žadatel, nebo nebudou požadované výdaje způsobilé v plné výši). ŘO nezasahuje do pořadí vybraných způsobilých projektů, pouze v případě zjištění nesrovnalostí či porušení administrativních postupů MAS.
7. Právní akt o poskytnutí/převodu podpory je vydán ze strany ŘO programu, platební agentury SZIF v případě PRV, nebo oprávněného zprostředkujícího subjektu.
8. V případě hodnocení klíčových projektů MAS (projektů realizovaných MAS) musí MAS zajistit dodržení transparentních a nediskriminačních postupů hodnocení a výběru projektů. MAS rovněž zajistí soulad s pravidly pro administraci klíčových projektů MAS, pokud jsou v řídicí dokumentaci příslušného programu stanovena.

4.2.2 Další povinnosti MAS

4.2.2.1 Povinnosti nositele CLLD dle MPIN

Nositelem strategie CLLD je Místní akční skupina (čl. 34 nařízení č. 1303/2013). MAS musí dodržovat a plnit povinnosti vyplývající z Metodiky pro standardizaci MAS v programovém období 2014–2020, schválené usnesením vlády ČR ze dne 21. 5. 2014 č. 368, včetně jejích následných schválených změn (dále také „Metodika standardizace MAS“):

1. MAS je povinna plnit podmínky vyplývající z kapitoly 3.3 Standardy pro přijatelnost MAS (s výjimkou podmínky 3.3.5.3.) Metodiky standardizace MAS, a to od vydání „Osvědčení o splnění standardů MAS“ po celé programové období 2014–2020.
2. MAS včetně organizace zajišťující pro MAS správní a finanční záležitosti nesmí přijímat odměny, dary či jinak definované příjmy za poradenství, zpracování či administraci projektů, které jsou následně administrovány příslušnou MAS.
3. MAS včetně organizace zajišťující pro MAS správní a finanční záležitosti musí evidovat finanční a věcné dary v hodnotě nad 1 000 Kč. Veškeré dary mohou být přijímány pouze za konkrétním účelem, který musí být v darovací smlouvě specifikován. Seznam dárců a přijatých darů týkajících se SCLLD zveřejňuje MAS ve výroční zprávě o činnosti a hospodaření MAS.
4. MAS zveřejňuje zápisy z jednání povinných orgánů.
5. MAS zveřejňuje aktuální přehled pracovních skupin, seznamu jejich členů, zápisů z jednání nebo zpráv o jejich činnosti a kontaktních osobách.
6. MAS minimálně 1x za rok informuje veřejnost o plnění SCLLD.
7. Konzultace v souvislosti s implementací SCLLD jsou kanceláří MAS poskytovány zdarma.
8. Při rozhodování o výběru projektů náleží nejméně 50 % hlasů partnerům, kteří nezastupují veřejný sektor.
9. Změna územní působnosti MAS je možná pouze v rámci střednědobého hodnocení SCLLD (mid-term evaluace).
10. Povinná účast nositele CLLD na kontrolách na místě projektů, pokud si to ŘO vyžádá.

11. Povinné informování ŘO o termínech jednání výběrových komisí MAS a zvaní na jednání.
12. Povinná podpora příjemců při zpracovávání zpráv o realizaci projektů.

4.2.2.2 Úkoly místních akčních skupin DLE MPIN

MAS Litomyšsko tyto úkoly bude v rámci činnosti kanceláře a orgánů MAS vykonávat kontinuálně.

- Prezentování SCLLD Regionální stálé konferenci, včetně jejích aktualizací.
- Zvyšování způsobilosti místních aktérů pro vypracovávání a provádění projektů, včetně jejich schopností v oblasti projektového řízení.
- Vypracování nediskriminačního a transparentního výběrového řízení a objektivních preferenčních kritérií pro výběr projektů, jež brání střetu zájmů a jejich předložení ke schválení ŘO (v případě PRV schvaluje tato kritéria pouze SZIF), a dále zajištění, aby nejméně 50 % hlasů při rozhodování o výběru projektů měli partneři, kteří nezastupují veřejný sektor; výběr projektů musí probíhat na základě písemného postupu.
- Při výběru projektů zajišťování jejich souladu se strategií komunitně vedeného místního rozvoje tím, že stanoví jejich pořadí podle přínosu těchto projektů k plnění záměrů a cílů strategií.
- Příprava a zveřejňování výzev na úrovni MAS (tzv. "výzev MAS") k podávání žádostí o podporu včetně vymezení kritérií výběru.
- Přijímání a hodnocení (formálních náležitostí, přijatelnosti a věcné hodnocení) žádostí o podporu.
- Výběr projektů k realizaci a stanovení výše podpory.
- Zajištění administrace SCLLD a projektů vybraných k realizaci v rámci jednotlivých programů.
- Sledování plnění strategie komunitně vedeného místního rozvoje.
- Sledování podporovaných projektů (evaluace).
- Vykonávání zvláštních hodnotících činností souvisejících s touto strategií (monitoring, evaluace). Pro zajištění tohoto úkolu bude mít nositel CLLD přístup do MS2014+ včetně možnosti tvorby sestavy projektů realizovaných v rámci své SCLLD.
- Realizace animačních aktivit směřujících k naplňování SCLLD, s cílem usnadnit výměnu informací mezi zúčastněnými stranami.
- Propagace SCLLD, informování o SCLLD.
- Usnadňování výměny informací mezi místními aktéry a koordinace aktivit místních aktérů směřujících k naplňování SCLLD.
- Podporování potenciálních příjemců v rozvíjení projektových záměrů a přípravě žádostí směřujících k naplňování SCLLD.

Úkoly místních akčních skupin v rámci OP VVV

Zvyšování způsobilosti místních aktérů pro vypracovávání a provádění projektů, tedy především:

- metodická pomoc ZŠ/MŠ s výběrem vhodných šablon pro ZŠ/MŠ;
- zaškolení realizátorů projektů ZŠ/MŠ (např. monitorovací systém MS2014+, Pravidla pro žadatele a příjemce OP VVV)
- průběžná konzultační činnost při realizaci projektu, například nad problematikou zadávání veřejných zakázek, indikátorů, sledování a dodržování povinné publicity projektu;
- metodická pomoc ZŠ/MŠ při zpracování monitorovacích zpráv, zadávání údajů do monitorovacího systému MS2014+, zajištění správnosti předávaných výstupů;
- metodická pomoc s vypořádáním případných připomínek k monitorovacím zprávám od řídicího orgánu apod.;
- metodická pomoc při kontrole na místě a při ukončování projektu a závěrečné zprávě o realizaci.

4.2.3 Plánované personální kapacity

Plánované personální kapacity (včetně průměrné výše úvazku v daném roce) v průběhu realizace SCLLD, monitoringu a udržitelnosti ukazuje tabulka č. 91.

Tabulka 91: Personální kapacity

Rok/Pozice	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025	2026	2027	2028
Vedoucí CLLD	1,0	1,0	1,0	1,0	1,0	1,0	1,0	1,0	1,0	1,0	1,0	1,0	1,0
Animace OP VVV	0,6	1,0	1,0	1,0	1,0	0,5	0,5	0,5					
Admin. IROP	0,6	1,0	1,0	1,0	1,0	1,0	0,5	0,5					
Admin. PRV	0,6	1,0	1,0	1,0	1,0	1,0	0,5	0,5					
Admin. OP Z	0,6	1,0	1,0	1,0	1,0	1,0	0,5	0,5					

Zdroj: Tvorba MAS

Každý pracovník by se měl věnovat odpovídající oblasti specializace, a to od počátku animačních aktivit až po ukončení realizace projektů. Vše by zastřešoval vedoucí zaměstnanec pro realizaci SCLLD, který by zajišťoval také zastupitelnost. Pro období udržitelnosti projektů se již z důvodu možného omezení dostupnosti finančních prostředků uvažuje o omezení počtu zaměstnanců na jednoho, který by dohlížel na udržitelnost projektů. Rovněž je počítáno s funkcí animátora OP VVV.

4.3 Popis animačních aktivit

Jedná se o veškeré aktivity mimo administraci projektů konečných žadatelů/příjemců. MAS Litomyšlsko má z minulých let nastavené animační aktivity, které dále rozvíjí a hodlá v rozvoji dále pokračovat. K těmto účelům využívá nebo plánuje využívat následujících forem a prostředků:

- Osobní
 - Osobní schůzky v regionu.
 - Prezentace na vhodných akcích – jedná se o místní trhy, výstavy, veletrhy mimo region ...
- Neosobní
 - Internetové stránky – společnost je již řadu let využívá k obecnému a otevřenému informování veřejnosti o výzvách MAS, projektech, dalších možnostech získání prostředků k rozvoji regionu. Mimo jiné také touto cestou jsou osoby a subjekty informovány o způsobu výběru projektů apod.
 - Informační systém v rámci webu – v rámci internetových stránek má veřejnost možnost registrace k odběru novinek, které by měly obsahovat aktuality na webu MAS zahrnující také informace o výzvách MAS apod.
 - Chat na internetových stránkách – slouží zejména k pokládání přímých individuálních dotazů online kanceláři MAS nebo v době nepřítomnosti formou mailu.
 - Facebook a Twitter profil – slouží zejména k informování o dění v regionu, ale také o důležitých skutečnostech jako jsou výzvy MAS apod.
 - Youtube kanál – slouží zejména k prezentování uplynulých akcí.
 - Tištěné materiály – zahrnují zpravodaje MAS, kde je prezentována činnost MAS a propagována realizace SCLLD včetně výsledků apod.
 - Kulturní a společenské akce – jedná se o prezentaci formou účasti nebo distribuce tištěných materiálů. Do budoucna jsou ale plánovány také akce pořádané ze strany MAS – dětské dny apod.
 - Informace v místech realizace projektů – každé místo realizace projektu je a bude označeno v souladu s pravidly publicity daného projektu, a to za účelem propagace metody LEADER. Tato forma se využívá i v případě, že tato povinnost pro dané projekty přímo neexistuje.
 - Email – je využíván k věcné a cílené komunikaci směřované např. na žadatele, členy orgánů, konkrétní osoby apod. Výše uvedené kanály jsou využívány k neadresné veřejně dostupné komunikaci.

Informace o způsobu výběru projektů byly a budou zveřejněny vždy minimálně na internetových stránkách společnosti. Dalšími kanály, které takto budou využívány, jsou zejména Facebook profil a informační systém v rámci webu společnosti.

Nastavení procesů v MAS je formalizováno v dokumentech, které jsou zveřejněny na internetových stránkách.

Propagace CLLD a realizace SCLLD je a bude realizována zejména prostředky typu web, Facebook a Twitter profil, tištěné materiály, informace v místech realizace projektů apod.

Ke komunikaci a konzultacím týkajících se projektových záměrů apod. jsou vhodnými kanály např. chat na webu MAS, email, telefon, osobní schůzky ...

4.4 Spolupráce MAS na národní a mezinárodní úrovni

Spolupráce MAS na národní úrovni je možné rozdělit na formální a neformální.

V rámci formální spolupráce je MAS Litomyšlsko o.p.s. členem Národní sítě místních akčních skupin ČR (a nižší úrovni pak odvozeně členem Krajské sítě místních akčních skupin v rámci Pardubického kraje). Tato spolupráce přispívá zejména ke zvyšování informovanosti a kompetencí personálu MAS Litomyšlsko. Jedná se také o vhodnou platformu ke sdílení příkladů dobré praxe.

V rámci formální spolupráce byl také v roce 2015 realizován projekt spolupráce s dalšími 5 MAS v Pardubickém kraji. Projekt přispěl k využití a rozšíření příkladů dobré praxe jednotlivých MAS. Do budoucna bude MAS usilovat o realizaci dalších projektů spolupráce.

V rámci neformální spolupráce MAS Litomyšlsko úzce spolupracuje s několika MAS v rámci ČR, a to převážně z Pardubického kraje. Tato spolupráce přispívá ke sdílení a předávání znalostí a dovedností, ale také příkladů dobré praxe.

Do budoucna má MAS zájem o navázání užší komunikace a spolupráce s ekvivalentními subjekty mimo území ČR. Zde bude preferována spolupráce s vysokou přidanou hodnotou, a to ideálně pro obě strany.

4.5 Popis zvláštních opatření pro hodnocení

MAS Litomyšlsko bude monitorovat a hodnotit realizaci SCLLD a dosahování vytčených cílů pomocí soustavy monitorovacích indikátorů navázaných na specifické cíle/opatření SCLLD. Některá z opatření SCLLD jsou navázána na specifické cíle operačních programů. V takovém případě jsou využívány zejména monitorovací indikátory Národního číselníku indikátorů, mimo jiné s využitím systému MS2014+. U specifických cílů/opatření SCLLD, které na specifické cíle operačních programů navázané nejsou, MAS využívá zejména indikátory vlastní mimo Národní číselník indikátorů. Monitorovací indikátory k hodnocení realizace SCLLD jsou popsány v jiných částech tohoto dokumentu (popřípadě v interních dokumentech MAS).

Základním nástrojem monitoringu je jednotný monitorovací systém pro programové období 2014-2020 (MS2014+), jehož prostřednictvím provádí MAS monitoring realizace jednotlivých integrovaných projektů a také monitoring samotné integrované strategie jako celku. MAS provádí vlastní průběžná vyhodnocování plnění SCLLD a spolupracuje s ŘO při průběžném vyhodnocování naplňování finančního plánu a dosahování cílových hodnot indikátorů SCLLD.

Podle METODICKÉHO POKYNU PRO VYUŽITÍ INTEGROVANÝCH NÁSTROJŮ V PROGRAMOVÉM OBDOBÍ 2014–2020 předkládá MAS 2x ročně (do 15. 1. vždy s použitím údajů k 31. 12., resp. do 15. 7. vždy s použitím údajů k 30. 6.) MMR-ORP Zprávu o plnění integrované strategie v předepsané struktuře prostřednictvím MS2014+. Zprávu o plnění integrované strategie projednává a schvaluje povinný orgán MAS podle postupů nastavených v interním dokumentu.

Zpráva o plnění integrované strategie bude obsahovat přehled vývoje realizace SCLLD, schválených a realizovaných projektů a plnění podmínek SCLLD, včetně plnění indikátorů a dodržení finančního plánu. Součástí Zprávy o plnění integrované strategie bude i informace o celkovém kontextu v rámci strategií dotčeného území. Na základě hodnocení dosaženého plnění integrované strategie a hodnocení kontextu v rámci regionu může MAS ve Zprávě o plnění integrované strategie navrhnout změny SCLLD.

V rámci evaluace provádí MAS podle METODICKÉHO POKYNU PRO VYUŽITÍ INTEGROVANÝCH NÁSTROJŮ V PROGRAMOVÉM OBDOBÍ 2014–2020 povinnou mid-term evaluaci provádění a plnění SCLLD (procesní a výsledková evaluace) s údaji platnými k 31. 12. 2017. MMR-ORP zajišťuje provedení mid-term evaluace realizace integrovaných nástrojů, jako součást evaluace naplňování územní dimenze. Zpracování všech evaluačních výstupů musí respektovat principy a standardy evaluací, pravidla pro sdílení informací a přiměřeně postupy pro sestavení a realizaci evaluačního plánu uvedené v Metodickém pokynu pro evaluace v programovém období 2014–2020.

Do 30 pracovních dnů od ukončení financování posledního projektu SCLLD (okamžik úhrady závěrečné platby ve prospěch příjemce, resp. úhrady přeplatku zpět na účet ŘO v případě ex ante financování) předkládá MAS Závěrečnou zprávu o plnění integrované strategie. Její struktura a proces administrace jsou stejné jako v případě řádné pololetní Zprávy o plnění integrované strategie.

Podrobně je proces monitoringu a evaluace SCLLD upraven interní směrnicí, která v sobě implementuje podmínky METODIKY PRO STANDARDIZACI MÍSTNÍCH AKČNÍCH SKUPIN V PROGRAMOVÉM OBDOBÍ 2014–2020 a METODICKÉHO POKYNU PRO VYUŽITÍ INTEGROVANÝCH NÁSTROJŮ V PROGRAMOVÉM OBDOBÍ 2014–2020. Zvláštní opatření v době vzniku SCLLD stanovena nebyla. Interní předpisy budou doplňovány o případné dosud neznámé podmínky ze strany např. řídicích orgánů operačních programů.